YANN

martel

VIAȚA LUI PI

Colecția Cotidianul.

EDITURA UNIVERS

Născut în Spania, pe 25 iunie 1963, din părinți canadieni, Yann Martel este unul dintre cei mai originali scriitori canadieni ai momentului. Copilăria și-a petrecut-o mutându-se împreună cu familia în Alaska, apoi în Costa Rica, Cuba, Franța, Canada și Mexic. Mai târziu, a continuat să călătorească în Iran, Turcia și India, țări unde a petrecut suficient timp pentru a strânge material pentru romanele sale. A studiat filozofia la Trent University, în Peterborough, Ontario, și a avut apoi unele dintre cele mai neobișnuite slujbe, inclusiv agent de pază. De la vârsta de 27 de ani s-a orientat exclusiv asupra scrisului. In 1993 publică un volum de povestiri, *The Facts Behind Helsinki Roccamatios*, volum salutat de critică și distins cu Journey Prize. Trei ani mai târziu îi apare primul roman, *Self*, însă notorietatea i-o va aduce *Viața lui Pi,* câștigatorul prestigiosului Man Booker Prize în 2002 și al premiului Hugh MacLennan, acordat în 2001, anul apariției.

Fiul proprietarului unei grădini zoologice din India, Pi (Piscine Patel) este nevoit să traverseze oceanul împreună cu familia lui și cu animalele, pe un vapor care trebuia să-i ducă în Canada. În timpul călătoriei, vasul se scufundă și singurul care reușeste să scape de la naufragiu este Pi. Barca de salvare îl va purta în derivă pe ocean timp de 227 de zile, împreună cu alți câțiva naufragiați: o femelă urangutan, o hienă, o zebră și un tigru bengalez. Naufragiul este o dură intrare în viață a inocentului Piscine Patel, care nu va învăța doar cum să supraviețuiască, ci și cum și în cine să creadă. Povestea curge ca o parabolă, chiar dacă în ea își face loc nu numai înțelepciunea, ci și cruzimea. La sfârșitul călătoriei, Pi descoperă că oamenii nu sunt interesați de supraviețuitori decât în măsura în care povestea supraviețuirii poate să-i șocheze sau să le confirme așteptările de senzațional și extraordinar. O dată învățată această ultimă lecție, Pi va realiza că un supraviețuitor este mai ales acela care știe că toate poveștile sunt, de fapt, ajustate pe potriva celui care vrea să le asculte și să le creadă.

Alina Purcaru

YANN MARTEL

Viața lui Pi

Traducere
de
CĂTĂLINA CHIRIAC

Colecția **Cotidianul.**
EDITURA UNIVERS
București • 2007

NOTA AUTORULUI

Această carte s-a născut pentru că mi-a fost foame. Să vă explic. În primăvara lui 1996, mi-a apărut cea de-a doua carte în Canada, un roman. N-a mers prea bine. Cei care făceau recenziile erau fie încurcați, fie o condamnau în spatele unor pretinse laude. Apoi, cititorii au ignorat-o. În ciuda eforturilor mele de a face pe măscăriciul sau pe acrobatul, circul mediatic a rămas același. Cartea nu s-a urnit. Toate celelalte cărți se aliniau pe rafturile librăriilor precum stau copiii în rând ca să joace baseball sau fotbal, iar al meu era copilul stângaci, debil, pe care nimeni nu-l dorea în echipa. A dispărut repede și in tăcere.

Eșecul nu m-a afectat prea mult. Trecusem deja la o altă poveste, un roman a cărui acțiune se desfășura în Portugalia în 1939. Numai că mă simțeam neliniștit. Și aveam puțini bani.

Așa că am plecat la Bombay cu avionul. Acest lucru nu este atât de ilogic dacă ții seama de trei lucruri: că o perioadă de lucru în India ar alunga neliniștea din orice ființă; că puțini bani pot să-ți ajungă mult timp acolo; și că un roman a cărui acțiune se desfășura în Portugalia anului 1939 putea să aibă puține lucruri în comun cu Portugalia anului 1939.

Mai fusesem în nordul Indiei pentru vreo cinci luni. În acea primă excursie venisem complet nepregătit. De fapt, mă pregătisem cu un singur cuvânt. Când i-am spus despre planurile mele de călătorie unui prieten care cunoștea bine țara, mi-a spus degajat:

– Indienii vorbesc o engleză ciudată. Le plac cuvinte cum ar fi bamboozle.

Mi-am adus aminte de cuvintele lui pe când avionul cobora spre Delhi, deci cuvântul bamboozle *a fost singura mea pregătire pentru nebunia opulentă și gălăgioasă ce caracterizează India. Am folosit cuvântul în diverse ocazii și, ca să fiu sincer, mi-a fost util. Unui funcționar de la gară i-am spus:*

– N-am crezut că biletul va fi așa de scump. Nu încerci vreo bamboozle *cumva?*

A zâmbit şi a recitat:

– Nu, domnule, nu e nici o bamboozle, *v-am calculat bine costul biletului.*

În această a doua vizită ştiam mai bine la ce să mă aştept şi ce voiam: aveam să mă stabilesc într-o staţiune între dealuri ca să-mi scriu romanul. Mă şi vedeam stând la masă pe o verandă încăpătoare, cu notiţele împrăştiate pe jos, cu un ceai aburind în faţă. Dealuri verzi învăluite în ceaţă se întindeau înaintea mea şi ţipetele ascuţite ale maimuţelor mă asurzeau. Vremea era potrivită, cu dimineţi şi seri răcoroase, când ar fi trebuit să-mi pun un pulover, şi cu amiezi calde, în care ar fi fost mai potrivit un tricou cu mâneci scurte. O dată lămurite acestea, cu stiloul în mână, ar fi trebuit să mă apuc de transformarea Portugaliei în ficţiune de dragul marelui adevăr. Pentru că de fapt ficţiunea e transformarea selectivă a realităţii, nu-i aşa? Transformarea ei pentru a ajunge la esenţă? De ce sa plec în Portugalia pentru asta?

Doamna care era proprietara locului avea să-mi spună poveşti despre cum s-au luptat să-i alunge pe englezi. Aveam să stabilim meniul pentru prânz şi cină pe ziua următoare. După terminarea zilei de muncă, aveam să fac plimbări lungi pe plantaţiile de ceai de pe dealuri.

Din nefericire, romanul s-a împotmolit, a tuşit şi a murit. S-a întâmplat în Matheran, nu departe de Bombay, o staţiune de deal cu maimuţe, dar fără plantaţii de ceai. E o nenorocire specifică pretinşilor scriitori. Tema e bună, ca şi frazele. Personajele sunt atât de grele de viaţă, încât practic ar avea nevoie de certificate de naştere. Conflictul pe care l-ai creat pentru ele este măreţ, simplu şi captivant. Ai terminat de cercetat, ai strâns faptele – istorice, sociale, climatice, culinare – care vor da autenticitate povestirii tale. Dialogul curge, tensionat. Descrierea izbucneşte în culoare, contrast şi detaliu. Povestirea poate fi cu adevărat minunată. Dar toate acestea nu duc la nimic. În ciuda promisiunii evidente şi strălucitoare pe care o face povestea, vine un timp când îţi dai seama că şoapta care te-a tot necăjit spune în sfârşit groaznicul adevăr: n-o să meargă. Lipseşte ceva, acea scânteie care dă viaţă unei poveşti adevărate, fără să ţină seamă dacă istoria sau hrana sunt potrivite. Povestea ta este moartă din punct de vedere emoţional, asta e principalul. Vă mărturisesc, descoperirea e deprimantă. Rămâi cu o foame dureroasă.

Din Matheran, am trimis notiţele romanului meu eşuat la o adresă fictivă din Siberia, cu o adresă de întoarcere din Bolivia,

tot fictivă. După ce funcționarul a ștampilat și a aruncat scrisoarea în cutia de sortare, m-am așezat, întunecat și descurajat.

– Și acum încotro, Tolstoi? Ce alte idei nemaipomenite ai pentru viața ta? m-am întrebat.

Mai aveam ceva bani și încă mă simțeam neliniștit. M-am ridicat și am ieșit din oficiul poștal pentru a explora sudul Indiei.

Mi-ar fi plăcut să pot spune, „Sunt doctor", celor care mă întrebau ce meserie am, doctorii fiind cei care erau responsabili cu magia și miracolele. Dar sunt sigur că am fi avut un accident de autobuz la următoarea curbă și ar fi trebuit să explic, în mijlocul victimelor care țipau și gemeau, cu toți ochii ațintiți asupra mea, că sunt doctor în drept; apoi, la somația lor de a-i ajuta să dea în judecată guvernul pentru nenorocire, ar fi trebuit să le spun că de fapt am o diplomă în filozofie; apoi, la întrebarea ce poate însemna toată această tragedie, ar fi trebuit să recunosc faptul că nu prea îl cunoșteam pe Kirkegaard, și așa mai departe. M-am mărginit la adevărul umil, dureros.

Am ajuns în orașul Pondicherry, un minuscul teritoriu unional la sud de Madras, pe coasta lui Tamil Nadu. În ceea ce privește populația și mărimea, este o parte inconsecventă a Indiei – prin comparație, Insula Prince Edward este un gigant în Canada – dar istoria a făcut-o cunoscută. Căci Pondicherry a fost odată capitala acestui cel mai modest imperiu colonial care a existat vreodată, India Franceză. Francezilor le-ar fi plăcut să fie rivalii englezilor, dar singurul Raj pe care au putut să-l obțină a fost o mână de porturi mici. Le-au ținut cu dinții timp de aproape trei sute de ani. Au plecat din Pondicherry în 1954, lăsând în urmă clădiri albe, străzi largi construite în unghi drept, nume de străzi ca strada Marinei și strada Saint-Louis și chipiuri pentru polițiști.

Eram în Cafeneaua Indiană, pe strada Nebru. E o cameră mare, cu pereți verzi și un tavan înalt. Ventilatoare se rotesc deasupra pentru a mișca aerul cald și umed. Locul este mobilat la refuz cu același tip de mese pătrate, cu patru scaune fiecare. Stai la masă unde poți și cu cine se nimerește. Cafeaua e bună și se servește pâine prăjită. Conversația începe firesc. Și așa, un bărbat în vârstă, vioi, cu ochi strălucitori, cu părul de un alb pur, a început să-mi vorbească. I-am confirmat că era frig în Canada și că într-adevăr se vorbea franceza în anumite zone și că îmi plăcea India și așa mai departe – conversația obișnuită între indienii prietenoși și curioși și turiștii străini veniți în drumeție. Când i-am spus ce sunt, a făcut ochii mari și a încuviințat. Era timpul să plec. Am ridicat mâna, încercând să-i atrag atenția chelnerului ca să-mi aducă nota.

Atunci, bătrânul a spus:

– Am o poveste care o să te facă să crezi în Dumnezeu.

N-am mai chemat chelnerul. Dar eram suspicios. Oare nu-mi bătea la uşă un Martor al lui Iehova?

– Povestea ta are loc acum două mii de ani, într-un colţ îndepărtat din Imperiul Roman? am întrebat.

– Nu.

Era cumva vreun mahomedan evanghelist?

– Are loc în secolul al XVII-lea?

– Nu, nu. Începe aici, în Pondicherry, acum câţiva ani, şi se termină, vă spun cu plăcere, chiar în ţara de unde veniţi.

– Şi o să mă facă să cred în Dumnezeu?

– Da.

– Ăsta e un ţel înalt.

– Nu atât încât să nu-l poţi atinge.

Apăru chelnerul. Am ezitat un moment. Am comandat două cafele. Ne-am prezentat. Îl chema Francis Adirubasamy.

– Spune-mi povestea ta, te rog, am spus.

– Trebuie să fii foarte atent, a replicat el.

– Voi fi.

Am adus hârtie şi creion.

– Spune-mi, ai fost la Grădina Botanică? a întrebat el.

– Am fost ieri.

– Ai observat şinele trenului de jucărie?

– Da.

– Duminica e un tren care încă mai circulă pentru distracţia copiilor. Dar înainte, circula la fiecare jumătate de oră in fiecare zi. Ai fost atent la numele staţiilor?

– Una e Roseville. E chiar lângă grădina de trandafiri.

– Aşa-i. Şi cealaltă?

– Nu-mi aduc aminte.

– Semnul a fost luat. Cealaltă se numea Zootown. Trenuleţul avea două opriri:

Roseville şi Zootown. Cândva a fost o grădină zoologică în Grădina Botanică din Ponticherry.

A continuat. Am luat notiţe, elementele poveştii.

– Trebuie să vorbeşti cu el, a spus el despre personajul principal. L-am cunoscut foarte bine. Acum e bărbat în toată firea. Trebuie să-l întrebi tot ce vrei.

Mai târziu, în Toronto, printre nouă coloane de Patel în cartea de telefon, l-am găsit pe personajul principal. Inima îmi bătea cu putere în timp ce-i formam numărul. A răspuns. În engleza

lui se simţea o cadenţă indiană, uşoară, dar inconfundabilă, ca o urmă de parfum în aer.

– Asta a fost acum mult timp în urmă, a spus.

Cu toate acestea, a fost de acord să ne întâlnim. Ne-am întâlnit de multe ori. Mi-a arătat jurnalul pe care-l ţinuse atunci. Mi-a arătat tăieturile îngălbenite din ziare care l-au făcut cunoscut pentru o scurtă şi obscură perioadă. Mi-a spus povestea lui. În tot acest timp am luat notiţe. Aproape un an mai târziu, după numeroase dificultăţi, am primit o casetă şi un raport de la Ministerul Transporturilor din Japonia. În timp ce ascultam banda, am fost de acord cu domnul Adirubasamy că aceasta era într-adevăr o poveste care te făcea să crezi în Dumnezeu.

Era firesc ca povestea domnului Patel să fie spusă la persoana întâi – cu vocea lui şi prin ochii lui. Dar orice inadvertenţă sau greşeală îmi aparţine.

Trebuie să le aduc mulţumiri câtorva persoane. Îi sunt îndatorat în special domnului Patel. Recunoştinţa mea e la fel de nemărginită ca Oceanul Pacific şi sper ca modul în care îi spun povestea să nu-l dezamăgească. Pentru că m-a făcut să încep, trebuie să-i mulţumesc domnului Adirubasamy. Că m-au ajutat să o termin, trebuie să le fiu recunoscător unor persoane de un profesionalism desăvârşit: domnul Kazuhiko Oda, de la Ambasada Japoneză de la Ottawa; domnul Hiroshi Watanabe, de la Compania Oika Shipping; şi în special domnul Tomohiro Okamoto, de la Ministerul Japonez al Transporturilor, acum la pensie. Cât despre scânteia de viaţă, i-o datorez domnului Moacyr Scilar. În cele din urmă, aş vrea să exprim sincera mea recunoştinţă acelei instituţii, Consiliul Canadian al Artelor, fără a cărui bursa n-aş fi putut să adun această poveste care nu are nimic în comun cu Portugalia anului 1939. Dacă noi, cetăţenii, nu ne susţinem artiştii, atunci ne vom sacrifica imaginaţia pe altarul realităţii vulgare şi vom sfârşi prin a nu mai crede în nimic şi prin a avea visuri lipsite de valoare.

PARTEA ÎNTÂI

TORONTO ŞI PONDICHERRY

CAPITOLUL 1

Suferinţa m-a făcut să fiu trist şi înnegurat.

Studiile academice şi practicarea constantă şi atentă a religiei m-au readus la viaţă. Mi-am păstrat ceea ce unii ar putea numi ciudatele mele practici religioase. După un an de liceu, am urmat Universitatea din Toronto şi m-am specializat în religie şi zoologie. Teza din anul patru la religie a cuprins anumite aspecte ale teoriei cosmogoniei dezvoltate de Isaac Luria, marele kabbalist al secolului al XVI-lea care a trăit în Safed. Teza de zoologie a fost analiza funcţională a glandei tiroide la leneşul cu trei degete. Am ales leneşul pentru că modul său de a fi – calm, liniştit şi introspectiv – m-a ajutat să mă adun.

Există leneşi cu două degete şi cu trei degete, diferenţa fiind dată de picioarele din faţă ale animalului, deoarece toţi leneşii au trei gheare la picioarele din spate. Într-o vară, am avut marea şansă să studiez un leneş cu trei degete *in situ* în jungla ecuatorială din Brazilia. Este o creatură uimitoare. Singurul său obicei este lenea. Doarme sau se odihneşte în medie douăzeci de ore pe zi. Echipa noastră a analizat somnul a cinci leneşi cu trei degete punându-le pe cap seara, după ce adormeau, farfurioare roşii cu apă. Le găseam a doua zi în acelaşi loc, iar apa din ele era plină de insecte. Animalul este cel mai activ la lăsarea întunericului, activ fiind folosit în sensul cel mai relaxat al cuvântului. Se mişcă pe crengile copacilor cu capul în jos, cu o viteză de abia 400 metri pe oră. Pe sol, se târăşte până la următorul copac cu aproximativ 250 metri pe oră, dacă se grăbeşte, ceea ce îl face de 440 ori mai încet decât un jaguar. Dacă nu se grăbeşte, parcurge patru, cinci metri pe oră.

Leneşul cu trei degete nu are prea multe informaţii despre lumea înconjurătoare. Pe o scară de la 1 la 10, în care 2 reprezintă lipsa de acuitate ieşită din comun şi 10 acuitatea extremă, Beebe (1962) i-a dat leneşului 2 pentru gust, pipăit, vedere şi auz, şi 3 pentru miros. Dacă dai peste un leneş care doarme în mediul său natural, îl poţi

trezi cu două-trei bobârnace; atunci se va uita adormit în oricare altă direcție, dar nu la tine. Nu se știe de ce se uită împrejur, pentru că e cunoscut faptul că oricum vede totul ca prin ceață. Cât despre auz, e mai degrabă neinteresat de sunete decât surd. Beebe a consemnat că folosirea unei arme în preajma unui leneș adormit sau care mănâncă nu-i provoacă aproape nici o reacție. Iar mirosul, chiar dacă e un pic mai bun, nu trebuie supraestimat. Se spune ca pot mirosi și evita crengile uscate, dar Bullock (1968) a consemnat că leneșii cad adesea de pe crengile uscate.

Și cum supraviețuiește, v-ați putea întreba?

Tocmai pentru că este atât de încet. Somnolența și lentoarea îl țin departe de pericole, departe de jaguari, pisici-tigru, vulturi și anaconde hrăpărețe. Blana lui adăpostește o algă care este maro în timpul sezonului uscat și verde în timpul celui ploios, așa că animalul se pierde în mușchiul și frunzișul care îl înconjoară și seamănă cu un cuib de furnici albe sau cu o parte a unui copac.

Leneșul cu trei degete duce o viață liniștită, vegetariană, în perfectă armonie cu mediul. „Poartă întotdeauna un zâmbet fericit pe față", a raportat Tirler (1966). Am văzut acel zâmbet cu ochii mei. Nu obișnuiesc să atribui trăsături umane și emoții animalelor, dar de multe ori în acea lună petrecută în Brazilia, uitându-mă la un leneș în repaus, am simțit că eram în prezența unor yoghini cufundați în meditație sau a unor sihaștri rugându-se, ființe înțelepte ale căror vieți intense erau dincolo de investigațiile mele științifice.

Uneori amestecam specializările. Câțiva dintre colegii mei de la religie – agnostici rătăciți, care nu deosebeau stânga de dreapta, sclavi ai rațiunii – îmi aminteau de leneșul cu trei degete; iar leneșul cu trei degete, un exemplu minunat al miracolului vieții, îmi amintea de Dumnezeu.

N-am avut niciodată probleme cu oamenii de știință care-mi erau colegi. Suntem niște oameni prietenoși, atei, muncitori, băutori de bere care sunt preocupați de sex, șah și baseball, când nu sunt preocupați de știință.

Am fost un student foarte bun, dacă mi se permite să spun asta despre mine. Am fost premiant la St. Michael College ani la rând. Am obținut toate distincțiile posibile de la Catedra de Zoologie. Dacă n-am luat nici una de la Catedra de Religie, e pentru că pur și simplu nu există asemenea distincții în acest departament (distincțiile religioase nu se află în mâinile muritorilor, o știm cu toții). Aș fi primit Medalia Academică a Guvernatorului General, distincția cea mai prestigioasă a Universității din

Toronto pentru studenţii din ultimul an, distincţie care a fost primită de mulţi canadieni celebri, dacă n-ar fi fost un băiat rozaliu, mâncător de friptură, cu un gât ca un trunchi de copac şi un temperament insuportabil de vesel.

Încă mă doare un pic lovitura. După ce ai suferit mult în viaţă, fiecare durere în plus este insuportabilă şi neînsemnată în acelaşi timp. Viaţa mea e ca o pictură cu tema *memento mori* din arta europeană: există întotdeauna o hârcă care rânjeşte lângă mine ca să-mi aducă aminte de nebunia ambiţiei umane. Îmi bat joc de această hârcă. Mă uit la ea şi-i spun:

– Ţi-ai ales prost omul. Poate că nu crezi în viaţă, dar eu nu cred în moarte. Du-te în altă parte!

Hârca chicoteşte şi se apropie din ce în ce mai mult, dar asta nu mă surprinde. Motivul pentru care moartea se ţine atât de aproape de viaţă nu este necesitatea biologică, ci invidia. Viaţa e atât de frumoasă, încât moartea s-a îndrăgostit de ea, o dragoste posesivă care înşfacă tot ce poate. Dar viaţa trece uşor peste uitare, pierzând doar câteva lucruri neimportante, iar întunericul nu e decât umbra trecătoare a unui nor. Şi băiatul rozaliu a primit încuviinţarea de la comitetul burselor Rhodes. Îmi place foarte mult şi sper că timpul pe care l-a petrecut la Oxford a fost o experienţă bogată. Dacă Lakshmi, zeiţa bogăţiei, mă va favoriza vreodată, Oxfordul e al cincilea pe lista oraşelor pe care aş vrea să le vizitez înainte de a muri, după Mecca, Varanasi, Ierusalim şi Paris.

Nu am nimic de spus despre slujba mea, doar că o cravată e un laţ, care, deşi inversat, poate spânzura un om dacă nu e atent.

Mi-e dragă Canada. Mi-e dor de căldura din India, de mâncare, de şopârlele de casă de pe pereţi, de musicalurile de pe ecranele argintii, de vacile care hoinăresc pe străzi, de ciorile croncănitoare, chiar şi de pălăvrăgeala greierilor, dar mi-e dragă Canada. Este o ţară mult prea rece pentru oamenii obişnuiţi, locuită de oameni înţelegători, inteligenţi şi prost tunşi. Oricum, nu am de ce să mă întorc acasă la Pondicherry.

Richard Parker a fost tot timpul cu mine. Nu l-am uitat niciodată. Să îndrăznesc să spun că mi-e dor de el? Da. Mi-e dor. Încă îl văd în vise. Majoritatea sunt vise, dar vise nuanţate cu dragoste. Inima omenească e ciudată. Încă nu înţeleg cum a putut să mă părăsească atât de brusc, fără nici un la revedere, fără să se uite înapoi măcar o dată. Durerea aceea este ca o secure care-mi ciopârţeşte inima.

Doctorii şi asistentele de la spitalul din Mexic au fost incredibil de amabili cu mine. La fel şi pacienţii. Victime ale cancerului

sau ale accidentelor de maşină, după ce mi-au auzit povestea, s-au năpustit în cârje şi cărucioare să mă vadă, ei şi familiile lor, deşi nici unul nu vorbea engleza, iar eu nu vorbeam spaniola. Mi-au zâmbit, mi-au strâns mâna, m-au mângâiat pe cap, mi-au lăsat mâncare şi îmbrăcăminte pe pat. M-au făcut să trec prin crize incontrolabile de râs şi plâns.

Peste câteva zile, puteam să stau în picioare, să fac doi, trei paşi chiar, în ciuda senzaţiei de greaţă şi a stării de ameţeală şi de slăbiciune generală. Analiza sanguină arăta că eram anemic, că nivelul de sodiu era ridicat, iar cel de potasiu scăzut. Aveam retenţie de lichide şi picioarele mi se umflau îngrozitor. Arătam de parcă aş fi avut picioare de elefant. Urina era de un galben închis spre maro. După o săptămână, puteam să merg aproape normal şi puteam să mă încalţ dacă nu mă încheiam la şireturi. Pielea mi s-a vindecat, deşi mai am cicatrice pe umeri şi pe spate.

Prima dată când am deschis un robinet, jetul zgomotos şi abundent a fost atât de şocant că am început să mă bâlbâi, picioarele mi s-au înmuiat şi am leşinat în braţele unei asistente.

Prima dată când am fost la un restaurant indian în Canada, am mâncat cu mâna. Chelnerul m-a privit critic şi mi-a spus:

– De-abia aţi venit cu vaporul, nu-i aşa?

Am pălit. Degetele mele, care fuseseră papile gustative cu câteva secunde mai devreme, savurând mâncarea un pic înainte ca gura sa o facă, au devenit murdare sub privirile lui. Au îngheţat precum criminalii surprinşi asupra faptului. N-am îndrăznit să le ling. Mi le-am şters, vinovat, pe şerveţel. N-a realizat ce adânc m-au lovit cuvintele lui. Erau ca nişte cuie pe care mi le bătea în carne. Am luat furculiţa şi cuţitul. Nu prea folosisem asemenea instrumente. Mâinile îmi tremurau. Sambarul pe care îl mâncam îşi pierduse gustul.

CAPITOLUL 2

Locuieşte în Scarborough. Este un om nu foarte înalt, slab, nu măsoară mai mult de un metru şaptezeci şi cinci. Cu părul şi ochii negri. Părul încărunţit la tâmple. Nu pare să aibă mai mult de patruzeci de ani. Cu un ten plăcut, de culoarea cafelei. Deşi e o vreme blândă de toamnă, îşi pune o haină de iarnă cu glugă cu blană ca să meargă la restaurant. Are o faţă expresivă. Vorbeşte repede, dând din mâini. Nu pălăvrăgeşte. Acţionează.

CAPITOLUL 3

Mi-au pus numele după un bazin de înot. Destul de ciudat, având în vedere că părinţii mei n-au fost niciodată prea atraşi de apă. Unul dintre primii parteneri de afaceri ai tatălui meu a fost Francis Adirubasamy. A devenit un bun prieten al familiei. L-am numit Mamaji, *mama* fiind cuvântul tamil pentru unchi, iar *ji* un sufix folosit în India pentru a indica respect şi afecţiune. Când era tânăr, cu mult înainte de a mă fi născut eu, Mamaji a fost campion la înot, campion pe tot sudul Indiei. Fratele meu Ravi mi-a spus odată că, atunci când s-a născut, Mamaji n-a reuşit să respire singur, iar doctorul a trebuit să-l ia de picioare şi să-l rotească deasupra capului.

– Şi trucul a mers, a spus Ravi, rotindu-şi sălbatic mâna deasupra capului. A tuşit, a scuipat apa şi a început să respire aer, dar toată carnea şi tot sângele au fost împinse în partea de sus a corpului. De aceea pieptul lui e atât de dezvoltat, iar picioarele atât de firave.

L-am crezut. (Ravi tachina nemilos. Prima dată când l-a numit pe Mamaji „domnul Peşte" în faţa mea, i-am lăsat o coajă de banană în pat.) Chiar la şaizeci de ani, când era puţin cocârjat, şi o viaţă întreagă de contra-gravitaţie obstetrică începuse să-i împingă carnea în jos, Mamaji a înotat treizeci de lungimi de bazin în fiecare dimineaţă, la Aurobindo Ashram.

A încercat să-i înveţe pe părinţii mei să înoate, dar nu a reuşit să-i facă să intre în apă decât până la genunchi şi să facă mişcări ridicole cu braţele, care, în cazul în care exersau stilul brass, îi făcea să pară ca şi cum ar fi mers prin junglă, dând la o parte iarba înaltă din faţă, iar dacă exersau stilul crawl, ca şi cum ar fi alergat în josul unui deal cu braţele în balans ca să nu cadă. Ravi era la fel de lipsit de entuziasm.

Mamaji a trebuit să aştepte până când am apărut eu ca să găsească un discipol doritor. Când am ajuns la vârsta de şapte ani, vârstă la care Mamaji a pretins că pot să înot, spre disperarea mamei, m-a dus jos, pe plajă, şi-a întins braţele spre mare şi a spus:

– Asta e cadoul meu pentru tine.

– Şi apoi aproape te-a înecat, a pretins Mama.

I-am rămas credincios gurului meu acvatic. Sub privirile sale atente m-am întins pe plajă, mi-am fluturat picioarele şi am împins nisipul în lături cu mâinile, întorcând capul la fiecare mişcare pentru a respira. Probabil arătam ca un copil într-o criză de nervi ciudată, care se petrecea cu încetinitorul. În apă încercam să fac

totul ca să pot să înot, pe când el mă ţinea la suprafaţă. Era mult mai dificil decât pe uscat. Dar Mamaji era răbdător şi mă încuraja.

Când a crezut că am progresat suficient, am renunţat la râsete şi ţipete, la bălăceală, la valurile albastru-verzui şi la surf şi ne-am îndreptat spre bazinul de înot, rectangular şi fără valuri, de formalitatea necesară activităţii şi pentru care trebuia să plătim o taxă de intrare.

M-am dus acolo cu el de trei ori pe săptămână toată copilăria, lunea, miercurea şi vinerea, devreme dimineaţa, ca un ritual executat cu regularitatea de ceasornic a mişcărilor de *crawl* autentic. Îmi aduc aminte cu exactitate modul demn în care acest om se dezbrăca lângă mine, cum fiecare haină scoasă îi dezvelea o parte a corpului şi cum decenţa era salvată chiar la sfârşit de o întoarcere uşoară şi de un costum de înot atletic, de import. Stătea drept şi era gata. Era de o simplitate epică. Lecţiile de înot, care între timp au devenit antrenamente, erau istovitoare, dar aveam plăcerea profundă de a face mişcările cu uşurinţă şi viteză din ce în ce mai mare, iar şi iar, până la o stare de transă, apa transformându-se din plumb topit în lumină lichidă.

Doar eu mă duceam pe ţărm – plăcere vinovată – atras de valurile puternice care se spărgeau şi mă cuprindeau în unduirea umilă a mişcării de du-te-vino, lasouri blânde care-l prindeau pe binevoitorul băiat indian.

Cadoul meu pentru Mamaji, când trebuie să fi avut vreo treisprezece ani, a fost să înot două lungimi într-un perfect stil fluture. Eram atât de extenuat la sfârşit, încât n-am putut nici să-i fac semn cu mâna.

Pe lângă înotul propriu-zis, erau discuţiile pe marginea lui. Astea îi plăceau tatei. Cu cât se împotrivea mai tare înotului, cu atât era mai pasionat de ele. În vacanţă discuta despre înot, în timpul lucrului despre cum să conduci o grădină zoologică. Era mult mai uşor să te descurci într-o apă fără hipopotami decât într-una plină de animalele astea.

Mamaji a studiat la Paris timp de doi ani datorită administraţiei coloniale. A fost perioada cea mai bună a vieţii sale. Asta se întâmpla la începutul anilor '30, când francezii încercau să facă Pondicherry la fel de galic pe cât de britanic voiau britanicii să facă restul Indiei. Nu-mi aduc aminte exact ce studiase Mamaji. Presupun că ceva comercial. Era un povestitor minunat, dar uitase de studii, de Turnul Eiffel, de Luvru sau de cafenelele de pe Champs-Elysees. Toate povestirile sale erau despre înot şi competiţii de înot. De exemplu, era piscina Deligny, cea mai ve-

che piscină a oraşului, datând din 1796, o barjă în aer liber amarată în Cheiul Orsay şi locul de desfăşurare a probelor de înot la Olimpiada din 1900. Dar nici unul dintre timpi nu a fost validat de Federaţia Internaţională de înot pentru că bazinul era cu şase metri prea lung. Apa din bazin era adusă direct din Sena, nefiltrată şi neîncălzită.

– Era rece şi murdară, spunea Mamaji. După ce traversase tot Parisul, apa era destul de îndoielnică. Iar oamenii de la bazin o făceau absolut dezgustătoare.

Cu şoapte conspirative, cu detalii şocante care să-i susţină afirmaţia, ne asigura că francezii aveau standarde scăzute în ceea ce priveşte igiena.

– Deligny era destul de rău. Bain Royal, o altă latrină pe Sena, era şi mai rău. Cel puţin la Deligny scoteau peştii morţi.

Oricum ar fi, un bazin olimpic rămâne un bazin olimpic, binecuvântat de o glorie nemuritoare. Deşi era un cloacă, Mamaji vorbea despre Deligny cu un zâmbet de îndrăgostit.

Te simţeai mai bine la piscinele Chateau-Landon, Rouvet sau Boulevard de la Gare. Erau piscine acoperite, şi deschise tot anul. Apa era asigurată prin condensare din motoare cu aburi de la fabricile din apropiere şi deci era mai curată şi mai caldă. Dar aceste piscine erau totuşi puţin mizere şi erau destul de aglomerate.

– Erau atâţia scuipaţi şi flegmă pe apă, încât credeam că înot printre meduze, a chicotit Mamaji.

Piscinele Hebert, Ledru-Rollin şi Butte-aux-Cailles erau luminoase, moderne, spaţioase, alimentate prin fântâni arteziene. Ele stabileau standardele de excelenţă în domeniul piscinelor municipale. Era şi piscina des Tourelles, bineînţeles, cea de-a doua piscină olimpică a oraşului, inaugurată în timpul jocurilor din 1924. Şi mai erau şi altele, multe.

Dar pentru Mamaji nici o piscină nu atingea gloria piscinei Molitor. Era într-adevăr gloria supremă a piscinelor Parisului şi a întregii lumi civilizate.

– Era o piscină în care le-ar fi plăcut şi zeilor să înoate. Molitor avea cel mai competitiv club de înot din Paris. Erau două bazine, unul în aer liber şi altul acoperit. Amândouă erau mari ca două mici oceane. Cel acoperit avea întotdeauna două culoare rezervate pentru înotători care voiau să facă lungimi de bazin. Apa era atât de limpede şi de curată că ai fi putut s-o foloseşti pentru cafeaua de dimineaţă. Cabine de lemn albastre şi albe înconjurau bazinul pe două etaje. Puteai să priveşti în jos ca să vezi orice şi pe oricine. Paznicii care îţi marcau cabina cu cretă ca să arate că e ocupată erau bătrâni

şchiopi, prietenoşi, într-un fel ursuz. Nici un fel de ţipete sau de prostii nu reuşeau să-i scoată din sărite. Apa de la duşuri era fierbinte, relaxantă. Exista o saună şi o cameră pentru exerciţii. Bazinul în aer liber era transformat în patinoar iarna. Avea bar, cafenea, o punte însorită, chiar şi două plaje mici cu nisip adevărat. Lemnul, gresia şi alama străluceau de curăţenie. Era – era...

Era singurul bazin care-l făcea pe Mamaji să tacă, memoria sa trebuind să facă prea multe lungimi ca să le poată menţiona.

Mamaji îşi aducea aminte, Tata visa.

Aşa mi-am dobândit numele când am venit pe lume, un ultim element binevenit adăugat familiei mele, la trei ani după Ravi: Piscina Molitor Patel.

CAPITOLUL 4

Bătrâna noastră naţiune era republică doar de şapte ani când s-a mărit cu încă un mic teritoriu. Pondicherry a intrat în Uniunea Indiană pe 1 noiembrie 1954. Şi cum realizările civice se succed, o porţiune din terenurile Grădinii Botanice din Pondicherry a devenit disponibilă fără taxă de închiriere pentru o atrăgătoare oportunitate de afacere – iată! – şi India avea un zoo nou-nouţ, proiectat şi condus pe baza celor mai moderne şi sănătoase principii din punct de vedere biologic.

Era o grădină imensă, întinsă pe acri de teren, mare cât să fie explorată cu trenul, deşi şi ea şi trenul păreau să se micşoreze pe măsură ce creşteam. Acum e atât de mică încât îmi încape în cap. Trebuie să vă imaginaţi un loc fierbinte şi umed, scăldat în lumină şi în culori vii. Diversitatea florilor e nesfârşită. Sunt copaci, tufe şi plante căţărătoare din abundenţă – smochini indieni, copaci *gulmohurs*, flăcări ale pădurii, capoc, palisandri, mango, arbori de pâine indieni şi multe altele care ţi-ar rămâne necunoscute dacă n-ar avea etichete. Sunt şi bănci. Pe ele dorm oameni, întinşi, sau stau cupluri care se privesc pe furiş, cu timiditate, şi ale căror mâini se ating ca din întâmplare.

Deodată, printre copacii înalţi şi zvelţi, vezi două girafe care te fixează în linişte. Şi asta nu este ultima dintre surprize. Imediat eşti surprins de o izbucnire furioasă care vine din partea unui grup mare de maimuţe, depăşit în intensitate doar de ţipetele ascuţite ale unor păsări ciudate. Ajungi la un chioşc. Plăteşti distrat o mică sumă de bani. Mergi mai departe. Vezi un zid scund. Ce crezi că vei găsi în spatele unui zid scund? Cu siguranţă că nu te aştepţi să

vezi o groapă puțin adâncă în care se bălăcesc doi puternici rinoceri indieni. Dar asta o să găsești. Și când întorci capul vezi elefantul care a fost timpul acolo, dar pe care nu l-ai putut vedea pentru că era prea mare. Iar în apă plutesc hipopotami. Cu cât privești mai cu atenție, cu atât vezi mai mult. Ești în Zootown.

Înainte de a se muta la Pondicherry, Tata a condus un hotel mare în Madras. Interesul său dintotdeauna pentru animale l-a dus către afacerea cu grădina zoologică. S-ar putea crede că trecerea e firească. Dar nu e așa. Să conduci o grădină zoologică este din multe puncte de vedere coșmarul oricărui hotelier. Hai să ne gândim: oaspeții nu-și părăsesc niciodată camerele; vor nu doar cazare, ci și masă; primesc vizitatori non-stop, unii gălăgioși și indisciplinați. Trebuie să aștepți până ies alene în balcon, ca să zic așa, ca să le poți face ordine în cameră, și apoi trebuie să aștepți până se plictisesc de priveliște și se întorc în camere ca să le faci curat în balcon; și curățenia e greu de făcut pentru că oaspeții sunt la fel de lipsiți de cele mai elementare reguli de igienă ca și alcoolicii. Fiecare oaspete are pretenții la mâncare, se plânge încontinuu de servirea prea lentă și nu lasă niciodată bacșiș. Ca s-o spun pe șleau, mulți au obiceiuri sexuale dintre cele mai deviante, de la frustrare și explozii de lascivitate frenetică, la depravare pe față, în ambele cazuri punând conducerea grădinii în fața unor cazuri de ultraj implicând sexul liber și incestul. Aștia sunt oare oaspeții pe care ai vrea să-i ai în hotelul tău? Grădina zoologică era sursa plăcerii și a durerilor de cap pentru domnul Santosh Patel, fondator, proprietar, director, șef al unui personal de cincizeci și trei de persoane, și tatăl meu.

Pentru mine, era paradisul pe pământ. Nu am decât amintiri plăcute despre modul în care am crescut în grădina zoologică. Am trăit ca un prinț. Ce fiu de maharadjah avea un teren de joc atât de luxuriant și de mare? Ce palat avea o asemenea menajerie? În copilărie, ceasul meu deșteptător era un grup de lei. Nu erau ceasuri elvețiene, dar puteai să fii sigur că o să ragă din toate puterile între cinci și jumătate și șase în fiecare dimineață. Micul dejun era anunțat de țipetele unui grup de maimuțe urlătoare, păsări vorbitoare de deal și papagali Moluccan. Plecam la școală sub privirile înțelegătoare ale mamei și ale vidrelor cu ochi strălucitori, ale puternicilor bizoni americani și ale urangutanilor care se întindeau și căscau. Mă uitam în sus când treceam pe lângă copacii care adăposteau coloniile de lilieci; dacă treceam pe acolo la ora aceea a dimineții, riscam să fiu atacat doar de concertele discordante de chițăituri și vorbărie. Pe drumul spre ieșire puteam

să mă opresc la terariu să mă uit la broaştele în culori vii: verde strălucitor, galben sau albastru profund, maro şi verde pal. Sau îmi captau atenţia păsările: păsări flamingo roz, lebede negre, păsări emu cu moţ, sau porumbei mai mici, argintii ca diamantul, grauri cu robă strălucitoare, papagali cu faţă de piersică, papagali cu piept portocaliu. Era puţin probabil ca elefanţii, focile, felinele mari sau urşii să se fi trezit, dar maimuţele babuin, macacii, gibonii, căprioarele, tapirii, lamele, girafele, lemurii erau matinali.

În fiecare dimineaţă, înainte de a ieşi pe poarta principală, aveam o ultimă imagine, obişnuită şi de neuitat în acelaşi timp: o piramidă de broaşte ţestoase; nasul multicolor al unui babuin; tăcerea impunătoare a unei girafe; gura deschisă a unui hipopotam, imensă şi galbenă, imaginea unui papagal macao care se căţăra cu ghearele şi ciocul pe un gard de sârmă; aplauzele de bun-venit ale ciocului cormoranului; expresia senilă şi lascivă a unei cămile. Şi toate aceste bogăţii veneau toate odată, în graba mea spre şcoală. Numai după ce veneam acasă aveam răgazul să descopăr ce înseamnă ca un elefant să-ţi caute prin buzunare sperând să găsească vreo nucă, sau ca un urangutan să încerce să-ţi mănânce căpuşele din păr şi să ofteze dezamăgit că nu găseşte nici una. Aş vrea să vă pot transmite perfecţiunea saltului unei foci care intră în apă, a balansului unei maimuţe-păianjen sau a mişcării unui leu care doar îşi întoarce capul. Dar cuvintele sunt prea puţine pentru complexitatea imaginilor. E mai bine să ţi le imaginezi dacă vrei să le simţi.

Cel mai bun moment pentru a vizita o grădină zoologică sau a te plimba în natură este la răsăritul şi la apusul soarelui. Atunci e momentul când majoritatea animalelor se însufleţesc. Se agită, îşi părăsesc adăposturile şi merg tiptil spre marginea apei. Îşi arată costumele. Cântă. Îşi acordă atenţie unul altuia şi-şi îndeplinesc ritualurile. Recompensa e mare pentru cei care ştiu să privească şi să asculte. Am fost de nenumărate ori martor mut al manifestărilor elevate şi complexe ale vieţii care ne binecuvântează planeta. E ceva atât de strălucitor, zgomotos, ciudat şi delicat încât surprinde simţurile.

Am auzit aproape tot atâtea prostii despre grădinile zoologice cât despre Dumnezeu şi religie. Oamenii binevoitori, dar prost informaţi, cred că animalele care trăiesc în libertate sunt „fericite" pentru că sunt „libere". Aceste persoane se gândesc de obicei la o felină frumoasă, un ghepard sau un leu (viaţa unei gazele gnu sau a unui furnicar e rareori solemnă). Şi le imaginează bântuind prin savană după ce au mâncat o pradă care şi-a acceptat soarta cu pioşenie, sau alergând câteva runde pentru a se menţine în formă

după ce s-au ghiftuit. Le văd veghind cu mândrie şi tandreţe asupra odraslelor, cu toată familia privind apusul de pe crengile copacilor şi oftând de plăcere. Îşi imaginează că viaţa animalelor sălbatice e simplă, nobilă şi plină de sens. Apoi sunt capturate de ticăloşi şi aruncate în cuşti minuscule. „Fericirea" le e distrusă. Tânjesc după „fericire" şi fac totul ca să scape. Pentru că li s-a interzis libertatea prea mult timp, devin umbre a ceea ce erau odată, spirite frânte. Asta îşi imaginează unii.

Nu e deloc aşa.

În sălbăticie, animalele duc o viaţă plină de constrângeri şi nevoi într-o ierarhie socială nemiloasă şi într-un mediu unde au parte de multă frică şi puţină hrană, unde trebuie să-ţi aperi teritoriul tot timpul şi să suporţi paraziţii. Ce înţeles are fericirea într-un asemenea context? Animalele din sălbăticie nu sunt, de fapt, libere nici în spaţiu, nici în timp, nici în relaţiile personale. În teorie – ca posibilitate fizică – un animal poate să se mişte liber, afişând toate convenţiile sociale şi toate limitele proprii speciei sale. În practică, un asemenea eveniment e mai improbabil în cazul lor decât în cazul unui membru al speciei noastre un patron de magazin, de exemplu, cu toate legăturile – familie, prieteni, societate – care ar lăsa totul şi şi-ar abandona viaţa cu doar câţiva bănuţi în buzunar şi hainele de pe el. Dacă un om, cea mai inteligentă şi mai curajoasă din toate creaturile, n-ar hoinări din loc în loc, străin tuturor, dator nimănui, de ce ar face-o un animal, care e mai conservator prin natura sa? Căci animalele sunt conservatoare, chiar reacţionare, ar spune unii. Cea mai mică schimbare le poate deranja. Vor ca lucrurile să rămână neschimbate zi după zi, lună de lună. Nu le plac deloc surprizele. Acest lucru e evident în relaţiile lor spaţiale. Un animal îşi locuieşte spaţiul, fie că e într-o grădină zoologică sau în sălbăticie, în acelaşi mod în care piesele de şah se mişcă pe tablă: cu un anumit sens. E la fel de multă întâmplare sau „libertate" în comportamentul unei şopârle, al unui urs sau al unei căprioare ca în localizarea unui nebun pe o tablă de şah. În ambele cazuri, e vorba de un model şi un scop. În sălbăticie, animalele păstrează acelaşi drum pentru acelaşi scop, anotimp după anotimp. La o grădină zoologică, dacă un animal nu e la locul lui, în poziţia obişnuită, la ora obişnuită, aceasta înseamnă ceva. Poate să nu fie nimic altceva decât o reflectarea unei schimbări minore de mediu. Un furtun încolăcit, lăsat afară de un îngrijitor, a părut o ameninţare. S-a format o băltoacă care-l deranjează. O scară lasă o umbră. Dar ar putea să însemne şi ceva mai mult. În cel mai rău caz, ar putea fi acel lucru de care se tem

cel mai mult directorii: un simptom, un semn al unei viitoare probleme, un motiv pentru a verifica excrementele, a interoga îngrijitorul sau a chema veterinarul. Şi toate astea doar pentru că un cocostârc nu stă unde stătea de obicei!

Dar daţi-mi voie să urmăresc puţin un aspect al problemei.

Dacă te-ai duce la cineva acasă, ai da uşa de perete, i-ai alunga pe proprietari în stradă şi le-ai spune:

– Plecaţi, sunteţi liberi, liberi ca pasărea cerului! Plecaţi! Plecaţi!

Credeţi că ar sări în sus de bucurie? N-ar face-o. Păsările nu sunt libere. Oamenii pe care tocmai i-am evacuat ar face scandal:

– Cu ce drept ne daţi afară? Asta este casa noastră. E proprietatea noastră. Locuim aici de ani de zile. O să chemăm poliţia, ticălosule!

Nu spunem noi „Nu e nicăieri mai bine ca acasă“? Cu siguranţă, asta simt şi animalele. Animalele sunt teritoriale. Asta e cheia către mintea lor. Doar un teritoriu familiar le va permite să-şi îndeplinească cele două imperative ale vieţii în sălbăticie: evitarea duşmanilor şi procurarea hranei şi apei. Orice spaţiu zoologic sănătos din punct de vedere biologic – fie că e o cuşcă, o groapă, o insula înconjurată de apă, un ţarc, un terariu, un aviar sau un acvariu – e doar un teritoriu, diferit doar prin mărime şi prin apropierea de teritoriul uman. E normal să fie mult mai mic decât în sălbăticie. Acolo, el este mai mare nu din raţiuni de gust, ci din necesitate. Într-o grădină zoologică, aplicăm animalelor principiile după care ne ghidăm noi: adunăm într-un spaţiu redus ceea ce în sălbăticie este un spaţiu întins. Înainte, pentru noi peştera era aici, râul acolo, terenul de vânătoare la o milă depărtare, cel de pândă alături de el, fructele de pădure în altă parte – totul plin de lei, şerpi, furnici, lipitori şi iederă otrăvitoare – pe când acum, apa curge la robinet şi ne putem spăla acolo unde dormim, putem mânca acolo unde am gătit, şi putem înconjura totul cu un zid protector ca să menţinem căldura şi curăţenia. Casa e un teritoriu comprimat unde toate necesităţile noastre pot fi satisfăcute în siguranţă. Un spaţiu zoologic sănătos este echivalentul celui descris mai sus pentru un animal (cu excepţia focului). Prin faptul că găseşte în el toate locurile de care are nevoie: un spaţiu de pândă, un loc de odihnă, un loc unde poate mânca, bea, unde se poate îmbăia, – şi prin faptul că îşi dă seama că nu trebuie să mai plece la vânătoare, pentru că mâncarea vine de şase ori pe săptămână, animalul se va face stăpân pe spaţiul de la grădina zoologică la fel cum ar face-o în sălbăticie, explorându-l şi marcându-l în modul

lui specific, poate cu urină. O dată ce acest ritual de mutare se termină şi animalul s-a instalat, se va simţi nu ca un chiriaş emoţionat sau ca un prizonier, ci mai degrabă ca un proprietar, şi se va comporta în teritoriul acesta ca pe teritoriul său din sălbăticie, apărându-l cu preţul vieţii, în caz că ar fi invadat. Pentru un animal, acest teritoriu, subiectiv vorbind, nu e nici mai bun, nici mai rău decât condiţia sa în sălbăticie; atâta vreme cât satisface nevoile animalului, un teritoriu, natural sau construit, este un dat, pur şi simplu, la fel ca petele de pe leopard. S-ar putea chiar spune că, dacă un animal ar putea să aleagă în mod inteligent, ar alege să trăiască într-o grădină zoologică, din moment ce diferenţa între grădina zoologică şi habitatul său natural e absenţa paraziţilor, a duşmanilor şi abundenţa hranei, în prima, şi abundenţa acestora opusă lipsei de hrană şi mâncare, în a doua. Gândiţi-vă. Ce aţi prefera, să fiţi cazaţi la Ritz, cu *room-service* gratuit şi asistenţă medicală, sau să locuiţi pe străzi, fără să vă bage nimeni în seamă? Dar animalele nu au acest discernământ. În limitele naturii lor, se limitează la ce au.

O grădină zoologică e un loc al coincidenţelor lucrate: exact acolo unde un animal ne spune: „Nu intra!" prin urina sau prin altă secreţie, barierele noastre ne spun: „Nu ieşi!" În aceste condiţii de pace diplomatică, toate animalele sunt mulţumite şi putem să ne relaxăm şi să ne uităm unii la ceilalţi.

În literatură putem găsi o mulţime de exemple de animale care au putut să scape, dar n-au făcut-o, sau au făcut-o, dar s-au întors. Există cazul unui cimpanzeu a cărui cuşcă a fost lăsată deschisă. Din ce în ce mai îngrijorat, cimpanzeul a început să ţipe şi să trântească uşa cu un zgomot asurzitor, până când îngrijitorul, anunţat de un vizitator, a venit în grabă să rezolve problema. O turmă de reni dintr-o grădină zoologică din Europa a ieşit din ţarc când poarta a fost lăsată deschisă. Înspăimântaţi de vizitatori, renii au fugit către pădurea apropiată, unde existau alţi reni şi unde ar fi putut să supravieţuiască. Totuşi, turma s-a întors repede în ţarc. Într-o altă grădină zoologică, un muncitor venea dimineaţa devreme la muncă, cărând nişte scânduri, când, spre groaza lui, a văzut prin ceaţa dimineţii un urs mare îndreptându-se spre el, cu paşi siguri. Omul a scăpat scândurile şi a fugit mâncând pământul. Personalul grădinii a început să caute ursul imediat. L-au găsit în ţarcul lui, după ce coborâse, aşa cum urcase ca să scape, pe un copac doborât. Se crede că l-a speriat zgomotul scândurilor căzute.

Dar n-o să insist. Nu vreau să apăr grădinile zoologice. Închideţi-le pe toate, dacă vreţi (şi să sperăm că tot ce a mai rămas din

viaţa sălbatică poate supravieţui în ceea ce a mai rămas din natură). Ştiu că grădinile zoologice nu mai sunt în graţiile oamenilor. Nici religia nu mai este. Amândouă sunt subminate de anumite iluzii de libertate.

Grădina zoologică de la Pondicherry nu mai există. Şanţurile au fost acoperite, cuştile dărâmate. Singurul loc în care le mai pot explora este memoria mea.

CAPITOLUL 5

Numele meu nu e sfârşitul poveştii despre numele meu. Când te cheamă Bob, nimeni nu te întreabă:

– Cum spui asta pe litere?

Dar nu-i acelaşi lucru când te cheamă Piscine Molitor Patel.

Unii au crezut că era P. Singh şi că eram din Punjab şi se mirau de ce nu port turban.

Când eram la universitate, am fost odată cu nişte prieteni în Montreal. Într-o seară, am vrut să comand o pizza. N-aveam chef să aud încă un francez râzând de numele meu, aşa că, atunci când m-a întrebat:

– Cum vă numiţi? am răspuns:

– Sunt cine sunt.

O jumătate de oră mai târziu, am primit două pizza pe numele Sun Cinesun.

E adevărat că putem fi schimbaţi de cei pe care-i întâlnim, uneori atât de profund încât nu mai suntem aceeaşi, chiar şi în privinţa numelui. De pildă, Simon a fost numit Petru, Matei e cunoscut şi ca Levi, Natanael este şi Bartolomeu, Iuda, nu Iscariotul, a luat numele Tadeus, Simeon se numea Niger, Saul a devenit Paul.

Soldatul meu roman era în curtea şcolii într-o dimineaţă, când aveam doisprezece ani. Tocmai sosisem. M-a văzut şi un soi de inspiraţie malefică i-a aprins mintea. Şi-a ridicat braţul, a arătat spre mine şi a strigat:

– Uite-l pe Patel Pişare!

Într-o secundă, toată lumea a izbucnit în râs. Apoi a trebuit să intrăm în clasă şi râsul s-a mai domolit. În cele din urmă, am intrat şi eu, purtându-mi cununa de spini.

Cruzimea copiilor e foarte cunoscută. Cuvintele astea îmi ajungeau la urechi, de peste tot din curtea şcolii, fără să fac nimic:

– Unde e Pişare? Trebuie să mă duc la toaletă.

Sau:

– Stai cu faţa la perete. Faci Pişare?

Sau cam aşa ceva. Mă opream sau îmi continuam activitatea, pretinzând că n-am auzit nimic. Sunetul dispărea, dar durerea continua, ca mirosul de urină după ce aceasta s-a evaporat.

Şi profesorii au început să mă numească aşa. Era caniculă. Pe măsură ce se făcea mai cald, lecţia de geografie, care la începutul dimineţii era compactă ca o oază, se lăţea ca deşertul; lecţia de istorie, atât de vie la început, devenea scorojită şi prăfuită; matematica, atât de precisă, se încâlcea. În oboseala după-amiezii, ştergându-şi fruntea şi ceafa cu batista, fără intenţia de a mă jigni sau de a stârni râsul, chiar şi profesorii uitau promisiunea acvatică a numelui meu şi îl distorsionau într-un mod ruşinos. Simţeam schimbarea în modulaţii imperceptibile. Limba lor era ca un birjar care conducea cai sălbatici. Se descurcau bine cu prima silabă, Pi, dar, în cele din urmă, căldura îi dobora, pierdeau controlul armăsarilor cu gurile înspumate şi nu mai puteau să le ţină în frâu pentru urcuşul spre a doua silabă, care ar fi trebuit să sune aşa: *sine*. Cădeau înspre silaba *sing*[1] şi, într-o secundă, totul era pierdut. Ridicam mâna să pun o întrebare şi mi se dădea voie cu un:

– Da, Pişare.

Adesea, profesorul nu-şi dădea seama ce făcuse. Se uita la mine îngrijorat, întrebându-se de ce nu ieşeam să răspund. Iar uneori, doborât de căldură, nici nu mai reacţiona. Nici măcar un chicot sau un zâmbet. Dar eu am auzit întotdeauna ponegrirea.

Mi-am petrecut ultimul an la St. Joseph simţindu-mă ca profetul persecutat Mohamed în Mecca, Domnul fie cu el. Dar, aşa cum şi-a plănuit el fuga de primejdie, fuga la Medina, locul care avea să marcheze începutul erei mahomedane, aşa mi-am plănuit şi eu scăparea şi începutul unei noi vieţi.

După St. Josephs, m-am dus la Petit Séminaire, cel mai bun liceu englez particular din Pondicherry. Ravi era deja acolo, iar eu, ca toţi fraţii mai mici, trebuia să sufăr de pe urma faptului că veneam după fratele mai mare, care era foarte popular. Era atletul generaţiei sale la Petit Séminaire, un jucător de popice temut şi un jucător de baseball puternic, căpitanul celei mai bune echipe de cricket, Kapil Dev al nostru. Faptul că eram înotător nu făcea valuri; se pare că există o lege a naturii umane care-i face pe cei care locuiesc lângă mare să nu le placă înotătorii, tot aşa cum ce-

---

[1] În engleză, porecla copilului este Pissing, cuvânt foarte asemănător, fonetic, cu Piscine.

lor ce locuiesc la munte nu le plac alpiniştii. Dar faptul că stăteam în umbra cuiva nu mă salva, deşi aş fi acceptat orice alt nume în afară de Pişare, chiar şi fratele lui Ravi. Aveam însă alt plan mai bun.

L-am pus în funcţiune chiar în prima zi de şcoală, la prima oră. În jurul meu erau şi alţi absolvenţi de la St. Josephs. Ora a început ca toate orele, cu strigarea numelor. Le spuneam din bănci, în ordinea în care eram aşezaţi.

– Ganapathy Kumar, a spus Ganapathy Kumar.

– Vipin Nath, a spus Vipin Nath.

– Shamshool Hudha, a spus Shamshool Hudha.

– Peter Dharmaraj, a spus Peter Dharmaraj.

Fiecare nume era bifat pe o listă şi primea o privire scurtă de identificare. Eram groaznic de emoţionat.

– Aijith Giadson, a spus Aijit Giadson, de la patru bănci distanţă...

– Sampath Saroja, a spus Sampath Saroja, de la trei ...

– Stanley Kumar, a spus Stanley Kumar, de la două ...

– Sylvester Naveen, a spus Sylvester Naveen, chiar în faţa mea.

Era rândul meu şi momentul să-l înving pe Satana. Medina, sosesc.

M-am ridicat din bancă şi am alergat spre tablă. Înainte ca profesorul să spună ceva, am luat o bucată de cretă şi am spus în timp ce scriam:

Numele meu e
Piscine Molitor Patel
cunoscut de toţi ca

– am subliniat cu două linii primele două litere ale numelui –

PI Patel

Ca măsură de siguranţă, am adăugat

$\pi = 3,14$

şi am desenat un cerc mare, pe care l-am tăiat în două cu un diametru pentru a evoca acea lecţie de geometrie.

S-a lăsat liniştea. Profesorul se uita fix la tablă. Eu îmi ţineam respiraţia. Apoi, a spus:

– Foarte bine, domnule Pi. Stai jos. Data viitoare, cere permisiunea înainte de a-ţi părăsi locul.

– Da, domnule.

Mi-a bifat numele. Şi s-a uitat la următorul băiat.

– Mansor Ahamad, a spus Mansor Ahamad.

Eram salvat.

– Gautham Selvaraj, a spus Gautham Selvaraj.

Am putut respira.

– Arun Annaji, a spus Arun Annaji.

Un nou început.

Am repetat cascadoria cu fiecare profesor. Repetiţia e importantă nu doar în pregătirea animalelor, ci şi în cea a oamenilor. Între doi băieţi cu nume comun, am ieşit şi mi-am făcut un blazon, uneori cu un teribil scârţâit de cretă, din toate detaliile renaşterii mele.

Am ajuns la acest moment după ce băieţii mi-au cântat numele o dată cu mine, un crescendo care a atins punctul culminant, după ce am tras aer în piept în timp ce subliniam nota exactă, cu o asemenea redare a noului meu nume încât ar fi făcut deliciul oricărui dirijor. Câţiva băieţi au continuat în şoaptă:

– Trei! Punct! Unu! Patru!

Pe măsură ce scriam cât de repede puteam, şi am terminat concertul tăind cercul cu o asemenea forţă, încât am rupt creta.

Când am ridicat mâna în ziua aceea, şi o făceam ori de câte ori aveam prilejul, profesorii mi-au permis să răspund cu o singură silabă, o adevărată muzică pentru urechile mele. Şi elevii i-au imitat. Chiar şi dracii de la St. Joseph. De fapt, numele a prins. Suntem o naţie de ingineri aspiranţi: la scurt timp, a apărut un băiat numit Omprakash, care se intitula Omega, şi un altul, care era cunoscut ca Upsilon, şi un timp au existat un Gamma, un Lambda şi un Delta. Dar eu am fost primul şi cel mai durabil dintre grecii de la Petit Séminaire. Chiar şi fratele meu, căpitanul echipei de cricket, acel zeu local, a încuviinţat. M-a luat deoparte săptămâna următoare.

– Ce e chestia aia cu porecla? a spus el.

N-am spus nimic. Pentru că n-aveam cum să împiedic ironia care avea să vină oricum.

– Nu mi-am dat seama că îţi place atât de mult culoarea galbenă.

Culoarea galbenă? M-am uitat în jur. Nimeni nu trebuia să audă ce urma să spună, mai ales lacheii lui.

– Ce vrei să spui? am şoptit.

– Eu n-am nimic împotrivă. Orice e mai bine decât „Pişare". Chiar şi „Plăcintă" cu lămâie.[1]

A zâmbit şi a spus, pe când se îndepărta alene:

– Te-ai cam înroşit.

Dar n-a spus-o nimănui.

Şi aşa mi-am găsit refugiul în acea literă grecească care arată ca o baracă acoperită cu un acoperiş de tablă ondulată, în acel număr evaziv, iraţional, cu care oamenii încearcă să înţeleagă Universul.

CAPITOLUL 6

Este un bucătar excelent. Casa lui supraîncălzită întotdeauna miroase a ceva bun. Raftul de mirodenii arată ca poliţele unei farmacii. Când deschide frigiderul sau dulapurile, sunt multe produse pe care nu le recunoşti; de fapt, nu pot să spun nici în ce limbă sunt. Suntem în India. Dar se descurcă bine şi cu mâncărurile occidentale. Îmi face cele mai gustoase paste cu brânză pe care le-am mâncat vreodată. Iar mâncarea vegetariană taco *pe care o prepară ar face tot Mexicul să moară de invidie.*

Am mai observat ceva: dulapurile sale sunt pline ochi. În spatele oricărei uşi, pe fiecare raft, stau munţi de pachete şi conserve frumos aranjate. O rezervă de hrană care să ţină cât tot asediul Leningradului.

A fost norocul meu să am câţiva profesori buni în tinereţea mea, bărbaţi şi femei care au pătruns în mintea mea întunecată şi au aprins un chibrit. Unul dintre aceştia a fost domnul Satish Kumar, profesorul meu de biologie de la Petit Séminaire şi un comunist activ care spera mereu că Tamil Nadu va înceta să mai aleagă vedete de cinema şi va merge pe drumul deschis de Kerala. Arăta foarte ciudat. Creştetul îi era chel şi ascuţit, dar avea cele mai impresionante fălci pe care le-am văzut, iar umerii înguşti făceau loc unui pântece care arăta ca baza unui munte, numai că muntele sfârşea în aer, iar pântecele lui se oprea brusc şi dispărea orizontal în pantalonii. E un mister cum picioarele lui ca nişte beţe puteau să suporte greutatea trupului, dar adevărul e că puteau, deşi uneori o luau în direcţii ciudate, ca şi cum genunchii lui s-ar fi putut îndoi în orice direcţie. Era construit geometric – era ca două triunghiuri, unul mic şi altul mare, în echilibru

---

[1] Pie – plăcintă(engl.)

pe două linii paralele –, dar organic, cu foarte mulţi negi şi cu smocuri de păr negru care-i ieşeau din urechi. Şi prietenos. Zâmbetul părea să-i ocupe toată partea de jos a capului triunghiular.

Domnul Kumar era primul ateu declarat pe care l-am întâlnit. Am descoperit asta nu în clasă, ci la grădina zoologică. Venea des şi citea etichetele şi descrierile cu atenţie şi era de acord cu fiecare animal pe care îl vedea. Pentru el toate erau un triumf al logicii şi mecanicii, iar natura era o ilustrare excepţională a ştiinţei. Pentru el, când un animal simţea nevoia de împerechere, spunea „Gregor Mendel“, amintindu-şi de tatăl geneticii, iar când era timpul să-şi arate adevărata natură, spunea „Charles Darwin“, tatăl selecţiei naturale; ceea ce ni se pare a fi behăit, grohăit, sâsâit, urlet, ciripit, scârţâit erau doar puternice accente străine. Vizita grădina zoologică ca să ia pulsul universului, iar mintea sa stetoscopică îi confirma că totul e în ordine, că totul *era* ordine. Pleca de la zoo purificat din punct de vedere ştiinţific.

Prima dată când i-am văzut forma triunghiulară clătinându-se prin zoo, n-am îndrăznit să mă apropii. Oricât mi-ar fi plăcut ca profesor, era o figură a autorităţii, iar eu eram un supus. Îmi era un pic teamă de el. Îl observam de la distanţă. Tocmai venise la ţarcul rinocerilor. Cei doi rinoceri indieni erau marea atracţie a parcului din cauza caprelor. Rinocerii sunt fiinţe sociabile, şi, când l-am luat pe Peak, un mascul tânăr, dădea semne că ar suferi de izolare şi mânca din ce în ce mai puţin. Ca o măsură de urgenţă, până s-ar fi găsit o femelă, Tata s-a gândit să vadă dacă nu s-ar putea obişnui cu caprele. Dacă asta ar fi mers, ar fi salvat viaţa unui animal valoros. Dacă nu, avea să îl coste câteva capre. A mers de minune. Peak şi turma de capre erau de nedespărţit, chiar şi după ce a sosit Summit. Acum, când rinocerii se îmbăiau, caprele stăteau în jurul bălţii pline cu nămol, iar când caprele păşteau într-un colţ, Peak şi Summit le păzeau. Aranjamentul era foarte plăcut de public.

Domnul Kumar şi-a ridicat şi privirea şi m-a văzut. A zâmbit şi, ţinându-se cu o mână de balustradă, mi-a făcut semn să vin mai aproape.

– Bună, Pi, a spus.

– Bună ziua, domnule. Ce bine îmi pare că aţi venit la zoo.

– Vin aici mereu. S-ar zice că e templul meu. E interesant...

Arăta spre groapă.

– Dacă am avea politicieni ca aceste capre şi rinoceri, am avea mai puţine probleme în ţară. Din nefericire, avem un prim ministru care are platoşa unui rinocer, fără a avea şi bunul simţ al acestuia.

Nu mă prea pricepeam la politică. Tata şi Mama se plângeau adesea de doamna Ghandi, dar pentru mine nu însemna nimic. Ea locuia departe, în nord, nu la zoo şi nu în Pondicherry. Dar am simţit că trebuie să spun ceva.

– Religia ne va salva, am spus.

Religia mi-a fost foarte aproape dintotdeauna.

– Religia? a rânjit domnul Kumar. Nu cred în religie. Religia e întuneric.

Întuneric? Eram încurcat. Credeam că religia e orice, dar nu Întuneric. Religia e Lumină. Oare mă testa? Spunea „Religia e întuneric" la fel cum spunea în clasă „Mamiferele depun ouă" ca să vadă dacă îl corectează cineva? („Doar ornitorincul, domnule.")

– Nu sunt motive să mergem dincolo de o explicaţie ştiinţifică a realităţii şi nici să credem în altceva decât în experienţa simţurilor noastre. Un intelect limpede, atenţie la detalii şi ceva cunoştinţe ştiinţifice vor demonstra că religia e un nonsens superstiţios. Nu există Dumnezeu.

Oare a spus el asta? Sau îmi aduc aminte din scrierile ateiştilor? Oricum, e tot aia. Nu mai auzisem asemenea cuvinte.

– De ce să tolerăm întunericul? Totul e aici, clar, dacă ştim să privim cu atenţie.

Arăta spre Peak. Deşi îl admiram pe Peak, nu mă gândisem niciodată la el ca la un bec electric.

A vorbit din nou.

– Unii spun că Dumnezeu a murit la Împărţirea din 1947. Poate a murit în timpul războiului din 1971. Sau poate a murit ieri, aici, într-un orfelinat din Pondicherry. Aşa spun unii, Pi. Când eram ca tine, zăceam în pat, bolnav de poliomielită. Mă întrebam în fiecare zi: „Unde e Dumnezeu? Unde e Dumnezeu? Unde e Dumnezeu?" Dumnezeu n-a venit. Nu el m-a salvat, ci medicamentele. Raţiunea mi-e singurul profet şi ea îmi spune că murim aşa cum se opreşte un ceas. Asta e tot. Dacă ceasul nu merge bine, trebuie reparat pe ici, pe colo. Într-o zi vom pune mâna pe mijloacele de producţie şi atunci va fi dreptate pe pământ.

Era mult prea mult pentru mine. Tonul era potrivit – amabil şi curajos – dar detaliile păreau triste. N-am spus nimic. Nu pentru că mi-era frică să nu-l enervez pe domnul Kumar. Mi-era teamă că doar câteva cuvinte ar fi putut strica ceva ce iubisem întotdeauna. Dacă ar fi avut efectul poliomielitei asupra mea? Ce boală teribilă, dacă îl putea ucide pe Dumnezeu într-un om.

S-a îndepărtat, navigând pe marea zbuciumată care era pământul.

– Nu uita de testul de marţi. Învaţă, 3,14!

– Da, domnule Kumar.

A devenit profesorul meu preferat de la Petit Séminaire şi motivul pentru care am ales zoologia la Universitatea din Toronto. Simţeam că între noi era o legătură. Era primul meu indiciu că ateii îmi erau fraţi şi surori întru o altă credinţă, şi că orice cuvânt al lor era despre credinţă. Ca şi mine, şi ei merg până unde îi duc picioarele raţiunii, iar după aceea sar.

O să fiu cinstit. Nu ateii îmi stau în gât, ci agnosticii. Îndoiala e bună un timp. Toţi trebuie să trecem prin Grădina Ghetsemani. Dacă şi Cristos a simţit-o, trebuie s-o facem şi noi. Dacă Cristos a petrecut o noapte dureroasă în rugăciune, dacă a izbucnit, pe cruce: „Doamne, Dumnezeul meu, de ce m-ai părăsit?", atunci toţi avem dreptul la îndoială. Dar trebuie să mergem mai departe. A alege îndoiala ca filozofie de viaţă e la fel cum ai alege imobilitatea ca mijloc de transport.

CAPITOLUL 8

Se spune că cel mai periculos animal de la zoo este Omul. În general, înţelegem prin asta cum rapacitatea speciei noastre a făcut ca întreaga planetă să-i fie pradă. În special, ne gândim la cei care le oferă cârlige vidrelor, lame de ras urşilor, mere care au cuie înfipte în ele elefanţilor şi alte variaţii pe aceeaşi temă: pixuri, clame, ace de siguranţă, benzi elastice, piepteni, linguriţe, potcoave, cioburi, inele, broşe şi alte bijuterii (şi nu doar imitaţii din plastic: chiar verighete), paie de băut, tacâmuri din plastic, mingi de ping-pong, mingi de tenis şi aşa mai departe. Lista animalelor de la zoo care au murit după ce au fost hrănite cu asemenea lucruri include gorile, bizoni, cocostârci, struţi, foci, lei de mare, feline, urşi, cămile, elefanţi, maimuţe, aproape toate speciile de căprioare, rumegătoare şi păsări cântătoare. Moartea lui Goliat e renumită în lumea celor de la grădinile zoologice; era un elefant de mare, o venerabilă sălbăticiune de două tone, vedeta unei grădini zoologice europene, iubit de toată lumea. A murit de hemoragie internă după ce un om i-a dat să mănânce o sticlă de bere spartă.

Cruzimea e adesea mai activă şi directă. Literatura conţine rapoarte despre multe torturi la care au fost supuse animalele de la zoo: un cormoran care a murit ca urmare a stării de şoc după ce i-a fost zdrobit ciocul cu un ciocan; un elan şi-a pierdut barba şi o fâşie de carne de mărimea unui deget arătător ca urmare a atacului

cu un cuțit (același elan a fost otrăvit șase luni mai târziu); brațul unei maimuțe a fost rupt când s-a întins după nucile oferite; coarnele unui cerb au fost atacate cu un fierăstrău; o zebră a fost înjunghiată cu o sabie; alte animale au fost atacate cu bastoane, umbrele, ace de păr, andrele, foarfeci și altele, adesea cu scopul de a le scoate ochii sau a le răni organele genitale. Mai e și otrava și alte indecențe și mai bizare: onaniști arătându-se în fața maimuțelor, poneilor, păsărilor; un ciudat religios care a tăiat capul unui șarpe; un nebun care a încercat să urineze în gura unui elan.

La Pondicherry, eram relativ norocoși. Eram scutiți de sadicii care circulau liberi prin grădinile zoologice din Europa și America. Totuși, popândăul auriu a dispărut, iar Tata bănuia că a fost furat de cineva ca să-l mănânce. Diferite păsări – fazani, păuni, papagali – erau jumuliți de cei care erau impresionați de frumusețea penelor lor. Am prins un om cu un cuțit care se cățăra în țarcul căprioarelor; spunea că avea să-l pedepsească pe diabolicul Ravana (care în Ramayana a luat forma unei căprioare ca s-o răpească pe Rita, soția lui Rama). Un alt bărbat a fost surprins când voia să fure o cobră. Era îmblânzitor de șerpi și-i murise șarpele. Au fost salvați amândoi: cobra de la o viață de servitute și muzică proastă, omul de la o posibilă mușcătură aducătoare de moarte. A trebuit să ne ocupăm și de cei care aruncau cu pietre pentru că li se părea că animalele sunt prea placide și doreau să le vadă mișcându-se. Și a mai fost și doamna al cărei sari a fost apucat de ghearele unui leu. Se învârtea ca un yo-yo, alegând să se facă de râs decât să moară. Cel mai important e că n-a fost un accident. S-a aplecat, a băgat mâna printre gratii și a agitat sariul în fața leului, nu se știe cu ce scop. N-a fost rănită; au fost mulți bărbați fascinați care i-au sărit în ajutor. Explicația ei iritată către Tata a fost:

– Cine a mai auzit de un leu care să mănânce un sari de bumbac? Am crezut că leii sunt carnivori.

Cei care ne făceau cele mai multe probleme erau oamenii care le dădeau de mâncare animalelor. În ciuda vigilenței noastre, doctorul Atal, veterinarul grădinii, putea spune care fuseseră zilele cele mai aglomerate după numărul de boli digestive. Numea „tidbită“ cazurile de enterită sau gastrită datorate prea multor carbohidrați, în special zahărului. Uneori ne doream să se fi limitat la dulciuri. Oamenii cred că animalele pot mânca orice fără nici o urmare pentru sănătatea lor. Nu e așa. Unul dintre leneși s-a îmbolnăvit grav de enterită hemoragică după ce un om i-a dat pește stricat, crezând că face un lucru bun.

Dincolo de chioşcul de bilete, Tata a cerut să se scrie pe un perete ŞTIŢI CARE E CEL MAI PERICULOS ANIMAL DIN GRĂDINA ZOOLOGICĂ? cu litere roşii, strălucitoare. O săgeată arăta spre o perdea. Erau atât de multe mâini curioase care o trăgeau, încât trebuia să o înlocuim în mod regulat. În spatele ei era o oglindă.

Dar am învăţat pe propria-mi piele că Tata credea că există un animal chiar mai periculos decât noi, şi extrem de comun pe orice continent, în orice habitat: redutabila specie *Animalus anthropomorphicus*, animalul văzut prin ochii umani. Toţi am văzut unul sau am avut unul. Este un animal care e „drăguţ", „prietenos", „iubitor", „devotat", „vesel", „înţelegător". Aceste animale pot fi găsite în orice magazin de jucării şi la grădina zoologică. Se spun o mulţime de poveşti despre ele. Ele sunt pandantele acelor animale „vicioase", „sângeroase", „depravate" care îi înfuriau pe maniacii despre care vorbeam, îşi varsă furia pe animale cu bastoane şi umbrele. În ambele cazuri, ne uităm la un animal şi vedem o oglindă. Obsesia de a ne plasa în centrul tuturor lucrurilor este blestemul teologilor şi al zoologilor.

Am învăţat lecţia că un animal este un animal, în mod esenţial şi practic diferit de noi, de două ori: o dată de la Tata şi o dată de la Richard Parker.

Era într-o duminică dimineaţă. Mă jucam singur. Tata m-a strigat.

– Copii, veniţi aici.

Se întâmplase ceva. Tonul lui mi-a spus că trebuia să mă îngrijorez. Mi-am revizuit rapid conştiinţa. Era clar. Ravi o încurcase iar. Mă întrebam ce mai făcuse de data asta. Am intrat în camera de zi. Mama era acolo. Disciplinarea copiilor, ca şi îngrijirea animalelor, era de obicei treaba tatei. Ravi a intrat ultimul, cu vina pe chip.

– Ravi, Piscine, am o lecţie importantă petru voi azi.

– E chiar necesar? a întrerupt Mama.

Faţa i se înroşise. Am înghiţit în sec. Dacă Mama, de obicei atât de netulburată şi calmă, era îngrijorată, chiar supărată, însemna că era foarte rău. Am schimbat priviri cu Ravi.

– Da, este, a spus Tata, supărat. Ar putea să le salveze vieţile.

Să ne salveze vieţile? Nu mai era un clopoţel de alarmă – erau clopote, ca acelea pe care le-am auzit la Inima Sacră a lui Isus Cristos, nu departe de grădină.

– Dar Piscine? Are doar opt ani, a insistat Mama.

– El mă îngrijorează cel mai mult.

– Sunt nevinovat! am izbucnit. E vina lui Ravi, oricare ar fi. El a făcut-o.

– Ce? a zis Ravi. N-am făcut nimic rău.

S-a uitat la mine cu răutate.

– Linişte! a spus Tata, ridicând mâna.

Se uita la Mama.

– Gita, l-ai văzut pe Piscine. E la vârsta când băieţii aleargă de colo-colo şi-şi bagă nasul peste tot.

Eu? Alerg şi-mi bag nasul? Nu prea era adevărat. Apără-mă, mamă, am implorat în străfundul inimii. Dar ea doar a oftat şi a dat din cap, semn că groaznica afacere putea continua.

– Veniţi cu mine, a zis Tata.

Am pornit-o ca prizonierii la execuţie.

Am părăsit casa, am ieşit pe poartă şi am intrat în grădina zoologică. Era devreme şi grădina nu se deschisese încă pentru public. Îngrijitorii şi cei care aveau grijă de alei îşi vedeau de treabă. L-am observat pe Sitaram, care se ocupa de urangutani, îngrijitorul meu preferat. S-a oprit să ne urmărească. Am trecut pe lângă păsări, urşi, maimuţe, copitate, pe lângă terariu, rinoceri, elefanţi, girafe.

Am ajuns la feline, tigrii, leii şi leoparzii noştri. Babu, îngrijitorul lor, ne aştepta. Am înconjurat şi am coborât poteca, iar el a descuiat poarta de la cuşca lor, care era în mijlocul unei insule înconjurată de apă. Am intrat. Era o cavernă mare şi întunecoasă din ciment, circulară, caldă şi umedă, care mirosea a urină de felină. De jur împrejur erau cuşti mari despărţite prin bare de fier groase, de culoare verde. O lumină gălbuie se filtra prin găurile din tavan. Prin gratiile cuştii se vedea vegetaţia insulei, scăldată de soare. Cuştile erau goale, cu excepţia uneia: Matisha, patriarhul tigrilor bengalezi, un animal osos, mătăhălos, de vreo 250 kilograme, era închis acolo. Cum am intrat, a făcut un salt până la barele cuştii şi a început să mârâie, cu urechile date pe spate şi cu ochii fixaţi asupra lui Babu. Sunetul era atât de puternic şi de înfricoşător, încât părea să zguduie toată cuşca felinelor. Genunchii au început să-mi tremure. M-am apropiat de Mama. Şi ea tremura. Chiar şi Tata părea să nu se mişte. Numai Babu era indiferent la izbucnire şi la privirea sfredelitoare care săpa în el ca o freză. Avea încredere în barele de fier. Marisha a început să se plimbe prin cuşcă.

Tata s-a întors către noi.

– Ce animal e ăsta? a strigat ca să acopere mârâiturile Marishei.

– E un tigru, am răspuns la unison Ravi şi cu mine, remarcând ascultători ceea ce era evident.

– Sunt periculoşi?

– Da, tată, sunt.

– Tigrii sunt foarte periculoşi, a strigat Tata. Vreau să înţelegeţi că nu trebuie sub nici o formă să atingeţi sau să mângâiaţi un tigru, să băgaţi mâna printre barele cuştii, chiar să vă apropiaţi de o cuşcă. E clar? Ravi?

A încuviinţat cu putere.

– Piscine?

Eu am dat din cap şi mai tare.

A continuat să se uite la mine.

Am încuviinţat atât de tare, încât m-a surprins că nu mi s-a desprins capul şi n-a căzut pe podea.

Aş vrea să spun în apărarea mea că, deşi aveam tendinţa de a antropologiza animalele până la a le face să vorbească fluent engleza, păunii plângându-se cu aroganţă de faptul că ceaiul era rece, iar babuinii plănuind atacul băncii în tonurile plate, ameninţătoare ale gangsterilor americani, fantezia mea era întotdeauna conştientă. Îmbrăcam animalele în mod deliberat în costumele îmblânzite ale imaginaţiei mele. Dar niciodată nu-mi făceam iluzii cu privire la adevărata fire a tovarăşilor mei de joacă. Deşi eram curios, aveam un simţ deosebit al pericolului. Nu ştiu de unde îi venise tatei ideea că fiul lui cel mic murea de dorinţa de a se intra în cuşca unui carnivor feroce. Dar indiferent de unde îi venea îngrijorarea – şi Tata era specialist în a-şi face griji – era hotărât să scape de ea în dimineaţa aceea.

– O să vă arăt cât de periculoşi sunt tigrii, a continuat el. Vreau să vă aduceţi aminte asta tot restul vieţii.

S-a întors către Babu şi a încuviinţat. Babu a plecat. Ochii Marishei l-au urmărit şi nu s-au mişcat de pe uşa pe care dispăruse. S-a întors câteva minute mai târziu cu o capră care avea picioarele legate. Mama m-a apucat de umeri pe la spate. Mârâitul Marisei s-a transformat într-un răget gutural.

Babu a descuiat, a intrat, a închis la loc şi a încuiat o cuşcă vecină cu cea a tigrului. Erau separate doar prin bare şi o trapă. Imediat, Marisha s-a suit pe bare. A început să scoată sunete explozive, ca nişte lătrături. Babu a pus capra jos; pieptul i se zbătea violent, limba îi atârna din gură, iar ochii i se mişcau cu repeziciune în orbite. I-a dezlegat picioarele. Capra s-a ridicat. Babu a ieşit din cuşcă la fel de grijuliu cum intrase. Cuşca avea două nivele, un nivel pe care stăteam noi, celălalt în spate, mai sus cu un metru, care ducea la insulă. Capra a urcat la acest din urmă nivel. Marisha nu-l mai băga în seamă pe Babu şi urmărea mişcările caprei. Se

ghemuia şi stătea nemişcat, dând din coadă uşor, singurul lucru ce-i trăda starea de tensiune.

Babu s-a îndreptat către trapă şi a încercat s-o deschidă. Anticipând plăcerea, Marisha a tăcut brusc. În acel moment, am auzit două lucruri: pe Tata spunând:

– Să nu uitaţi niciodată această lecţie

Avea o privire cumplită; şi behăitul caprei. Probabil că behăia demult, dar nu putusem să o auzim mai înainte.

Am simţit mâna mamei pe inima care-mi bătea nebuneşte.

Trapa rezista cu scârţâituri ascuţite. Marisha nu se mai putea abţine – arăta de parcă ar fi vrut să ţâşnească printre bare. Părea să ezite între a sta unde era, unde prada era mai aproape, dar nu la îndemână, şi a se muta la nivelul de jos, mai departe de pradă, dar lângă trapă. S-a ridicat şi a început să mârâie din nou.

Capra a început să sară. Sărea incredibil de sus. Nu ştiam că o capră poate sări aşa. Dar spatele cuştii era un perete din ciment neted şi înalt.

Deodată, trapa s-a deschis. S-a aşternut din nou liniştea, cu excepţia behăitului şi a zgomotului copitelor caprei pe ciment.

O săgeată negru-portocalie a trecut dintr-o cuşcă în alta.

În mod normal, felinele nu erau hrănite o zi pe săptămână ca să se simuleze condiţiile din sălbăticie. Am aflat mai târziu că Tata ordonase ca Marisha să nu fie hrănită trei zile.

Nu ştiu dacă am văzut sânge înainte de a mă întoarce în braţele mamei sau dacă l-am pictat eu mai târziu, în mintea mea, cu o pensulă mare. Dar am auzit. Era destul ca să mă sperie definitiv. Mama ne-a scos afară. Eram isterici. Ea era înfuriată.

– Cum ai putut, Santosh? Sunt copii! Or să rămână speriaţi toată viaţa.

Vocea ei caldă tremura. Am văzut că avea lacrimi în ochi. M-am simţit mai bine.

– Gita, păsărica mea, e spre binele lor. Dacă Piscine şi-ar fi băgat mâna printre barele cuştii să mângâie blana aia portocalie? Mai bine o capră decât el, nu?

Vocea lui era slabă, aproape o şoaptă. Părea cuprins de remuşcări. Niciodată n-o numise „păsărica mea" în faţa noastră.

Eram adunaţi în jurul ei. A venit şi el. Dar lecţia nu se terminase, deşi a fost mai puţin dură după aceea.

Tata ne-a condus la lei şi la leoparzi.

– A fost odată un nebun în Australia care avea centură neagră la karate. A încercat să se măsoare cu leii. A pierdut. Îngrijitorii i-au găsit doar jumătate din corp dimineaţa.

– Da, tată.

Apoi ne-a dus la urşii himalayeni şi la urşii leneşi.

– Doar o lovitură din partea acestor creaturi drăguţe şi ghearele ţi-ar scoate măruntaiele şi le-ar împrăştia pe jos.

– Da, tată.

La hipopotami.

– Cu aceste guri moi, fleşcăite ţi-ar transforma trupul în carne sângerândă. Pe uscat, pot fugi mai repede decât tine.

– Da, tată.

La hiene.

– Au cele mai puternice maxilare. Să nu credeţi că sunt laşe sau că mănâncă doar stârvuri. Nu, nu aşteaptă să mori ca să te mănânce.

– Da, tată.

La urangutani.

– Sunt puternici cât zece bărbaţi. Îţi frâng oasele ca pe nişte crenguţe. Ştiu că unele dintre ele au fost cândva animale de companie şi că v-aţi jucat cu ele când erau mici. Dar acum sunt adulţi, sălbatici şi imprevizibili.

– Da, tată.

La struţi.

– Par ameţiţi şi proşti, nu-i aşa? Ascultaţi aici: e unul dintre cele mai periculoase animale de la zoo. O lovitură de picior şi-ţi rup coloana sau îţi strivesc pieptul.

– Da, tată.

La căprioara pătată.

– Nu-i aşa că sunt drăguţe? Dacă are chef, masculul te atacă şi coarnele alea scurte te străpung ca nişte pumnale.

– Da, tată.

La cămila arabă.

– O muşcătură băloasă şi ai pierdut o bucată de carne.

– Da, tată.

La lebedele negre.

– Îţi pot crăpa capul cu ciocul sau îţi pot rupe braţele cu aripile.

– Da, tată.

La păsările mai mici.

– Îţi pot trece prin degete cu ciocul ca şi cum ar fi unt.

– Da, tată.

La elefanţi.

– Cel mai periculos animal dintre toate. A ucis mai mulţi îngrijitori şi vizitatori decât orice alt animal din grădina zoologică.

Un elefant tânăr te va dezmembra şi te va strivi în picioare. Asta i s-a întâmplat unui tânăr la o grădină din Europa, care a intrat într-un ţarc al elefanţilor printr-o fereastră. Un animal mai în vârstă şi mai răbdător te va strivi de un perete sau se va aşeza peste tine. Pare caraghios – dar ia gândiţi-vă!

– Da, tată.

– Sunt animale la care nu ne-am oprit. Să nu credeţi că sunt inofensive. Viaţa se va apăra oricât de mică ar fi. Orice animal e feroce şi periculos. S-ar putea să nu te omoare, dar cu siguranţă o să te rănească. Te zgârie, te muşcă, şi te-ai asigurat de o infecţie cu puroi, de febră şi de o internare de zece zile.

– Da, tată.

Am ajuns la porcii de Guineea, singurele animale în afară de Marisha care fuseseră înfometate la ordinele tatei. Nu li se dăduse masa de seară. Tata a deschis cuşca. A scos o pungă cu mâncare din buzunar şi a golit-o înăuntru.

– Vedeţi aceşti porci de Guineea?

– Da, tată.

Creaturile tremurau de slăbiciune pe când ciuguleau cu înfrigurare boabele de porumb.

– Ei bine...

S-a aplecat şi a luat unul.

– Nu sunt periculoşi.

Ceilalţi s-au împrăştiat imediat.

Tata a râs. Mi-a dat porcuşorul care guiţa. A vrut să termine într-o notă optimistă.

Porcuşorul a stat în braţele mele destul de temător. Era un pui. M-am dus la cuşcă şi l-am pus jos încet. S-a dus spre mama lui. Singurul motiv pentru care porcuşorii nu erau periculoşi – nu te răneau cu dinţii sau cu ghearele – era faptul că, practic, fuseseră domesticiţi. Altfel, să iei unul cu mâna goală ar fi însemnat să iei un cuţit de lamă.

Lecţia se sfârşise. Ravi şi cu mine ne-am îmbufnat şi l-am tratat pe Tata cu răceală o săptămână. Şi Mama l-a ignorat. Când am ajuns la rinoceri, mi s-a părut că erau trişti că-şi pierduseră un tovarăş drag.

Dar ce poţi face când îţi iubeşti tatăl? Viaţa merge mai departe şi nu te atingi de tigri. Numai că acum, pentru că-l acuzasem pe Ravi de ceva ce nu făcuse, eram un om mort. În următorii ani, când voia să mă chinuiască, îmi şoptea:

– Aşteaptă până rămânem singuri. *Tu eşti următoarea capră!*

CAPITOLUL 9

Adevărata artă şi ştiinţă a administrării unei grădini zoologice constă în a obişnui animalele cu prezenţa umană. Scopul final e să diminuezi distanţa de la care un animal nu se mai simte în siguranţă, adică distanţa minimă la care un animal vrea să-şi ţină duşmanii. În sălbăticie, un flamingo n-o să se simtă ameninţat dacă o să stai la o distanţă mai mare de 280 metri. Dacă depăşeşti această limită, va deveni agitat. Dacă te apropii şi mai mult, va avea tendinţa de a fugi şi nu se va opri până când nu se va restabili distanţa de 280 metri sau până când nu va obosi. Orice animal are distanţa lui de apărare şi le măsoară în feluri diferite. Felinele se uită, căprioarele ascultă, urşii miros. Girafele îţi permit să te apropii la 27 metri dacă eşti în maşină, dar fug dacă te apropii la 130 de metri pe jos. Crabii o zbughesc atunci când eşti la 9 metri; maimuţele urlătoare se agită pe crengi când eşti la 18 metri; bizonii africani reacţionează la 68.

Mijloacele noastre de a reduce distanţa de siguranţă sunt cunoştinţele noastre despre animal, hrana şi adăpostul pe care li-l asigurăm, protecţia pe care ne-o permitem. Când funcţionează, rezultatul este un animal stabil din punct de vedere emoţional, nestresat, care nu numai că stă liniştit, dar este şi sănătos, trăieşte mult, nu face mofturi la mâncare, se comportă bine, este sociabil – şi cel mai bun semn – se reproduce. Nu spun că grădina noastră se compară cu grădinile din San Diego,Toronto, Berlin sau Singapore, dar nu poţi subestima un bun administrator. Tata avea talent. Suplinea lipsa de educaţie ştiinţifică prin darul intuiţiei şi printr-un ochi ager. Avea talentul de a se uita la un animal şi de a vedea imediat ce simţea. Era foarte atent la îndatoririle sale, care, ca drept răspuns, se multiplicau, unele devenind chiar copleşitoare.

CAPITOLUL 10

Totuşi, sunt animale care vor să scape din grădina zoologică. Cele mai bune exemple sunt animalele care sunt ţinute în locuri nepotrivite. Orice animal are anumite nevoi în ceea ce priveşte habitatul, nevoi ce trebuie respectate. Dacă locul e prea însorit, prea umed sau prea gol, dacă ramura e prea sus sau prea expusă, dacă solul e prea nisipos, dacă nu sunt destule ramuri pentru cuib, dacă mâncarea e prea puţină, dacă nu e destul noroi în care să te tăvăleşti, – şi alţi mulţi dacă – atunci animalul nu se va simţi bine. Nu

e vorba atât de reconstruirea unei imagini a habitatului natural, ci de surprinderea „esenţei" acestor condiţii. Într-un loc ideal, totul trebuie să fie corect – adică în limitele capacităţii animalului de a se adapta. Ruşine grădinilor care oferă locuri nepotrivite! Ele aruncă o lumină nefavorabilă asupra tuturor grădinilor zoologice.

O altă cauză pentru care animalele au tendinţa de a fugi este capturarea animalelor mature; adesea, ele sunt prea obişnuite cu mediul iniţial pentru a se adapta la noile condiţii.

Dar chiar animalele crescute în grădinile zoologice, care n-au gustat niciodată din viaţa în libertate, care sunt perfect adaptate la locurile în care trăiesc şi nu sunt agitate în prezenţa omului, au momentele lor de nelinişte care le determină să evadeze. Orice fiinţă are o fărâmă de nebunie care uneori o determină să se comporte ciudat, inexplicabil. Această capacitate poate fi salvatoare; e parte componentă din capacitatea de adaptare. Fără ea, nici o specie nu ar supravieţui.

Oricare ar fi motivul pentru care vor să evadeze, detractorii ar trebui să-şi dea seama că animalele nu vor să scape *undeva*, ci *de ceva*. Ceva din teritoriul lor i-a înspăimântat – intruziunea unui duşman, asaltul unui animal dominant, un zgomot neobişnuit – şi le-a trezit instinctul de a fugi. Animalul scapă sau încearcă să scape. Am fost surprins să citesc la grădina zoologică din Toronto – o grădină foarte bună, as spune – că leoparzii pot sări 17 metri pe verticală. Ţarcul leoparzilor de la noi avea un gard de doar 15 metri; presupun că Rosie şi Copycat n-au sărit niciodată, nu din cauză că nu puteau, ci pur şi simplu pentru că n-aveau de ce. Animalele care evadează pleacă dintr-un loc cunoscut spre unul necunoscut – şi, dacă e ceva ce animalele urăsc, acel lucru e necunoscutul. Animalele care fug se ascund în primul loc care le oferă sentimentul de siguranţă, şi sunt periculoase doar pentru cei care se întâmplă să se aşeze între ei şi acel loc mult dorit.

CAPITOLUL 11

Să luăm cazul unei femele leopard care a scăpat de la grădina zoologică din Zürich, în iarna anului 1933. Era nouă la zoo şi părea să se înţeleagă bine cu masculul. Dar câteva răni provocate de gheare arătau că existau probleme în cuplu. Înainte să se ia vreo decizie cu privire la măsurile care trebuiau luate, femela s-a strecurat printr-o gaură între barele din tavan şi a dispărut în noapte. Descoperirea că au printre ei o felină care umbla liberă

i-a înspăimântat pe locuitorii din Zürich. S-au pus capcane şi s-au folosit câini de vânătoare. N-au găsit nici o urmă timp de *zece săptămâni*. În cele din urmă, un muncitor a dat peste ea într-un şopron la 40 de kilometri distanţă de zoo şi a împuşcat-o. Au găsit hoitul unui cerb în apropiere. Faptul că o felină tropicală a putut supravieţui mai mult de două luni de iarnă elveţiană fără să fie văzută de nimeni, fără să atace pe nimeni, spune multe despre faptul că animalele evadate nu sunt criminali periculoşi fugari, ci pur şi simplu sălbăticiuni care încearcă să se adapteze.

Şi acesta e doar unul dintre numeroasele cazuri. Dacă ai lua oraşul Tokio şi l-ai întoarce cu susul în dos, ai fi uimit de numărul de animale care ar cădea din el. Şi n-ar fi doar câini şi pisici, vă asigur. Şerpi boa, varani, crocodili, peşti piranha, struţi, lupi, lincşi, canguri pitici, lamantini, porci spinoşi, urangutani, mistreţi – asta ţi-ar cădea pe umbrelă. Iar ei se aşteaptă să găsească... ha! În mijlocul unei jungle tropicale din Mexic, imaginaţi-vă! Ha! Ha! E hilar, pur şi simplu hilar. Ce credeau?

CAPITOLUL 12

Uneori devine agitat. Nu e din cauză că am spus eu ceva (vorbesc foarte puţin). E din cauza propriei lui poveşti. Memoria e un ocean şi povestea apare la suprafaţă. Mă îngrijorez că ar vrea să se oprească. Dar el vrea să-mi spună povestea lui. Continuă. După atâţia ani, Richard Parker încă îi mai bântuie mintea.

Este un bărbat amabil. De fiecare dată când îl vizitez, pregăteşte un festin vegetarian specific sudului Indiei. I-am spus că îmi place mâncarea condimentată. Nu ştiu de ce am spus un lucru atât de prostesc. E o minciună. Adaug iaurt din belşug. Nu serveşte la nimic. De fiecare dată e la fel: papilele mele gustative se scorojesc şi mor, pielea mi se face ca sfecla, ochii îmi lăcrimează, capul mi-e ca o casă în flăcări, iar tractul digestiv începe să se răsucească şi să scoată sunete de agonie, ca un şarpe boa care a înghiţit o maşină de tuns iarba.

CAPITOLUL 13

Deci, dacă ai să cazi într-o groapă cu lei, nu te vor sfâşia pentru că le e foame – la zoo animalele sunt bine hrănite – ori pentru că sunt însetaţi de sânge, ci pentru că le-ai încălcat teritoriul.

Ca un element suplimentar, de aceea îmblânzitorul de la circ trebuie să intre în arenă primul, ca leii să-l vadă bine. Făcând asta, el stabileşte că arena e teritoriul *lui,* nu al lor, lucru pe care-l subliniază strigând, bătând din picioare, plesnind din bici. Leii sunt impresionaţi. E clar că sunt în dezavantaj. Priviţi cum intră: oricât de puternici ar fi, „regele animalelor", se târăsc înăuntru, spăşiţi, şi se plimbă pe lângă marginea ringului, care e întotdeauna rotund, ca să nu se poată ascunde. Sunt în prezenţa unui mascul dominant puternic, un mascul super-alfa, şi trebuie să i se supună. Deci deschid gura larg, stau în două labe, sar prin cercuri de hârtie, se târâie prin tuburi, merg cu spatele, se rostogolesc.

– E un ciudat, gândesc ei. N-am mai văzut un conducător ca el. Dar conduce bine grupul. Dulapul cu mâncare e întotdeauna plin şi – hai să fim cinstiţi – bufoneriile lui ne distrează. E plictisitor să moţăi tot timpul. Cel puţin nu ne pune să mergem pe bicicletă ca pe urşii bruni sau să prindem discuri zburătoare ca pe cimpanzei.

Dar îmblânzitorul trebuie să aibă grijă să fie tot timpul masculul super-alfa. Va plăti scump dacă ajunge beta din nechibzuinţă. Majoritatea cazurilor de ostilitate şi agresivitate între animale sunt expresia insecurităţii sociale. Animalul din faţa ta trebuie să ştie care-i este poziţia, dacă îţi e superior sau inferior. Poziţia socială e importantă în modul în care îşi organizează viaţa. Rangul determină asocierile, locul în care poate vâna, locul de odihnă, de adăpare, şi aşa mai departe. Animalul duce o viaţă anarhică insuportabilă până îşi găseşte poziţia. Este emotiv, arţăgos, periculos. Din fericire pentru îmblânzitorul de la circ, luarea deciziilor cu privire la animalele de rang superior nu este întotdeauna bazat pe forţă brută. Hediger (1950) spune: „Când două fiinţe se întâlnesc, cea care e capabilă să intimideze este recunoscută ca superioară din punct de vedere social, aşa că o decizie socială nu e bazată întotdeauna pe luptă; în anumite situaţii, o întâlnire e de ajuns." Sunt cuvintele unui înţelept cunoscător al animalelor. Domnul Hediger a fost mulţi ani director de zoo, mai întâi la grădina din Basel şi apoi la Zürich. Înţelegea comportamentul animalelor.

Este vorba de superioritatea inteligenţei asupra forţei. Ascendenţa îmblânzitorului este de ordine psihologică. Un mediu necunoscut, poziţia bipedă, comportamentul calm, privirea fixă, pasul înainte făcut fără frică, sunetul ciudat (plesnetul biciului sau şuieratul fluierului), toate acestea sunt elemente menite să-l facă nesigur pe animal, să-l înspăimânte şi să-l facă să ştie unde îi este locul, adică exact lucrul pe care-l doreşte. Satisfăcut, Nu-

mărul Doi se va da la o parte, iar Numărul Unu poate să se întoarcă la public şi să strige:

– Să continue spectacolul! Şi acum, doamnelor şi domnilor, săritura prin cercuri de foc...

CAPITOLUL 14

Este interesant de notat că leul care e cel mai receptiv la trucurile îmblânzitorului, este cel cu rangul cel mai mic în grup, animalul omega. Are cel mai mult de câştigat din alianţa cu super-alfa. Nu e mai cooperant numai pentru că i s-a dat mai multă atenţie. E ştie că o relaţie mai strânsă înseamnă protecţie faţă de ceilalţi membri ai grupului. Acest animal obedient va fi vedeta spectacolului, deşi pentru public nu există nici o diferenţă de mărime sau ferocitate între el şi ceilalţi, iar animalele beta şi gamma, subordonaţi mai greu de disciplinat, vor fi lăsate să stea pe postamentele lor colorate din spatele ringului.

Acest lucru e valabil şi pentru alte animale de la circ sau din grădinile zoologice. Animalele inferioare din punct de vedere social sunt cele care fac eforturile cele mai mari de a-şi cunoaşte îmblânzitorul. Par să fie cele mai credincioase, doritoare de companie, cele mai puţin solicitante sau dificile. Acelaşi comportament a fost observat la feline, bizoni, căprioare, oi sălbatice, maimuţe şi multe alte animale. Este un fapt bine cunoscut în domeniu.

CAPITOLUL 15

Casa lui e un templu. În holul de la intrare e tabloul lui Ganesha, cel cu capul de elefant. Roz, gras, încoronat şi zâmbitor, stă cu faţa la trei mâini care ţin diverse obiecte, iar a patra, cu palma în sus, binecuvântează şi salută. El este cel care trece peste obstacole, zeul norocului, al înţelepciunii, patronul învăţării. Foarte simpatic. Mă face să zâmbesc. La picioare are un şobolan care se uită atent. Vehiculul lui. Pentru că, atunci când călătoreşte, se suie pe un şobolan. Pe peretele de vis-a-vis se află o cruce simplă din lemn.

În camera de zi, pe o masă alături de canapea, este un tablou al Fecioarei Maria din Guadalupe, cu flori care-i cad din mantia deschisă. Alături, este o fotografie, în robă neagră, a lui Kaaba, cel mai sfânt sanctuar din Islam, înconjurat de în jur de zece mii de credincioşi. Pe televizor, e o statuie de alamă a lui Shiva ca

Nataraja, regele cosmic al dansului, care controlează mişcările universului şi curgerea timpului. Dansează pe demonul ignoranței, cu cele patru brațe întinse într-un gest coregrafic, cu un picior pe spatele demonului şi celălalt în aer. Când piciorul lui Natarajaval va atinge pământul, se spune că timpul se va opri.

În bucătărie este un altar. Este amplasat într-un dulap a cărui uşă a fost înlocuită cu o arcadă din traforaj. Arcada ascunde parțial becul galben care luminează altarul seara. Picturile sunt în spatele unui altar mic: într-o parte, e din nou Ganesha, iar în centru, într-o ramă mai mare, zâmbitor şi cu pielea albastră, Krishna care cântă la flaut. Amândoi au urme de pudră roşie şi galbenă pe geam, deasupra frunții. Într-o farfurie de cupru de pe altar sunt trei statuete de argint, reproduceri. Mi le arată cu degetul întins: Lakshmi, Shakti, zeița mamă, în forma lui Parvati; şi Krishna, de data asta ca un copil jucăuş târându-se în patru labe. Între zeițe este o piatră Shiva yoni linga, care arată ca o jumătate de avocado cu o buturugă falică ridicându-se din mijloc, un simbol hindus care reprezintă energiile feminine şi masculine ale universului. Într-o parte a farfuriei este o scoică în spirală aşezată pe un piedestal; în cealaltă, un mic clopoțel de argint. În jur sunt boabe de orez şi o floare care începe să se ofilească. Multe dintre aceste obiecte sunt unse cu uleiuri în nuanțe de galben şi roşu.

Pe raftul de dedesubt sunt diverse obiecte de cult: un ulcior plin cu apă; o lingură de cupru: o lampă cu un fitil încolăcit în ulei; bețe de tămâie; şi boluri mici cu pudră roşie, galbenă, boabe de orez şi cuburi de zahăr.

În sufragerie e o altă Fecioară Maria.

Sus, în birou, este un Gapnesha din cupru care stă cu picioarele încrucişate alături de computer, un Isus pe cruce din lemn din Brazilia pe un perete şi un covoraş verde de rugăciuni într-un colț. Isus e expresiv. Suferă. Covoraşul de rugăciuni este aşezat în propriul său spațiu delimitat. Alături, pe un raft de cărți scund, e o carte acoperită de o pânză. În mijlocul pânzei este un singur cuvânt în arabă, patru litere împletite complicat: un alif, *două* lams *şi un* ha. *Cuvântul Dumnezeu în arabă.*

Cartea de pe măsuța de lângă pat e Biblia.

CAPITOLUL 16

Toți suntem născuți precum catolicii, nu-i aşa? În pragul iadului, fără religie, până când cineva ni-l prezintă pe Dumnezeu? După acea întâlnire, totul se termină pentru mulți dintre noi. Dacă

există schimbare, ea se întâmplă pentru foarte puţini; mulţi oameni îl pierd pe Dumnezeu undeva pe drum. N-a fost şi cazul meu. Persoana care mi l-a prezentat era o soră mai mare a Mamei, cu o minte mai tradiţională, care m-a dus la un templu când eram mic. Mătuşa Rohini a fost încântată să-şi întâlnească nepotul nou-născut şi s-a gândit că şi Mama Zeiţă s-ar bucura.

– Ar fi prima lui ieşire simbolică, a spus ea. E samskara!

Într-adevăr simbolic. Eram în Madurai; eram în prima mea călătorie cu trenul. Durase şapte ore. Nu conta. Ne-am aruncat în ritualul hindus al trecerii, Mama ducându-mă în braţe, iar mătuşa conducând-o. Nu am nici o amintire despre acest prim tur într-un templu, dar probabil că mi-a rămas ceva din mirosul de tămâie, din jocul de lumini şi umbre, de flăcări şi culori, din zăpuşeala şi din misterul locului. Un germen de exaltare religioasă, nu mai mare decât o boabă de muştar, a fost semănat în mine şi a fost lăsat să germineze. Şi nu s-a oprit din creştere până acum.

Conurile sculptate şi pudra *kumkum*, coşurile cu pepite galbene de şofran indian, ghirlandele de flori, bucăţile de nucă de cocos spartă, clopoţeii cristalini care-i anunţă lui Dumnezeu sosirea ta, tânguirea *nadaswaram*-ului (instrument clasic folosit în templele indiene) din trestie şi ritmul tobelor, zgomotul de picioare goale pe coridoare întunecate pavate cu piatră, străpunse de săgeţi de lumină, mirosul de tămâie, flăcările lămpilor *arati* rotindu-se în întuneric, cântecele *bhajans*, elefanţii din jur care aşteaptă binecuvântarea, picturile murale multicolore care spun poveşti colorate, frunţile care poartă acelaşi cuvânt – credinţă – cu diverse semnificaţii, toate spun că sunt hindus. Am devenit credincios acestor impresii chiar înainte de a şti ce însemnau. Inima mi-o cere. Într-un templu hindus mă simt acasă. Simt Prezenţa, dar nu aşa cum o simţim de obicei, ci mai puternic. Inima încă mi se opreşte la vederea unei statuete *murti*, a Locuinţei Domnului, în sanctitatea unui templu. Sunt într-adevăr în pântecul cosmic şi sacru, originea tuturor lucrurilor, şi sunt un norocos să-i privesc esenţa. Mâinile mi se împreună într-o rugă plină de evlavie. Mi-e dor de *prasad*, acea ofrandă dulce către Dumnezeu care se întoarce spre noi ca un dar sanctificat. Palmele mele au nevoie să simtă căldura unei flăcări sfinţite a cărei binecuvântare o duc la ochi şi frunte.

Dar religia este mai mult decât rit şi ritual. E esenţa ritului şi ritualului. Şi, din acest punct de vedere, sunt hindus. Universul are sens pentru mine doar prin ochi hinduşi. Există Brahma, sufletul lumii, cadrul pe care se ţese, cu urzeală şi ţesătură, pânza fi-

inţării, cu toate elementele decorative ale timpului şi spaţiului; există Nirguna Brahma, fără calităţi, dincolo de înţelegere, de descriere, de abordare; îi ţesem haină din cuvintele noastre sărace – Unul, Adevărul, Unitatea, Absolutul, Realitaea Supremă, Pământul Fiinţării – şi încercăm s-o facem să i se potrivească, dar Nirguna Brahma rupe întotdeauna cusăturile. Rămânem fără cuvinte. Există Saguna Brahma, plină de calităţi, căreia costumul i se potriveşte. Acum putem s-o numim Shiva, Krishna, Shakti, Ganesha; putem să o înţelegem cât de cât; putem să-i descoperim anumite caracteristici – iubitoare, miloasă, înfricoşătoare – şi-i simţim atracţia. Saguna Brahma este Brahma care se arată simţurilor noastre limitate, Brahma exprimată nu doar în zei, ci în oameni, animale, copaci, într-o mână de pământ, căci totul poartă semnul divinului. Adevărul vieţii este că Brahma nu e diferit de *atma*, forţa spirituală din noi, pe care o putem numi suflet. Sufletul individual îl atinge pe cel universal în acelaşi fel în care o ciutură coboară în fântână după apă. Cel ce susţine universul dincolo de gând şi limbă şi cel care este esenţa noastră, încercând din răsputeri să se exprime, este unul şi acelaşi lucru. Finitul în infinit şi infinitul în finit. Dacă o să mă întrebaţi care e legătura dintre Brahma şi *atman*, v-aş spune că e asemănătoare celei dintre Tată, Fiu şi Sfântul Duh: misterioasă. Dar un lucru e clar: *atman* încearcă să împlinească Brahma, să fie una cu Absolutul, şi e în pelerinaj în viaţa asta în care se naşte şi moare, şi renaşte pentru a muri iar, şi iar, şi iar, până când ajunge să arunce forma limitată care îl leagă aici, jos. Căile către eliberare sunt multe, dar malul care mărgineşte drumul e întotdeauna aceleaşi, Malul Karma, unde contul eliberării pentru fiecare dintre noi este creditat sau debitat în funcţie de acţiunile noastre.

Acesta este, pe scurt, hinduismul, iar eu am fost hindus toată viaţa. Îmi văd locul în univers purtând în mine noţiunile lui.

Dar nu trebuie să ne agăţăm de el! Fundamentaliştii şi literaliştii sunt de vină pentru această atitudine. Mi se aduce aminte momentul când Zeul Krishna era văcar. În fiecare noapte, el invită mulgătoarele să danseze cu el în pădure. Ele vin şi dansează. Noaptea e întunecoasă, focul trosneşte, ritmul muzicii creşte – fetele dansează iar şi iar cu dulcele lor domn, care s-a multiplicat pentru a putea fi în braţele fiecăreia. Dar în momentul în care fetele devin prea posesive, când fiecare crede că e doar al ei, el dispare. De aceea nu trebuie să fim niciodată geloşi pe Domnul.

Ştiu o femeie, aici, în Toronto, care îmi este foarte dragă. A fost mama mea adoptivă. Îi spun Auntieji şi îi place. Este din

Quebec. Deşi locuieşte în Toronto de peste treizeci de ani, mintea ei de origine franceză pare să nu înţeleagă anumite sunete din engleză. Aşa că, atunci când a auzit prima oară numele lui Hare Krishna, n-a înţeles bine. A înţeles „creştini fără păr"[1] şi asta a însemnat pentru ea mulţi ani. Când am corectat-o, i-am spus că de fapt nu greşise prea tare; că hinduşii, din punctul de vedere al capacităţii de a iubi, sunt într-adevăr nişte creştini lipsiţi de păr, aşa cum musulmanii sunt hinduşi cu barbă, după felul în care îl văd pe Dumnezeu în tot şi în toate, iar creştinii sunt musulmani cu pălărie, după felul în care îi sunt devotaţi lui Dumnezeu.

CAPITOLUL 17

Prima minune e cea mai adâncă; cele care-i urmează se mulează după urma lăsată de prima. Îi datorez hinduismului peisajul originar al imaginaţiei mele religioase, acele oraşe şi râuri, câmpuri de bătălie şi păduri, munţi, sfinţi şi mări adânci unde se întâlnesc zeii, sfinţii, ticăloşii şi oamenii de rând şi astfel spun cine sunt şi de ce există. Prima dată am auzit despre puterea cosmică de a iubi bunătatea pe acest tărâm hindus. Vorbea Zeul Krishna. L-am auzit şi l-am urmat. Cu dragostea şi înţelepciunea lui, Krishna m-a făcut să întâlnesc un om.

Aveam paisprezece ani – şi eram un hindus mulţumit în vacanţă – când l-am întâlnit pe Isus Cristos.

Tata nu-şi prea lua liber de la zoo, dar în una dintre puţinele dăţi când a făcut-o a fost atunci când am plecat în Kerala. Munnar este o mică staţiune de deal înconjurată de una dintre cele mai mari plantaţii de ceai din lume. Era la începutul lui mai şi nu începuse încă musonul. Câmpiile din Tamil Nadu erau fierbinţi. Am ajuns la Munnar după ce am condus cinci ore pe un drum şerpuit timp de la Madurai. Era o răcoare plăcută, ca şi cum am fi avut mentă în gură. Am făcut ce fac toţi turiştii. Am vizitat fabrica de ceai Tata. Ne-am plimbat cu barca pe un lac. Am făcut turul unui centru de creştere a vitelor. Le-am dat sare unor Nilgri Tahrs – o specie de capră sălbatică – într-un parc naţional.

– Avem şi noi la zoo. Ar trebui să veniţi la Pondicherry, le-a spus Tata unor turişti suedezi.

Ravi şi cu mine ne-am dus să ne plimbăm pe plantaţiile de ceai de lângă oraş. Era o scuză pentru a mai ieşi din letargie. Du-

[1] *Hairless Christians*: creştini lipsiţi de păr (engl).

pă-amiezele, Tata şi Mama se instalau în ceainăria hotelului nostru ca pisicile la soare. Mama citea, iar Tata discuta cu alţi oaspeţi.

Sunt trei dealuri în Munnar. Nu se pot compara cu dealurile înalte – aproape munţi – care înconjoară oraşul, dar am observat în prima dimineaţă, la micul dejun, că ieşeau în evidenţă cumva: pe fiecare era câte o Casă a Domnului. Dealul din dreapta, peste drum de hotel, avea un templu hindus; dealul din mijloc, mai îndepărtat, avea o moschee; dealul din stânga era încoronat cu o biserică creştină.

În cea de-a patra zi pe care o petreceam în Munnar, pe la sfârşitul după-amiezii, eram pe dealul din stânga. În ciuda faptului că urmasem o şcoală creştină, nu mai fusesem într-o asemenea biserică – şi nu aveam de gând să încerc acum. Ştiam foarte puţine lucruri despre religia creştină. Ştiam doar că aveau puţini zei şi multe acte de violenţă. Dar şi şcoli bune. M-am plimbat în jurul bisericii. Era o clădire care nu trăda cu nimic ceea ce se afla înăuntru, cu pereţi albastru deschis, înalţi, groşi şi fără decoraţii, ferestre înguste prin care nu se putea privi înăuntru. O fortăreaţă.

Am dat peste presbiteriu. Uşa era deschisă. M-am ascuns într-un colţ ca să văd ce se petrece. La stânga uşii era o placă pe care scria: Preotul Paroh şi Preotul Asistent. Lângă fiecare dintre ele era o plăcuţă glisantă. Atât preotul, cât şi asistentul erau ACOLO, după cum mă informa plăcuţa cu litere de aur, pe care le vedeam foarte bine. Un preot lucra în biroul lui, cu spatele către ferestre, în timp ce celălalt era aşezat pe o bancă, la o masă rotundă, în vestibulul mare, care funcţiona cu siguranţă ca o cameră de primire a oaspeţilor. Stătea cu faţa la uşă şi la ferestre, cu o carte în mână, probabil o Biblie. Citea puţin, se uita în sus, mai citea puţin, apoi se uita din nou în sus. Făcea asta calm, dar concentrat şi ritmic. După câteva minute, a închis cartea şi a pus-o alături. Şi-a încrucişat palmele pe masă şi a rămas aşa, cu o expresie senină pe faţă, fără să arate aşteptare sau resemnare.

Vestibulul era curat, cu pereţi albi; masa şi băncile erau din lemn închis la culoare, iar preotul purta o rasă albă – totul era curat şi simplu. Aveam un sentiment de pace. Dar ceea ce m-a atras spre acest loc, în afara peisajului, a fost înţelegerea mea intuitivă că el era acolo – deschis, răbdător – în caz că cineva ar fi dorit să-i vorbească; o problemă de suflet, o durere, o problemă de conştiinţă, toate ar fi fost ascultate cu dragoste. Era un om a cărui profesie era să iubească şi el oferea alinare şi îndrumare cât putea de bine.

Am fost mişcat. Mă încânta şi mă înfiora ceea ce vedeam în faţa ochilor.

S-a ridicat de la masă. Am crezut că îşi va închide uşiţa, dar n-a făcut-o. S-a retras spre capătul presbiteriului, lăsând uşa dintre vestibul şi următoarea cameră deschisă. Am observat acest lucru, cum amândouă uşile erau larg deschise. În mod evident, şi el şi colegul lui erau încă disponibili.

Am făcut câţiva paşi şi am îndrăznit. Am intrat în biserică. Aveam un nod în stomac. Era îngrozit că voi vedea un creştin care va striga la mine:

– Ce faci aici? Cum ai îndrăznit să intri în acest loc sacru, pângăritorule? Ieşi imediat!

Dar nu era nimeni. Şi nu era mare lucru de înţeles. Am înaintat observând cu atenţie interiorul. Era o pictură acolo. Era asta oare *murti*? Ceva despre un sacrificiu uman. Un zeu supărat care trebuia îmbunat cu sânge. Femei uimite se uitau în sus şi copii dolofani cu aripioare zburau împrejur. O pasăre carismatică. Care din ei era Dumnezeu? Într-o parte a sălii era o sculptură din lemn pictat. Din nou victima, lovită şi plină de sânge. M-am uitat la genunchi. Erau zgâriaţi rău. Pielea roz era jupuită şi arăta ca petalele unei flori, dând la iveală rotulele roşii ca focul. Era greu să găsesc o legătură între această scenă de tortură cu imaginea preotului.

A doua zi, cam pe la aceeaşi oră, am intrat din nou.

Catolicii sunt renumiţi pentru severitatea lor, pentru judecata rapidă şi grea. Experienţa mea cu Părintele Martin n-a fost deloc aşa. El era foarte blând. Îmi dădea ceai şi biscuiţi într-un serviciu de ceai care strălucea şi zornăia la fiecare mişcare; mă trata ca pe un adult; şi mi-a spus o poveste. Sau, deoarece creştinilor le plac literele mari, o Poveste.

Şi ce poveste. Primul lucru care m-a atras a fost neîncrederea. Ce? Omenirea păcătuieşte şi Fiul Domnului plăteşte preţul pentru ei? Am încercat să mi-l imaginez pe Tata spunându-mi:

– Piscine, un leu a scăpat în ţarcul lamelor azi şi a ucis două. Ieri, un alt leu a omorât un ţap negru. Săptămâna trecută, doi au ucis o cămilă. Acum două săptămâni, au omorât nişte cocostârci pictaţi şi nişte bâtlani cenuşii. Şi cine poate spune cu siguranţă cine a mâncat un aguti auriu? Situaţia a devenit intolerabilă. Trebuie să facem ceva. Am decis că singura modalitate de a-i potoli pe lei este să te sacrific pe tine.

– Da, Tată, asta ar fi cel mai logic şi cel mai corect lucru pe care l-am putea face. Dă-mi un răgaz să mă spăl.

– Aleluia, fiul meu.

– Aleluia, Tată.

Ce poveste de adormit copiii. Ce psihologie ciudată.

Am cerut să-mi spună o altă poveste, una pe care s-o găsesc mai acceptabilă. Cu siguranţă, această religie avea şi alte poveşti – religiile au multe. Dar Părintele Martin m-a făcut să înţeleg că poveştile de dinaintea acesteia – şi erau multe – erau doar prologul pentru creştini. Religia lor nu avea decât o Poveste, şi la ea se întorceau iar şi iar. Era destul pentru ei.

În seara aceea, la hotel, am fost foarte tăcut.

Puteam să înţeleg că un zeu se luptă cu răul. Zeii hinduşi au şi ei partea lor de hoţi, tirani, răpitori, uzurpatori. Ramayana nu e nimic altceva decât povestea unei zile lungi şi grele din viaţa lui Rama. Răul, da, răsturnări de situaţie, da. Trădare, da. Dar *umilinţă*? *Moarte*? Nu mi l-aş fi imaginat pe Zeul Krishna consimţind să fie dezbrăcat, biciuit, batjocorit, târât pe străzi şi, în cele din urmă, crucificat – torturat de oameni. N-am auzit ca vreun zeu hindus să moară. Brahma, descoperit, n-a ales moartea. Ca şi muritorii, diavolii şi monştrii mor cu miile şi milioanele – asta-i soarta lor. Dar divinitatea n-ar trebui să fie atinsă de moarte. Nu e bine. Sufletul lumii nu poate să moară, nici chiar într-o mică parte a ei. Acel Zeu Creştin nu trebuia să-şi lase avatarul să moară. Asta e ca şi cum ar o muri parte din EL. Căci, dacă fiul lui urmează să moară, asta nu se poate falsifica. Dacă Dumnezeu pe Cruce simulează o tragedie umană, asta transformă Patimile lui Cristos în Farsa lui Cristos. Moartea Fiului trebuie să fie reală. Părintele Martin m-a asigurat că era. Dar o dată ce un zeu a murit, el rămâne mort, fie că reînvie sau nu. Fiul simte în gură gustul morţii pentru totdeauna. Trinitatea trebuie să poarte stigmatul ei; probabil că mâna dreaptă a lui Dumnezeu Tatăl duhneşte. Oroarea trebuie să fie reală. De ce ar vrea Dumnezeu una ca asta pentru Sine? De ce să nu laşi mortalitatea muritorilor? De ce să murdăreşti ce e frumos sau să strici ce e perfect?

Din dragoste. Asta a fost răspunsul Fratelui Martin.

Dar despre deportarea Fiului Său? Există povestea copilului Krishna, acuzat pe nedrept de prietenii lui că a mâncat noroi. Mama lui adoptivă, Yashoda, vine spre el cu degetul ridicat.

– Nu trebuie să mănânci noroi, obrăznicătură, îl ceartă ea.

– Dar n-am mâncat, spune zeul neegalat al tuturor, deghizat în glumă sub forma unui copil înspăimântat.

– Linişte! Deschide gura, îi ordonă Yashoda.

Krishna se supune. Deschide gura. Yashoda rămâne cu gura căscată. Ea vede în gura lui Krishna universul întreg, toate stelele şi planetele şi distanţa dintre ele, toate pământurile şi mările pământului şi viaţa din ele; vede toate zilele de ieri şi de mâine, toate

ideile şi emoţiile, toată mila şi toată speranţa, şi cele trei straturi ale materiei; nu e pietricică, lumânare, fiinţă, sat sau galaxie care să lipsească, se vede şi pe ea, şi fiecare fir de nisip la locul lui.

– Stăpâne, poţi să închizi gura, spune ea cu respect.

Există o poveste a lui Vishnu încarnat ca Vamana, piticul. El cere regelui demon Bali atâta pământ cât poate acoperi cu trei paşi. Bali râde de acest supus nevolnic şi de cererea lui neînsemnată. Consimte. Imediat, Vishnu revine la dimensiunea lui cosmică. Cu un pas înconjoară pământul, cu al doilea cerul şi cu al treilea îl aruncă pe Bali în neant.

Nici chiar Rama, cel mai uman dintre avataruri, căruia a trebuit să i se amintească de originea sa când s-a supărat în bătălia pentru Sita, soţia sa, pe care trebuia s-o recupereze de la Ravana, regele demon din Lanka, nu era umil. Nici o cruce înspinată nu l-ar fi ţinut în ascultare. Când a trebuit să se ridice, a trecut dincolo de limitele sale umane cu o putere pe care nimeni nu putea s-o aibă şi cu arme pe care nimeni nu le putea mânui.

Asta este şi ar trebui să fie Dumnezeu. Cu o strălucire şi o putere care să-l doboare pe diavol.

Acest Fiu, pe de altă parte, căruia i se face foame, sete, care oboseşte, care e trist, îngrijorat, hăituit care trebuie să fugă de urmăritori care nu-L înţeleg şi duşmani care nu-L respectă – ce fel de Dumnezeu e acesta? E un zeu la o scară mult prea umană, asta e. Există miracole, de acord, majoritatea de natură medicală, câteva pot să satisfacă nişte stomacuri înfometate; în cel mai bun caz, se opreşte o furtună şi se merge pe apă pentru scurt timp. Acestea sunt minuni neînsemnate, de felul trucurilor de la jocul de cărţi. Orice zeu hindus poate face de o sută de ori mai mult. Acest Fiu e un zeu care şi-a petrecut cea mai mare parte a timpului spunând poveşti, *vorbind*. Acest Fiu e zeul care a mers pe jos, un zeu pedestru – şi încă în deşertul fierbinte – cu un pas ca al celorlalţi oameni, călcând cu sandalele pe pietre; şi, când nu mai putea, mijlocul de transport era un măgar obişnuit. Acest Fiu e un zeu care a murit în trei ore, cu gemete şi plânsete. Ce fel de zeu e acesta? Ce să te inspire la acest Fiu?

Dragostea, a spus Fratele Martin.

Şi acest Fiu apare numai o dată, atunci, demult? Într-un trib obscur din Asia de Vest, la marginea unui imperiu de mult dispărut? Moare înainte de a avea un singur fir de păr alb? Nu lasă nici un moştenitor, numai dovezi parţiale ici şi colo, iar operele lui complete sunt scrijelite în praf? Staţi puţin. E mai mult decât Brahma când are trac. E Brahma egoist. Acesta e Brahma lipsit

de generozitate și nedrept. Acesta Brahma care nu e Brahma. Dacă Brahma ar fi avut doar un fiu, el trebuia să fie la fel de prezent peste tot precum Krishna cu mulgătoarele, nu-i așa? Ce ar putea justifica o asemenea zgârcenie divină?

Dragostea, a repetat Fratele Martin.

Mulțumesc mult, dar o să rămân la Krishna. Mi se pare că divinitatea lui este însuflețitoare. Puteți să vă păstrați Fiul transpirat și vorbăreț.

Așa a fost întâlnirea mea cu preotul acela: plină de neîncredere și iritare.

Am luat ceaiul cu Fratele Martin trei zile la rând. De fiecare dată când punea ceșcuța pe farfurie cu un clinchet sau când lingurița se lovea de marginea ceștii, puneam o întrebare.

Răspunsul era mereu același.

Începuse să mă calce pe nervi, Fiul asta. În fiecare zi eram mai indignat și-i găseam mai multe defecte.

E enervant! E dimineață în Bethany și Fiului îi e foame; Dumnezeu vrea micul dejun. Se duce la un smochin. Nu era anotimpul lor, deci smochinul n-avea smochine. Domnul e iritat. Murmură:

– Fie să nu mai faci fructe niciodată!

Și smochinul se usucă imediat. Așa spune Matei, susținut de Marcu.

Vă întreb, este oare vina smochinului că nu era anotimpul pentru smochine? De ce să usuci instantaneu un smochin nevinovat?

Nu mi-l puteam scoate din cap. Și nici acum nu pot. Mi-am petrecut trei zile încheiate gândindu-mă la el. Cu cât mă deranja mai tare, cu atât mai tare nu puteam să-l uit. Cu cât învățam mai mult despre el, cu atât mai puțin voiam să-l părăsesc.

În ultima noastră zi, cu câteva ore înainte de plecare, am alergat pe dealul din stânga. Acum mi se pare o scenă creștină tipică. Creștinismul e o religie grăbită. Amintiți-vă că lumea a fost creată în șapte zile. Chiar și la nivel simbolic, tot frenezie e. Unuia care e născut într-o religie în care lupta pentru un singur suflet poate fi ca o cursă pe mai multe secole, cu nenumărate generații care-și predau ștafeta, deznodămintele rapide ale creștinismului au un efect amețitor. Dacă hinduismul plutește încet ca Gangele, creștinismul se agită precum orașul Toronto în orele de vârf. Este o religie iute ca o rândunică și grăbită ca o ambulanță. Se exprimă într-o secundă. Într-o clipită, ești pierdut sau salvat. Creștinismul se întinde pe ani de zile în urmă, dar, în realitate, el există doar într-un timp: acum.

Am alergat pe deal în sus. Deşi Părintele Martin nu era oficial acolo – vai, plăcuţa lui era întoarsă – mulţumesc lui Dumnezeu că, neoficial, era.

Cu sufletul la gât, i-am spus:

– Părinte, aş vrea să fiu creştin, vă rog.

A zâmbit.

– Eşti deja, Piscine – în inima ta. Oricine îl întâlneşte pe Domnul cu inima deschisă e creştin. Aici, în Munnar, l-ai întâlnit pe Isus.

M-a mângâiat pe creştet. De fapt era mai mult o castană. Capul mi-a făcut BUM, BUM, BUM.

Am crezut că o să explodez de bucurie.

– Când te întorci, o să luăm iar ceaiul împreună, fiule.

– Da, părinte.

Mi-a zâmbit frumos. Zâmbetul lui Isus.

Am intrat în biserică, de data asta fără teamă, pentru că acum era şi casa mea. M-am rugat la Isus, care e viu. Apoi am coborât dealul în fugă şi am urcat pe dealul din dreapta – ca să-i mulţumesc Zeului Krishna pentru că mi l-a scos în cale pe Isus din Nazaret, a cărui umanitate m-a atras atât de mult.

CAPITOLUL 18

Islamul a urmat anul următor. Aveam cincisprezece ani şi-mi exploram oraşul natal. Cartierul musulman nu era departe de zoo. Un cartier mic, liniştit, ale cărui case aveau gravate pe faţade semiluna şi câteva litere scrise în arabă.

Am ajuns pe strada Mulllah. M-am uitat la Jamia Masjid, Marea Moschee, atent să nu intru, bineînţeles. Islamul are o reputaţie mai proastă decât creştinismul – mai puţini zei, mai multă violenţă, şi n-am auzit pe nimeni să vorbească de bine despre şcolile musulmane – deci n-aveam de gând să intru, deşi nu era nimeni înăuntru. Clădirea, curată şi albă, cu excepţia câtorva margini vopsite în verde, era o construcţie deschisă, care se desfăcea în jurul unei camere centrale goale. Rogojini lungi acopereau podeaua. Deasupra, se ridicau două minarete zvelte, ca nişte flaute, pe fundalul unor cocotieri înalţi şi drepţi. Nu era nimic evident religios şi deci interesant în locul acela, dar era plăcut şi liniştit.

Am mers mai departe. Chiar dincolo de moschee era o serie de clădiri cu un singur etaj, cu porţi mici, umbrite. Erau dărăpănate şi sărăcăcioase, cu pereţii din stuc vernil. Una dintre ele era

un mic magazin. Am observat un raft de sticle prăfuite de Thumbs Up şi patru borcane transparente din plastic, pe jumătate pline cu dulciuri. Dar marfa principală era alta: ceva plat, rotund şi alb. M-am apropiat. Părea să fie un fel de lipie. Am împins-o pe una cu degetul. A sărit în sus, ţeapănă. Păreau vechi de vreo trei zile. Cine ar mânca aşa ceva? m-am întrebat. Am ridicat una şi am început s-o agit să văd dacă se rupe. O voce a spus:

– Vrei să încerci una?

Aproape că mi-a sărit inima din piept. Tuturor ni se întâmplă: desluşeşti lumini şi umbre, modele şi pete de culoare, eşti distrat – şi nu reuşeşti să vezi ceva ce e chiar în faţa ta.

La nici trei metri de mine, era un bărbat ce stătea în faţa lipiilor, cu picioarele încrucişate. M-am speriat atât de tare, încât am scăpat din mână pâinea, care a zburat şi a aterizat în mijlocul drumului, pe o balegă proaspătă.

– Îmi pare rău, domnule. Nu v-am văzut! am izbucnit.

Eram pe punctul de a o lua la goană.

– Să nu-ţi pară. O s-o mănânce o vacă. Ia alta, a spus el calm.

A rupt una în două. Am mâncat împreună. Era tare şi pieloasă, îţi punea dinţii la treabă, dar era săţioasă. M-am liniştit.

– Deci, dumneavoastră le faceţi, am spus, ca să spun ceva.

– Da. Dă-mi voie să-ţi arăt cum.

S-a dat jos de pe platformă şi m-a poftit în casă.

Era o cocioabă cu două camere. Camera mai mare, dominată de un cuptor, era brutăria, iar cealaltă, despărţită de o perdea uşoară, era dormitorul. Fundul cuptorului era căptuşit cu piatră netedă. Tocmai îmi explica modul în care se cocea pâinea pe pietrele încinse, când se auzi vocea nazală a muezinului venind dinspre moschee. Ştiam că e chemarea la rugăciune, dar nu ştiam ce presupune ea. Îmi imaginam că-i cheamă pe credincioşii musulmani la rugăciune, la fel cum clopotele cheamă creştinii. Nu e aşa. Brutarul s-a oprit în mijlocul propoziţiei şi a spus:

– Mă scuzaţi.

A trecut aplecându-se în cealaltă cameră pentru o clipă şi s-a întors cu un covoraş rulat, pe care l-a aşezat pe jos, în brutărie, stârnind un nor de făină. Şi, acolo, în faţa mea, a început să se roage. Era ciudat, dar eu eram cel care se simţea stingherit. Din fericire, s-a rugat cu ochii închişi.

Stătea drept şi mormăia în arabă. Şi-a dus mâinile la urechi, cu degetul mare atingându-i lobul, ca şi cum s-ar fi străduit să audă răspunsul lui Allah. S-a aplecat înainte. S-a îndreptat din nou. A căzut din nou în faţă. S-a ridicat. A luat totul de la capăt.

Aha, deci Islamul e doar un exerciţiu fizic simplu, mi-am zis. Yoga de caniculă pentru beduini. *Asane* fără transpiraţie, rai fără efort.

A făcut acelaşi lucru de patru ori, mormăind ceva în tot acest timp. Când a terminat – cu o mişcare a capului la dreapta, apoi la stânga şi o scurtă meditaţie – a deschis ochii, a zâmbit, s-a dat jos de pe covoraş şi l-a rulat cu o mişcare rapidă care trăda exerciţiu. L-a dus în camera de alături şi a revenit la mine.

– Ce spuneam? a întrebat.

Aşa a fost când am văzut prima oară un musulman rugându-se rapid, necesar, fizic, uimitor, murmurat. Următoarea dată când m-am rugat la biserică – în genunchi, nemişcat, tăcut în faţa lui Isus pe Cruce – mi-a venit în minte această imagine a comuniunii cu Dumnezeu printre saci de făină, în ritm de gimnastică suedeză.

CAPITOLUL 19

M-am dus să-l văd din nou.

– Cum e religia ta? l-am întrebat.

Ochii i s-au aprins.

– E despre Cel Iubit, a replicat.

Îndeamnă oamenii să înţeleagă Islamul, spiritul lui, nu să-l şi iubească. Este o religie a frăţiei şi a smereniei.

Moscheea era într-adevăr o construcţie deschisă, lui Dumnezeu şi vântului. Ne-am aşezat cu picioarele încrucişate şi am ascultat imamul până a venit timpul rugăciunii. Apoi, ne-am aliniat umăr la umăr, făcând să dispară distanţele ce ne separau, până când am format rânduri compacte de credincioşi care se rugau. Îmi plăcea să ating podeaua cu fruntea. Mi se apărea că era o relaţie profund religioasă în acest gest.

CAPITOLUL 20

Era un Sufi, un mistic musulman. Căuta *fana*, uniunea cu Dumnezeu, iar relaţia sa cu divinitatea era personală şi apropiată.

– Dacă faci doi paşi către Domnul, îmi spunea, Domnul vine la tine!

Era un om cu trăsături simple, care nu-ţi rămânea în minte prin nici un detaliu.

Nici nu mă surprinde că nu l-am observat prima oară. Chiar după ce îl văzusem de mai multe ori şi îl ştiam bine, îmi era greu

să-l recunosc. Îl chema Satish Kumar. E un nume obişnuit în Tamil Nadu, deci coincidenţa nu e şocantă. Totuşi, îmi plăcea faptul că acest brutar pios, simplu ca o umbră şi sănătos tun, şi profesorul de biologie, comunistul şi omul de ştiinţă, muntele pe picioroange, care fusese bolnav de poliomielită în copilărie, aveau acelaşi nume.

Cei doi domni Kumar m-au învăţat biologie şi islamism, m-au determinat să studiez zoologia şi religia la Universitatea din Toronto. Amândoi au fost profeţii tinereţii mele indiene.

Ne rugam împreună şi practicam *dhikr*, recitarea celor nouăzeci şi nouă de nume existente ale lui Dumnezeu. El era *hafiz*, ştia Coranul pe de rost şi-l cânta într-un ritm simplu, liniştit. Nu prea ştiam arabă, dar îmi plăcea cum suna. Erupţiile guturale şi vocalele care curgeau se rostogoleau ca un pârâiaş care mi se părea frumos, dar de neînţeles. Mă oglindeam în el. Nu era mare, doar vocea unui singur om, dar era cât universul de adânc.

Am descris casa domnului Kumar ca pe o cocioabă. Totuşi, nici o moschee, biserică sau templu nu mi s-au părut mai sacre. Ieşeam câteodată din brutărie simţindu-mă greu de strălucire. Mă suiam pe bicicletă şi-mi plimbam strălucirea spre casă.

Într-una dintre aceste dăţi, am plecat din oraş şi, când, pe drumul de întoarcere, am ajuns la un loc de pe deal de unde se vedea marea, am simţit deodată că sunt în rai. Drumul era acelaşi ca întotdeauna, eu eram cel schimbat. Sentimentul, un amestec paradoxal de energie şi pace profundă, era intens şi înălţător. Dacă înainte, drumul, copacii, marea, aerul şi soarele vorbeau limbi diferite, acum erau la unison. Copacul vedea drumul, care vedea aerul, care se uita la mare, care împărţea totul cu soarele. Fiecare element trăia într-o relaţie armonioasă cu vecinul, cu rudele şi cunoscuţii; când am îngenuncheat, eram muritor, când m-am ridicat, eram veşnic. M-am simţit centrul unui cerc în centrul altuia, mai mare. *Atman* îl întâlni pe Allah.

Altă dată, l-am simţit pe Dumnezeu foarte aproape. Eram în Canada, mult mai târziu. Îmi vizitam nişte prieteni de la ţară. Era iarnă. Mă plimbam singur, pe proprietatea lor, şi mă îndreptam spre casă. Era o zi limpede, însorită, după o noapte cu ninsoare. Toată natura era albă. Cum mergeam spre casă, am întors capul. Era o pădure şi, în acea pădure, o poieniţă. Vântul, sau poate un animal, mişcase o crenguţă. Zăpada pulverizată zbura prin aer, strălucind în lumina soarelui. În acea poieniţă, în acel praf de aur, am văzut-o pe Fecioara Maria. Nu ştiu de ce tocmai pe ea. Nu era cea mai importantă figură în care credeam. Dar ea a fost. Pielea îi

era palidă. Purta o rochie albă şi o mantie albastră; ţin minte că mi-au atras atenţia faldurile. Când am spus că am văzut-o, nu am spus adevărul, deşi avea corp şi culoare. Am simţit că am văzut-o, o viziune dincolo de viziune. M-am oprit şi am privit cu coada ochiului. Era frumoasă şi arăta ca o regină. Zâmbea la mine cu bunătate. A plecat după câteva secunde. Inima îmi bătea de teamă şi fericire.

Prezenţa lui Dumnezeu este cea mai mare recompensă.

CAPITOLUL 21

Stau într-o cafenea din centru şi reflectez. Tocmai mi-am petrecut o după-amiază cu el. Întâlnirile noastre mă fac întotdeauna să mă gândesc la mulţumirea întunecată care-mi caracterizează existenţa. Oare care erau acele cuvinte care m-au şocat? A, da: „factualitatea uscată, fără esenţă creatoare", „povestea cea mai bună". Scot stiloul şi hârtia şi scriu:

Cuvintele conştiinţei divine: exaltarea morală; sentimente durabile de bucurie, de extaz, înălţătoare; o ascuţire a simţului moral, care te surprinde ca fiind mult mai important decât o înţelegere intelectuală a lucrurilor; o aliniere a Universului de-a lungul liniilor morale, nu intelectuale; realizarea faptului că principiul fondator al existenţei este ceea ce numim dragoste, care nu apare clar, curat, imediat, deşi este inevitabil.

Mă opresc. Dar despre tăcerea lui Dumnezeu? Mă gândesc. Adaug:

Intelectul a amestecat un sens demn de încredere al prezenţei şi al scopului suprem.

Pot să-mi imaginez ultimele cuvinte ale unui ateu: Alb, Alb! D-D-Dragoste! Dumnezeule! – şi saltul spre credinţă pe patul de moarte. În timp ce agnosticul, dacă e consecvent cu eul său raţional, dacă păstrează legătura cu realitatea factuală uscată, fără esenţă creatoare, poate încerca să explice lumina galbenă care-l înconjoară spunând:

– Poate e o s-s-s-cădere a nivelului de oxigen din c-c-creier.

Şi, chiar la sfârşit, duc lipsă de imaginaţie şi pierd cea mai bună poveste.

CAPITOLUL 23

Vai, simţul comunităţii pe care o credinţă comună îl aduce unui popor îmi miroase a pericol. Cu timpul, credinţa mea, care, la început, era observată şi îi amuza pe cei pentru care nu conta, a ajuns să fie observată de cei pentru care conta, şi care n-au fost amuzaţi deloc.

– Ce e cu băiatul tău de merge la templu? a întrebat preotul.

– Fiul tău a fost văzut în biserică, închinându-se, a spus imamul.

– Fiul tău a devenit musulman, a spus învăţatul brahman.

Da, totul a fost adus la cunoştinţa părinţilor mei uimiţi. Vedeţi, ei nu ştiau nimic. Nu ştiau că eram practicant hindus, creştin şi mahomedan. Adolescenţii întotdeauna au ceva de ascuns faţă de părinţi, nu-i aşa? Toţi cei de şaisprezece ani au secrete, nu-i aşa? Dar destinul a decis ca părinţii mei, eu şi cei trei înţelepţi, cum îi voi numi de acum, să ne întâlnim într-o zi pe esplanada Goubert Salai şi ca secretul meu să iasă la iveală. Era o după-amiază de duminică plăcută, caldă şi cu un vânt uşor, iar Golful Bengal strălucea sub cerul albastru. Oamenii ieşiseră la plimbare. Copii ţipau şi râdeau. În aer pluteau baloane colorate. Se vindea multă îngheţată. Dar mă întreb, de ce să ne gândim la afaceri pe o asemenea vreme? De ce n-ar fi putut să treacă unul pe lângă altul cu un zâmbet şi un semn din cap? N-a fost să fie. Aveam să ne întâlnim nu doar cu un înţelept, ci cu toţi trei, şi în acelaşi timp. Şi fiecare a văzut în această întâlnire ocazia unică de a-l vedea pe directorul grădinii zoologice din Pondicherry, pe el şi pe credinciosul său fiu. Când l-am văzut pe primul, am zâmbit; până când l-am văzut pe al treilea, zâmbetul mi se transformase într-o mască a groazei. Când a devenit clar că toţi se îndreptau spre noi, inima mi-a sărit înainte de a se cufunda în adâncuri.

Înţelepţii au părut deranjaţi în momentul în care şi-au dat seama să se îndreptau toţi trei spre aceleaşi persoane. Cred că fiecare presupunea că ceilalţi aveau altă problemă decât cea religioasă şi că, nepoliticos, îşi aleseseră acel moment pentru a o rezolva. Şi-au schimbat priviri care trădau nemulţumirea.

Părinţii mei erau uimiţi că drumul le era blocat de trei străini care zâmbeau larg. Ar trebui să vă spun că familia mea era orice, dar nu ortodoxă. Tata se considera ca făcând parte din Noua India – bogată, modernă şi la fel de laică precum îngheţata. Nu avea nici măcar un oscior religios în el. Era un om de afaceri, pronunţat om de-*a-face*ri în cazul său, un profesionist muncitor,

terestru, mai preocupat de ereditatea leilor decât de o schemă morală sau existenţială. E adevărat că apela la un preot pentru a binecuvânta animalele şi că erau două altare la zoo, unul al Zeului Ganensha şi altul al lui Hanuman, zei care pot să facă pe plac unui director de zoo, fie simbolizând un cap de elefant, fie cu semănând cu o maimuţă, dar Tata credea că era bine pentru afaceri, nu pentru sufletul lui, o chestiune de relaţii cu publicul mai degrabă decât o problemă de salvare personală. Nu-şi făcea griji spirituale; cele financiare erau cele ce-l măcinau.

– Ajunge o epidemie la zoo ca să ajungem să spargem piatră pentru drumuri, obişnuia să spună.

Mama era mama, plictisită şi neutră în această problemă. Un mediu familial hindus şi o educaţie baptistă se excluseseră reciproc în ceea ce priveşte religia, iar rezultatul era o persoană profană, dar senină. Cred că mă suspecta că am alte păreri despre problemă, dar nu spunea nimic atunci când, în copilărie, devoram cărţile de benzi desenate cu Ramayana şi Mahabharata, o Biblie pentru copii şi alte poveşti despre zei. Ea însăşi era o cititoare pasionată. Îi plăcea să mă vadă cu nasul într-o carte, orice carte, atâta vreme cât nu eram obraznic. Cât despre Ravi, dacă Zeul Krishna ar fi ţinut o crosă de cricket în loc de fluier, dacă Isus i s-ar fi arătat ca arbitru, dacă profetul Mahomed, pacea fie cu el, ar fi ştiut ceva *bowling*, poate că l-ar fi făcut să ridice o pleoapă religioasă, dar n-o făceau, aşa că el continua să moţăie.

După saluturi, a urmat o linişte stânjenitoare. Preotul a fost cel care a început, când a spus cu mândrie în glas:

– Piscine e un bun creştin. Sper să-l văd în cor în curând.

Părinţii, învăţatul hindus şi imamul au părut surprinşi.

– Cred că greşiţi. Este un bun musulman. Vine în fiecare vineri la rugăciune, şi cunoştinţele sale despre Coran sunt din ce în ce mai solide.

Aşa a vorbit imamul.

Părinţii mei, preotul şi înţeleptul hindus s-au uitat neîncrezători.

Înţeleptul hindus a început să vorbească.

– Amândoi greşiţi. E un bun hindus. Îl văd adesea la *darshan* şi făcând *puja*.

Părinţii mei, imamul şi preotul au părut uimiţi.

– Nu e nici o greşeală, a spus preotul. Îl cunosc. Este Piscine Molitor Patel şi este creştin.

– Şi eu îl cunosc. Şi vă spun că e musulman, a afirmat imamul.

– Prostii! a spus înțeleptul hindus. Piscine s-a născut hindus, trăieşte ca hindus şi va muri hindus!

Cei trei înţelepţi s-au uitat lung unul la altul, fără suflare şi neîncrezători.

– Doamne, ia-ţi ochii de pe mine, am şoptit în sinea mea.

Toţi ochii s-au îndreptat spre mine.

– Piscine, e adevăra.t? a întrebat imamul deschis. Hinduşii şi creştinii sunt idolatri. Au mulţi zei.

– Şi musulmanii au multe neveste, a răspuns înţeleptul hindus.

Preotul s-a uitat chiorâş la amândoi.

– Piscine, salvarea e doar în Isus, aproape că a şoptit.

– Prostii! Creştinii nu ştiu nimic despre religie, a spus înţeleptul hindus.

– S-au îndepărtat demult de calea lui Dumnezeu, a spus imamul.

– Unde este Dumnezeu în religia voastră? l-a întrerupt preotul. Nu ne puteţi arăta nici măcar un singur miracol. Ce fel de religie e aceea fără miracole?

– Nu este un circ în care morţii sar din morminte tot timpul, asta e! Noi, musulmanii, ţinem la miracolul esenţial al existenţei. Păsările zboară, ploaia cade, recoltele cresc – acestea sunt miracolele noastre.

– Penele şi ploaia sunt lucruri minunate, dar am vrea să ştim că Dumnezeu e cu adevărat cu noi.

– Oare? Isus a vrut să vă facă mult bine, şi ce-aţi făcut cu el? Aţi încercat să-l omorâţi. L-aţi bătut pe o cruce, cu piroane. Oare aşa se tratează civilizat un profet? Profetul Mahomed – pacea fie cu el – ne-a adus cuvântul lui Dumnezeu fără nici un nonsens lipsit de demnitate şi a murit la o vârstă matusalemică.

– Cuvântul Domnului? Analfabeţilor din deşert? Acelea erau crize de epilepsie determinate de legănatul cămilelor, nu de revelaţia divină. Ori de asta, ori de soarele care le prăjea creierii.

– Dacă profetul – lăudat fie-i numele – ar fi în viaţă, ar avea cuvinte speciale pentru dumneavoastră, a replicat imamul, îngustându-şi ochii.

– Ei bine, nu e. Cristos e viu, în timp ce bătrânul vostru „lăudat fie-i numele" e mort ca toţi morţii.

Înţeleptul hindus i-a întrerupt brusc. Fără să-şi dea seama că era în Tamil, a spus:

– Adevărata întrebare e de ce îşi pierde Piscine timpul cu aceste religii *străine*?

Ochii celorlalţi doi le-au sărit literalmente din cap. Erau amândoi născuţi în Tamil.

– Dumnezeu e universal, a bolborosit preotul.

Imamul a încuviinţat cu putere.

– Există un singur Dumnezeu.

– Şi cu acest unic Dumnezeu musulmanii aduc numai nenorociri şi provoacă numai revolte. Asta arată cât de rău e islamul şi cât de necivilizaţi sunt musulmanii, a continuat înţeleptul hindus.

– Uite cine vorbeşte! Conducătorul de sclavi din sistemul de castă, s-a răstit imamul. Hinduşii îi transformă pe oameni în sclavi şi se roagă la păpuşi costumate.

– Ei se prosternează în faţa viţelului de aur. Se roagă la vaci, a spus tărăgănat preotul.

– În timp ce creştinii îngenunchează în faţa unui om alb! Sunt lacheii unui zeu străin şi coşmarul tuturor celor ce nu sunt albi.

– Şi mănâncă porci şi sunt canibali, a adăugat imamul, pentru echilibru.

– Totul se reduce la ceea ce îşi doreşte Piscine – o religie *adevărată* sau mituri din benzi desenate.

– Dumnezeu sau idoli, a intonat grav imamul.

– Zeii noştri sau cei coloniali, a sâsâit înţeleptul hindus.

Era greu de spus care parte era mai înverşunată. Părea că o să se ia la bătaie.

Tata şi-a ridicat mâinile.

– Domnilor, domnilor, vă rog! a intervenit el. A vrea să vă aduc aminte că există libertatea credinţei în ţara asta.

Trei feţe lovite de apoplexie s-au îndreptat spre el.

– Da! Religie! – La singular! au strigat cei trei înţelepţi la unison.

Trei arătătoare, ca nişte semne de punctuaţie, s-au ridicat pentru a sublinia ideea.

N-au fost mulţumiţi de efectul de cor pe care nu-l planificaseră sau de spontaneitatea gestului lor. Degetele au coborât urgent, iar ei au început să bombăne şi să ofteze pe cont propriu. Tata şi Mama continuau să se uite lung, fără cuvinte.

Înţeleptul hindus a fost primul care a rupt tăcerea.

– Domnule Patel, pietatea lui Piscine e admirabilă. În vremurile astea tulburi e bine să vezi un băiat atât de pasionat de Dumnezeu. Cu toţii suntem de acord în această privinţă.

Imamul şi preotul au încuviinţat.

– Dar nu poate fi hindus, mahomedan şi creştin în acelaşi timp. E imposibil. Trebuie să aleagă.

– Nu cred să e o crimă, dar presupun că aveţi dreptate, a replicat tata.

Cei trei au fost de acord şi s-au uitat spre cer, ca şi tata, de unde ştiau că trebuie să vină hotărârea. Mama s-a uitat la mine.

S-a lăsat o linişte apăsătoare.

– Hei, Piscine, ce crezi despre problema asta? m-a înghiontit Mama.

Bapu Gandhi a spus că toate religiile sunt adevărate. Eu vreau doar să-l iubesc pe Domnul, am izbucnit, şi m-am uitat în jos, roşu la faţă.

Stânjeneala mea a fost contagioasă. Nimeni n-a spus nimic. Se întâmpla să nu fim departe de statuia lui Gandhi de pe esplanadă. Mahatma se plimba, cu bastonul în mână, cu un zâmbet maliţios pe faţă, cu o sclipire în ochi. Îmi imaginez că auzise toată conversaţia noastră, dar că pentru el era mai importantă inima mea. Tata a tuşit şi a spus cu jumătate de gură:

– Cred să toţi încercăm să-l iubim pe Dumnezeu.

Mă gândeam că era caraghios să spună asta tocmai el, care nu intrase în nici un templu cu o intenţie clară în minte, dacă-mi aduc bine aminte. Dar a mers. Nu poţi certa pe cineva pentru că vrea să-l iubească pe Domnul. Cei trei înţelepţi au dat înapoi, zâmbind forţat şi înciudat.

Tata s-a uitat la mine o secundă, ca şi cum ar fi vrut să-mi vorbească, apoi s-a răzgândit şi a spus:

– Vrea cineva îngheţată?

Şi a pornit-o către chioşc, fără să mai aştepte răspuns. Mama a continuat să se uite la mine cu o expresie amestecată, de tandreţe şi perplexitate.

Aceasta fost introducerea mea la dialogul inter-credinţe. Tata a adus trei îngheţate. Le-am mâncat într-o linişte neobişnuită şi ne-am continuat plimbarea de duminică.

CAPITOLUL 24

Ravi a fost grozav de interesat când a auzit povestea.

– Aşadar, Swami Isus, *mergi* la haji anul acesta? a spus el, unindu-şi palmele într-un salut *namaskar* plin de evlavie.

– Te cheamă Mecca? şi-a făcut cruce.

– Sau te încoronezi la Roma ca Papa Pius?

A desenat o literă grecească în aer, arătându-şi bătaia de joc prin scrierea cuvântului.

– Te-ai grăbit să-ţi faci circumcizie ca să devii evreu? În ritmul ăsta, dacă mergi la templu joia, la moschee vinerea, la sinagogă sâmbăta şi la biserică duminica, trebuie să te mai converteşti doar la încă trei religii ca să fii în vacanţă toată viaţa.

Şi alte răutăţi de felul ăsta.

CAPITOLUL 25

Şi asta nu era tot. Există întotdeauna oameni care îşi iau sarcina de a-l apăra ei înşişi pe Dumnezeu, ca şi cum Realitatea Supremă şi cadrul care susţine existenţa ar fi slabe şi neputincioase. Aceşti oameni trec pe lângă o văduvă mutilată de lepră cerşind câteva rupii şi pe lângă copii în zdrenţe care trăiesc pe stradă şi gândesc: „O altă zi de muncă“. Faţa li se înroşeşte, respiră greu, scuipă cuvinte mânioase. Sunt sufocaţi de indignare. Hotărârea lor este înspăimântătoare.

Oamenii aceştia nu realizează că Dumnezeu trebuie apărat în interior, nu în exterior. Ar trebui să-şi îndrepte furia către ei înşişi. Căci răul exterior e răul interior căruia i s-a permis să iasă. Lupta binelui nu se dă în câmpul deschis al arenei, ci în poiana mică a fiecărui suflet. În acelaşi timp, există o mulţime de văduve şi de copii fără adăpost, iar cei drepţi ar trebui să se ridice mai degrabă în apărarea lor, decât în apărarea lui Dumnezeu.

O dată, am fost alungat din Marea Moschee de un idiot. Când m-am dus la biserică, preotul a ţipat la mine ca să nu pot simţi pacea lui Isus. Un brahman m-a alungat din *darshan*. Părinţii au aflat de înclinaţiile mele religioase pe ascuns, ca şi cum asta ar fi fost o trădare.

Ca şi cum această delaţiune i-ar fi făcut bine Domnului.

Pentru mine, religia e demnitatea noastră, nu perversiunea noastră.

Nu m-am mai dus la slujbă la biserica Fecioara Imaculatei Concepţii; în schimb, m-am dus la Doamna Îngerilor. N-am mai zăbovit printre credincioşii musulmani în fiecare vineri, după slujbă. M-am dus la templu atunci când era plin, atunci când brahmanii erau prea ocupaţi ca să intervină între mine şi Dumnezeu.

CAPITOLUL 26

La câteva zile după întâlnirea de pe esplanadă, mi-am luat inima în dinţi şi m-am dus să-l văd pe tata la birou.

– Tată?

– Da, Piscine.

– Aş vrea să fiu botezat şi aş vrea un covoraş pentru rugăciuni.

Cuvintele mele au părut să nu aibă un efect imediat. Şi-a ridicat privirea din dosare după câteva secunde.

– Un ce? Ce?

– Aş vrea să mă pot ruga afară fără să-mi murdăresc pantalonii. Şi urmez o şcoală creştină fără să fi fost botezat.

– De ce vrei să te rogi afară? De fapt, de ce vrei să te rogi?

– Pentru că-l iubesc pe Dumnezeu.

– Aha.

A părut surprins de răspunsul meu, aproape stânjenit. A urmat o pauză. Am crezut că o să-mi ofere îngheţată din nou.

– Ei bine, Petit Séminaire e creştin doar cu numele. Sunt acolo mulţi băieţi hinduşi care nu sunt creştini. O să ai o educaţie bună şi fără botez. Şi nici dacă te rogi lui Allah n-o să schimbe nimic.

– Dar vreau să mă rog lui Allah şi vreau să fiu creştin.

– Nu poţi să fii amândouă. Trebuie să fii ori una, ori alta.

– De ce nu pot fi amândouă?

– Sunt religii separate. N-au nimic în comun.

– Ei spun altceva. Amândouă spun că Abraham este al lor. Musulmanii spun că Dumnezeul evreilor şi al creştinilor e acelaşi cu cel al musulmanilor. Îi recunosc pe David, Moise şi Isus ca profeţi.

– Ce legătură are asta cu noi, Piscine? *Noi suntem indieni!*

– Au fost musulmani şi creştini în India de secole! Unii spun că Isus e înmormântat în Kashmir.

N-a spus nimic. Doar s-a uitat la mine cu sprâncenele încruntate. Deodată, a fost chemat înapoi la muncă.

– Vorbeşte cu Mama despre asta.

Mama citea.

– Mamă?

– Da, dragă.

– Aş vrea să mă botez şi aş mai vrea şi un covoraş de rugăciune.

– Vorbeşte cu Tata.

– Am vorbit şi mi-a spus să vorbesc cu tine.

– Da?

A pus cartea jos. S-a uitat în direcţia grădinii zoologice. Sunt sigur că în acel moment tata a simţit un suflu rece în ceafă. S-a întors către bibliotecă.

– Am aici o carte care ţi-ar plăcea.

Şi deja întinsese mâna după un volum. Era Robert Louis Stevenson. Asta era tactica ei.

– Am citit-o deja. De trei ori.

– O!

Braţul i s-a dus către stânga.

– La fel şi Connan Doyle.

Braţul i s-a dus spre dreapta.

– R. K. Narayan? Nu se poate să fi citit tot ce a scris Narayan.

– Aceste lucruri sunt importante pentru mine, Mamă.

– Robinson Crusoe!

– Mamă!

– Dar, Piscine! spuse.

Se aşeză la loc în fotoliu, cu o privire de minimă rezistenţă, care spunea că trebuia să lupt pentru anumite lucruri importante. Şi-a aranjat o pernuţă.

– Tata şi cu mine credem că zelul tău religios e cam misterios.

– Chiar este un Mister.

– Mmm. Nu vorbesc în sensul acela. Ascultă, dragul meu, dacă o să fii religios, trebuie să fii sau hindus, sau creştin, sau musulman. Ai auzit ce au spus pe esplanadă.

– Nu văd de ce n-aş putea să fiu toate trei. Mamaji are două paşapoarte. Este indian şi francez. De ce eu nu pot fi hindus, creştin şi musulman?

– Sunt două lucruri diferite. Franţa şi India sunt două naţiuni de pe glob.

– Câte naţiuni sunt în cer?

S-a gândit o secundă.

– Una, asta-i problema. O naţiune, un paşaport.

– O naţiune în cer?

– Da, sau nici una. Există şi opţiunea asta. Te-ai încurcat în nişte probleme foarte demodate.

– Dacă există doar o naţiune în cer, n-ar trebui ca toate paşapoartele să fie valide pentru ea?

Un nor de incertitudine i-a trecut prin faţă.

– Bapu Gandhi a spus…

– Da, ştiu ce-a spus.

Şi-a dus o mână la frunte. Avea o privire îngrijorată.

– Ah, ce suferinţă! a spus.

CAPITOLUL 27

Mai târziu, în aceeaşi seară, i-am auzit pe părinţii mei vorbind.

– Ai spus da? a spus Tata.

– Cred că te-a întrebat şi pe tine. L-ai trimis la mine, a replicat Mama.

– L-am trimis?

– Da.

– Am avut o zi foarte grea...

– Acum nu mai eşti ocupat. Dacă vrei să te duci în camera lui, să-i smulgi covoraşul de sub picioare şi să discuţi problema botezului creştin, poftim, fă-o. N-am nimic împotrivă.

– Nu, nu.

Puteam să-mi dau seama după voce că Tata se aşeza mai bine în fotoliu. S-a făcut linişte.

– Trag religiile la el precum puricii la câine, a urmat el. Nu înţeleg. Suntem o familie indiană modernă; trăim într-un stil modern; India este pe punctul de a ajunge o ţară modernă şi avansată – şi, iată că am produs un fiu care crede că e încarnarea lui Sri Ramakrishna.

– Dacă doamna Gandhi este întruchiparea modernismului, atunci nu sunt sigură că-mi place, spuse Mama.

– Doamna Gandhi o să plece. Progresul e de neoprit. E ca un ritm de tobe pe care trebuie să mărşăluim toţi. Tehnologia ne ajută şi ideile noi se răspândesc – acestea sunt legile naturii. Dacă nu laşi tehnologia să te ajute, dacă eşti rezistent la ideile noi, devii un dinozaur. Sunt pe deplin convins de asta. Doamna Gandhi şi prostia ei vor trece. Va veni Noua Indie.

(Într-adevăr va trece. Şi Noua Indie, sau cel puţin o familie din ea, va hotărî să se mute în Canada).

Tata a continuat:

– L-ai auzit când a zis că Bapu Gandhi a zis că toate religiile sunt adevărate?

– Da.

Bapu Gandhi? Băiatului îi place Gandhi? După Tata Gandhi ce va urma? Unchiul Isus. Şi ce-i prostia asta – a devenit *musulman*?

– Se pare că da.

– Musulman! Credincios hindus, hai, treacă, înţeleg. Şi creştin pe deasupra, devine ciudat, dar încă pot să înţeleg. Creştinii sunt aici de multă vreme – Sfântul Tomas, Sfântul Xavier, misionarii, şi aşa mai departe. Le datorăm şcolile bune.

– Da.

– Deci pot să accept asta, într-un fel. Dar musulman? Nu e în tradiția noastră. Musulmanii sunt străini.

– Şi ei sunt de mult aici. Sunt de o sută de ori mai mulți decât creştinii.

– N-are a face. Sunt străini.

– Poate că Piscine urmează un alt ritm al progresului.

– Îl aperi? Nu te deranjează că se crede musulman?

– Ce putem face, Santosh? E pasionat şi nu face nimănui nici un rău. Poate e doar o fază. Poate o să treacă, la fel ca doamna Gandhi.

– De ce nu poate să se pasioneze de lucrurile normale pentru vârsta lui? Uită-te la Ravi. Nu se gândeşte decât la cricket, filme şi muzică.

– Crezi că asta e mai bine?

– Nu, nu. Ah, nu mai ştiu ce să cred. A fost o zi lungă, a oftat. Mă întreb cât de departe o să meargă cu aceste pasiuni.

Mama a chicotit.

– Săptămâna trecută a terminat o carte numită *Imitația lui Isus*.

– *Imitația lui Isus*? Iar spun, nu ştiu cât de departe va merge cu această pasiune, a strigat Tata.

Au izbucnit amândoi în râs.

CAPITOLUL 28

Îmi plăcea covoraşul de rugăciune. Deşi era obişnuit, în ochii mei strălucea de frumusețe. Îmi pare rău că l-am pierdut. De fiecare dată când îl întindeam, simțeam o afecțiune specială pentru peticul de pământ de sub el şi pentru împrejurimi, care pentru mine arată clar că era un covoraş foarte bun deoarece mă ajuta să-mi aduc aminte că pământul este creația lui Dumnezeu şi că e sacru. Modelul, cu linii aurii pe un fond roşu, era simplu: un dreptunghi cu un vârf triunghiular la o extremitate pentru a indica *qibla*, direcția rugăciunii, şi mici înflorituri în jur, ca nişte rotocoale de fum sau accente dintr-o limbă ciudată. Lâna era moale. Când mă rugam, ciucurii scurți, neînnodați, erau la câțiva centimetri de fruntea mea, la un capăt, şi la câțiva centimetri de degetele de la picioare, la celălalt, o mărime confortabilă, care te făcea să te simți bine oriunde pe acest pământ vast.

Mă rugam afară pentru că-mi plăcea. Adesea îmi desfăceam covoraşul într-un colţ al curţii, în spatele casei. Era un loc izolat la umbra unui arbore de coral, aproape de un perete acoperit de plante tropicale bougainvillea. De-a lungul zidului era un şir de plante decorative poinsettia în ghivece. Planta tropicală bougainvillea se căţărase şi pe copac. Contrastul dintre florile ei violete şi florile roşii ale copacului era foarte frumos. Şi când copacul e în floare, e un adevărat aviar: ciori, păsări *babbler*, pastori roz; păsări ale soarelui, papagali. Peretele era la dreapta mea, într-un unghi larg. În faţa mea şi spre stânga, dincolo de umbra lăptoasă, marmorată a copacului, era spaţiul curţii, scăldat în soare. Înfăţişarea lucrurilor se schimba în funcţie de vreme, ora zilei, anotimp. Dar totul e foarte clar în mintea mea, ca şi cum nu s-ar fi schimbat niciodată. Mă aşezam cu faţa la Mecca, ajutat de o linie trasă pe pământul galben şi păstrată cu grijă.

Uneori, după ce-mi terminam ruga, mă întorceam şi-i vedeam pe Mama şi pe Tata urmărindu-mă, până când s-au obişnuit cu priveliştea.

Botezul meu a fost destul de ciudat. Mama şi-a intrat bine în rol, Tata era şocat, iar Ravi a fost absent, din fericire, pentru că era la un meci de cricket, ceea ce nu l-a împiedicat să comenteze pe larg evenimentul. Apa îmi picura pe faţă şi pe gât; deşi era apă dintr-o carafă, avea efectul revigorant al unei ploi musonice.

CAPITOLUL 29

De ce se mută oamenii? Ce-i face să se dezrădăcineze şi să părăsească tot ce ştiu pentru un mare necunoscut de dincolo de orizont? De ce să urci acest Everest de formalităţi care te face să te simţi ca un cerşetor? De ce să intri în această junglă a străinătăţii, în care totul e nou, ciudat şi dificil?

Răspunsul e acelaşi peste tot pe pământ: oamenii se mută în speranţa unei vieţi mai bune.

Mijlocul anilor '70 a fost o perioadă foarte agitată în India. Am înţeles asta din ridurile de pe fruntea tatălui meu când citea ziarele. Sau din fragmentele de conversaţie pe care Tata le avea cu Mama, Mamaji şi alţii. Nu că nu înţelegeam ce spuneau, de fapt nu eram interesat. Urangutanilor le plăceau lipiile mai mult ca niciodată; maimuţele nu cereau niciodată ştirile din Dellhi; ri-

nocerii şi caprele continuau să trăiască în pace; păsările ciripeau; norii aduceau ploaie; soarele era fierbinte; pământul respira; Dumnezeu exista – nimic nu era urgent în lume.

Doamna Gandhi l-a dat gata pe tata. În februarie 1976, guvernul din Tamil Nadu a fost înlăturat de Delhi. Era unul dintre cei mai vehemenţi critici ai doamnei Gandhi. Preluarea a fost lină – Miniştrii Primului-ministru Karunanidhi au dispărut în linişte, în „resemnare" sau arest la domiciliu – şi ce mai contează căderea unui guvern local când Constituţia a fost suspendată pe ultimele opt luni. Dar pentru Tata asta a fost picătura care a vărsat paharul.

A strigat:

– În curând o să vină la zoo şi o să ne spună că închisorile sunt pline şi că are nevoie de mai mult spaţiu. Putem să-l punem pe Desai cu leii?

Morarji Desai era un politician din opoziţie. Nu era prieten cu doamna Gandhi. Îngrijorarea tatei mă întrista. Doamna Gandhi n-avea decât să bombardeze personal grădina, numai Tata să fie vesel. Aş fi vrut să nu se agite atât. E greu pentru un fiu să-şi vadă tatăl bolnav de grijă.

Dar asta nu-l făcea să nu se îngrijoreze mai puţin. Orice afacere este riscantă, cu atât mai mult cea pentru care poţi plăti cu cămaşa de pe tine. O grădină zoologică este o instituţie culturală. La fel ca o bibliotecă publică sau un muzeu, ea este în serviciul educaţiei şi al ştiinţei. Din această cauză, nu este o afacere profitabilă, având în vedere că Binele şi Profitul nu sunt prea compatibile, spre supărarea tatei. Adevărul era că nu eram o familie bogată, mai ales după standardele canadiene. Eram o familie săracă ce deţinea din întâmplare o mulţime de animale, dar nu şi acoperişul de deasupra lor. Viaţa unei grădini zoologice, ca şi viaţa pensionarilor ei în sălbăticie, e sărăcăcioasă. Nu este o afacere atât de mare încât să fie deasupra legii, dar nici atât de mică încât să supravieţuiască din garanţii. Pentru a prospera, unei grădini îi trebuie un guvern parlamentar, alegeri democratice, libertatea cuvântului, libertatea presei, libertate de asociere, domnia legii şi toate celelalte înscrise în Constituţia Indiei. Altfel, e imposibil să te bucuri de animale. Politica proastă pe termen lung nu face bine afacerilor.

Oamenii se mută din cauza efectelor stresului prelungit. Din cauza sentimentului că, oricât de mult ai munci, eforturile nu duc nicăieri, sau că, oricât de mult ai construi într-un an, altora le va lua doar o zi să distrugă totul. Din cauza sentimentului că viitorul e blocat, că ei ar putea să se descurce, dar nu şi copiii lor. Din

cauza sentimentului că nimic nu se va schimba, că fericirea şi prosperitatea sunt posibile doar altundeva.

Noua Indie s-a spart în bucăţi şi s-a dărâmat în mintea tatei. Mama a consimţit. Plecăm.

Am aflat-o într-o seară, în timpul cinei. Ravi şi cu mine am rămas trăsniţi. Canada! Dacă Andhra Pradesh, la nord de noi, era străină, dacă Sri Lanka, la o zvârlitură de băţ, era partea întunecată a lunii, imaginaţi-vă cum era Canada. Canada nu însemna nimic pentru noi. Era ca Timbuktu, un loc foarte îndepărtat prin definiţie.

CAPITOLUL 30

Este căsătorit. Sunt aplecat, pentru că îmi scot pantofii, când îl aud spunând:

– Aş vrea să faci cunoştinţă cu soţia mea.

Îmi ridic privirea şi lângă el e... doamna Patel.

– Bună, spune ea, întinzându-mi mâna şi zâmbind.

– Piscine mi-a povestit multe despre dumneavoastră.

Nu pot spune acelaşi lucru. Nu ştiam. E pe punctul de a ieşi, deci schimbăm doar câteva vorbe. E tot indiană, dar are un accent mai aproape de cel canadian. Trebuie să fie din a doua generaţie. E ceva mai tânără decât el, cu pielea puţin mai închisă, cu părul lung, împletit într-o coadă. Are ochi mari, negri şi dinţi foarte albi şi frumoşi. Pe braţ are un halat alb luat de la curăţătorie într-un sac de plastic. Este farmacistă. Când i-am spus:

– Încântat de cunoştinţă, doamnă Patel.

A replicat:

– Te rog să-mi spui Meena.

După ce s-au sărutat de rămas-bun, a plecat la farmacie pentru că lucra sâmbăta.

Casa asta e mai mult decât o cutie plină de icoane. Am început să observ mici semne de existenţă conjugală. Au fost aici tot timpul, dar nu le-am văzut pentru că nu le-am dat atenţie.

E un bărbat timid. Viaţa l-a învăţat să nu scoată în evidenţă ce are mai bun în el.

E oare ea zeiţa Nemesis a tractului meu digestiv?

– V-am pregătit un condiment special, spune el.

Zâmbeşte.

Nu, el este.

CAPITOLUL 31

Cei doi domni Kumar, brutarul şi profesorul, s-au întâlnit o dată. Primul îşi exprimare dorinţa de a vedea grădina.

– Au trecut atâţia ani şi n-am fost s-o văd. Şi doar e foarte aproape. Mă conduci?

– Da, bineînţeles, am răspuns. Ar fi o onoare.

Ne-am înţeles să ne întâlnim la poarta principală a doua zi, după şcoală.

Mi-am făcut griji toată ziua. M-am certat singur:

– Prostule! De ce ai spus poarta principală? Acolo e tot timpul multă lume. Ai uitat cum arată? N-o să-l recunoşti niciodată!

Dacă aş trece pe lângă el fără să-l recunosc, s-ar simţi jignit. Ar crede că m-am răzgândit şi că nu vreau să fiu văzut cu un biet brutar musulman. Ar pleca fără un cuvânt. Nu s-ar enerva – ar accepta explicaţiile mele că mă orbise soarele – dar n-ar mai vrea să vină la zoo. Vedeam deja scena. Trebuia să-l recunosc. Aveam să mă ascund şi să aştept până când eram sigur că era el, asta aveam să fac. Îmi era totuşi teama pentru că încercasem şi înainte şi ştiam că îmi era cu atât mai greu să-l recunosc, cu cât încercam mai tare. Efortul părea să mă orbească.

La ora fixată, m-am aşezat în faţa porţii principale şi am început să mă frec la ochi cu ambele mâini.

– Ce faci?

Era Raj, un prieten.

– Sunt ocupat.

– Eşti ocupat să te freci la ochi?

– Pleacă.

– Hai să mergem la Beach Road.

– Aştept pe cineva.

– O să-l ratezi dacă o să te freci aşa la ochi.

– Mulţumesc pentru informaţie. Petrecere frumoasă la Beach Road.

– Hai la Government Park.

– Nu pot, ţi-am spus.

– Hai.

– Te rog, Raj, pleacă.

A plecat. Am reînceput să mă frec la ochi.

– Mă ajuţi la matematică?

Era Ajith, un alt prieten.

– Mai târziu. Pleacă.

– Bună, Piscine.

Era doamna Radhakrishna, o prietenă a mamei. După câteva cuvinte, a plecat.

– Scuzaţi-mă. Unde este strada Laporte?

Un străin.

– În partea aceea.

– Cât costă intrarea la zoo?

Alt străin.

– Cinci rupii. Casa de bilete e acolo.

– Ţi-a intrat clor în ochi?

Era Mamaji.

– Bună, Mamaji. Nu.

– Tata e acasă?

– Cred că da.

– Ne vedem mâine dimineaţă.

– Da, Mamaji.

– Aici sunt, Piscine.

Mi-au îngheţat mâinile pe ochi. Vocea aceea. Ciudată într-un mod familiar, familiară într-un fel ciudat. Am simţit cum îmi venea să zâmbesc.

– *Salaam alaykum*, domnule Kumar. Ce bine-mi pare să vă văd.

– *Wa alaykum as-salaam*. Ai ceva la ochi?

– Nu, nimic, puţin praf.

– Sunt cam roşii.

– Nu-i nimic.

S-a îndreptat spre casa de bilete, dar l-am chemat înapoi.

– Nu, nu pentru dumneavoastră, maestre.

Am dat la o parte mâna vânzătorului de bilete cu mândrie şi l-am condus pe domnul Kumar în zoo.

Se mira de tot ce vedea, cum girafele înalte veneau la copacii înalţi, cum carnivorelor li se aduceau ierbivore, iar ierbivorelor iarbă, cum unele animale se adunau ziua şi altele noaptea, cum animale care aveau nevoie de cioc aveau cioc, iar altele care aveau nevoie de membre suple aveau membre suple. Mă bucura că era atât de impresionat.

A citat din Coran: „În toatea astea se găsesc mesaje pentru un popor care îşi foloseşte raţiunea."

Am ajuns la zebre. Domnul Kumar nu auzise de asemenea creaturi, darmite să mai fi văzut vreuna. Era extaziat.

– Se numesc zebre, am spus.

– Au fost pictate cu pensula?

– Nu, aşa sunt ele.

– Ce se întâmplă când plouă?

– Nimic.
– Dungile nu se topesc?
– Nu.
Adusesem nişte morcovi. Rămăsese doar unul, destul de mare. L-am scos din geantă. În acel moment, am auzit pietrişul scârţâind în dreapta mea. Era domnul Kumar, venind dinspre balustradă cu mersul lui şchiopătat.
– Bună ziua, domnule.
– Bună, Pi.
Brutarul, un om timid, dar demn, l-a salutat cu o mişcare a capului, la care profesorul a răspuns la fel.
O zebră atentă a observat morcovul şi a venit la gard. A mişcat din urechi şi a bătut din picioare uşor. Am rupt morcovul în două şi le-am dat fiecăruia jumătate.
– Mulţumesc, Piscine, a spus unul.
– Mulţumesc, Pi, a spus al doilea.
Domnul Kumar a fost primul care s-a aplecat peste gard. Buzele groase, puternice şi negre ale zebrei au apucat morcovul cu poftă. Domnul Kumar nu voia să-i dea drumul. Zebra şi-a băgat dinţii în morcov şi l-a rupt. L-a ronţăit cu zgomot, apoi a vrut şi a doua bucată, acoperind degetele domnului Kumar cu buzele. Acesta a dat drumul morcovului şi a atins botul moale al zebrei.
Era rândul domnului Kumar. El n-a cerut atât de mult de la zebră. O dată ce aceasta a apucat morcovul, i-a dat drumul. Bucata a dispărut imediat în gură.
Ambii domni Kumar păreau încântaţi.
– Ziceai că e zebră? a spus domnul Kumar.
– Aşa-i, am spus. E din aceeaşi familie cu măgarul şi calul.
– Un Rolls-Royce al cailor, a spus domnul Kumar.
– Ce creatură minunată! a spus domnul Kumar.
– Asta este o zebră Grant, am spus.
Domnul Kumar a spus:
– *Equus burchelli boehmi*, a spus domnul Kumar.
– *Allahu akbar*, a spus domnul Kumar.
– E foarte frumos, am spus eu.
Am mers mai departe.

CAPITOLUL 32

Sunt multe exemple de animale care au ajuns la aranjamente surprinzătoare în viaţă. Ele sunt ipostaze ale acelui animal echi-

valente ale antropomorfismului: zoomorfismul, unde animalul își alege o ființă umană sau un alt animal pentru a-i semăna.

Cel mai renumit caz e și cel mai comun: câinele, animal de companie, care a asimilat într-atât oamenii cu lumea sa câinească, încât să dorească să se împerecheze cu ei. Orice posesor de câine o să vă spună cât de greu a putut să îndepărteze un câine îndrăgostit de piciorul musafirului.

Popândăul auriu și paca pătată se înțelegeau foarte bine, cuibăriți unul în altul când dormeau, până unul a fost furat.

Am vorbit deja despre turma de rinoceri și capre, și despre cazul leilor de la circ.

Au fost marinari salvați de la înec de către delfini, care i-au împins și i-au ținut la suprafață, o modalitate pe care aceștia o folosesc pentru a se ajuta unul pe altul.

În literatură există cazul unui hermeline și al unui șobolan care trăiau în armonie, în timp ce aceeași hermelină i-a devorat pe toți ceilalți șobolani care i-au fost aduși.

Și noi am avut cazuri de relații ciudate între prădător și pradă. Am avut un șoarece care a trăit câteva săptămâni cu niște vipere. În timp ce alți șoareci dispăreau imediat ce erau aruncați în terariu, acest mic Matusalem și-a făcut cuib, a adunat grăunțele pe care i le dădeam în diverse locuri și s-a plimbat fără frică prin fața șerpilor. Eram uimiți. Am pus un anunț ca să atragem atenția publicului asupra șoarecelui. În cele din urmă, a murit într-un fel ciudat: l-a mușcat o viperă tânără. Oare vipera nu știa de statutul special pe care-l avea? Nu socializase cu el? În orice caz, a fost mușcat de o viperă tânără, dar a fost devorat imediat de una adultă. Dacă exista o vrajă, aceasta a fost ruptă de puiul de viperă. După aceea, lucrurile au intrat în normal. Toți șoarecii au dispărut pe gâtlejul viperelor cu viteza obișnuită.

În grădinile zoologice, câinii sunt folosiți ca mame adoptive pentru puii de lei. Deși puii cresc și devin mai mari și mai periculoși decât părintele adoptiv, niciodată nu-i fac probleme, iar mama nu-și pierde niciodată autoritatea asupra lor. Se pun plăcuțe cu explicația că el nu este hrană pentru lei, la fel cum trebuie să explicăm că rinocerii sunt ierbivori și caprele nu vor fi mâncate.

Care ar putea să fie explicația zoomorfismului? Oare rinocerul nu știe să facă diferența între mare și mic, între platoșă și blană? Nu e clar pentru un delfin cum arată un delfin? Cred că răspunsul e în ceea ce am menționat mai devreme, acea nebunie care conduce viața în direcții ciudate, dar salvatoare. popândăul auriu, ca și rinocerii, avea nevoie de companie. Pe leii de la circ

nu-i interesează că liderul lor e o ființă umană slabă; ficțiunea garantează bunăstarea lor socială și împiedică anarhia violentă. Ca și puii de leu, care ar leșina de frică dacă ar ști că mama lor e câine, pentru că asta ar însemna că sunt orfani, cea mai rea situație pentru orice copil. Chiar și vipera adultă trebuie să fi simțit o urmă de regret atunci când a înghițit șoarecele, un sentiment că se pierduse ceva măreț, un salt al imaginației care o scotea din lumea singuratică și crudă a reptilelor.

CAPITOLUL 33

Îmi arată amintirile de familie. Mai întâi fotografiile de la nuntă. O nuntă hindusă, pe un fundal evident canadian. Un el și o ea mai tineri. Au fost la Cascada Niagara în luna de miere. S-au distrat grozav. Zâmbește pentru a o dovedi. Ne întoarcem în timp. Îmi arată fotografii din studenție, cu prieteni; în fața bisericii Sfântul Mike; în cameră; în timpul sărbătorii de Diwali pe strada Gerrard; citind în biserica Sfântul Basil, îmbrăcat în robă albă; într-o altă robă albă într-un laborator al departamentului de zoologie; la absolvire. De fiecare dată, zâmbește, dar ochii lui spun altceva.

Fotografii din Brazilia, cu o mulțime de leneși în mediul lor natural.

Întoarcem pagina și ne trezim în Pacific – acolo nu e aproape nimic. Mi-a spus că aparatul a declanșat de fiecare dată, dar totul s-a pierdut. Ce-a mai rămas, a fost strâns de Mamaji și trimis după eveniment.

Există o poză făcută la grădina zoologică în timpul vizitei unui VIP. E o altă lume, în alb și negru. Sunt mulți în fotografie. Atenția e îndreptată spre Cabinetul ministrului. În fundal, o girafă. Lângă marginea grupului, îl recunosc pe domnul Adirubsamy, mai tânăr.

– Mamaji? am întrebat.

– Da, spune el.

Bărbatul de lângă ministru, cu ochelari cu rame de baga și cu părul pieptănat îngrijit, arată ca un posibil domn Patel, cu fața mai rotundă decât a fiului său.

– Este tata? am întrebat.

– Nu știu cine este, a răspuns.

Face câteva secunde de pauză.

– Tata a făcut poza, a spus.

Pe aceeaşi pagină există o altă poză de grup, reprezentând elevi. Îmi arată:

– Asta este Richard Parker.

Sunt uimit. Mă uit cu atenţie pentru a putea să ghicesc personalitatea din aparenţe.

Din nefericire, e tot alb negru şi un pic mişcată. Fotografia e făcută în zile mai bune, neglijent. Richard Parker se uită într-o parte. Nici nu-şi dă seama că i se face o poză.

Pagina alăturată este ocupată de o poză în culori a piscinei Aurobindo Ashram.

Este un bazin mare, în aer liber, cu apă curată şi strălucitoare, şi un bazin alăturat pentru sărituri.

Pe pagina următoare e o poză a porţii de la intrarea în şcoala Petit Séminaire. Motto-ul şcolii este pictat pe o arcadă: Nil magnum nisi bonum. *Nu există măreţie fără bunătate.*

Asta-i tot. O întreagă copilărie surprinsă în patru fotografii nerelevante.

Se întristează.

– Cel mai rău lucru este că de-abia îmi aduc aminte cum arăta mama. O văd cu ochii minţii, dar dispare prea repede. Cum încerc să mă uit la ea mai cu atenţie, se face nevăzută. La fel şi vocea. Dacă aş vedea-o din nou pe stradă, mi-aş aduce aminte. Dar e imposibil. E foarte trist să nu-ţi aduci aminte cum arăta mama ta.

Închide cartea.

CAPITOLUL 34

Tata a spus:

– O să navigăm precum Columb.

– El spera să găsească India, am subliniat posomorât.

Am vândut grădina, cu tot cu animale şi cuşti. Într-o altă ţară, o altă viaţă.

Pe lângă faptul că ne dădeau iluzia un viitor fericit, banii ne ajungeau pentru drum şi pentru noul început în Canada (cu toate că acum, când mă gândesc la sumă, mi se pare derizorie – cât de orbiţi suntem de bani. Ne-am fi putut vinde grădina în India, dar grădinile americane plăteau mai bine. CCISP, Convenţia asupra Comerţului Internaţional cu Specii în Pericol, tocmai îşi începuse activitatea, şi comerţul cu animale sălbatice se oprise. Viitorul grădinilor zoologice depindea acum de alte grădini zoologice.

Zoo Pondicherry a închis la ţanc. A fost bătaie pe animalele noastre. Ultimii cumpărători au fost un număr de grădini zoologice, mai ales Lincoln Park Zoo din Chicago şi cea care avea să se deschidă în curând în Minessota, iar animalele bătrâne au plecat spre Los Angeles, Louisville, Oklahoma City şi Cincinnati.

Iar două animale au fost trimise la Zoo Canada. Aşa s-a făcut că am plecat Ravi şi cu mine. Noi nu voiam. Nu voiam să trăim într-o ţară cu vânturi puternice şi cu ierni foarte friguroase. Canada nu era pe harta de cricket. Timpul pe care l-am petrecut cu pregătirile ne-a făcut să ne obişnuim cu ideea şi ne-a uşurat momentul plecării. Ne-a luat peste un an.

Nu mă refer la noi, ci la animale. Luând în consideraţie faptul că animalele se lipsesc de îmbrăcăminte, încălţăminte, aşternuturi, mobilă, veselă, obiecte de toaletă; că naţionalitatea nu înseamnă nimic pentru ele; că n-au idee de paşapoarte, bani, slujbe, şcoli, case, facilităţi de sănătate – luând în considerare cât de simplă le e existenţa, e uimitor cât de greu e să le muţi. Mutarea unei grădini seamănă cu mutarea unui oraş.

Actele au fost un coşmar. Litri de apă folosiţi pentru a uda timbrele. *Dragă Dle Cutare* scris de sute de ori. Oferte. Oftaturi. Îndoieli. Târguieli. Decizii trimise mai sus pentru aprobare. Preţuri stabilite. Afaceri încheiate. Semnături pe linia punctată. Felicitări. Certificate de origine căutate. Certificate de sănătate căutate. Permise de Export căutate. Permise de Import căutate. Reguli de carantină clarificate. Transport organizat. O avere cheltuită pe telefoane. Există o glumă în domeniu că actele implicate în comercializarea unui chiţoran cântăresc mai mult decât un elefant, cele pentru un elefant mai mult decât o balenă, şi că nu trebuie să încerci niciodată să vinzi o balenă. Părea că era un şir nesfârşit de funcţionari de la Pondicherry la Minneapolis via Delhi şi Washington, fiecare cu formularele lor, cu problemele lor, cu ezitările lor. Trimiterea animalelor pe lună n-ar fi putut să fie mai complicată. Tata şi-a smuls părul din cap şi a fost aproape de a renunţa de nenumărate ori.

Au fost şi surprize. Majoritatea păsărilor şi a reptilelor noastre, lemurii, rinocerii, urangutanii, mandrilii, macacii cu coadă de leu, girafele, babuinii, tigrii, leoparzii, gheparzii, hienele, zebrele, urşii himalaieni şi leneşii, elefanţii indieni erau foarte căutaţi, dar alţii, de exemplu Elfie, nu aveau căutare.

– O operaţie de cataractă! a strigat tata, fluturând scrisoarea. O iau dacă o operăm de cataractă la ochiul drept. La un hipopotam! Ce mai urmează? Inele pentru nasul rinocerilor?

Unele dintre animalele noastre erau considerate prea „comune“, leii şi babuinii, de exemplu. Tata i-a vândut pe un urangutan în plus de la Zoo Mysore şi un cimpanzeu de la Zoo Manila (cât despre Elfie, ea şi-a continuat viaţa la Zoo Trivandrum). O altă grădină a cerut „o vacă brahmană autentică pentru copii“. Tata s-a dus în oraş şi a ales una cu ochi mari şi umezi, cu o cocoaşă mare şi cu nişte coarne aşa de drepte şi aşezate într-un asemenea unghi faţă de cap, încât părea că fusese băgată în priză. Tata i-a vopsit coarnele în galben viu şi i-a pus clopoţei de plastic pentru mai multă autenticitate.

A venit o delegaţie la zoo de trei americani. Eram foarte curios. Nu mai văzusem niciodată americani. Erau roz, graşi, prietenoşi, foarte competenţi şi foarte transpiraţi. Ne-au examinat animalele. Le-au adormit şi apoi le-au ascultat cu stetoscopul, le-au examinat urina şi fecalele ca şi cum ar fi fost horoscoape, le-au luat sânge şi l-au analizat, le-au palpat cocoaşele, le-au examinat dinţii, le-au examinat ochii cu lanterna, le-au ciupit, le-au mângâiat, le-au tras de păr. Bietele animale. Probabil că-şi închipuiau că vor fi înrolate în armata SUA. Ne-au zâmbit şi ne-au strâns mâna, zdrobindu-ne oasele.

Rezultatul a fost că animalele au căpătat acte, ca şi noi. Ele erau viitori yankei, iar noi, viitori canadieni.

CAPITOLUL 35

Am plecat din Mandras pe 21 iunie 1977, pe cargoul japonez înregistrat în Panama *Tsimtsum.* Ofiţerii erau japonezi, echipajul era taiwanez, iar vasul era mare şi impunător. În ultima zi în Pondicherry mi-am rămas bun de la Mamaji, de la domnii Kumar, de la toţi prietenii mei şi chiar de la mulţi străini. Mama era îmbrăcată în cel mai bun sari pe care-l avea. Coada ei lungă, pliată artistic, era împodobită cu o ghirlandă din flori proaspete de iasomie. Era frumoasă. Şi tristă. Pentru că părăsea India, India căldurii şi a musonilor, a câmpiilor de orez şi a râului Cauvery, a coastelor şi templelor de piatră, a căruţelor cu boi şi a camioanelor colorate, a prietenilor şi a vânzătorilor cunoscuţi, a străzii Nehru şi Goubet Salai, a tuturor nimicurilor, India atât de familiară şi atât de iubită. În timp ce bărbaţii familiei ei – îmi imaginam că şi eu sunt bărbat, deşi aveam doar şaisprezece ani – erau grăbiţi să plece deja, ea zăbovea.

Cu o zi înaintea plecării a arătat înspre o ţigară *wallah* şi a întrebat:

– Să luăm un pachet, două?

Tata a replicat:

– Au tutun în Canada. Dar de ce vrei să cumperi ţigări? Nu fumăm.

Da, au tutun în Canada – dar oare au Gold Flake? Au îngheţată Arun? Au biciclete Heroes? Au televizoare Onidas? Au maşini Ambasador? Au librării Higginbothams? Cam astea cred că erau întrebările care se învârteau în mintea mamei atunci când se gândea să cumpere ţigări.

Animalele au fost sedate, cuştile au fost încărcate şi asigurate, hrana a fost adusă, s-au rezervat cabinele pe vapor şi s-a dat fluierul de plecare. Când vasul se îndepărta de ţărm, am început să-mi flutur mâna cu furie, luându-mi rămas bun de la India pe care o părăseam. Soarele strălucea, briza era constantă, iar albatroşii scoteau ţipete ascuţite. Eram foarte emoţionat.

Lucrurile n-au mers aşa cum ne aşteptam, dar ce puteam face? Trebuie să iei viaţa aşa cum e şi să profiţi la maximum de ea.

CAPITOLUL 36

În India, oraşele sunt mari şi aglomerate, dar, când le părăseşti, călătoreşti prin zone în care nu vezi nici ţipenie de om. Îmi aduc aminte că m-am întrebat unde se ascund 950 milioane de oameni.

Acelaşi lucru se poate spune şi despre casa lui.

E puţin cam devreme. De-abia am ajuns la poarta din faţă când am văzut un adolescent ieşind în goană pe uşă. Poartă o uniformă de baseball şi are echipament adecvat. Când mă vede, se opreşte brusc, uimit. Se întoarce şi ţipă:

– Tată! A venit scriitorul.

Apoi m-a salutat şi a zbughit-o.

Tatăl lui a venit la uşă.

– Bună ziua, a spus.

– Era fiul dumneavoastră? am întrebat, curios.

– Da. Îmi pare rău că aţi avut timp să faceţi cunoştinţă. A întârziat la antrenament. Îl cheamă Nikhil. Îl strigăm Nick, a zâmbit el.

Sunt în holul de la intrare.

– N-am ştiut că aveţi un fiu.

Se aude un lătrat. Un cățel mic, negru cu maro, vine spre mine, gâfâind și strănutând. Îmi sare pe picioare.

– Sau un cățel, am adăugat.

– E prietenos. Tata, liniștește-te!

Tata îl ignoră. Aud „Bună". Numai că salutul nu e scurt și energic ca al lui Nick. E lung, nazal și tărăgănat: Buuuuuună, cu un uuuuu care mă atinge ca o bătaie pe umăr.

Mă întorc. Sprijinindu-se de canapea, uitându-se la mine sfioasă, văd o fetiță brunetă, îmbrăcată în roz. Ține în brațe o pisică portocalie. Picioarele din față și un cap ascuns e tot ce se vede din ea deasupra brațelor încrucișate ale fetei. Restul pisicii atârnă până la pământ. Animalul pare că se simte bine întins în felul acesta.

– Și ea e fiica dumneavoastră, am spus.

– Da. Usha. Usha, dragă, ești sigură că Mocassin se simte bine așa?

Usha îi dă drumul. Mocassin cade la pământ imperturbabil.

– Bună, Usha, am spus.

Se apropie de tatăl ei și se uită la mine din spatele piciorului lui.

– Ce faci, micuțo? spuse el. De ce te ascunzi?

Nu răspunde, doar se uită la mine zâmbind și-și ascunde fața.

– Câți ani ai, Usha?

Nu răspunde.

Apoi, Piscine Molitor Patel, cunoscut drept Pi Patel, se apleacă și o ia în brațe.

– Știi răspunsul la această întrebare. Ai patru ani. Unu, doi, trei, patru.

La fiecare număr, o atinge ușor pe nas cu arătătorul. Ei i se pare acest gest teribil de caraghios. Chicotește și-și îngroapă fața în scobitura umărului lui.

Această poveste are un final fericit.

CAPITOLUL 37

Vaporul s-a scufundat. A scos un sunet ca un râgâit metalic monstruos. Apa a bolborosit şi a înghiţit totul. Totul striga: marea, vântul, inima mea. Am văzut ceva pe apă din barca în care mă aflam.

Am strigat:

– Richard Parker, tu eşti? Nu se vede nimic. Şi ploaia asta! Richard Parker? Richard Parker? Da, tu eşti.

Îi vedeam capul. Se lupta să rămână la suprafaţă.

– Isuse, Maria, Muhamad şi Vishnu, ce bine-mi pare că te văd, Richard Parker! Nu te lăsa! Vino spre barcă. Auzi fluierul? Treeeeeee! Treeeeee! Treeeee! Ai auzit bine. Înoată, înoată! Eşti un bun înotător. Nu sunt nici treizeci de metri.

Mă văzuse. Era cuprins de panică. A început să înoate spre mine. Apa era învolburată în jurul lui. Părea mic şi neajutorat.

Richard Parker, poţi să crezi că ni s-a întâmplat aşa ceva? Spune-mi că e un vis urât. Spune-mi că nu e adevărat. Spune-mi că sunt în cabina mea de pe Tsimtsum şi că mă răsucesc în pat şi că în curând o să mă trezesc şi o să-mi dau seama că a fost un coşmar. Spune-mi că sunt încă fericit. Mamă, îngerul meu păzitor, unde eşti? Şi tu, tată, iubitul meu pesimist? Şi tu, Ravi, eroul orbitor al copilăriei mele. Ţine-mă, Vishnu, apără-mă Allah, salvează-mă Isuse, nu mai pot să suport! Treeeee! Treeeee! Treeeee!

N-am fost rănit, dar n-am mai simţit niciodată o asemenea durere, un asemenea sentiment sfâşietor.

N-o să scape. O să se înece. De-abia se mai mişca. Nasul şi gura îi intrau în apă. Doar ochii erau aţintiţi asupra mea.

– Ce faci, Richard Parker? Nu ţi-e dragă viaţa? Atunci înoată! Treeeee! Treeeee! Treeeee! Dă din picioare!

S-a răsucit în apă şi a reînceput să înoate.

– Dar familia mea cea mare – păsări, animale, reptile? Şi ele s-au înecat. Fiecare lucru pe care îl preţuiam în viaţă a fost distrus. Şi nu mi se îngăduie nici o explicaţie? Trebuie să suport iadul fără nici un semn din rai? În acest caz, care e rolul raţiunii,

Richard Parker? De ce nu poate raţiunea să dea răspunsuri mai înălţătoare? Totul se reduce la îmbrăcăminte, hrană şi adăpost? De ce nu putem să aruncăm o întrebare mai departe de unde putem primi un răspuns? De ce este un năvod atât de mare dacă nu putem prinde decât peşti mici?

Capul abia i se mai vedea din apă. Se uita în sus, la cer, pentru ultima oară. Era un colac de salvare în barcă, legat cu o sfoară. L-am luat şi l-am agitat în aer.

– Vezi colacul, Richard Parker? Îl vezi? Prinde-l! Am să încerc încă o dată.

Era prea departe. Dar imaginea colacului i-a dat speranţă. A reînviat şi a început să bată apa cu mişcări viguroase, disperate.

– Aşa! Unu, doi. Unu, doi. Unu, doi. Unu, doi. Respiră când poţi. Atenţie la valuri. Treeeee! Treeeeee! Treeee!

Inima-mi îngheţase. Eram bolnav de durere. Dar nu aveam timp de şocuri termice.

Ceva din mine nu voia să renunţe la viaţă, voia să continue până la sfârşit. De unde aveam puterea, nu ştiu.

– Ce ironie, nu-i aşa, Richard Parker? Suntem în iad şi totuşi ne e teamă de nemurire. Iată cât de aproape suntem! TREE! TREE! TREE! Ura! Ura! Ai reuşit, Richard Parker. HUMF! Ai reuşit! Prinde!

Am aruncat colacul din nou, cu forţă. A căzut în apă chiar în faţa lui. Cu ultimele fărâme de energie, s-a întins şi l-a prins.

– Ţine-te bine, te trag eu. Nu-i da drumul. Trage cu ochii şi eu o să te trag cu mâinile. În câteva secunde o să fii în barcă şi vom fi împreună. Aşteaptă o secundă. Împreună? Vom fi *împreună*? Am înnebunit?

M-am trezit şi mi-am dat seama ce făceam. Am lăsat frânghia.

– Dă drumul colacului! Dă-i drumul, am zis! Nu te vreau aici, înţelegi? Du-te în altă parte. Lasă-mă în pace. Dispari! Îneacă-te!

Dădea din picioare cu putere. Am luat o vâslă. Am aruncat-o spre el, vrând să-l îndepărtez. Am ratat şi-am pierdut vâsla.

Am luat altă vâslă. Am pus-o în lăcaşul ei şi am început să vâslesc. N-am reuşit decât să mişc un pic barca, aducând un capăt al ei mai aproape de Richard Parker.

Am să-l lovesc în cap. Am ridicat vâsla.

Era mult prea rapid. A ajuns şi s-a suit în barcă.

– O, doamne!

Ravi avea dreptate. Chiar trebuia să fiu următoarea capră. Aveam în barcă un tigru bengalez de trei ani ud, care tremura şi tuşea, pe jumătate mort. Richard Parker s-a ridicat în picioare

clătinându-se pe prelată, cu ochi strălucitori, cu urechile lipite de cap, cu toate armele scoase. Capul avea mărimea şi culoarea colacului, doar că avea dinţi.

M-am întors, m-am împiedicat de zebră şi am sărit în apă.

CAPITOLUL 38

Nu înţeleg. Zile întregi, vasul a mers înainte, indiferent la locurile prin care trecea. Soarele strălucea, ploaia cădea, vântul bătea, curenţii se învolburau, marea construia ziduri şi săpa văi – *Tsimtsum* era impasibil. Se mişca netulburat, asemeni unui continent.

Îmi adusesem o hartă a lumii pentru călătorie; o pusesem pe peretele cabinei, lângă un panou de plută. În fiecare dimineaţă, marcam poziţia cu o pioneză portocalie. Navigam de la Madras, prin Golful Benagal, prin strâmtoarea Malacca, pe după Singapore şi în sus, spre Manila. Îmi plăcea totul. Era minunat pe vapor. Eram foarte ocupaţi cu îngrijirea animalelor. În fiecare seară ne duceam la culcare rupţi de oboseală. Eram în Manila de două zile, ca să luăm hrană proaspătă, o nouă încărcătură şi, după cum ni se spusese, pentru verificări de rutină ale motoarelor. Am fost atent doar la primele două. Aprovizionarea însemna o tonă de banane, iar încărcătura era o femelă de cimpanzeu congolez, una dintre afacerile tatei. O tonă de banane vine şi cu aproximativ două kilograme de păianjeni negri. Un cimpanzeu e ca o gorilă mai mică, dar mai rea, cu mai puţin din blândeţea melancolică a verişoarei mai mari. Un cimpanzeu tremură şi se strâmbă când atinge un păianjen negru, ca şi oamenii, înainte de a-l strivi nervos cu încheietura degetelor, spre deosebire de oameni. Mi s-a părut că bananele şi cimpanzeii erau mai interesante decât o maşinărie zgomotoasă şi murdară aşezată în burta vaporului. Ravi şi-a petrecut zilele acolo, privindu-i pe oameni la muncă. A spus că era o problemă la motoare. S-a întâmplat ceva atunci când au vrut să le repare? Nu ştiu. Nu cred că o să ştie nimeni niciodată. Răspunsul e un mister care zace pe fundul mării.

Am plecat din Manila şi am intrat în Pacific. În a patra zi, la jumătatea drumului spre Midway, ne-am scufundat. Vasul a dispărut într-o gaură de pioneză de pe harta mea. Un munte s-a prăbuşit în faţa ochilor mei şi a dispărut sub picioarele mele. De jur împrejurul meu erau resturile unui vapor dezmembrat. Mi s-a făcut greaţă. Eram în stare de şoc. Am simţit un mare gol care apoi

s-a umplut cu linişte. Mă durea pieptul de durerea şi teama zilelor ce vor veni.

Cred că a fost o explozie. Dar nu sunt sigur. S-a întâmplat în somn. M-am trezit. Vasul nu era luxos. Era un cargou întunecat, care trudea, nu era făcut să transporte pasageri şi nu era confortabil. Era foarte zgomotos. Dormeam ca pruncii pentru că exista un zgomot permanent, uniform. Era o formă de linişte pe care nimic n-o putea schimba, nici sforăitul lui Ravi, nici faptul că eu vorbeam în somn. Deci explozia, dacă a fost explozie, n-a fost un zgomot nou. A fost un zgomot care ieşea din uniformitate. M-am trezit brusc, ca şi cum Ravi mi-ar fi spart un balon în urechi. M-am uitat la ceas. Era trei şi jumătate dimineaţa. M-am ridicat şi m-am uitat la patul de dedesubt. Ravi încă dormea.

M-am îmbrăcat şi m-am dus jos. De obicei, dorm buştean. În mod normal, aş fi adormit din nou. Nu ştiu de ce m-am sculat în noaptea aceea. Ravi făcea asta. Îi plăcea expresia „cheamă"; ar fi spus „aventura mă cheamă" şi ar fi plecat să exploreze vasul. Nivelul zgomotului revenise la normal, dar era mai estompat.

L-am scuturat pe Ravi. Am spus:

– Ravi! Am auzit un zgomot ciudat. Hai să vedem ce e.

S-a uitat la mine, somnoros. A dat din cap şi s-a întors pe partea cealaltă, trăgându-şi cearşaful peste cap. O, Ravi!

Am deschis uşa cabinei.

Îmi aduc aminte că am mers pe un coridor care arăta la fel, fie că era zi sau noapte. Dar eu eram cel întunecat. M-am oprit la uşa Mamei şi Tatei şi am vrut să bat. Îmi aduc aminte că m-am uitat la ceas şi m-am răzgândit. Tatei îi plăcea să doarmă. Am hotărât să mă duc pe puntea principală şi să văd zorile. Poate văd o stea căzătoare. La asta mă gândeam pe când urcam scările. Noi eram la două nivele sub puntea principală. Uitasem deja de zgomot.

Numai după ce am deschis uşa grea care ducea la punte mi-am dat seama de vreme. Oare asta era furtună? E adevărat că ploua, dar nu prea tare. Oricum, nu era ploaia pe care o vezi în timpul musonului. Şi bătea vântul. Unele rafale ar fi întors pe dos o umbrelă. Dar am reuşit să merg fără probleme. Marea era agitată, dar pentru un om de uscat marea e întotdeauna impresionantă, frumoasă şi periculoasă. Valurile ajungeau până sus, iar spuma albă, dusă de vânt, se prelingea pe marginile vasului. Dar asta am văzut şi-n alte zile, şi vasul nu se scufunda. Un cargou este o structură imensă şi rezistentă, o alcătuire inginerească. E proiectat să plutească în cele mai grele condiţii. Doar n-o să doboare vasul un pic de vânt! Trebuia doar să închid uşa, şi furtuna

dispărea. Am păşit pe punte. Am apucat balustrada şi m-am avântat. Asta era aventura.

Canada, vin! am strigat ud şi îngheţat. Mă simţeam foarte curajos. Încă era întuneric, dar era destulă lumină ca să văd. Natura oferă uneori spectacole emoţionante. Scena e vastă, iluminarea e dramatică, efectele sunt extraordinare, iar bugetul este nelimitat. Ce vedeam era un spectacol de vânt şi apă, un cutremur al simţurilor, pe care nici Hollywoodul nu-l putea reda mai bine. Dar cutremurul s-a oprit la pământul de sub picioarele mele. Pământul era solid. Eram un spectator comod instalat în scaunul lui.

Am început să mă îngrijorez doar în momentul când m-am uitat la o barcă de salvare de pe punte. Atârna într-o parte în loc să stea în poziţia normală. M-am uitat la mâinile mele. Încheieturile degetelor îmi erau albe. Nu mă ţineam de bară din cauza vântului, ci pentru că altfel aş fi căzut spre vas. Vasul era înclinat spre babord, spre partea cealaltă. Înclinarea nu era prea mare, dar eram oricum surprins. Când m-am uitat peste bord, am putut vedea peretele negru al navei.

Un fior rece mi-a trecut pe şira spinării. Am decis până la urmă că era furtună. Era timpul să mă întorc. Am dat drumul barei, m-am strecurat pe lângă perete şi am deschis uşa cu putere.

Înăuntru, se auzeau diverse zgomote. Structura scârţâia. M-am împiedicat şi am căzut. Nu s-a întâmplat nimic. M-am ridicat. Cu ajutorul balustradelor, am coborât câte patru trepte o dată. Coborâsem doar un nivel, când am văzut apă. Multă apă. Îmi bloca drumul. Venea de jos ca o mulţime furioasă, urlând, înspumată şi clocotitoare. Scările au dispărut în întuneric. Nu-mi venea să cred. Ce căuta apa asta aici? De unde venise? Am rămas ţintuit, înspăimântat, neîncrezător şi nehotărât. Ce să fac acum? Acolo, jos, era familia mea.

Am fugit pe scări în sus. Am ajuns pe punte. Vremea nu mai era distractivă. Mi-era frică. Acum era clar: vasul se înclina puternic. Şi nu era în echilibru nici în partea cealaltă. Era o înclinaţie vizibilă şi de la prova la pupa. M-am uitat peste bord. Apa nu mai părea atât de departe ca înainte. Vasul se scufunda. Mintea mea refuza să înţeleagă. Era ca şi cum luna ar fi luat foc.

Unde erau ofiţerii şi echipajul? Ce făceau? Am văzut nişte oameni fugind prin întuneric. Cred că am văzut şi nişte animale, dar am crezut că e o iluzie optică din cauza ploii şi a umbrelor. Le lăsam chepengul deschis când era vreme frumoasă, dar animalele erau închise în cuşti tot timpul. Transportam animale periculoase, nu vite. Deasupra mea, pe punte, am auzit voci.

Vasul tremura şi se auzea un zgomot metalic monstruos, ca o râgâială. Ce era asta? Era oare strigătul oamenilor şi animalelor care protestau împotriva morţii apropiate? Oare era vasul care se elibera de fantome? Am căzut. M-am ridicat. M-am uitat din nou peste bord. Marea creştea. Valurile se apropiau. Ne scufundam repede.

Am auzit maimuţele ţipând. Puntea se scutura. Un taur indian a ţâşnit şi a trecut pe lângă mine cu un zgomot de tunet, îngrozit, înnebunit. M-am uitat la el uimit. Cine îi dăduse drumul?

Am alergat la scările care duceau la puntea superioară. Acolo erau ofiţerii, singurii care vorbeau engleza pe navă, cei de care depindeau destinele noastre, cei care aveau să îndrepte situaţia. Ei aveau să-mi explice totul. Ei aveau să aibă grijă de mine şi de familia mea. Am urcat pe puntea secundară. Nu era nimeni. Am alergat spre babord. Am văzut trei oameni, membri ai echipajului. Am căzut. M-am ridicat. Se uitau peste bord. Am strigat. S-au întors. S-au uitat la mine şi apoi unul la altul. Au spus ceva. Au venit spre mine repede. Am simţit uşurare şi recunoştinţă. Am spus:

– Slavă domnului că v-am găsit! Ce se întâmplă? Mi-e foarte teamă. E apă jos. Sunt îngrijorat pentru familia mea. Nu pot să ajung la nivelul cabinelor. E normal? Credeţi...

Unul dintre ei m-a întrerupt aruncându-mi o vestă de salvare şi strigându-mi ceva în chineză. Am observat un fluier galben agăţat de jachetă. Oamenii dădeau puternic din cap înspre mine. Când m-au luat şi m-au ridicat în braţele lor puternice, nu m-am gândit la nimic. Am crezut că mă salvau. Eram atât de încrezător încât am fost recunoscător când m-au luat pe sus. Am început să mă îndoiesc numai când m-au aruncat peste bord.

CAPITOLUL 39

Am aterizat, cu un salt ca de la trambulină, pe prelata pe jumătate desfăşurată care acoperea o barcă de salvare. A fost un miracol că nu m-am rănit. Am pierdut vesta de salvare, dar nu şi fluierul, care mi-a rămas în mână. Barca fusese coborâtă pe jumătate şi acum atârna. Scăpase din gruiele de ambarcaţie şi se bălăngănea în furtună, deasupra apei. M-am uitat în sus. Doi dintre oameni se uitau la mine, arătau spre barcă şi strigau. Nu ştiam ce voiau să fac. Credeam că aveau să sară după mine. Dar ei şi-au retras capetele înspăimântaţi şi în aer a apărut acea creatură, să-

rind cu graţia unei gazele. Zebra n-a nimerit pe prelată. Era un mascul care cântărea peste 130 kilograme. A aterizat cu un zgomot puternic pe ultima banchetă, rupând-o şi zguduind toată barca. Animalul a început să strige. M-aş fi aşteptat să aud răgetul unui măgar sau nechezatul unui cal. Dar sunetul era altfel. Era ceva ca un lătrat, foarte ascuţit, din cauza disperării. Buzele îi erau deschise şi îi tremurau, dând la iveală nişte dinţi galbeni şi nişte gingii de un roz închis. Barca a zburat prin aer şi a căzut în marea învolburată.

CAPITOLUL 40

Richard Parker n-a sărit în apă după mine. Vâsla, pe care intenţionasem s-o transform într-o bâtă, plutea pe apă. M-am ţinut de ea până am ajuns la colac. Era înfricoşător să fii în apă. Era neagră, rece şi furioasă. Mă simţeam ca în fundul unui puţ care se prăbuşea. Apa mă izbea cu furie. Mă usturau ochii. Mă trăgea spre fund. Abia mai puteam respira. Dacă n-ar fi fost colacul, n-aş fi putut să rezist nici câteva minute.

Am văzut un triunghi care tăia apa la patru metri depărtare. Era o aripioară de rechin. Un fior groaznic, rece şi lichid, mi-a trecut pe şira spinării. Am înotat cât am putut de repede până la o parte a bărcii cu capătul încă acoperit de prelată. M-am tras afară din apă. Nu-l vedeam pe Richard Parker, nu era pe banchetă şi nici pe prelată. Era pe fundul bărcii. M-am ridicat din nou. Tot ce am putut să văd, la capătul îndepărtat, era capul zebrei agitându-se. Când am intrat din nou în apă, am simţit un alt rechin alunecând pe lângă mine.

Prelata portocaliu deschis era ţinută de o sfoară de nylon băgată printre inelele de metal făcute în prelată şi cârlige boante pe marginea bărcii. Călcam apa la prova. Prelata nu era atât de bine legată deasupra prorei – care avea un capăt prea scurt. Prelata era un pic mai lejeră când frânghia mergea de la un cârlig de la capătul prorei la celălalt cârlig. Am ridicat vâsla şi am vârât-o în acel spaţiu lăsat de prelată. Am împins vâsla cât am putut. Acum, barca avea o proră deasupra valurilor, chiar dacă era curbată. M-am tras afară din apă şi mi-am înfăşurat picioarele în jurul vâslei. Mânerul vâslei apăsa pe prelată, dar aceasta, frânghia şi vâsla ţineau. Eram deasupra apei, chiar dacă la doar un metru. Creasta valurilor înalte mă lovea din când în când.

Eram singur, orfan, în mijlocul Pacificului, ţinându-mă de o vâslă, cu un tigru adult în faţa mea, cu rechini sub mine şi cu furtuna furioasă deasupra mea. Dacă mi-aş fi analizat situaţia raţional, aş fi cedat şi aş fi dat drumul vâslei, cu speranţa că o să mă înec înainte de a fi mâncat. Dar nu-mi amintesc să fi gândit ceva în acele prime minute de siguranţă relativă. Nici măcar nu mi-am dat seama că se făcuse ziuă. Mă ţineam de vâslă, Dumnezeu ştie de ce.

După un timp, m-am folosit şi de colac. L-am ridicat din apă şi am trecut vâsla prin el. L-am adus spre mine şi m-am băgat în el. Acum nu mă mai ţineam de vâslă decât cu picioarele. Dacă ar fi apărut Richard Parker, ar fi fost greu să mă dau jos, dar am considerat că prioritatea era Pacificul acum. Cealaltă teroare putea să mai aştepte.

CAPITOLUL 41

Forţele naturii mi-au permis să trăiesc. Barca nu s-a scufundat. Richard Parker nu s-a arătat. Rechinii au dat târcoale, dar n-au atacat. Valurile m-au udat, dar nu m-au tras în adâncuri.

Am privit vasul care dispărea cu bolboroseli şi râgâieli. Luminile au pâlpâit şi apoi s-au stins. Am încercat să-mi descopăr familia, alţi supravieţuitori, vreo altă barcă, orice mi-ar fi putut reda speranţa. N-am văzut nimic. Numai ploaie, valurile agitate ale oceanului negru şi resturile tragediei.

Întunericul s-a retras ca şi când s-ar fi topit. Ploaia s-a oprit.

Nu puteam să stau tot timpul în poziţia în care eram. Îmi era frig. Mă durea ceafa pentru că îmi ţineam capul sus şi din cauza eforturilor de a mă ridica. Mă durea spatele din cauza colacului. Şi trebuia să fiu mai sus ca să pot vedea alte posibile bărci. M-am târât încet pe vâslă până când picioarele au ajuns la prova. A trebuit să fiu foarte prudent. Ghiceam că Richard Parker era pe fundul bărcii, sub prelată, cu spatele la mine, cu faţa la zebră, pe care probabil o omorâse până acum. Din cel cinci simţuri, tigrii se bazează cel mai mult pe văz. Vederea le e foarte ageră, mai ales în detectarea mişcării. Auzul e bun. Mirosul e aşa şi aşa. Asta în comparaţie cu alte animale. În comparaţie cu Richard Parker, eram surd, orb şi lipsit de miros. Dar, pe moment, nu mă putea vedea, şi, din cauză că eram ud, probabil nici nu mă putea mirosi. Cu şuieratul vântului şi al mării, dacă eram atent, ar fi putut nici să nu mă audă. Atâta vreme cât nu mă sim-

ţea, aveam o şansă. Dacă m-ar fi simţit, m-ar fi ucis imediat. Mă întrebam dacă putea să sară prin prelată.

Raţiunea se lupta cu frica. Frica spunea DA. Tigrul era un carnivor de două sute de kilograme. Ghearele îi erau ascuţite ca nişte cuţite. Raţiunea spunea NU. Prelata era din pânză groasă, nu din hârtie japoneză. Căzusem pe ea de la înălţime. Richard Parker putea s-o sfâşie cu ghearele imediat şi fără efort, dar nu putea să sară prin ea ca un clown cu arc. Şi, cum nu mă văzuse, n-avea nici un sens să sară prin ea.

M-am târât pe vâslă. Mi-am dus picioarele la un capăt şi mi-am pus tălpile pe copastie. Copastia este marginea de sus a bărcii, buza, dacă vreţi. M-am mutat încă un pic până când am ajuns pe barcă. Mă uitam ţintă la prelată. În fiecare secundă mă aşteptam să-l văd ridicându-se şi venind după mine. De câteva ori, m-au apucat crize de tremurat. Atunci când voiam să fiu mai calm, picioarele începeau să-mi bâţâie fără voie şi să bată toba pe prelată. Nici nu putea exista un mod mai evident de a-i atrage atenţia lui Richard Parker. Tremuratul trecea la braţe, dar trebuia să merg mai departe. Crizele treceau.

Când am simţit că aproape tot corpul îmi era în barcă, m-am urcat pe prelată şi m-am uitat dincolo de ea. Am fost surprins să văd că zebra era încă în viaţă. Zăcea lângă pupa, acolo unde căzuse, apatică, dar încă gâfâia, iar ochii i se mişcau, exprimând teroare. Era pe o parte, cu faţa la mine, cu gâtul şi capul proptite de marginea băncii, într-o poziţie incomodă. Avea o fractură urâtă la unul dintre picioarele din spate. Unghiul era complet nenatural. Osul îi ieşise prin piele şi sângera. Numai picioarele din faţă păreau normale. Erau îndoite şi presate pe tors. Din când în când, zebra îşi scutura capul, lătra şi sforăia. Altfel, zăcea liniştită.

Era un animal frumos. Dungile albe şi negre îi erau ude şi străluceau. Eram atât de îngrijorat, încât nu mă puteam uita; totuşi, m-a şocat modelul curajos, ciudat, artistic, curat al blănii şi fineţea capului. Era semnificativ faptul că Richard Parker nu o ucisese. În condiţii normale, asta s-ar fi întâmplat. Asta fac fiarele: ucid prada. În situaţia dată, în care Richard Parker era în stare de şoc, ar fi trebuit ca nivelul lui de agresivitate să crească. Zebra ar fi trebuit să fie măcelărită.

Motivul a apărut imediat. Întâi mi-a îngheţat sângele în vine, apoi mi-a adus un sentiment de uşurare. A apărut un cap de sub prelată. S-a uitat la mine direct, înfricoşat, a dispărut, a apărut din nou, a dispărut iar, şi iar a apărut ca apoi să dispară de tot. Era capul ca de urs al unei hiene pătate. Grădina noastră avea un

grup de şase, două femele dominante şi patru masculi subordonaţi. Trebuiau să meargă în Minnesota. Cea de aici era un mascul. L-am recunoscut după urechea dreaptă, care era ruptă, mărturie a violenţelor vechi. Acum înţelesesem de ce Richard Parker nu omorâse zebra: nu mai era la bord. Nu puteau exista o hienă şi un tigru într-un spaţiu atât de mic. Probabil căzuse de pe prelată şi se înecase.

A trebuit să-mi explic cum de ajunsese hiena în barcă. Mă îndoiam că hienele ştiu să înoate. Am tras concluzia că probabil fusese în barcă tot timpul, ascunsă sub prelată, şi că n-o observasem când am căzut. Mi-am dat seama şi de altceva: hiena era motivul pentru care fusesem aruncat în barcă de marinari. Nu încercaseră să-mi salveze viaţa. Era ultimul lucru la care se gândeau. Mă foloseau drept carne de tun. Sperau ca hiena să mă atace, ca eu să scap de ea cumva, iar ei să poată lua barca în siguranţă, chiar dacă pe mine m-ar fi costat viaţa. Acum îmi dau seama spre ce arătau furioşi chiar înainte să apară zebra.

Nu m-am gândit niciodată că o să mă bucur că împart un spaţiu atât de mic cu o hienă pătată, dar aşa era. De fapt, trebuia să mă bucur de două ori: dacă n-ar fi fost hiena, marinarii probabil nu m-ar fi aruncat în barcă şi aş fi rămas pe vas, unde as fi murit; iar dacă era să împart spaţiul cu cineva, era mai bine să fie un câine a cărui ferocitate era directă, decât o pisică puternică şi şireată. Am scos un oftat de uşurare. Ca o măsură suplimentară, am încălecat vâsla, pe marginea rotundă a colacului, cu piciorul stâng pe vârful provei şi cu dreptul pe copastie. Era destul de confortabil şi eram cu faţa la barcă.

M-am uitat în jur. Nu era nimic decât apă şi cer. Marea imita toate reliefurile pământului – orice deal, vale, câmpie. Geotonică accelerată. Înconjurul lumii în optzeci de dealuri. Dar nicăieri nu puteam să-mi găsesc familia. Pluteau diverse lucruri pe apă, dar nici unul nu-mi aducea speranţă. Nu mai erau şi alte bărci.

Vremea se schimba rapid. Marea, imensă, îţi lua respiraţia; se instalase într-o mişcare constantă, cu valuri blânde; vântul se potolise şi se transformase într-o briză mângâietoare; nori pufoşi, strălucitor de albi, începuseră să se formeze în domul vast şi adânc de un albastru pal. Erau zorile unei zile minunate în Pacific. Cămaşa începuse să mi se usuce. Noaptea dispăruse la fel de repede ca vasul.

Am început să aştept. Gândurile mele o luaseră razna. Mă concentram sau pe detalii de supravieţuire imediată, sau, pră-

bușit de durere, plângeam încet, cu gura deschisă și cu mâinile pe cap.

CAPITOLUL 42

A venit plutind pe o insulă de banane, într-un halou de lumină, la fel de frumoasă ca Fecioara Maria. Soarele care răsărea era în spatele ei. Părul ei roșiatic arăta uimitor.

Am strigat:

– O, Mamă Binecuvântată, zeiță a fertilității din Pondicherry, aducătoare de lapte și dragoste, braț minunat făcut pentru sprijin, teroare a căpușelor, mai suporți încă o tragedie? Nu e drept că blândețea s-a întâlnit cu oroarea. Mai bine ai muri imediat. Ce amar de fericit sunt să te văd. Îmi aduci deopotrivă bucurie și tristețe. Bucurie pentru că ești cu mine, și durere pentru că asta n-o să dureze. Ce știi despre mare? Nimic. Ce știu eu despre mare? Nimic. Fără șofer, autobuzul e pierdut. Suntem ca și morți. Vino la bord, dacă numele tău este uitare – aceasta va fi următoarea noastră oprire. Putem să stăm împreună. Poți să iei locul de la fereastră. Dar priveliștea e tristă. Dar destul cu această divagație. S-o spun clar: te iubesc, te iubesc, te iubesc, te iubesc, te iubesc. Fără păianjeni, te rog.

Era Suc de Portocale – numită așa pentru că îi curgeau balele matriarhul urangutan de Borneo, steaua grădinii zoologice și mama a doi băieți, înconjurată de o masă de păianjeni negri care se cățărau în jurul ei ca niște admiratori rău-intenționați. Bananele pe care plutea erau legate de rețeaua de nylon cu care fuseseră încărcate. Când a pășit de pe banane în barcă, acestea au săltat și s-au rostogolit. Plasa s-a rupt. Fără să mă gândesc, numai pentru că era la îndemână și pe punctul de a se scufunda, am apucat plasa și am tras-o în barcă, un gest care s-a dovedit a fi salvator în multe privințe; această plasă avea să devină una din cele mai prețioase lucruri pe care le aveam.

Bananele s-au împrăștiat. Păianjenii negri s-au cățărat cât de repede au putut, dar situația lor era fără speranță. Insula s-a prăbușit sub ei. S-au înecat toți. Barca a plutit pentru scurt timp într-o mare de fructe.

Am ridicat ceea ce am considerat a fi o plasă folositoare, dar nu m-am gândit să iau nici o banană. Era banana split într-un sens greșit: marea le împărțea. Această risipă colosală avea să

mă coste scump. Aproape că am intrat în convulsii de disperare când mi-am dat seama de prostia mea.

Suc de Portocale era în ceaţă. Gesturile îi erau încete, iar ochii ei arătau confuzie profundă. Era în stare de şoc. A zăcut pe prelată pentru câteva momente, liniştită şi nemişcată, înainte de a coborî în barcă. Am auzit un strigăt de hienă.

CAPITOLUL 43

Ultima urmă a navei a fost o pată de ulei strălucind pe suprafaţa apei.

Eram sigur că nu eram singur. Era de neconceput ca *Tsimtsum* să se scufunde fără să se întrebe nimeni unde este. Chiar acum, în Tokyo, Panama City, Madras, Honolulu, chiar şi în Winnipeg, becuri roşii de avertizare se aprindeau, sonerii sunau, ochii se măreau de oroare, gurile se căscau: „Doamne! S-a scufundat *Tsimtsum*! Iar mâinile se întindeau spre telefoane. Alte luminiţe roşii se aprindeau şi mai multe sonerii sunau. Piloţii alergau către avioane, cu şireturile de la pantofi încă desfăcute, în mare grabă. Căpitanii de vase învârteau roţile de comandă până la ameţeală. Chiar şi submarinele coteau pe sub apă ca să ajute la eforturile de salvare. Aveam să fim salvaţi în curând. O navă avea să apară la orizont. S-ar fi găsit o armă pentru a omorî hiena şi a scuti zebra de suferinţe. Poate că Suc de Portocale ar fi fost salvată. Eu aş urca la bord unde mi-aş întâlni familia. Ei fuseseră salvaţi de o altă barcă. Trebuia doar să supravieţuiesc câteva ore, până la venirea navei salvatoare.

M-am întins spre plasă. Am rulat-o şi am aruncat-o în mijlocul prelatei ca să fie ca o barieră, chiar dacă era mică. Suc de Portocale era aproape cataleptică. Ştiam că era pe moarte din cauza şocului. Hiena mă îngrijora. O auzeam nechezând. Mă agăţam de speranţa că o zebră rănită şi un urangutan aveau s-o ţină la distanţă de mine, cel puţin pentru un timp.

Mă uitam cu un ochi spre orizont, iar cu celălalt urmăream mişcarea din barcă. În afară de nechezatul hienei, nu se auzea nimic, doar nişte zgârieturi de gheare pe scândura bărcii, câteva mormăieli şi strigăte scurte. Nu părea să aibă loc nici o luptă importantă.

Pe la jumătatea dimineţii, hiena a reapărut. Înainte de asta, nechezatul i s-a transformat în ţipăt. A sărit peste zebră, la pupa, unde scaunele bărcii se uneau pentru a forma un triunghi. Era o

poziţie destul de expusă, distanţa de la bancă la copastie fiind foarte mică. Animalul s-a uitat peste bord. Imaginea unei mari cantităţi de apă mişcătoare nu părea să fie prea atrăgătoare, pentru că imediat şi-a întors capul şi s-a întors în barcă, în spatele zebrei. Era un spaţiu îngust; între spatele zebrei şi flancurile rezervoarelor de salvare care erau de jur împrejurul bărcii, nu prea era loc pentru o hienă. S-a plimbat un timp, înainte de a se sui din nou pe pupa şi de a sări peste zebră până în mijlocul bărcii, ca să dispară apoi sub prelată. Toată această scenă a durat mai puţin de zece secunde. Hiena s-a apropiat până la aproape cinci metri de mine. Singura mea reacţie a fost să înlemnesc de frică. Zebra, spre deosebire de mine, şi-a dat capul pe spate şi a lătrat.

Speram ca hiena să rămână sub prelată. Am fost dezamăgit. Aproape imediat a sărit peste zebră şi din nou s-a căţărat la pupa. Apoi s-a învârtit în cerc de câteva ori, ezitând. Mă întrebam ce avea să facă mai departe. Răspunsul a venit foarte repede: şi-a lăsat capul în jos şi a început să dea târcoale zebrei, transformând băncile din jur într-o pistă de alergare. A făcut un tur, două, trei, patru, cinci, şi aşa mai departe, fără oprire, până le-am pierdut numărul. Şi la fiecare tur scotea un yip, yip, yip ascuţit. Reacţia mea a fost, din nou, lentă. M-a cuprins frica şi n-am făcut nimic decât să privesc. Animalul alerga, şi nu era mic; era un mascul adult de şaizeci de kilograme. Zgomotul labelor pe scânduri zguduia barca, iar ghearele ţăcăneau pe scânduri. De fiecare dată când venea de la pupa, mă crispam. Ţi se făcea părul măciucă să o vezi fugind spre tine. În mod sigur, Suc de Portocale, oriunde era, nu ar fi un obstacol. Iar prelata rulată şi plasa din mijloc erau mijloace de apărare jalnice. Cu un efort minim, hiena ar fi putut să mă atace. Nu eram în planurile ei încă; de fiecare dată când venea către bancă, îi vedeam corpul mişcându-se pe lângă marginea prelatei. Dar în această stare, comportamentul hienei era imprevizibil şi putea să mă atace fără avertisment.

După un număr de ture, s-a oprit scurt pe banca de la pupa şi s-a tupilat, uitându-se în jos, pe sub prelată. Şi-a ridicat ochii şi s-a uitat la mine. Era aproape privirea tipică a hienei – fără expresie şi directă – dacă n-ar fi fost tensiunea, care îi făcea ochii să strălucească, ca şi cum ar fi avut febră. M-am pregătit să mor. Dar nu a fost să fie. A început să alerge în cercuri din nou.

Când un animal decide să facă ceva, poate să continue ore în şir. Toată dimineaţa, hiena a fugit în cercuri făcând yip, yip, yip, yip. Din când în când, se oprea pe banca de la pupa, dar altfel

toate turele semănau, fără variaţii de mişcare, viteză, volum al sunetului, direcţie. Ţipătul era ascuţit şi supărător. Devenise atât de plictisitor şi obositor încât mi-am întors capul în cele din urmă, încercând să supraveghez scena cu coada ochiului. Chiar şi zebra, care la început sforăia de fiecare dată când hiena trecea pe lângă ea, picase într-o stare de letargie.

Totuşi, de câte ori trecea pe lângă pupa, îmi sărea inima. Şi, oricât aş fi vrut să mă concentrez asupra orizontului, nu puteam să-mi iau ochii de la acest animal maniac.

Nu am nimic împotriva nici unui animal, dar e evident că înfăţişarea hienei n-o ajută deloc. E iremediabil urâtă. Gâtul gros şi umerii înalţi care coboară brusc spre spate arată ca un rebut de girafă, iar blana aspră, miţoasă pare să fi fost făcută din petice disparate, resturi de material. Culoarea este un amestec de bronz, negru, galben, gri, iar petele nu au eleganţa celor de leopard; arată mai degrabă ca simptomele unei boli de piele, o formă virulentă de scabie. Capul e mare şi prea masiv, cu o frunte înaltă, ca a unui urs, dar cu un început de calviţie, şi cu nişte urechi caraghioase ca de şoarece, mari şi rotunde, când nu sunt rupte în luptă. Gura e întotdeauna deschisă şi gâfâitoare. Nările sunt prea mari. Nu dă niciodată din coada pipernicită. Merge clătinându-se. Toate părţile puse împreună arată ca un câine pe care nimeni nu şi l-ar dori ca animal de companie.

Dar n-am uitat cuvintele tatei. Hienele nu sunt nişte mâncătoare laşe de cadavre. Dacă National Geographic le-a descris aşa, era pentru că le filmase doar ziua. Ziua hienelor începe când apare luna, iar ele se dovedesc a fi vânători sângeroşi. Hienele atacă în haite orice animal care poate fi doborât; uneori îl sfâşie înainte ca acesta să se oprească din fugă. Atacă zebre, antilope *gnu* şi bivoli de apă, şi nu doar pe cei infirmi sau bătrâni. Sunt atacatori rezistenţi, se ridică după lovituri de copite şi coarne şi nu cedează din lipsă de voinţă. Şi sunt deştepte; orice poate fi îndepărtat de mamă este bun. Puiul de *gnu* fătat de zece minute este o delicatesă, dar hienele mănâncă şi pui de lei sau de rinocer. Sunt insistenţi, iar răbdarea le este răsplătită. În cincisprezece minute, dintr-o zebră nu mai rămâne decât craniul, care poate fi târât şi mâncat de pui, în tihna vizuinii. Nimic nu se pierde; chiar şi iarba pe care a curs sângele e mâncată. Dacă au noroc, se ghiftuiesc de nu se mai pot mişca. După ce au digerat prada, tuşesc şi elimină cocoloaşe de blană, pe care le curăţă de tot ce poate fi mâncat. În timpul mesei pot avea loc şi scene de canibalism accidental; încercând să muşte din zebră, apucă din

greşeală o ureche sau o nară a unui membru al clanului, fără intenţie. Nu se simt dezgustate de gest. Plăcerea e prea mare.

De fapt, gusturile hienelor sunt atât de nediscriminatorii încât aproape că atrag admiraţia. O hienă va bea din apa în care urinează. Urina e folosită şi în alte scopuri; pe vreme caldă şi uscată, urinează pe pământ şi apoi formează o băltoacă de noroi cu labele, băltoacă în care se bălăcesc. Mănâncă excrementele erbivorelor cu icnete de plăcere. Se pune întrebarea, fără răspuns, ce nu mănâncă hienele. Îşi mănâncă semenii (restul celor ale căror nasuri şi urechi le-au mâncat ca aperitive) după ce mor, după o perioadă de aversiune care durează o zi. Atacă maşini – farurile, eşapamentul, oglinzile retrovizoare. Nu le stau în cale sucurile gastrice, iar fălcile, au o putere formidabilă.

Acesta era animalul care-mi dădea târcoale. Un animal care-mi îngheţa inima.

Lucrurile au luat sfârşit într-un fel tipic hienelor. S-a oprit la pupa şi a început să mârâie pe tonuri joase, întrerupte de accese de gâfâit. M-am îndepărtat pe vâslă până ce doar vârfurile picioarelor mai atingeau barca. Animalul se îneca şi tuşea. Deodată, a vomitat. Un jet a ajuns în spatele zebrei. Hiena s-a aplecat peste ceea ce produsese şi a rămas acolo, tremurând şi nechezând, explorând locul. Nu s-a mişcat de acolo toată ziua. Uneori, zebra scotea zgomote, dar în majoritatea timpului zăcea în linişte, fără speranţă.

CAPITOLUL 44

Soarele a urcat pe cer, a ajuns la zenit, apoi a început să coboare. Mi-am petrecut toată ziua cocoţat pe vâslă, mişcându-mă doar cât să mă echilibrez. Toată fiinţa mea era orientată spre orizontul de unde avea să-mi vină salvarea. Era o stare de plictiseală tensionată. Acele prime ore sunt asociate în mintea mea cu un sunet, nu unul pe care l-aţi ghici, nu lătratul hienei sau foşnetul valurilor, ci bâzâitul muştelor. Erau muşte în barcă. Au apărut şi au zburat cum zboară muştele, în orbite leneşe până nu se apropiau una de alta, când se uneau într-o spirală ce se deplasa cu viteză ameţitoare şi un bâzâit asurzitor. Unele aveau curaj să se aventureze unde eram eu. Se învârteau pe lângă mine, cu zgomot de aeroplane. Nu ştiu dacă erau din barcă sau veniseră cu animalele, mai precis cu hiena. Oricare ar fi fost originea lor, n-au stat mult; toate au dispărut în două zile. Hiena, din spatele

zebrei, s-a repezit la ele şi a mâncat câteva. Altele au fost probabil purtate de vânt în mare. Altele poate că au murit de bătrâneţe.

Cu cât se apropia seara, cu atât îngrijorarea mea creştea. Totul mă înspăimânta. Noaptea era greu să fiu văzut de o navă. Noaptea hiena putea deveni activă, iar Suc de Portocale de asemenea.

Căzuse întunericul. Nu era lună. Norii ascundeau stelele. Contururile lucrurilor erau greu de distins. Totul dispăruse, marea, barca, propriul meu corp. Marea era liniştită şi nu bătea vântul. Păream că plutesc într-un întuneric pur, abstract. Îmi ţineam ochii fixaţi pe locul în care credeam că e orizontul, în timp ce urechile îmi erau ciulite la orice semn din partea animalelor. Nu-mi puteam imagina că voi supravieţui nopţii.

Cândva, peste noapte, hiena a început să mârâie, iar zebra să latre şi să schelălăie, şi am auzit zgomote de lovituri. Am început să tremur de frică şi – de ce să vă ascund – m-am scăpat pe mine. Dar aceste sunete veneau din partea cealaltă a bărcii. N-am simţit nici o mişcare. Animalul din iad părea să stea departe de mine. Din apropiere, am auzit expiraţii şuierătoare, mormăieli, gemete şi sunete făcute de o gură umedă. Ideea că Suc de Portocale se mişca era prea mult pentru nervii mei, deci am evitat să mă gândesc la asta. Mai erau şi alte sunete, care veneau de sub mine, din apă, mişcări bruşte şi plescăituri care dispăreau într-o clipă. Şi acolo se dădea bătălia pentru viaţă.

A trecut noaptea, minut după minut greu.

CAPITOLUL 45

Era frig. Era o observaţie neutră, ca şi cum nu m-ar fi interesat. Au venit zorile. S-a întâmplat repede, totuşi în grade imperceptibile. Un colţ al cerului a început să-şi schimbe culoarea. Aerul a început să se umple de lumină. Marea cea calmă s-a deschis lângă mine, ca o carte. Totuşi, părea noapte. Deodată, a fost zi.

Nu s-a făcut cald decât când soarele, ca o portocală aprinsă electric, a apărut la orizont, dar n-a trebuit să aştept atât de mult ca să-l simt. Cu primele raze de lumină, a renăscut în mine speranţa. Pe măsură ce lucrurile prindeau contur şi culoare, încrederea creştea, până când a fost ca un cântec în inima mea. O, ce bine era să te încălzeşti la focul ei! Lucrurile aveau să se aranjeze. Ce fusese mai rău trecuse. Supravieţuisem nopţii. Azi aveam să fiu salvat. Înşiruirea acestor gânduri era ea însăşi o sursă de speranţă. Speranţa se hrănea din speranţă. Când orizon-

tul a devenit o linie clară, tăioasă, l-am scanat cu înfrigurare. Ziua era luminoasă şi vizibilitatea era perfectă. Mi-am imaginat că Ravi avea să mă necăjească în semn de dragoste.

– Ce-i asta? ar zice el. Îţi găseşti o barcă mare şi o umpli cu animale? Crezi că eşti Noe, sau ce?

Tata ar fi nebărbierit şi nepieptănat. Mama s-ar uita la cer şi m-ar lua în braţe. Am inventat zeci de scene în care îmi imaginam dulcea reîntâlnire. Orizontul n-avea decât să se curbeze într-un sens, buzele mele aveau să se curbeze în celălalt sens, într-un zâmbet.

Oricât de ciudat ar părea, a trecut ceva timp până m-am uitat ce s-a petrecut în barcă. Hiena atacase zebra. Gura îi era roşie şi încă mesteca. Instinctiv, am căutat să văd rana. Am rămas cu gura deschisă de oroare.

Piciorul rupt al zebrei nu mai era. Hiena i-l retezase şi-l târâse la pupa, în spatele zebrei. O bucată flască de piele acoperea ciotul. Încă mai curgea sânge. Victima suporta cu stoicism suferinţa, fără nici un protest. Un scrâşnet de dinţi constant era singurul semn de suferinţă. Am fost şocat, şi m-am înfuriat. Am urât hiena cu intensitate. M-am gândit să fac cumva s-o omor. Dar n-am făcut nimic. Şi indignarea a fost scurtă. Trebuie să fiu cinstit. Nu-mi permiteam să simt milă pe termen lung. Când viaţa îţi este ameninţată, empatia este înlocuită de o puternică dorinţă de supravieţuire. Era trist că suferea atât, şi, pentru că era un animal puternic, avea să mai îndure încă, dar nu puteam să fac nimic. Mi-a fost milă şi apoi am trecut mai departe. Nu sunt mândru de asta. Îmi pare rău ca am fost atât de insensibil. N-am uitat nici acum suferinţa prin care a trecut zebra. O pomenesc în toate rugăciunile mele.

Suc de Portocale nu se vedea nicăieri. Mi-am întors ochii din nou spre orizont.

În acea după-amiază, vântul a început să bată mai tare şi am observat ceva la barcă: în ciuda greutăţii, plutea uşor pe apă, probabil pentru că ducea mai puţin decât capacitatea ei. Aveam mult loc liber, distanţa între copastie şi apă; trebuia ca marea să fie foarte agitată ca să ne răsturnăm. Dar mai însemna şi că era posibil să ajungem pe lăţimea valurilor. Dacă valurile erau mici, rezultatul era o mişcare neîncetată ca un pumn care lovea barca; dacă erau mari, barca se rostogolea obosită şi se apleca de pe-o parte pe alta. Această mişcare smucită şi fără sfârşit îmi făcea greaţă.

Poate că o să mă simt mai bine într-o altă poziţie. M-am lăsat să alunec pe vâslă şi m-am întors la prova. M-am aşezat privind

valurile, cu barca în stânga mea. Eram mai aproape de hienă, dar nu se mişca. Tocmai când încercam să respir adânc şi să-mi stăpânesc greaţa, am văzut-o pe Suc de Portocale. Mi-o imaginam departe, lângă pupa, sub prelată, cât mai departe de hienă. Nu era aşa. Era pe banca de pe margine, chiar sub marginea pistei acoperite a hienei. Şi-a ridicat capul un pic, aşa că am putut s-o văd.

M-a cuprins curiozitatea. A trebuit s-o văd mai bine. În ciuda tangajului bărcii, m-am aşezat în genunchi. Hiena s-a uitat la mine, dar nu s-a mişcat. Am văzut-o pe Suc de Portocale. Era un pic aplecată şi se ţinea de copastie cu ambele mâini, iar capul şi-l ţinea între braţe. Avea gura deschisă, iar limba îi atârna. Gâfâia vizibil. În ciuda tragediei care mă lovise şi în ciuda faptului că nu mă simţeam bine, am lăsat să-mi scape un hohot de râs. Totul se reducea la un singur cuvânt: *rău de mare*. Imaginea unei noi specii mi-a apărut în minte: urangutanul verde de mare. M-am întors la poziţia iniţială. Biata de ea arăta atât de umană în suferinţa ei! Este deosebit de caraghios să citeşti trăsături umane în animale, mai ales la maimuţe. Acestea sunt cele mai clare oglinzi pe care le avem în lumea animală. De aceea sunt atât de populare în grădinile zoologice. Am râs din nou. Mi-am dus mâinile la piept, surprins de felul în care mă simţeam. O, Doamne! Acest râs era ca un vulcan de fericire care erupea în mine. Nu numai că Suc de Portocale mă înveselise, ci îmi şi luase orice urmă de rău de mare. Mă simţeam bine acum.

Am revenit la scrutarea orizontului, cu speranţa întinerită.

Pe lângă faptul că îi era foarte rău, mai era ceva ciudat la Suc de Portocale: nu era rănită. Şi era cu spatele la hienă, ca şi cum ar fi simţit că poate s-o ignore. Ecosistemul de pe această barcă era uimitor. Cum nu există condiţii naturale în care să se întâlnească o hienă şi un urangutan, pentru că nu există hiene în Borneo şi nici urangutani în Africa, nu se ştie cum se împacă. Dar mi se pare improbabil, dacă nu chiar incredibil, ca aceste două animale, un căţărător şi un carnivor, aduse împreună, să nu-şi acorde atenţie unul altuia. Cu siguranţă, urangutanul era privit de hienă ca o posibilă pradă, chiar dacă una ciudată, una de care şi-ar fi adus aminte mai târziu, când producea minunatele biluţe de blană, mai gustoasă decât o ţeavă de eşapament. Şi, cu siguranţă, urangutanul considera hiena un prădător, motiv pentru care trebuia să fie vigilentă. Dar natura e întotdeauna plină de surprize. Dacă o capră poate convieţui cu un rinocer, de ce n-ar putea un urangutan să locuiască împreună cu o hienă? Acest caz ar fi făcut vâlvă la grădina zoologică. Ar trebuit pus

un semn. Deja îl văd: „Dragi vizitatori. Nu vă temeți pentru urangutani. Ei sunt în copaci pentru că acolo locuiesc, nu pentru că le e frică de hienele pătate. Întoarceți-vă la ora mesei sau la apus, când li se face sete, și-i veți vedea coborând din copaci și mergând pe sol, fără să fie atacați de hiene".

În după-amiaza aceea am văzut primul specimen din specia de broaște țestoase care aveau să se numere printre prietenii mei cei mai dragi și cei mai de încredere. Din mare, se auzeau sunete care semănau cu niște lovituri sau zgârieturi. Câteva secunde mai târziu, atât de aproape de barcă încât aș fi putut să o ating cu mâna, a apărut o broască țestoasă, cu aripioarele care loveau apa leneș și capul care se ridica din apă. Arăta ciudat într-un fel urât, cu o carapace aspră, galben-maro, lungă de un metru și pătată cu petece de alge, o față neagră și verde cu un cioc ascuțit, fără buze, cu două găuri în loc de nări și cu ochi negri care mă priveau insistent. Privirea părea încrezută și dură, ca a unui bătrân cârcotaș. Cel mai ciudat lucru era că era acolo. Arăta atât de străină de locurile acelea, prin comparație cu peștii supli și alunecoși. Totuși, ea era în elementul ei; eu eram cel în plus. A plutit pe lângă barcă vreo câteva minute.

I-am spus:

– Du-te la un vas și spune-le că sunt aici. Du-te, du-te!

S-a întors și a dispărut, cu aripioarele din spate împingând apa cu mișcări alternative.

CAPITOLUL 46

Norii care se adunau unde ar fi trebuit să apară vasele și apropierea serii mă făceau să-mi pierd zâmbetul. Este inutil să vă spun că acea noapte a fost cea mai neagră din viața mea. Am atâtea nopți rele din care să aleg, încât n-am făcut o ierarhizare. Totuși, a doua noapte pe mare îmi rămâne în amintire ca una de suferințe cumplite, diferită de noaptea de dinainte, plină de o anxietate înghețată, prin faptul că suferința a fost de natură spirituală, și diferită de cele ce aveau să vină, prin faptul că încă aveam puterea să apreciez ceea ce simțeam. Și acea noapte groaznică a fost precedată de o seară groaznică.

Am observat prezența unor rechini în jurul bărcii. Soarele începea să dispară. Era o explozie liniștită de portocaliu și roșu, o simfonie cromatică, o pânză colorată de proporții supranaturale, un adevărat asfințit de Pacific, risipit numai pentru mine. Erau

rechini albaştri – iuţi, prădători cu botul ascuţit şi cu dinţi criminali care apăreau din gurile larg deschise. Aveau circa doi metri lungime, unul era chiar mai mare. I-am privit cu nelinişte. Cel mai mare din ei a venit spre barcă, ca şi cum ar fi vrut să atace, cu aripioara dorsală afară din apă, dar s-a scufundat chiar înainte de ajunge la noi şi a trecut pe dedesubt cu o alunecare înfricoşătoare. S-a întors, dar nu s-a mai apropiat atât de mult, şi apoi a dispărut. Ceilalţi rechini ne-au făcut o vizită mai lungă, venind şi plecând la diverse adâncimi, unii vizibili şi la o zvârlitură de băţ, alţii mai în adânc. Mai erau şi alţi peşti, mici şi mari, coloraţi, diferiţi ca formă. Le-aş fi dat mai mare atenţie dacă n-ar fi fost un alt eveniment: apăruse Suc de Portocale.

S-a întors şi şi-a pus un braţ pe prelată, cu o mişcare asemănătoare celui ce se relaxează pe spătarul scaunului. Dar ea nu era într-o asemenea dispoziţie. Cu o expresie profund tristă, care jelea, a început să se uite împrejur, întorcându-şi încet capul dintr-o parte în cealaltă. Deodată, n-a mai fost amuzant. Născuse la zoo doi urangutani, doi masculi de cinci şi opt ani, care erau mândria ei. Cu siguranţă, pe ei îi căuta, imitând fără intenţie sentimentele mele din ultimele treizeci şi şase de ore. M-a văzut, dar n-a zis nimic. Eram doar un alt animal care pierduse totul şi era sortit să moară. Buna mea dispoziţie s-a topit.

Apoi, cu un strigăt, hiena a înnebunit. Nu se mişcase toată ziua din cotlonul ei. Şi-a pus labele din faţă pe burta zebrei, a apucat o bucată de piele şi atras. O fâşie s-a desprins ca o hârtie care se jupoaie de pe un cadou, cu margini clare, dar în linişte, aşa cum se sfâşie pielea, opunând o mai mare rezistenţă. Sângele a ţâşnit imediat, ca un râu. Zebra a prins viaţă ca să se apere. A împins cu picioarele din faţă şi şi-a dat capul pe spate, într-o încercare de a se repezi la hienă. Dar aceasta era prea departe. A mişcat din singurul picior din spate care-i mai rămăsese, ceea ce m-a făcut să-mi dau seama că ăsta era zgomotul pe care-l auzisem noaptea trecută: bocănitul copitei pe marginea bărcii. Încercările zebrei de a scăpa au înfuriat-o şi mai tare pe hienă, care a început să urle şi să muşte. A făcut o gaură în burta zebrei. Când n-a mai fost mulţumită cu poziţia din spatele zebrei, s-a suit pe ea. A început să tragă de intestine şi alte organe interne. Nu făcea lucrurile în ordine. Muşca aici, înghiţea acolo, părând copleşită de abundenţă. După ce a devorat jumătate de ficat, a început să tragă de stomacul alburiu, ca un balon. Dar era grea şi, din cauză că şoldurile erau mai sus decât burta, iar sângele era alunecos, a început să patineze pe victimă. Şi-a băgat capul şi umerii înăun-

tru, până la genunchii picioarelor din faţă. A încercat să iasă, dar n-a reuşit. În cele din urmă, s-a aşezat în acea poziţie, jumătate înăuntru, jumătate afară. Mânca zebra dinăuntru.

Aceasta protesta din ce în ce mai stins. A început să-i curgă sânge din nări. O dată sau de două ori şi-a ridicat capul spre cer, ca şi cum ar fi implorat milă – grozăvia momentului a fost exprimată perfect.

Suc de Portocale n-a asistat indiferentă la scenă. Cu picioarele sale incredibil de scurte şi cu torsul masiv, părea ca un frigider pe roţi strâmbe. Dar cu braţele în aer, era impresionantă. Deschiderea lor era mai mare decât înălţimea – o mână era întinsă peste apă, iar cealaltă se întindea până la capătul celălalt al bărcii. Şi-a întors buzele, arătându-şi caninii enormi, şi a început să *ragă*. Era un răget adânc, puternic, furios, uimitor pentru un animal care era la fel de tăcut ca o girafă. Hiena a tresărit, ca şi mine. S-a chircit şi s-a retras. Dar nu pentru mult timp. După ce s-a uitat lung la Suc de Portocale, părul de pe gât şi umeri i s-a zbârlit şi coada i s-a ridicat. S-a urcat din nou pe zebra muribundă. De acolo, cu sângele picurându-i din gură, i-a răspuns lui Suc de Portocale, cu un răget mai puternic. Cele două animale erau la un metru depărtare unul de celălalt, cu maxilarele larg deschise. Îşi puseseră toată energia în răget şi corpul le tremura de efort. Puteam să-i văd gâtlejul hienei. Aerul de Pacific, care până acum un minut era plin de şoaptele mării, o melodie pe care aş fi considerat-o liniştitoare dacă n-ar fi fost circumstanţele, s-a umplut de acest zgomot îngrozitor, ca furia unei bătălii, cu pocnetul armelor, bubuitul tunurilor şi explozia bombelor. Hiena urla ascuţit, urangutanul urla în tonuri mai joase, iar între cele două erau ţipetele zebrei neajutorate. Mă săturasem. Eram la capătul răbdării. Am început să tremur necontrolat. Eram convins că hiena o va ataca pe Suc de Portocale. Nu mi-am putut imagina că lucrurile se pot înrăutăţi, dar m-am înşelat. Sângele zebrei ajunsese şi în apa mării. La câteva secunde, am simţit că barca era lovită în mod repetat. Apa a început să mişune de rechini. Căutau sursa sângelui, hrana. Cozile loveau apa, ieşind la suprafaţă, capetele se agitau. Loviturile se repetau. Nu-mi era teamă că or să ne răstoarne – credeam că rechinii aveau să străpungă fundul bărcii şi că o să ne scufundăm.

Cu fiecare lovitură, animalele săreau alarmate, dar nu puteau fi distrase de la activitatea lor principală, aceea de a urla unul la altul. Eram sigur că meciul de sunete avea să se transforme într-un atac fizic. Dar totul s-a oprit brusc după doar câteva secunde. Suc

de Portocale, cu plescăituri şi gâfâieli, s-a întors şi a plecat, iar hiena şi-a lăsat capul în jos şi s-a întors în spatele zebrei măcelărite. Rechinii, care nu găsiseră nimic, au încetat atacul asupra bărcii şi în cele din urmă au plecat. S-a lăsat liniştea în sfârşit.

Un miros pestilenţial pătrunzător, o combinaţie de putreziciune şi excremente, plutea în aer. Era sânge peste tot, sânge care se coagula, formând o crustă. Doar o singură muscă bâzâia, sunându-mi ca un clopot de alarmă pentru nebunia care avea să urmeze. Nu apăruse nici o navă la orizont în ziua aceea, iar ziua se apropia de sfârşit. Când soarele a coborât, nu numai ziua şi biata zebră au murit, ci şi familia mea. O dată cu acel al doilea apus, neîncrederea a făcut loc durerii şi suferinţei. Erau morţi; nu mai puteam să neg acest lucru. Ce greu e să recunoşti acest lucru în adâncul fiinţei tale! A pierde un frate înseamnă să pierzi pe cineva care te-a însoţit din copilărie, cineva care avea să-ţi aducă o cumnată, nepoţi şi nepoate, cineva care să dea noi ramuri arborelui tău genealogic. A pierde un tată înseamnă să pierzi pe cineva al cărui ajutor îl cauţi, care te susţine precum un trunchi susţine ramurile. A pierde o mamă, ei bine, e ca şi cum ai pierde soarele de deasupra capului. E ca şi cum ai pierde – scuzaţi-mă. Dar n-o să continuu. M-am întins pe prelată şi am plâns şi am jelit toată noaptea, cu faţa în mâini. Hiena şi-a petrecut o mare parte din noapte mâncând.

CAPITOLUL 47

S-a luminat de ziuă, o dimineaţă umedă, cu un cer acoperit, cu un vânt cald şi o pătură deasă de nori cenuşii care arătau ca nişte fâşii de bumbac murdare. Marea nu se schimbase. Barca se ridica şi cobora, cu o mişcare regulată.

Zebra era încă în viaţă. Nu-mi venea să cred. Avea o gaură de şaizeci de centimetri în burtă, o fistulă ca un vulcan în erupţie, organele pe jumătate mâncate şi vomate strălucind în lumină continuau să pulseze de viaţă, chiar dacă aceasta se stingea încet. Mişca doar dintr-un picior din spate şi clipea. Acestea erau singurele semne de viaţă. Eram îngrozit. Nu credeam că un animal poate să îndure asemenea suferinţe şi să continue să trăiască.

Hiena era încordată. Nu se liniştea, deşi se făcuse ziuă. Poate că era rezultatul faptului că mâncase prea mult; stomacul îi era dilatat. Suc de Portocale era şi ea prost dispusă şi, prin urmare, periculoasă. Se foia şi-şi arăta dinţii.

Am stat nemişcat, chircit la prora. Eram slăbit fizic şi psihic. Mi-era frică să nu cad în apă dacă încercam să-mi găsesc echilibrul.

Zebra a murit pe la prânz. Era roşie şi sticloasă şi devenise indiferentă la asalturile ocazionale ale hienei.

Violenţele au izbucnit după-amiază. Tensiunea atinsese un nivel insuportabil. Hiena schelălăia. Suc de Portocale mârâia şi plescăia din buze. Deodată, sunetele lor conjugate au atins limita. Hiena a sărit peste zebră şi a atacat urangutanul.

Cred că am povestit despre ameninţarea pe care o constituia hiena. Nu i-am dat nici cea mai mică şansă lui Suc de Portocale. Am subestimat-o. I-am subestimat curajul.

A pocnit fiara în cap. Era ceva şocant. Mi-a topit inima de dragoste, admiraţie şi teamă. Am menţionat faptul că fusese animal de companie şi că stăpânul ei indonezian scăpase de ea fără remuşcări? Povestea ei era cea a fiecărui animal de companie nepotrivit. E cam aşa: animalul e cumpărat când e mic şi simpatic. Le oferă stăpânilor distracţie. Apoi creşte şi mănâncă din ce în ce mai mult. Se dovedeşte greu de suportat în casă. Într-o zi, servitoarea vrea să-i schimbe aşternutul şi face o mişcare greşită, sau copilul familiei îi fură în joacă o bucăţică din mâncarea pe care o ţine în mână. Reacţia animalului e disproporţionată, îşi arată dinţii, iar familia e înfricoşată. A doua zi, animalul e luat în maşină şi dus în junglă. Toată lumea crede că e un loc minunat. Maşina ajunge la o poiană. Se dau jos şi explorează împrejurimile. Deodată, jeepul porneşte în goană şi animalul îi vede dispărând pe toţi cei care i-a cunoscut şi iubit. A fost părăsit. Animalul nu înţelege. Nu se întorc. Cade seara. Devine deprimat şi renunţă la viaţă. Moare de foame în câteva zile. Sau e atacat de câini.

Suc de Portocale ar fi putut să fie unul dintre aceste animale uitate, dar a ajuns la grădina din Pondicherry. A rămas liniştită şi blândă toată viaţa. Îmi aduc aminte, când eram copil, de braţele ei care mă cuprindeau, de degetele ei, lungi cât toată mâna mea, căutându-mi prin păr. Era o femelă care îşi exersa abilităţile materne. După ce s-a maturizat, am privit-o de la distanţă. Credeam că o cunosc atât de bine încât să pot să-i anticipez orice mişcare. Credeam că-i ştiu nu numai obiceiurile, ci şi limitele. Acest spectacol de ferocitate, de curaj sălbatic, m-a făcut să-mi dau seama că mă înşelasem. Toată viaţa mea, cunoscusem doar o parte din ea.

O lovise pe hienă în cap. Fusese o lovitură năucitoare. Capul animalului s-a lovit de bancă, scoţând un zgomot teribil; lovitura

a doborât-o; credeam că i se spărsese capul sau falca. Dar hiena s-a ridicat într-o secundă, cu părul la fel de zbârlit ca al meu, dar mai puţin ostilă. S-a retras. Am exultat. Suc de Portocale mi-a încălzit inima.

N-a durat, însă.

O femelă de urangutan nu poate ţine piept unei hiene mascul. Ăsta-i adevărul empiric. S-o ştie toţi zoologii. Dacă ar fi fost mascul, dacă ar fi fost atât de mare cum era în inima mea, situaţia ar fi fost diferită. Deşi bine hrănită şi puternică, pentru că fusese crescută la zoo, nu depăşea cincizeci de kilograme. Femelele sunt cât jumătate dintr-un mascul. Dar nu e numai o problemă de greutate şi forţă, ci şi de atitudine şi pricepere. Ce ştie un mâncător de fructe despre vânătoare? Unde să înveţe de unde să muşte, cât de tare, cât de mult? Chiar dacă un urangutan e înalt, chiar dacă are braţe lungi şi puternice, chiar dacă are canini mari, nu ştie cum să le folosească şi, deci, nu-i folosesc prea mult. Hiena, doar cu fălcile, poate să învingă maimuţa pentru că ştie ce vrea şi cum s-o obţină.

Hiena a revenit. A sărit pe bancă şi a prins-o pe Suc de Portocale de încheietură înainte ca aceasta să poată să lovească. Suc de Portocale a lovit-o în cap cu cealaltă mână, dar lovitura a făcut-o doar să mârâie cu răutate. Maimuţa s-a repezit să muşte, dar hiena a fost mai iute. Vai, apărarea ei nu avea precizie şi coerenţă. Iar frica o făcea şi mai vulnerabilă. Hiena a dat drumul mâinii şi i-a sărit la gât.

Mut de durere şi groază, am văzut cum urangutanul lovea hiena în zadar şi-i smulgea părul, în timp ce gâtlejul îi era sfâşiat. Spre sfârşit, mi-a adus aminte de oameni: ochii ei exprimau frica într-un fel atât de uman, ca şi scâncetele ei de durere. A încercat să se caţere pe prelată. Hiena a scuturat-o violent. A căzut pe fundul bărcii, cu hiena peste ea. Am auzit zgomote, dar n-am mai văzut nimic.

Eu urmam. Era clar. M-am ridicat cu dificultate. De-abia puteam vedea din cauza lacrimilor. Nu mai plângeam pentru familia mea pierdută sau pentru că aveam să mor. Eram prea amorţit ca să mă mai gândesc la asta. Plângeam pentru că eram extenuat şi era timpul să mă odihnesc.

Am înaintat pe prelată. Deşi întinsă la capătul bărcii, făcea o adâncitură în mijloc. Am făcut câţiva paşi, cu un efort supraomenesc. Şi trebuia să trec de plasa strânsă şi de prelata rulată. Şi toate astea într-o barcă în continuă mişcare. În situaţia în care eram, era o misiune aproape imposibilă. Când am pus

piciorul pe banca din mijloc, duritatea ei mi-a dat o senzaţie de siguranţă, ca şi cum aş fi păşit pe pământ. Mi-am pus ambele picioare pe bancă. Mă simţeam ameţit, dar, cum avea să vină momentul capital al vieţii mele, această ameţeală se adăuga sentimentului de teamă. Mi-am ridicat braţele la nivelul pieptului – singurele arme împotriva hienei. S-a uitat la mine. Gura îi era roşie. Urangutanul zăcea lângă ea, lângă zebra moartă. Braţele îi erau depărtate, iar picioarele scurte erau strânse şi aşezate pe-o parte. Arăta ca un Isus al maimuţelor pe Cruce. Cu excepţia capului. Nu mai avea cap. Rana de la gât încă sângera. Era o privelişte insuportabilă pentru ochi şi groaznică pentru spirit. Chiar înainte de a mă năpusti asupra hienei, ca să mă adun înainte de marea bătălie, m-am uitat în jos. Între picioarele mele, sub bancă, am zărit capul lui Richard Parker. Era gigantic. Mi se părea la fel de mare ca planeta Jupiter. Labele erau la fel de mari ca Enciclopedia Britannica.

M-am dus înapoi la prova şi m-am prăbuşit.

Mi-am petrecut noaptea într-un fel de delir. Mă gândeam că dormisem şi visasem un tigru.

CAPITOLUL 48

Îl numisem Richard Parker dintr-o eroare clericală. O panteră teroriza districtul Khulna din Bagladesh, lângă Sundarbans. Recent, atacase o fetiţă. Tot ce mai rămăsese din ea era o mână cu un model de henna pe palmă şi câteva brăţări din plastic. Era a şaptea persoană ucisă în două luni. Şi animalul devenea din ce în ce mai îndrăzneţ. Victima anterioară fusese un bărbat pe care îl devorase în plină zi. Bestia îl târâse în pădure, unde îi mâncase o parte din cap, carnea de pe un picior şi organele interne. Cadavrul a fost găsit într-un copac. Sătenii au stat de pază în noaptea aceea, sperând să surprindă pantera şi s-o ucidă, dar aceasta n-a apărut. Departamentul Pădurilor angajase un vânător profesionist. El ridicase o platformă într-un copac de lângă râu, unde avuseseră loc două dintre atacuri. Legaseră o capră pe malul râului. Vânătorul a aşteptat mai multe nopţi. Credea că pantera era un mascul bătrân, cu dinţii tociţi, incapabil de a prinde altceva în afară de un om. Dar, într-o seară şi-a făcut apariţia un tigru suplu. O femelă urmată de un pui. Capra a behăit. În mod ciudat, puiul, care părea să aibă vreo trei luni, nu i-a dat nici o atenţie. S-a repezit la marginea apei şi a început să bea însetat. Mama l-a

urmat. Dintre foame şi sete, setea e mai imperativă. Numai după ce şi-a potolit setea s-a îndreptat spre capră. Vânătorul avea două puşti: una cu gloanţe adevărate, cealaltă cu săgeţi tranchilizante. Acest animal nu era cel care mâncase oamenii, dar era atât de aproape de sat încât era un pericol pentru locuitori, în special pentru că avea pui. A luat puşca tranchilizantă. A tras chiar când animalul se pregătea să doboare capra. Tigrul s-a dat înapoi, a mârâit şi a fugit. Dar tranchilizantul nu te adoarme uşor; e ca şi cum ai bea o sticlă de băutură tare dintr-o dată. Orice mişcare a animalului îi grăbeşte efectul. Vânătorul şi-a chemat ajutoarele prin radio. L-au găsit pe tigru la aproape 270 metri de râu. Era încă inconştient. Picioarele din spate se înmuiaseră, iar cele din faţă se legănau. Când a venit omul, a încercat să fugă, dar n-a reuşit. S-a întors către el, ridicând o labă ca şi cum ar fi vrut să atace. Însă şi-a pierdut echilibrul. S-a prăbuşit, iar grădina de la Pondicherry s-a ales cu încă doi tigri. L-au găsit pe pui în tufişuri, mieunând de frică. Vânătorul, al cărui nume era Richard Parker, l-a luat cu mâinile goale şi, amintindu-şi cum se repezise la apă, l-a numit Setosul. Dar funcţionarul care lucra la expediţie la Gara Howrath era cam cherchelit. Toate actele pe care le-am primit împreună cu puiul specificau foarte clar că numele lui era Richard Parker, că pe vânător îl chema Setostul şi că numele de familie era Fără. Tata s-a distrat de încurcătură, şi Richard Parker i-a rămas numele tigrului.

Nu ştiu dacă Setosul Fără a prins pantera vreodată.

CAPITOLUL 49

Dimineaţa, nu puteam să mă mişc. Eram ţintuit de slăbiciune şi zăceam pe prelată. Chiar şi să mă gândesc era extenuant. Am încercat să judec. În cele din urmă, precum o caravană de cămile care traversau un deşert, au început să apară gândurile.

Ziua era la fel ca precedenta, caldă, cu un cer acoperit, cu nori joşi, cu un vânt uşor. Asta era un gând. Barca se legăna. Asta era al doilea.

M-am gândit la supravieţuire pentru prima dată. Nu mai băusem, nu mai mâncasem şi nu mai dormisem de trei zile. Faptul că identificasem cauza slăbiciunii mi-a dat un pic de putere.

Richard Parker era încă la bord. De fapt, era chiar sub mine. E incredibil cum un asemenea lucru are nevoie de consimţământ pentru a fi adevărat, dar doar după ce am deliberat mult, luând în

consideraţie mai multe întrebări şi puncte de vedere, am tras concluzia că nu era un vis sau o iluzie, sau imaginaţie, sau o amintire plasată prost, ci un lucru palpabil, real pe care îl văzusem într-o stare de slăbiciune şi agitaţie. Adevărul avea să iasă la iveală atunci când mă voi simţi destul de bine pentru a investiga.

Cum de nu observasem timp de trei zile existenţa unui tigru bengalez de 200 kilograme într-o barcă de opt metri lungime era o întrebare pe care aveam s-o clarific mai târziu, când aveam mai multă energie. Dibăcia îl făcuse pe Richard Parker să fie cel mai mare pasager clandestin, vorbind din punct de vedere al proporţiilor, din istoria navigaţiei. De la vârful nasului la vârful cozii, era cam cât o treime din lungimea bărcii.

Aţi putea să credeţi că mi-am pierdut orice speranţă în acel moment. Aşa e. Ca drept rezultat, m-am căţărat şi m-am simţit mult mai bine. Vedem asta în sport, nu-i aşa? La tenis, rivalul începe tare, dar pe parcurs îşi pierde încrederea. Campionul pare că îşi adjudecă jocul. Dar, în setul final, când rivalul nu mai are nimic de pierdut, se relaxează şi devine îndrăzneţ. Atunci începe să joace ca un diavol, iar campionul trebuie să muncească din greu ca să câştige acele ultime puncte. Aşa s-a întâmplat şi cu mine. Să faci faţă unei hiene părea posibil, acum când priveam în urmă, prin comparaţie cu tigrul. Cu un tigru la bord, eram ca şi mort. Şi pentru că stabilisem asta, de ce nu m-aş fi ocupat de gâtlejul care mi se uscase de sete?

Cred că asta mi-a salvat viaţa în dimineaţa aceea, faptul că muream de sete. Acum, că-mi apăruse cuvântul în minte, nu mai puteam să mă gândesc la altceva, ca şi cum însăşi cuvântul era sărat. Cu cât mă gândeam mai mult, cu atât îmi era mai sete. Auzisem că dorinţa de aer depăşeşte nevoia de apă. Dar aş spune că doar pentru câteva momente. După câteva minute, mori, şi disconfortul asfixiei trece. Setea e mult mai chinuitoare. Isus a murit pe cruce de asfixie, dar nu s-a plâns decât de sete. Dacă Dumnezeu a suportat setea cu dificultate, imaginaţi-vă efectul acesteia asupra unui muritor. Era de ajuns pentru a mă face să înnebunesc. N-am cunoscut niciodată un iad mai cumplit decât acel gust de putrefacţie, acea presiune insuportabilă în fundul gâtului, acea senzaţie că sângele mi se transforma într-un sirop gros care curgea greu. Prin comparaţie, un tigru nu însemna nimic.

Aşa că am îndepărtat orice gând despre Richard Parker şi am plecat să caut apă proaspătă.

Cumpăna din mintea mea s-a cufundat adânc şi a ţâşnit apă când mi-am adus aminte că eram pe o barcă de salvare care avea

mai mult ca sigur rezerve. Propoziţia a părut rezonabilă. Ce căpitan n-ar reuşi cea mai elementară manevră: aceea de a oferi siguranţă echipajului său? Ce negustor nu s-ar fi gândit să facă nişte bani sub pretextul salvării unor vieţi? Stabilisem. Era apă la bord. Numai că trebuia s-o găsesc.

Ceea ce însemna că trebuia să mă mişc.

Am reuşit să ajung până la mijlocul bărcii, la marginea prelatei. De-abia mă târam. Am simţit că urcam un vulcan şi că aveam să mă uit peste marginea lui într-un cazan de lavă portocalie. Am rămas la pământ. Am ridicat capul cu grijă. Şi nu prea mult. Nu l-am văzut pe Richard Parker. Vedeam hiena, totuşi. Era în spatele a ceea ce mai rămăsese din zebră. Se uita la mine.

Nu mai îmi era frică de ea. Nu era decât la trei metri depărtare, dar inima nu-mi mai sărea din piept. Era din cauza prezenţei lui Richard Parker. Să-ţi fie frică de acest câine ridicol când era un tigru pe aproape, era ca şi cum mi-ar fi fost frică de o aşchie când împrejur cădeau copacii. M-am enervat pe ea. „Creatură urâtă şi murdară", am murmurat. Singurul motiv pentru care nu mă ridicam s-o arunc peste bord era din cauza lipsei de forţă, nu pentru că nu aveam curaj.

A simţit hiena oare că-i eram superioară? Oare şi-a spus: „Super-alfa mă urmăreşte – mai bine nu mă mişc". Nu ştiu. Oricum, nu s-a mişcat. De fapt, după cum a lăsat capul în jos, părea că voia să se ascundă de mine. Dar n-avea rost să se ascundă. Avea să-şi ia plata în curând.

Richard Parker a explicat comportamentul ciudat al animalelor. Acum era clar de ce hiena se mărginise la un spaţiu restrâns în spatele zebrei şi de ce aşteptase atât de mult până s-o omoare. De frica de animalul mai puternic şi frica de a se atinge de hrana acestuia. Pacea temporară, tensionată, dintre Suc de Portocale şi hienă, se datora fără îndoială aceluiaşi motiv: în faţa unui prădător superior, toţi eram pradă, iar modul normal de a vâna era afectat. Se pare că prezenţa unui tigru mă salvase de hienă – desigur, un exemplu tipic de săritură din lac în puţ.

Dar animalul nu se comporta ca un prădător, şi din această cauză hiena îşi luase nasul la purtare. Pasivitatea lui Richard Parker din toate aceste zile avea nevoie de explicaţie. Nu există decât două motive: sedarea şi răul de mare. Unele dintre animale fuseseră sedate de Tata ca să li se reducă stresul. Era posibil ca el să fi fost sedat chiar înainte de a se scufunda vaporul? Sau şocul scufundării – zgomotele, căderea în mare, teribila luptă cu valurile pentru a ajunge la barca de salvare –mărise efectul seda-

tivului? Iar răul de mare îşi făcuse efectul după aceea? Acestea erau singurele explicaţii plauzibile pe care puteam să le produc.

Mi-am pierdut interesul pentru această problemă. Mă interesa numai apa.

Am preluat conducerea bărcii.

CAPITOLUL 50

Avea exact un metru adâncime, doi metri şi jumătate lăţime şi opt metri lungime. Ştiu pentru că era scris pe una dintre bănci cu litere negre. Spunea, de asemenea, că barca de salvare era construită să ducă maximum treizeci şi doi de oameni. N-ar fi fost vesel să o împarţi cu atâţia oameni? Dar noi nu eram decât trei şi era o aglomeraţie îngrozitoare. Barca era simetrică, capetele fiind rotunde şi imposibil de deosebit. Semnul pentru pupa era un pilon fix, o prelungire a chilei, în timp ce prova avea o proră care mi se părea cea mai boantă şi mai tristă din istoria construcţiei de nave. Carena de aluminium era ornamentată cu nituri şi vopsită în alb.

Ăsta era exteriorul bărcii. Interiorul nu era la fel de spaţios pe cât te-ai fi aşteptat, din cauza băncilor şi a rezervoarelor de provizii. Băncile de pe margine se întindeau pe toată lungimea bărcii, unind prova de pupa pentru a forma bănci triunghiulare. Băncile erau suprafeţele care acopereau rezervoarele de provizii. Băncile de pe margine aveau cam un metru lăţime, iar băncile de la capăt aveau cincizeci de centimetri lăţime. Spaţiul liber din barcă era de şase metri lungime şi un metru şi jumătate lăţime. Astfel, Richard Parker avea un teritoriu de treizeci de metri pătraţi. Pe lăţimea bărcii erau trei bănci în formă de cruce, inclusiv cea ruptă de zebră. Fiecare avea un metru lăţime şi erau la un metru de fundul bărcii, locul pe care îl avea Richard Parker pentru a se mişca, dacă ar fi stat sub bancă. Sub prelată, mai avea vreo cincizeci de centimetri, distanţa între copastie, care susţinea prelata, şi bănci, deci cam un metru, destul pentru a-i permite să stea în picioare. Fundul bărcii, făcut din scânduri înguste de lemn tratat, era plat, iar marginile verticale ale rezervoarelor de provizii erau într-un unghi drept cu acesta. Deci barca era rotundă la exterior, dar dreptunghiulară la interior.

Se pare că portocaliul este culoarea supravieţuirii pentru că întregul interior al bărcii, prelata, vestele de salvare, colacul,

vâslele şi orice alt obiect care conta, era portocaliu. Chiar şi fluierele de plastic erau portocalii.

Cuvintele *Tsimtsum* şi *Panama* erau scrise pe ambele părţii ale provei, cu litere romane mari, negre.

Prelata era făcută din pânză tare, impermeabilă. Fusese derulată până la mijlocul bărcii. Deci o bancă în formă de cruce era acoperită, forma bârlogul lui Richard Parker; a doua era în spaţiul liber; a treia era ruptă sub zebra moartă.

Erau şase cârlige de vâslă, cârlige în formă de U în copastie ca să ţină vâsla fixă, şi cinci vâsle, deoarece pierdusem una când am vrut să-l îndepărtez pe Richard Parker. Trei vâsle erau pe o bancă de pe margine, una era pe cealaltă, iar alta era cea care mă salvase. Mă îndoiam că erau folositoare ca mijloc de propulsie. Barca nu era una de curse. Era o construcţie solidă, proiectată pentru a pluti, nu pentru a naviga, deşi cred că, dacă am fi fost treizeci şi doi de vâslaşi, am fi putut să înaintăm.

N-am prins toate aceste detalii – şi multe altele – imediat. Le-am observat cu timpul şi din necesitate. Eram într-o situaţie imposibilă, cu un viitor negru în faţă, când un lucru mic, un detaliu, se transforma şi-mi apărea în minte într-o nouă lumină. Nu mai era acel lucru de dinainte, ci era cel mai important lucru din lume, lucrul care avea să-mi salveze viaţa. Şi asta se întâmpla mereu. Ce adevărat este că necesitatea este mama invenţiei, ce adevărat.

CAPITOLUL 51

Dar prima dată când m-am uitat la barcă, n-am văzut detaliul pe care mi-l doream. Suprafaţa pupei şi a băncilor de pe margine era neîntreruptă, ca şi marginile rezervoarelor de provizii. Podeaua era plată; nu te puteai ascunde nicăieri. Era sigur: nu exista nici un ascunziş, nici o cutie, nici un container. Numai suprafeţe netede, portocalii.

Estimarea mea despre căpitani şi negustori se clătina. Speranţa mea de supravieţuire se diminua. Îmi rămânea doar setea.

Şi dacă proviziile erau la prova, sub prelată? M-am întors şi m-am târât înapoi. Mă simţeam ca o şopârlă scorojită. M-am dus la prelată. Era perfect întinsă. Dacă o derulam, aş fi putut să am acces la proviziile care probabil erau sub ea. Dar asta însemna să pătrund în bârlogul lui Richard Parker.

Nu era nici un dubiu. Setea mă împingea. Am dat la o parte vâsla de sub prelată. Mi-am pus colacul în jurul mijlocului. Am pus vâsla pe prova. M-am aplecat peste copastie şi am scos frânghia din cârligele ce ţineau prelata fixată. Era foarte dificil. Dar după primul cârlig, al doilea şi al treilea au fost mai uşor de mişcat. Am făcut acelaşi lucru la celălalt capăt al pupei. Tensiunea din prelată s-a micşorat. Stăteam pe ea, cu picioarele îndreptate către pupa.

Am derulat prelata un pic. Imediat, am fost răsplătit. Prova era la fel ca pupa. Avea bănci de colţ şi pe ele, la câţiva centimetri de pupa, ceva metalic strălucea ca un diamant. Era închizătoarea unui capac. Inima a început să-mi bată repede. Am continuat să dau prelata deoparte. M-am uitat pe sub ea. Capacul era ca un triunghi rotunjit, de un metru lăţime şi şaizeci de centimetri adâncime. În acel moment, am văzut o masă portocalie. Mi-am tras capul înapoi. Dar pata nu se mişca şi nu arăta a tigru. M-am uitat din nou. Nu era un tigru. Era un colac. Erau câţiva colaci în fundul bârlogului lui Richard Parker.

M-a trecut un fior. Printre colaci, parţial, ca printre nişte frunze, l-am zărit pe Richard Perker, fără nici un dubiu. I-am văzut coapsele şi spatele. Roşcat, dungat şi pur şi simplu enorm. Stătea pe burtă, cu faţa la pupa. Stătea nemişcat, cu excepţia respiraţiei care îi mişca pieptul. Am fost şocat cât de aproape era. Era la un metru sub mine. Dacă mă întindeam, putem să-l ciupesc de spate. Iar între noi nu era nimic altceva decât o prelată.

– Doamne, ai grijă de mine! Nici o rugă nu era mai pasionată şi, în acelaşi timp, mai blândă. Stăteam nemişcat. Trebuia să beau apă. Am coborât mâna şi am desfăcut închizătoarea de metal. Am tras de capac. Am dat peste un fel de compartiment.

Tocmai am menţionat noţiunea de detalii salvatoare. Capacul era prins în balamale la câţiva centimetri de banca de la prova – ceea ce însemna că, atunci când s-a deschis capacul, acesta a blocat ca o barieră spaţiul prin care Richard Parker se putea strecura spre mine după ce ar fi trecut de colacii de salvare. Am deschis capacul până când a căzut peste vâslă şi marginea prelatei. Am înaintat la prova, cu un picior pe marginea zăvorului deschis şi cu celălalt pe capac. Dacă Richard Parker decidea să mă atace de dedesubt, ar fi trebuit să împingă capacul. Acest lucru m-ar anunţa şi m-ar ajuta să cad în apă ajutându-mă de colac. Dacă venea pe cealaltă parte, căţărându-se pe prelată, puteam să-l văd din timp şi să mă arunc în apă. M-am uitat împrejur. Nu era nici un rechin.

M-am uitat în jos. Am crezut că o să leşin de bucurie. Capacul deschis îmi revela alte lucruri. O, ce plăcere să vezi un lucru făcut de mâna omului! Acest moment de revelaţie materială mi-a adus un surplus de plăcere – un amestec de speranţă, surpriză, îndoială, fior, recunoştinţă – neegalat de nici un Crăciun, o zi de naştere, o nuntă, un *Diwali*, o ocazie de a dărui. Eram nebun de fericire.

Ochii mi-au căzut peste ceea ce căutam. Fie că este într-o cisternă sau într-o cutie, apa nu se poate confunda. În această barcă, vinul vieţii era servit în cutii galbene care se puteau ţine în mână foarte uşor. Pe ele era scris *Apă de Băut* cu litere negre. Firma era *HP Foods Ltd.*, iar conţinutul era *500 ml*. Erau grămezi de cutii, prea multe să poată fi numărate dintr-o privire.

Cu o mână tremurândă, m-am aplecat şi am luat una. Era rece şi grea. Aerul dinăuntru bolborosea şi scotea un sunet, un *glub glub glub*. Aveam să scap de setea cumplită. Pulsul mi s-a accelerat la acest gând. Trebuia doar să deschid cutia.

M-am oprit. Cum să fac asta?

Aveam o cutie din metal – cu siguranţă aveam şi un desfăcător. M-am uitat în rezervor. Erau multe lucruri. Am început să caut. Mi-am pierdut răbdarea. Trebuia să beau acum – sau aveam să mor. Nu găseam instrumentul dorit. Dar n-aveam timp de disperare. Trebuia să acţionez. Oare puteam s-o deschid cu unghiile? Am încercat. N-am reuşit. Cu dinţii? Nu merita să încerc. M-am uitat peste copastie. Cârligele de la prelată. Scurte, boante, solide. Am îngenuncheat pe bancă şi m-am aplecat. Ţinând cutia cu amândouă mâinile, am lovit-o de cârlig. Am făcut o adâncitură. Am încercat încă o dată. O altă adâncitură aproape de cealaltă. Din lovitură în lovitură, am reuşit. A apărut o perlă de apă. Am lins-o. Am întors cutia şi am lovit-o în partea cealaltă casă fac o altă gaură. Munceam ca un nebun. Am făcut o gaură mai mare. M-am aşezat din nou pe copastie. Am ridicat-o, am deschis gura şi am înclinat cutia.

Sentimentele mele pot fi imaginate, dar nu descrise. Apa cristalină mi-a uns gâtul lacom, pură, delicioasă, gâlgâitoare. Un fel de viaţă lichidă. Am scurs ultima picătură din cupa galbenă, lipindu-mi buzele de gaură pentru a primi şi senzaţia de umezeală. Am făcut „Ahhhhh!“, am aruncat cutia peste bord şi am luat alta. Am deschis-o la fel ca şi pe prima şi i-am băut conţinutul la fel de repede. Cutia a aterizat tot peste bord şi am deschis alta. Care a sfârşit tot în ocean. Am luat alta. Am băut patru cutii, doi litri din cel mai suculent nectar, înainte de a mă opri.

Poate credeți că atâta apă băută deodată, după mai multe zile de sete, avea să-mi facă rău. Prostii! Nu m-am simțit mai bine în toată viața mea. Puneți mâna pe fruntea mea! Transpirasem, o transpirație proaspătă, curată, răcoritoare. Totul în ființa mea, până la ultimul por, exprima fericirea.

Am avut un sentiment de bunăstare. Gura mi-a devenit umedă și moale. Am uitat de fundul gâtului. Pielea mi s-a relaxat. Încheieturile mi se mișcau mai ușor. Inima a început să-mi bată veselă, iar sângele a început să-mi circule prin vine ca mașinile mirilor care vin de la o nuntă, răsunând pe asfalt. Mușchii și-au recăpătat puterea și supletea. Mintea mi-a devenit mai clară. Într-adevăr, înviasem din morți. Era minunat, minunat. Să te îmbeți cu alcool e dizgrațios, să te îmbeți cu apă este ceva nobil și extatic. M-am scăldat în abundență și în fericire pentru câteva minute.

Simțeam un gol. Mi-am atins pântecele. Era o cavitate scobită. Ar fi mers ceva mâncare acum. O *massala dosai* cu *chutney* de nuci de cocos – hmmmm! Sau mai bine: oothappam! HMMMM! O! Mi-am dus mâinile la gură – IDLI! Simplul gând îmi provoca durere în spatele maxilarelor și un potop de salivă în gură. Mâna dreaptă a început să mă mănânce. S-a întins și aproape că a ajuns la grămăjoarele de orez din imaginația mea. S-a cufundat în carnea lor fierbinte... A format o minge plină de sos...A dus-o la gură.... Am mestecat...Era minunat de dureros!

Am căutat mâncare. Am găsit cutii de Rații de Urgență Standard de la Șapte Oceane, din exoticul Bergen, Norvegia. Micul dejun care trebuia să acopere toate celelalte mese pe care le sărisem a venit într-un pachet de jumătate de kilogram, dens, solid, împachetat în vid în plastic de culoarea argintului, cu instrucțiuni în douăsprezece limbi. În engleză spunea că rația era de optsprezece biscuiți fortificați din grâu, *grăsime animală* și glucoză și că nu trebuiau mâncați mai mult de șase pe zi. Păcat de grăsime, dar, date fiind circumstanțele, vegetarianul din mine avea să se țină de nas și să îndure.

Pe capătul pachetului scria *Deschideți aici* și o săgeată neagră arăta spre o margine de plastic. Marginea s-a rupt sub degetele mele. Au ieșit la iveală nouă batoane învelite în hârtie cerată. Am desfăcut unul. S-a rupt în două. Doi biscuiți aproape pătrați, deschiși la culoare și parfumați. Am mușcat dintr-unul. Doamne, cine ar fi crezut? N-am bănuit niciodată. A fost un secret pe care mi l-au ascuns: bucătăria norvegiană e cea mai bună din lume! Acești biscuiți sunt uimitori de buni. Erau savuroși și delicați pentru cerul gurii, nici prea dulci, nici prea sărați. Se

rupeau cu un sunet plăcut. Amestecați cu saliva, formau o pastă care era o încântare pentru limbă și gură. Și când am înghițit, stomacul meu a spus doar atât: Aleluia!

Tot pachetul a dispărut în câteva minute, iar hârtia a zburat peste bord. M-am gândit să deschid un altul, dar m-am gândit mai bine. Nu e rău să te abții. De fapt, cu jumătate de kilogram de mâncare în stomac, mă simțeam destul de greoi.

Am decis să aflu ce se afla în cufărul plin de comori din fața mea. Era mare, mai mare decât deschiderea superioară. Spațiul se întindea până la fundul bărcii și până la băncile de pe margine. Mi-am coborât picioarele în deschizătură și m-am așezat pe margine, cu spatele sprijinit de prova. Am numărat cutiile de Șapte Oceane. Mâncasem unul; mai erau treizeci și unu. Potrivit instrucțiunilor, fiecare cutie de 500 de grame trebuia să țină trei zile pentru fiecare supraviețuitor. Asta însemna că aveam provizii pentru 31 x 3 = 93 zile! Instrucțiunile le mai sugerau supraviețuitorilor să se limiteze la un litru de apă pe zi. Am numărat cutiile. Erau 124. Fiecare avea o jumătate de litru. Deci aveam provizii de apă pentru 124 de zile. Niciodată nu mi-a adus matematica un asemenea zâmbet pe buze.

Ce altceva aveam? Am băgat mâna în cufăr și am scos, unul după altul, o mulțime de obiecte minunate. Fiecare mă liniștea. Aveam o asemenea nevoie de companie, încât faptul că acele obiecte se făcuseră cu atenție îmi dădea senzația că acea atenție era direcționată către mine. Am murmurat: „Mulțumesc! Mulțumesc! Mulțumesc! Mulțumesc!“

CAPITOLUL 52

După o investigație atentă, am făcut o listă completă:

- 192 tablete de medicamente contra răului de mare
- 124 cutii de apă proaspătă, fiecare de 500 mililitri, deci 62 litri cu totul
- 32 pungi pentru vomă
- 31 cutii de rații de urgență, de 500 de grame fiecare, deci 15,5 kilograme cu totul
- 16 pături de lână
- 12 dispozitive de distilat apa
- 10 veste, fiecare cu un fluier atașat
- 6 fiole de morfină

- 6 rachete luminoase manuale
- 5 vâsle plutitoare
- 4 rachete luminoase
- 3 pungi transparente de plastic, rezistente, fiecare cu o capacitate de 50 litri
- 3 deschizătoare
- 3 carafe gradate pentru băut
- 2 cutii de chibrituri impermeabile
- 2 pistoale de semnalizare portocalii plutitoare
- 2 găleţi de plastic mijlocii
- 2 pahare de plastic portocaliu plutitoare
- 2 containere de plastic multi-funcţionale etanşe
- 2 bureţi galbeni dreptunghiulari
- 2 frânghii sintetice plutitoare, fiecare de 50 metri lungime
- 2 frânghii sintetice neplutitoare, de cel puţin 30 metri fiecare
- 2 truse de pescuit cu cârlige, undiţe şi plutitoare
- 2 căngi cu cârlige ascuţite din ghimpi
- 2 ancore
- 2 securi
- 2 recipiente pentru apă de ploaie
- 2 pixuri cu pastă neagră
- 1 năvod de cargou de nylon
- 1 geamandură solidă cu un diametru interior de 40 centimetri şi unul exterior de 80 centimetri, cu o frânghie ataşată
- 1 cuţit mare de vânătoare cu mâner solid, vârf ascuţit, şi lamă tăioasă pe o parte şi zimţată pe alta; printr-un fir lung de un inel din cufăr
- 1 set de cusut cu ace drepte şi îndoite şi aţă albă tare
- 1 set de prim-ajutor într-o cutie de plastic
- 1 oglindă de semnalizare
- 1 pachet de ţigări chinezeşti cu filtru
- 1 tabletă de ciocolată neagră
- 1 manual de supravieţuire
- 1 busolă
- 1 caiet cu 98 pagini liniate
- 1 băiat cu un set complet de haine, cu excepţia unui pantof pierdut
- 1 hienă pătată
- 1 tigru bengalez

- 1 colac
- 1 ocean
- 1 Dumnezeu

Am mâncat un sfert din tableta de ciocolată. Am examinat unul dintre recipientele pentru apa de ploaie. Era un dispozitiv care arăta ca o umbrelă întoarsă, cu o pungă de colectare şi un tub de cauciuc conectat la ea. Mi-am încrucişat braţele pe colacul din jurul mijlocului, mi-am lăsat capul în jos şi am adormit.

CAPITOLUL 53

Am dormit toată dimineaţa. M-au trezit grijile. Acea maree de hrană, apă şi celelalte care îmi treceau prin corpul slăbit, aducându-mi o nouă perspectivă asupra vieţii, mi-a adus puterea de a vedea cât de disperată era situaţia mea. M-am trezit la realitatea lui Richard Parker. Era un tigru în barcă. Nu-mi venea să cred, dar ştiam că asta era. Şi că trebuia să mă salvez.

M-am gândit să sar peste bord şi să mă îndepărtez înot, dar corpul meu a refuzat să se mişte. Eram la sute sau poate la mii de kilometri de uscat. N-aş fi putut să înot o asemenea distanţă, nici măcar cu un colac de salvare. Ce aş fi mâncat? Ce aş fi băut? Cum m-aş fi apărat de rechini? Cum m-aş fi încălzit? Cum aş şti în ce parte să înot? Nu era nici o îndoială: era moarte curată să părăsesc barca. Dar dacă rămâneam? Ar veni la mine, tiptil, ca o pisică. Înainte să-mi dau seama, m-ar apuca de ceafă şi m-ar sfâşia cu colţii. Nici n-aş avea timp să strig. Sângele mi s-ar scurge în linişte, netulburat de cuvinte. Sau m-ar ucide cu o labă, rupându-mi gâtul.

– O să mor, am bolborosit hohotind, cu buze tremurânde.

A şti că o să mori în curând e îngrozitor, dar mai groaznic decât orice altceva e să ştii că o să mori şi să-ţi dai seama de asta pentru că ai destul timp să te gândeşti la fericirea pe care ai avut-o şi la cea pe care ai fi putut s-o ai. Vezi cu luciditate tot ce pierzi. Perspectiva îţi dă o stare de tristeţe pe care nici o maşină care te va lovi şi nici o apă în care te îneci nu ţi-o va da. Sentimentul este într-adevăr insuportabil. Cuvintele *Tată, Mamă, Ravi, India, Winnipeg* m-au lovit cu o putere înzecită.

Începusem să renunţ. Aş fi renunţat – dacă n-aş fi auzit o voce interioară. Vocea spunea:

– Nu voi muri. Refuz. Am să supravieţuiesc coşmarului. Nu o să mă dau bătut, oricât de mult ar trebui să lupt. Am supravieţuit până acum, ca printr-un miracol. Acum, voi schimba miracolul în rutină. Fiecare zi va fi uimitoare. O să mă străduiesc din răsputeri. Atâta vreme cât Dumnezeu e cu mine, nu voi muri. Amin.

Faţa mea căpătase o expresie întunecată şi hotărâtă. Spun asta cu modestie, dar am descoperit în acel moment că aveam o voinţă imensă de a trăi. Nu e nimic evident în experienţa mea. Unii dintre noi renunţă la viaţă cu un oftat resemnat. Alţii se luptă un pic, apoi îşi pierd speranţa. Alţii – şi eu mă număr printre aceştia – nu renunţă niciodată. Continuăm să luptăm. Nu contează costurile, pierderile, improbabilitatea succesului. Luptăm până la sfârşit. Nu e o problemă de curaj. E ceva constituţional, imposibilitatea de a renunţa. Poate că nu e decât o stupidă foame de viaţă.

Richard Parker a început să mârâie în chiar acel moment, ca şi cum mă aşteptase pe mine ca să devină un adversar demn de luat în seamă. Mi s-a strâns sufletul de frică.

„Repede, omule, repede", am şuierat. Trebuia să-mi organizez supravieţuirea. Nu mai aveam nici o secundă de pierdut. Aveam nevoie de adăpost imediat. M-am gândit la prora pe care o construisem cu o vâslă. Dar acum prelata era derulată la prova; vâsla nu mai avea pe ce se sprijini. Şi nu eram convins că acest loc mai era sigur, acum că Richard Parker se trezise. Putea să ajungă la mine şi să mă înşface foarte uşor. Trebuia să găsesc altceva. Mintea îmi lucra repede.

Am construit o plută. Dacă vă amintiţi, vâslele pluteau. Şi aveam şi vestele şi geamandura, care era foarte rezistentă. Cu respiraţia tăiată, am închis compartimentul şi am intrat sub prelată ca să iau vâslele rămase pe băncile de pe margine. Richard Parker a simţit. Îl vedeam printre veste. Reacţiona la fiecare vâslă pe care o scoteam – vă daţi seama că o făceam cu mare grijă. Dar nu s-a întors. Am scos trei vâsle. A patra era de-a curmezişul pe prelată. Am ridicat capacul compartimentului pentru a bloca deschizătura spre vizuina lui Richard Parker.

Aveam trei vâsle plutitoare. Le-am aşezat pe prelată în jurul geamandurii. Era acum înconjurată de vâsle. Arăta ca un joc de Marocco, cu un rotund la mijloc pentru prima mutare.

Acum venea partea periculoasă. Avem nevoie de veste. Mârâitul lui Richard Parker se transformase într-un bubuit care făcea aerul să vibreze. Hiena a răspuns cu un scâncet, un vaiet ascuţit, şovăitor, un semn sigur că era ceva periculos în aer.

N-am avut de ales. A trebuit să acţionez. Am pus capacul la loc. Vestele erau la îndemână. Unii erau chiar lângă Richard Parker. Hiena a scos un chiot.

M-am aplecat după o vestă. Îmi era dificil să ajung la ea pentru că îmi tremura mâna tare. Am scos-o. Richard Parker nu părea să reacţioneze. Am scos alta. Şi alta. Simţeam că o să leşin de frică. Respiram cu dificultate. Dacă era nevoie, mă puteam arunca peste bord cu aceste veste. Am scos-o pe ultima. Aveam patru acum.

Scoţând vâslele una câte una, le-am introdus prin mânecile vestelor de salvare, în aşa fel încât să am câte o vestă la fiecare capăt al plutei. Le-am închis şi le-am legat.

Am găsit una din frânghiile plutitoare în cufăr. Cu un cuţit am tăiat patru bucăţi. Am legat vâslele între ele. Ce mult ar fi însemnat acum să ştiu să fac noduri! Am făcut zece noduri la fiecare colţ şi tot îmi era frică să nu se deprindă vâslele. Am lucrat febril, blestemându-mi prostia. Cu un tigru la bord, aşteptasem trei zile şi trei nopţi ca să mă salvez!

Am mai tăiat patru bucăţi de frânghie şi am legat geamandura de fiecare parte a pătratului. Am pus frânghia geamandurii în jurul vestelor, în jurul vâslelor, de jur-împrejurul plutei – ca o precauţie suplimentară pentru ca pluta să nu se desfacă în bucăţi.

Hiena începuse să urle foarte ascuţit.

Mai aveam un singur lucru de făcut. „Doamne, dă-mi timp", l-am implorat. Am luat restul de obiecte plutitoare. Era o gaură care mergea prin prova bărcii, lângă vârf. Am băgat frânghia prin ea şi am legat-o. Acum nu mai aveam decât să leg frânghia de plută şi puteam fi salvat.

Hiena a tăcut. Mi s-a oprit inima şi apoi a luat-o la goană de trei ori mai repede. M-am întors.

– Isus, Mariam Mohamed şi Vishnu!

Am văzut o privelişte care avea să mă urmărească tot restul zilelor. Richard Parker s-a ridicat şi a ieşit. Nu era nici la cinci metri de mine. Ce mare era! Ne venise sfârşitul, hienei şi mie. Am rămas pe loc, paralizat, hipnotizat de imaginea din faţa mea. Experienţa pe care o aveam deja în domeniul animalelor sălbatice obligate să stea împreună într-un spaţiu limitat, acela al bărcii de salvare, mă făcea să mă aştept la proteste şi mult zgomot atunci când se anunţa vărsare de sânge. Dar totul s-a petrecut în linişte. Hiena a murit fără să se vaiete, iar Richard Parker a omorât-o în linişte. Felina de culoarea flăcării a ieşit de sub prelată şi s-a îndreptat spre hienă. Hiena se sprijinea de banca de la pupa,

în spatele leşului zebrei, paralizată. Nu a opus rezistenţă. S-a lăsat în jos şi a ridicat o labă într-un inutil gest de apărare. Faţa ei exprima teroare. O labă imensă a lovit-o, iar colţii i s-au înfipt în gât. Ochii i s-au dilatat. S-a auzit un pârâit şi hienei i-a fost ruptă şira spinării. S-a zbătut. Ochii i s-au înceţoşat. Totul se terminase.

Richard Parker i-a dat drumul şi a mârâit. Părea un mârâit liniştit, personal, doar pe jumătate. Gâfâia, cu limba scoasă. Şi-a lins labele. A mişcat din cap. A adulmecat hiena moartă. Şi-a ridicat capul şi a mirosit aerul. Şi-a pus labele pe banca de la pupa şi s-a ridicat. Stătea cu picioarele depărtate. Era evident că nu-i plăcea legănarea bărcii, deşi nu se simţea prea tare. S-a uitat dincolo de copastie, spre larg. A mârâit gros, cu răutate. A mirosit aerul din nou. Şi-a întors încet capul. S-a întors până a ajuns să se uite la mine.

Aş vrea să vă pot descrie ce s-a întâmplat mai departe, nu cum am văzut totul, ci cum am simţit. L-am văzut pe Richard Parker din unghiul din care arăta cel mai bine; din spate, pe jumătate ridicat, întors spre mine. Era ca o poză, o manifestare intenţionată, chiar afectată, a artei imaginii. Şi ce artă, ce putere! Prezenţa lui era copleşitoare, dar şi graţia lui vioaie era evidentă. Era incredibil de musculos, dar coapsele îi erau suple, iar blana lucioasă. Corpul îi era incredibil de frumos, portocaliu cu nuanţe de brun, brăzdat de dungi negre verticale care se asortau cu nuanţa de alb pur de pe piept şi cu cercurile negre de pe coadă. Avea capul mare şi rotund, cu favoriţi formidabili, un barbişon elegant şi cele mai frumoase mustăţi din lumea felinelor, groase, lungi şi albe. Urechile îi erau mici, expresive, ca nişte arcade perfecte. Faţa portocalie avea un nas roz. Smocuri ondulate, negre îi încadrau faţa într-un model pregnant, dar subtil, atrăgând atenţia asupra bazei nasului. Petele albe de deasupra ochilor, de pe obraji şi din jurul gurii erau ca tuşe finale demne de un dansator Kathakali. Rezultatul era o faţă care arăta ca aripile unui fluture, cu o expresie chinezească, uşor antică. Dar când ochii de chihlimbar ai lui Richard Parker i-au întâlnit pe ai mei, privirea lor era intensă, rece şi nemişcată, nu prietenoasă, şi reuşea să fie neutră, deşi era pe punctul de a izbucni cu furie. Urechile i se mişcau. Buza de sus i se ridica şi cobora ritmic. Astfel, caninul care se vedea erau mai lung decât cel mai lung dintre degetele mele.

Mi s-a zbârlit tot părul, şi m-am trezit ţipând de groază.

Atunci a apărut şobolanul. Din neant, un şobolan brun, costeliv a apărut pe banca de pe margine, emoţionat şi gâfâind. Richard Parker a fost la fel de uimit ca şi mine. Şobolanul a sărit

pe prelată şi a început să fugă către mine. Şocat şi surprins, au început să-mi tremure picioarele şi aproape că am căzut în compartiment. În faţa ochilor mei uimiţi, şobolanul a sărit pe mine şi mi s-a urcat pe cap, unde i-am simţit ghearele pe piele, ţinându-se cu disperare.

Ochii lui Richard Parker l-au urmărit şi s-au fixat în cele din urmă pe capul meu.

Trupul s-a întors după cap, şi a coborât de pe bancă, calm. Puteam să-i văd creştetul, spatele şi coada încovrigată. Urechile îi erau lăsate pe spate. Din trei paşi a fost în mijlocul bărcii. Fără efort, s-a ridicat pe prelată cu labele din faţă.

Era la mai puţin de trei metri depărtare. Capul, pieptul, labele – totul era mare, mare! Dinţii, un adevărat batalion. Voia să sară pe prelată. Aveam să mor.

Dar îl deranja moliciunea prelatei. A încercat-o cu labele. S-a uitat îngrijorat – nu-i plăcea să rişte. Şi nu-i plăcea nici mişcarea bărcii. Pentru un moment, Richard Parker a ezitat.

Am apucat şobolanul şi l-am aruncat. Încă îl văd cum a zburat prin aer – cu ghearele scoase şi coada ridicată. Richard Parker a deschis gura şi şobolanul a zburat direct în ea, ca o minge de baseball în mănuşa celui de la prindere. Coada păroasă a dispărut ca un fir de spaghetti în gura acestuia.

A părut satisfăcut de cadou. S-a dat jos şi s-a întors sub prelată. Picioarele mele şi-au recăpătat funcţia. Am sărit în picioare şi am ridicat capacul ca să blochez spaţiul deschis dintre banca de la prora şi prelată.

Am auzit cum adulmeca hiena şi cum o târa. Barca s-a legănat mai tare din cauza mişcării trupului lui Richard Parker. Am auzit cum mânca. M-am uitat pe sub prelată. Era în mijlocul bărcii. Mânca hiena hulpav. Era ultima mea şansă. M-am întins şi am luat şi celelalte veste – şase cu totul – şi ultima vâslă. Aveam să le folosesc la plută, ca s-o fac mai rezistentă. Pe când plecam, am simţit un miros. Nu era mirosul pătrunzător de urină de felină. Era vomă. Era o pată pe podeaua bărcii. Probabil provenea de la Richard Parker. Deci îi fusese cu adevărat rău.

Am legat frânghia de plută. Acum, barca şi pluta erau legate. Apoi am adăugat o vestă la fiecare capăt al plutei, pe dedesubt. Altă vestă a îmbrăcat geamandura, jucând rolul unui scaun. Ultima vâslă a fost transformată într-un suport pentru picioare, la marginea plutei, la un metru de geamandură, pe care am legat-o de ultima vestă de salvare. Îmi tremurau mâinile pe când lucram, respiram greu şi întretăiat. Am verificat şi răsverificat nodurile.

M-am uitat la mare. Valurile erau mici, uşoare. Nu aveau spumă albă. Vântul era doar o adiere. M-am uitat în jos. Erau peşti – mari, cu capete proeminente şi aripioare dorsale lungi, numiţi dorade, peşti mici, lungi şi supli, pe care nu-i cunoşteam, şi peşti şi mai mici – şi rechini.

Am îndepărtat pluta de barcă. Dacă nu plutea, dintr-un motiv sau altul, eram ca şi mort. Dar s-a descurcat bine. De fapt, flotabilitatea vestelor de salvare era atât de mare încât a împins vâslele la suprafaţa apei. Dar inima mi s-a scufundat. Imediat ce pluta a atins apa, peştii s-au îndepărtat – în afara rechinilor. Aceştia din urmă au rămas. Trei sau patru. Unul s-a băgat sub plută. Richard Parker a început să mârâie.

M-am simţit ca un prizonier care era împins în mare de către piraţi.

Am adus pluta atât de aproape de barcă cât mi-au permis vâslele. M-am aplecat şi am apucat geamandura. Prin *crăpăturile* din podeaua plutei – mai degrabă crevase care se căscau – mă uitam în adâncurile mării. L-am auzit din nou pe Richard Parker. M-am lăsat pe burtă fără să mă mişc. Mă aşteptam ca pluta să se răstoarne în orice moment. Sau ca un rechin să atace pluta, muşcând din vestele se salvare şi din vâsle. Nu s-a întâmplat nimic însă. Pluta a continuat să plutească, cu vârfurile vâslelor înfigându-se în apă, dar nu s-a scufundat. Rechinii s-au apropiat, dar n-au atins-o.

Am avut senzaţia că cineva trăgea de plută. Pluta se învârtea. Am ridicat capul. Barca şi pluta erau deja separate, cât de mult le permitea frânghia, vreo treizeci de metri. Frânghia era întinsă, deasupra apei. Era o privelişte descurajantă. Plecasem de pe barca de salvare ca să-mi salvez viaţa. Acum voiam să mă întorc. Pluta era mult prea şubredă. Un rechin care ar fi secţionat frânghia, un nod care s-ar fi desfăcut sau un val care s-ar fi spart pe punte ar fi fost de-ajuns ca să însemne sfârşitul pentru mine. Prin comparaţie cu pluta, barca părea acum un rai al confortului şi siguranţei.

M-am întors prudent pe spate. M-am ridicat în picioare. Până acum, stabilitatea era bună. Reuşeam să-mi menţin echilibrul. Dar era prea mică. Puteam doar să stau pe ea, nu mai mult. Această plută de jucărie putea fi potrivită pentru un eleşteu, nu pentru Pacific. Am prins frânghia şi am tras. Cu cât mă apropiam mai tare de barcă, cu atât trăgeam mai încet. Când am ajuns aproape de barcă, l-am auzit pe Richard Parker. Încă mânca.

Am ezitat câteva minute.

Am rămas pe plută. Nu ştiam ce altceva puteam face. Aveam două opţiuni: să mă urc pe barcă, unde era un tigru, sau să plutesc deasupra rechinilor. Ştiam foarte bine ce periculos era Richard Parker. Rechinii, pe de altă parte, nu se dovediseră a fi periculoşi. Am verificat nodurile care ţineau pluta legată de barcă. Am slăbit frânghia până am fost la nouă metri de barcă, distanţă la care mă simţeam în siguranţă: nici prea aproape de Richard Parker, nici prea departe de barcă. Restul de frânghie, de vreo trei metri, am înfăşurat-o de vâsla care servea drept suport pentru picioare. Era uşor de desfăşurat în caz de nevoie.

Ziua era pe sfârşite. A început să plouă. Fusese cald şi înnorat toată ziua. Acum, temperatura scăzuse, iar ploaia era rece şi deasă. În jurul meu, stropii de ploaie cădeau în mare şi pe plută cu un plescăit puternic. Am tras din nou de frânghie. Când am ajuns la prora, m-am ridicat în genunchi şi m-am sprijinit. M-am ridicat în barcă şi am tras cu ochiul peste copastie. Nu se vedea nici urmă de tigru.

M-am dus jos, spre compartiment. Am luat un recipient pentru apă, o pungă de plastic de cincizeci de litri, o pătură şi manualul de supravieţuire. Am închis capacul cu zgomot. A fost fără intenţie – am vrut doar să-mi protejez bunurile de ploaie – dar capacul mi-a alunecat din mâini. Făcusem o greşeală gravă. Zgomotul atrăsese atenţia lui Richard Parker. Era aplecat deasupra hienei. A întors imediat capul. A mârâit. Şi-a scos ghearele. Vârful cozii a început să se mişte spasmodic. M-am aruncat din nou pe plută, care mi se părea acum mai departe de barcă; probabil se îndepărtase din cauza curenţilor şi a mării agitate, dar e posibil să mi se fi părut doar, din cauza sentimentului de teroare care pusese stăpânire pe mine. Am dat drumul frânghiei. M-am aşteptat ca Richard Parker să sară din barcă, să zboare prin aer şi să mă înşface. M-am uitat fix la barcă. Cu cât mă uitam la mult, cu atât mi se părea mai insuportabilă aşteptarea.

N-a apărut.

Până când am deschis recipientul pentru apă, ca pe o umbrelă, deasupra capului, şi mi-am băgat picioarele în punga de plastic, eram deja ud până la piele. Iar pătura mi se udase când am căzut înapoi pe plută. Totuşi, m-am înfăşurat în ea.

A venit noaptea. Împrejurimile au dispărut în întunericul negru ca smoala. Doar smuciturile plutei îmi spuneau că mai eram încă legat de barcă. Marea, la doar câţiva centimetri de mine, şi totuşi atât de departe, clătina pluta. Apa îmi atingea spatele, printre crăpăturile plutei, ca şi cum ar fi avut degete.

CAPITOLUL 54

A plouat toată noaptea. A fost îngrozitor. Era zgomot. Ploaia suna ca bătaia unei tobe pe dispozitivul de colectat apă; în jurul meu, şuieratul amintea de un cuib de şerpi. Palele de vânt schimbau direcţia ploii, aşa că unele părţi ale trupului meu, care se uscaseră între timp, erau din nou udate de şuvoiul neîncetat. Am schimbat poziţia dispozitivului care mă proteja, dar după câteva minute, vântul bătea deja din cealaltă parte. Am încercat să nu mă ud în întregime; am avut grijă să-mi fie cald în jurul pieptului, acolo unde păstram manualul de supravieţuire, dar umiditatea se răspândea cu o hotărâre perversă. Mi-am petrecut toată noaptea tremurând de frig. M-am temut că pluta o să se dezmembreze, că nodurile se vor desface, că mă va ataca un rechin. Am verificat tot timpul legăturile, ca un orb care citea în Braille.

Ploaia se înteţea şi marea devenea din ce în ce mai agitată pe măsură ce se făcea noapte. Frânghia care mă lega de barcă se smucea cu mişcări bruşte şi dure, iar mişcarea plutei era din ce în ce mai pronunţată şi mai dezordonată. Continua să plutească, ridicându-se deasupra tuturor valurilor, dar eram înconjurat de apă la fiecare mişcare, ca atunci când un râu îşi iese din matcă. Apa mării era mai caldă decât ploaia, dar până dimineaţă eram ud fleaşcă pe toate părţile.

În cele din urmă, am băut. Nu mi-era sete, dar m-am forţat. Dispozitivul de reţinut ploaia arăta ca o umbrelă inversată, o umbrelă întoarsă pe dos de vânt. Ploaia era direcţionată către centrul ei, acolo unde era un orificiu. Acesta era legat printr-un tub de plastic de o pungă făcută din plastic gros, transparent. La început, apa avea gust de cauciuc, dar apoi apa de ploaie a clătit dispozitivul şi gustul s-a schimbat.

În timpul acelor ore întunecate, reci şi lungi, printre zgomotele asurzitoare ale ploii şi şuieratul mării, gândul meu era tot la Richard Parker. Am urzit câteva planuri de a scăpa de el ca să rămân singur în barcă.

Planul 1: Împinge-l peste bord. La ce bun? Chiar dacă aş fi putut să arunc peste bord înspăimântătorul animal de 250 kilograme, tigrii sunt înotători neîntrecuţi. În Sundarbans erau recunoscuţi pentru că puteau să înoate opt kilometri pe o mare agitată. Dacă ar cădea peste bord, Richard Parker ar călca apa, s-ar căţăra înapoi şi m-ar face să plătesc pentru trădarea mea.

Planul 2: Omoară-l cu cele şase seringi de morfină. Dar n-aveam nici o idee ce efect ar avea asupra lui. Ar fi destul să-l

omoare? Şi cum să fac să îi ajungă în sânge? Aş putea să mă gândesc să-l surprind în felul care fusese surprinsă mama lui când a fost capturată – dar cât de tare ar fi trebuit să-l surprind ca să-i fac şase injecţii consecutive? Imposibil. Tot ce aş obţine ar fi cel mult o lovitură de labă care m-ar decapita.

Planul 3: Atacă-l cu toate armele disponibile. Ridicol. Nu eram Tarzan. Eram o formă de viaţă firavă, slabă, vegetariană. În India, tigrii se vânează de pe elefanţi, cu o carabină puternică. Ce puteam să fac eu? Să-i trag o rachetă de semnalizare în faţă? Să mă duc la el cu două securi şi cu un cuţit în dinţi? Să-l termin cu nişte ace de cusut? Dacă aş reuşi să-l crestez măcar, ar fi o mare realizare. În schimb, el m-ar face bucăţi membru cu membru, organ cu organ. Pentru că nu e nimic mai periculos decât un animal rănit.

Planul 4: Strânge-l de gât. Aveam frânghie. Dacă aş sta la prova şi aş trece frânghia pe la pupa şi aş face un laţ în jurul gâtului lui, aş putea să trag de frânghie în timp ce el ar trage să vină spre mine. Şi astfel, în această mişcare, s-ar sufoca. Un plan deştept, sinucigaş.

Planul 5: Otrăveşte-l, Dă-i foc, Electrocutează-l. Cum? Cu ce?

Planul 6: Poartă un război al nervilor. Tot ce aveam de făcut era să las legile nemiloase ale naturii să-şi urmeze cursul şi aveam să fiu salvat. Nu-mi cerea nici un efort să aştept să slăbească şi să moară. Eu aveam rezerve pentru câteva luni. El ce avea? Doar câteva animale moarte care aveau să se strice în curând. Ce avea să mănânce după aceea? Şi mai bine: de unde ar lua apă? Ar putea să supravieţuiască luni de zile fără mâncare, dar nici un animal, oricât de puternic, nu poate trăi fără apă pentru o perioadă lungă.

O rază de speranţă licărea uşor, ca o lumânare în noapte. Aveam un plan şi credeam că era bun. Trebuia doar să supravieţuiesc dacă voiam să-l pun în aplicare.

CAPITOLUL 55

Au venit zorile şi lucrurile s-au înrăutăţit. Pentru că acum, la lumină puteam vedea ce înainte doar simţisem, perdelele de ploaie care mă loveau de la înălţime şi valurile care mă călcau în picioare unul după altul.

Orbit, tremurând şi amorţit, cu o mână pe dispozitivul de colectat apa de ploaie şi cu cealaltă pe plută, am continuat să aştept.

Mai târziu, brusc şi în linişte, ploaia s-a oprit. Cerul s-a înseninat, iar valurile au părut să dispară o dată cu norii. Schimbarea era rapidă şi radicală. Eram într-un ocean diferit. În curând, soarele strălucea, iar oceanul era ca o epidermă netedă care reflecta lumina cu un milion de oglinzi.

Eram ţeapăn, extenuat şi mă durea tot corpul; de-abia dacă puteam să fiu recunoscător că eram în viaţă. Cuvintele „Planul 6, Planul 6, Planul 6" îmi reveneau în minte ca o *mantra* şi mă liniştea cumva, deşi nu-mi aminteam ce însemnau. Începeam să mă încălzesc. Am închis „umbrela". M-am înfăşurat în pătură şi m-am chircit pe o parte, în aşa fel încât să nu ating apa. Am adormit. Nu ştiu cât am dormit. M-am trezit pe la jumătatea dimineţii. Era foarte cald. Pătura aproape se uscase. Fusese un somn scurt. M-am ridicat într-un cot.

În jurul meu, totul era plat, infinit, un albastru imens. Puteam vedea până departe, fără nici un obstacol. Imensitatea m-a lovit ca un pumn în stomac. Am căzut înapoi, copleşit. Pluta era o glumă. Era doar nişte beţe şi nişte obiecte plutitoare legate de o frânghie. Apa năvălea prin toate crăpăturile. Adâncul ar fi ameţit până şi o pasăre. Am văzut barca. Era ca o coajă de nucă. Se ţinea pe apă cum se ţin degetele de marginea prăpastiei. Era doar o chestiune de timp până când gravitaţia avea s-o învingă, trăgând-o spre adâncuri.

Tovarăşul meu de călătorie s-a ivit pe punte. S-a ridicat pe copastie şi s-a uitat la mine. Apariţia unui tigru e înfricoşătoare în orice împrejurare, dar aici era de-a dreptul paralizantă. Era un contrast puternic între blana lui portocalie şi albul inert al bărcii. Mi s-au oprit toate simţurile, şi aşa foarte încercate. Deşi era vast, Pacificul dintre noi părea un şanţ cu apă îngust, fără ziduri şi zăbrele.

„Planul 6, Planul 6, Planul 6", auzeam în minte. Dar ce era Planul 6? A da. Războiul nervilor. Jocul aşteptării. Pasivitatea. Amânarea. Legile neiertătoare ale naturii. Mersul inevitabil al timpului şi epuizarea resurselor. Asta era Planul 6.

Un gând îmi trecea prin minte ca un strigăt nervos: „Prostule! Babuin fără creier! *Planul 6 e cel mai prost din toate!* Richard Parker se teme de mare acum. Oceanul fusese cât pe ce să-l ucidă acum câteva zile. Dacă va fi înfometat şi însetat, îşi va învinge frica şi va face orice ca să-şi satisfacă aceste nevoi. Va transforma şanţul cu apă într-un pod. Va înota cât va fi nevoie ca să ajungă la plută şi la tine. Iar în ceea ce priveşte apa, ai uitat că tigrii din Sundabarns beau apă sărată? Crezi că poţi rezista mai

mult decât rinichii lui? Dacă vei duce un război al nervilor, vei pierde! Vei muri! E CLAR?"

CAPITOLUL 56

Trebuie să spun ceva despre frică. Ea este unicul inamic adevărat al vieţii. Numai ea o poate învinge. Este un adversar inteligent, trădător. Nu are decenţă, nu respectă nici o lege sau convenţie, nu are milă. Merge direct la punctele slabe, pe care le găseşte cu uimitoare uşurinţă. Totdeauna începe în minte. Te simţi calm, liniştit, fericit. Apoi, frica, deghizată sub masca îndoielii blânde, se strecoară în mintea ta ca un spion. Îndoiala se întâlneşte cu neîncrederea şi neîncrederea încearcă să iasă la suprafaţă. Dar neîncrederea e un infanterist prost înarmat. Îndoiala îl învinge repede. Devii îngrijorat. Raţiunea preia lupta. Te linişteşti. Raţiunea e bine înarmată. Dar, spre uimirea ta, în ciuda tacticii superioare şi a unui număr de victorii de necontestat, raţiunea este înfrântă. Te simţi slăbit, şovăielnic. Îngrijorarea se transformă în groază.

Apoi frica îţi cuprinde corpul, care îşi dă seama că există o problemă gravă. Plămânii îţi zboară ca pasărea, intestinele se preling ca şarpele. Limba îţi cade, grea ca un oposum, maxilarele încep să galopeze pe loc. Surzeşti. Muşchii îţi tremură ca şi cum ar suferi de malarie, iar genunchii încep să-ţi danseze. Inima se zbate în timp ce sfincterele se relaxează. Şi la fel tot restul corpului. Toate organele te lasă. Numai ochii mai funcţionează. Ei sunt pironiţi asupra fricii.

Iei decizii pripite. Concediezi şi ultimii aliaţi: speranţa şi încrederea. Te înfrângi singur. Frica, care e doar o impresie, triumfă.

Problema e dificil de exprimat în cuvinte. Căci frica, adevărata frică, cea care îţi zdruncină temelia, cea care pune stăpânire pe tine când trebuie să-ţi recunoşti mortalitatea, se cuibăreşte în memoria ta ca o cangrenă: încearcă să strice totul, chiar şi cuvintele pe care le foloseşti pentru a o exprima. Prin urmare, trebuie să te lupţi ca să-i dai expresie. Ca să arunci strălucirea cuvintelor asupra ei. Pentru că, dacă n-o faci, dacă frica devine un întuneric inexprimabil pe care îl eviţi, sau chiar reuşeşti să-l uiţi, te trezeşti în faţa a noi atacuri pentru că n-ai luptat niciodată împotriva adversarului care te-a învins.

CAPITOLUL 57

Richard Parker m-a liniştit. Este ironia acestei poveşti că tigrul care m-a scos din minţi de frică a fost acelaşi care mi-a adus pacea, perspectiva, chiar împlinirea.

Se uita la mine fix. După un timp, am recunoscut privirea. Am crescut cu ea. Era privirea unui animal mulţumit, care se uita din cuşcă la fel cum te uiţi pe fereastra restaurantului după ce ai mâncat bine, atunci când ai chef de conversaţie. În mod clar, Richard Parker mâncase hiena şi băuse apă de ploaie. Nu i se mişcau buzele, nu-şi arăta dinţii, nu mârâia. Pur şi simplu mă observa, într-o manieră sobră, dar nu ameninţătoare. Îşi mişca urechile şi se uita înclinându-şi capul. Semăna cu o pisică tărcată, drăguţă, mare, grasă, domestică, în greutate de 250 kilograme.

Scotea un sunet, un mârâit prin nări. Mi-am ciulit urechile. Am auzit şi a doua oară. Am fost mirat. *Prusten?*

Tigrii scot o varietate de sunete. Răgete, mârâituri, cel mai tare fiind un fel de *aaonh* din fundul gâtului, scos de obicei în perioada de împerechere de masculi şi femele în călduri. Este un strigăt care se aude până departe, absolut paralizant când e aproape. Tigrii fac *woof* când sunt surprinşi, o scurtă izbucnire de furie care te face să-ţi iei picioarele la spinare, dacă nu cumva ţi s-au lipit de pământ. Când atacă, tigrii scot un răget ca un lătrat gutural. Mârâitul pe care-l scot atunci când vor să ameninţe are o altă calitate guturală. Tigrii scot un sâsâit, care, în funcţie de emoţia pe care vor s-o exprime, seamănă cu foşnetul frunzelor toamna, sau un mârâit, atunci când sunt mai agitaţi, care seamănă cu scârţâitul unei balamale care se deschide încet – amândouă, însă, îţi îngheaţă sângele în vine. Tigrii mârâie şi gem. Torc, deşi nu la fel de melodios ca o pisică, şi numai când expiră. (Numai pisicile torc şi pe inspiraţie şi pe expiraţie. Asta le deosebeşte de felinele mari. Dar doar felinele mari pot să ragă. Asta e un lucru bun. Mi-e teamă că popularitatea pisicii ar scădea mult dacă ar putea rage ca să-şi arate nemulţumirea.) Tigrii *miaună*, la fel ca pisicile, dar mai tare şi într-o gamă mai largă, nu destul de încurajator ca să te facă să te apleci şi să-i ridici în braţe. Tigrii pot să şi tacă, maiestuos.

Am auzit toate aceste sunete când eram copil. În afară de *prusten*. Dacă ştiam de el, era pentru că îmi spusese tata. El citise despre asta. Dar îl şi auzise o dată, când vizitase Grădina Zoologică de la Mysore, la spitalul animalelor, venind de la un mascul tratat de pneumonie. *Prusten* este cea mai liniştită dintre

chemările tigrului, un pufăit pe nas pentru a exprima prietenia şi intenţiile paşnice.

Richard Parker a mai scos o dată acelaşi sunet, acum însoţit de o aplecare a capului. Arăta exact ca şi cum mi-ar fi pus o întrebare.

M-am uitat la el, plin de uimire înfricoşată. Nemaifiind nici o ameninţare directă, m-am relaxat, inima a revenit la bătăile normale şi am început să-mi revin.

Trebuia să-l îmblânzesc. De-abia atunci am realizat necesitatea. Nu era vorba de a alege între mine şi el; eram eu *şi* el. Eram şi la propriu şi la figurat în aceeaşi barcă. Aveam să trăim sau să murim împreună. Putea fi ucis într-un accident sau putea să moară din cauze naturale, dar era nerealist să contezi pe o asemenea eventualitate. Mai degrabă se va întâmpla următorul lucru: timpul va trece, iar puterea lui va depăşi posibilităţile mele de supravieţuire. Numai dacă îl îmblânzeam puteam să-l fac să moară primul, dacă trebuia să ajungem până acolo.

Dar mai e ceva. O să vă spun adevărul. O să vă spun un secret: era ceva în mine care se bucura că exista Richard Parker. O parte din mine nu voia ca Richard Parker să moară, pentru că dacă murea, aveam să rămân singur cu disperarea mea, un duşman mai puternic decât un tigru. Dacă aveam putere să trăiesc, asta era datorită lui Richard Parker. Mă împiedica să mă gândesc prea mult la familia mea şi la împrejurările tragice în care mă aflam. Mă împingea către viaţă. Îl uram pentru asta, dar, cu toate acestea, îi eram recunoscător. Îi sunt recunoscător. Asta e adevărul: fără Richard Parker, n-aş mai fi azi în viaţă să vă povestesc totul.

M-am uitat către orizont. Nu era ăsta un cerc perfect, fără scăpare, fără nici un colţ în care să se poată ascunde? M-am uitat la mare. Nu era o sursă ideală de bunătăţi pentru tigru, cu condiţia să mi se supună? Am observat un fluier care atârna de o vestă de salvare. Nu era ăsta un bici potrivit pentru a-l disciplina? Ce lipsea ca să pot să-l îmblânzesc pe Richard Parker? Timpul? Puteau trece săptămâni până să mă vadă o navă. Aveam tot timpul din lume. Hotărârea? Nimic nu-ţi poate da mai multă hotărâre decât nevoia extremă. Cunoştinţe? Nu eram fiul directorului grădinii zoologice? Recompensa? Era oare o recompensă mai mare decât viaţa? Exista vreo pedeapsă mai rea ca moartea? M-am uitat la Richard Parker. Panica dispăruse. Îmi dominam frica. Supravieţuirea era uşor de obţinut.

Să sune trompetele, să bată tobele. Să înceapă spectacolul. M-am ridicat în picioare. Richard Parker a observat. Nu era uşor să-mi menţin echilibrul. Am tras aer în piept şi am strigat:

– Doamnelor şi domnilor, băieţi şi fete, ocupaţi-vă locurile! Grăbiţi-vă. Nu întârziaţi. Aşezaţi-vă şi deschideţi ochii, deschideţi-vă inima şi pregătiţi-vă să fiţi uimiţi. Iată, pentru distracţia dumneavoastră, pentru edificarea dumneavoastră, spectacolul pe care l-aţi aşteptat toată viaţa, CEL MAI MARE SPECTACOL DIN LUME! Sunteţi gata pentru miracol? Da? Atunci, iată: sunt uimitor de adaptabili. I-aţi văzut în păduri reci, acoperite de zăpadă. I-aţi văzut în jungle tropicale dense, musonice. I-aţi văzut în zone aride. I-aţi văzut în mlaştini pline de mangrove. Se adaptează oriunde. Dar nu i-aţi văzut unde o să-i vedeţi acum! Doamnelor şi domnilor, băieţi şi fete, fără multă vorbă, am plăcerea să vă prezint: CIRCUL PLUTITOR, INDO-CANADIAN, TRANS-PACIFIC, PI PATEL! TREEEE! TREEEE! TREEEE! TREEEE!

Am avut un efect deosebit asupra lui Richard Parker. La primul sunet de fluier, el s-a chircit şi a mârâit. Hai! sări în apă dacă îţi dă mâna! Numai încearcă!

TREEEE! TREEEE! TREEEEE! TREEEEE!

A scos un răget şi a ridicat labele cu ghearele scoase. Dar n-a sărit. Poate că nu i-ar fi fost teamă de mare dacă ar fi fost înnebunit de foame şi sete, dar acum, asta era o teamă pe care mă puteam baza.

TREEEE! TREEEEE! TREEEEE! TREEEEE!

A dat înapoi şi a coborât în barcă. Prima şedinţă de antrenament luase sfârşit. Fusese un succes deplin. N-am mai fluierat şi m-am aşezat pe plută, extenuat, cu răsuflarea tăiată.

Şi aşa mi-a venit ideea:

Planul 7: Păstrează-l în viaţă.

CAPITOLUL 58

Am scos manualul de supravieţuire. Paginile îi erau încă ude. Am început să-l răsfoiesc. Manualul fusese scris de un comandant al Marinei Regale Britanice. Conţinea informaţii practice despre supravieţuirea după naufragiu. Erau sfaturi de felul următor:

- Citiţi instrucţiunile cu atenţie.
- Nu beţi urină. Sau apă de mare. Sau sânge de pasăre.
- Nu mâncaţi meduze. Sau peşti cu ţepi. Sau pe cei care au cioc de papagal. Sau pe cei care arată ca un balon umflat.
- Peştii paralizează dacă îi apăsaţi pe ochi.

• Corpul poate fi un erou în bătălie. În caz de rănire, nu aplicaţi tratamente empirice. Ignoranţa e cel mai rău doctor, odihna şi somnul sunt cele mai bune asistente medicale.

• Ţineţi picioarele sus cel puţin cinci minute la fiecare oră.

• Nu vă extenuaţi. Dar mintea care nu e folosită are tendinţa de a intra în declin, deci găsiţi-vă ceva de făcut, orice. Jocul de cărţi, Douăzeci de întrebări, Văd cu ochii mei sunt forme excelente de distracţie. Cântatul în cor e foarte bun pentru menţinerea stării psihice pozitive. Este iarăşi foarte recomandat ca supravieţuitorii să povestească.

• Apa verzuie e mai puţin adâncă decât cea albastră.

• Atenţie la norii îndepărtaţi care arată ca nişte munţi. Căutaţi culoarea verde. În cele din urmă, picioarele sunt singurele care vă pot spune unde e pământul.

• Nu înotaţi. Vă consumaţi energia. O ambarcaţiune poate să se îndepărteze mai repede decât poate înota un om. Ca să nu vorbim de pericolele care vă pândesc în mare. Dacă vă e cald, udaţi-vă hainele.

• Nu urinaţi îmbrăcaţi. Senzaţia de căldură temporară obţinută astfel nu merită mâncărimea de durată pe care v-o provoacă.

• Dacă nu se pierde apă prin transpiraţie, corpul poate supravieţui paisprezece zile fără apă. Dacă vă e sete, sugeţi un nasture.

• Broaştele ţestoase sunt uşor de prins şi sunt foarte bune de mâncat. Sângele lor e bun, hrănitor, fără sare; carnea e gustoasă şi săţioasă; grăsimea se poate folosi în multe feluri; ouăle sunt minunate. Atenţie la cioc şi la gheare.

• Nu vă lăsaţi pradă disperării; nu vă lăsaţi învinşi. Aduceţi-vă aminte: dispoziţia contează, mai presus de toate. Dacă vreţi să trăiţi, veţi trăi. Mult noroc.

Mai erau câteva rânduri încriptate despre arta şi ştiinţa navigaţiei. Am învăţat că orizontul, văzut de la o înălţime de un metru şi jumătate, era la patru kilometri depărtare.

Sfatul de a nu bea urină nu era necesar. Nimeni care a purtat porecla de Pişare în copilărie n-o să se atingă vreodată de un asemenea lichid, chiar în mijlocul Pacificului. Iar sugestiile gastronomice îmi confirmau că englezii nu cunosc înţelesul cuvântului *hrană.* Altfel, manualul era un pamflet fascinant despre cum să eviţi să fii murat în saramură. Doar un singur subiect nu era menţionat: stabilirea relaţiilor alfa-omega cu posibilele animale din barca de salvare.

Trebuia să inventez un program de dresaj pentru Richard Parker. Trebuia să-l fac să înţeleagă că eu eram tigrul conducător şi că teritoriul lui era limitat la podeaua bărcii, la banca de la pupa şi la băncile de pe margine, până la crucea din mijloc. Trebuia să-i fixez în minte că prelata şi prova, mărginite de teritoriul neutru al băncii din mijloc, era teritoriul *meu* şi că-i era interzis.

Trebuia să mă apuc de pescuit imediat. Richard Parker avea să termine cele două leşuri în curând. La grădinile zoologice, tigrii mănâncă în medie patru kilograme şi jumătate de carne pe zi.

Erau multe alte lucruri pe care trebuia să le fac. Trebuia să-mi găsesc un adăpost. Dacă Richard Parker stătea sub prelată tot timpul, avea un motiv precis. Să stai tot timpul afară, în soare, în vânt şi ploaie, era extenuant nu numai pentru corp, ci şi pentru minte. Nu citisem că expunerea prelungită la aceşti factori putea duce la moarte? Trebuia să-mi găsesc un acoperiş.

Trebuia să leg pluta de barcă cu o a doua frânghie, în caz că prima avea să se rupă.

Trebuia să îmbunătăţesc pluta. Acum, plutea, dar nu se putea locui pe ea. Trebuia s-o fac bună de locuit până mă puteam muta pe barcă permanent. De exemplu, trebuia să văd cum aş fi putut să nu mă ud. Pielea îmi era încreţită şi umflată pe tot corpul din cauză că eram tot timpul jilav. Trebuia să fac ceva. Şi trebuia să găsesc un mod de a avea provizii pe plută.

Trebuia să nu mai sper atât de mult că va apărea o navă să mă salveze. Nu trebuia să mă bazez pe ajutor exterior. Trebuia să supravieţuiesc prin forţe proprii. Din experienţă, ştiam că una dintre cele mai mari greşeli pe care le poate face un naufragiat erau să spere prea mult şi să facă prea puţin. Supravieţuirea începe prin a da importanţă lucrurilor imediate, apropiate. A sta şi a aştepta, cu speranţă inutilă, e ca şi cum ai visa şi ai aştepta să-ţi treacă viaţa.

Erau multe lucruri de făcut.

M-am uitat la orizontul gol. Era atât de multă apă. Iar eu eram aşa singur. Singur.

Am izbucnit în plâns. Mi-am ascuns faţa în mâinile încrucişate şi am început să suspin. Situaţia era fără ieşire.

CAPITOL 59

Singur sau nu, pierdut sau nu, mi-era foame şi sete. Am tras de frânghie. Am simţit o uşoară tensiune. Imediat ce i-am dat

drumul, m-am îndepărtat de barcă. Deci barca mergea mai repede decât pluta, trăgând-o după ea. Am observat doar, fără vreun alt gând. Pe moment, problema mea era Richard Parker.

După toate semnele, era sub prelată.

Am tras de frânghie până am ajuns lângă prova. M-am suit pe copastie. Cum eram ghemuit, gata să dau un tur prin compartiment, am observat nişte valuri care m-au pus pe gânduri. Mi-am dat seama că barca îşi schimbase direcţia. Nu mai era perpendiculară pe valuri, ci paralelă şi începuse să se clatine dintr-o parte în alta, ceea ce îţi provoca greaţă. Am înţeles de ce: când am lansat pluta, aceasta a acţionat ca o ancoră care a tras prova bărcii cu faţa spre valuri. Valurile şi vântul sunt perpendiculare. Deci, dacă o barcă este împinsă de vânt, dar ţinută pe loc de o ancoră, se va roti până nu va mai opune rezistenţă vântului – adică până când se va alinia cu el şi se va aşeza în unghi drept faţă de valuri, ceea ce-i imprimă o mişcare mult mai confortabilă decât cea laterală. Cu pluta alături, efectul de tragere dispăruse şi nimic nu mai putea să cârmească barca spre vânt. Prin urmare, s-a întors şi a început să se clatine dintr-o parte în alta.

Ceea ce poate vi se pare un detaliu nesemnificativ avea să-mi salveze viaţa, iar pe Richard Parker avea să-l facă să regrete.

Ca pentru a-mi confirma ceea ce gândeam, tigrul a început să mârâie. Era un mârâit trist, delicat. Era un bun înotător, dar nu şi un bun marinar.

Deci aveam o şansă.

Ca să nu fiu prea încrezător în abilităţile mele de a-l manipula, am primit un avertisment sinistru, ca să ştiu cu cine aveam de-a face. Richard Parker părea să atragă tot ce însemna viaţă, cu o vitalitate carismatică pe care alte forme de viaţă o găseau intolerabilă. Eram pe punctul de a sări pe punte când am auzit un bâzâit uşor. Am văzut ceva mic aterizând în apă, lângă barcă.

Era un gândac. A plutit o secundă, două înainte să fie înghiţit de gurile flămânde din adânc. Un alt gândac l-a urmat. În următoarele minute, vreo zece gândaci au căzut în mare de ambele părţi ale bărcii. Toţi au fost mâncaţi de peşti.

Cele mai umile forme de viaţă abandonau barca.

M-am uitat cu grijă peste copastie. Primul lucru pe care l-am văzut zăcând pe prelată, deasupra băncii de la prova, era un gândac mare, probabil patriarhul lor. L-am privit, fascinat. Când a decis că venise timpul, şi-a deschis aripile, s-a ridicat în aer, a

plutit deasupra bărcii, ca şi cum s-ar fi asigurat că nu mai rămăsese nimeni, şi apoi a virat peste bord, către moarte.

Rămăsesem numai noi doi. În cinci zile, populaţia de urangutani, zebre, hiene, şobolani, muşte şi gândaci fusese exterminată. Cu excepţia bacteriilor şi a viermilor care probabil mai trăiau în rămăşiţele animalelor, nu mai rămăsese nimeni decât Richard Parker şi cu mine.

Nu era un gând prea reconfortant.

M-am ridicat şi am deschis capacul compartimentului. Nu m-am uitat sub prelată de teamă că ar fi fost ca o chemare pentru Richard Parker. Numai după ce am pus capacul pe prelată am îndrăznit să mă uit în jur şi să evaluez situaţia.

Mi-a venit un miros puternic de urină, un miros pe care-l simţi în orice grădină zoologică. Tigrii sunt foarte teritoriali şi-şi marchează teritoriul cu jeturi de urină. Erau veşti bune într-o formă urât mirositoare: mirosul venea doar de sub prelată. Pretenţiile teritoriale ale lui Richard Parker se limitau la podeaua bărcii. Asta era o promisiune. Dacă puteam să mă fac stăpân pe prelată, am fi putut să ne înţelegem.

Mi-am ţinut respiraţia şi mi-am aplecat capul pe-o parte ca să pot vedea ce se întâmpla dincolo de marginea capacului. Era o băltoacă de apă de ploaie de vreo zece centimetri pe podeaua bărcii – proviziile de apă proaspătă ale lui Richard Parker. Făcea exact ce aş face şi eu în locul lui: se odihnea la umbră. Ziua devenea din ce în ce mai caldă. Stătea aşezat, cu spatele la mine, cu labele din spate întinse, cu burta direct pe podea. Poziţia era ciudată, dar foarte plăcută, se pare.

M-am întors la problema supravieţuirii. Am deschis o cutie cu provizii şi am mâncat cât am putut, cam un sfert de pachet. E interesant cât de puţin îţi trebuie ca să te saturi. Eram pe punctul de a bea din apa de ploaie, când ochii mi-au căzut pe carafele gradate. Dacă nu puteam să fac baie, puteam să trag o duşcă de apă proaspătă? Propriile mele rezerve de apă n-aveau să dureze o veşnicie. Am luat o carafă, m-am aplecat, am lăsat capacul cât să pot introduce carafa în eleşteul lui Richard Parker, la un metru de labele din spate. Labele, întoarse cum erau, păreau nişte insule înconjurate de alge.

Am reuşit să iau cam jumătate de litru. Culoarea era un pic ciudată. Erau şi nişte fire de praf în ea. Erau oare bacterii? Nu m-am gândit. Nu mă gândeam decât că mi-era sete. Am dat carafa peste cap cu multă satisfacţie.

Echilibrul e cel mai important lucru în natură, aşa că nu m-am mirat că imediat mi-a venit să urinez. Am urinat în carafă. Am făcut exact atât cât am băut; n-a trecut un minut că mi-a fost din nou sete şi m-am uitat cu jind la rezervele lui Richard Parker. Am ezitat. Simţeam nevoia să simt din nou lichidul alunecând pe gât. Am rezistat tentaţiei. Dar era greu. S-o ia naiba de ironie, urina mea arăta minunat! Încă nu eram deshidratat, deci lichidul era deschis la culoare. Strălucea în lumina soarelui şi semăna cu sucul de mere. Şi era proaspăt garantat, ceea ce nu se putea spune despre cealaltă apă. Dar judecata a fost mai puternică. Am aruncat-o pe prelată şi pe capacul cufărului pentru a-mi marca teritoriul.

Am furat alte două carafe de apă de la Richard Parker, fără să mai urinez de data asta. M-am simţit ca o plantă udată.

Acum, era timpul să-mi îmbunătăţesc situaţia. M-am uitat din nou la cufăr şi la ceea ce-mi promitea.

Am scos o a doua frânghie şi am legat pluta de barcă.

Am descoperit ce este un dispozitiv de apă dulce. Este un dispozitiv ce produce apă dulce din apă de mare. Are un con transparent gonflabil fixat pe un dispozitiv în formă de geamandură care are o suprafaţă de pânză cauciucată neagră în centru. Funcţionează pe principiul distilării: apa de mare de sub conul sigilat este încălzită de soare şi se evaporează, adunându-se pe suprafaţa interioară a conului. Această apă lipsită de sare picură şi se adună într-un şanţ din perimetrul conului, din care se scurge într-o pungă. Barca avea douăsprezece asemenea dispozitive. Am citit instrucţiunile cu atenţie, după indicaţiile manualului de supravieţuire. Le-am umflat pe toate şi am umplut camerele cu zece litri de apă de mare. Le-am legat împreună, cu un capăt de barcă şi celălalt de plută, ceea ce însemna că nu numai că nu pierdeam nici unul dacă s-ar fi desfăcut vreun nod, dar şi că aveam o a doua frânghie de siguranţă care să mă lege de barcă. Erau drăguţe cum pluteau pe apă, dar păreau şubrede şi mă îndoiam că aveau să producă apă dulce cu adevărat.

Mi-am direcţionat atenţia către îmbunătăţirea plutei. Am examinat fiecare nod. Am decis să transform a cincea vâslă într-un catarg. Am dezlegat-o. Cu lama în formă de fierăstrău am scobit cu greu o crestătură în ea, cam la jumătate, iar cu vârful cuţitului am făcut trei găuri în partea plată. Munceam încet, dar eficient. Mintea îmi lucra febril. După ce am terminat, am ridicat vâsla în poziţie verticală şi am fixat-o într-o adâncitură a podelei, cu partea plată în aer şi cu mânerul în jos. Am introdus

frânghia în crestătură repede, ca să nu alunece catargul. Apoi, ca să mă asigur că va sta drept şi ca să am de ce-mi agăţa acoperişul şi proviziile, am introdus frânghii prin găurile pe care le scobisem şi le-am legat de capătul vâslelor orizontale. Am legat vesta care fusese prinsă de vâsla pe care-mi sprijineam picioarele de baza catargului. Avea să aibă un dublu rol: de a asigura mai multă flotabilitate pentru a compensa greutatea verticală a catargului şi de a fi un scaun mai înalt pentru mine.

Am aruncat o pătură peste frânghii. A alunecat. Unghiul era prea abrupt. Am înfăşurat pătura pe lungime o dată, am făcut două găuri la mijlocul ei, la distanţă de treizeci de centimetri, şi am introdus o sforicică prin ele, unindu-le. Am aruncat pătura din nou, de data asta cu sfoara de jur împrejurul catargului. Aveam în sfârşit un acoperiş.

Mi-a luat aproape toată ziua să repar pluta. Aveam multe de făcut. Iar mişcarea mării, cu toate că era lină, nu-mi uşura munca. Şi mai trebuia să fiu atent şi la Richard Parker. Rezultatul n-a fost un galion. Catargul de-abia dacă îmi depăşea capul. Iar puntea era mare doar cât să poţi sta cu picioarele încrucişate sau să te întinzi chircit, într-o poziţie de foetus. Dar nu mă plângeam. Plutea şi mă salva de Richard Parker.

Când am terminat, ziua era pe sfârşite. Am luat o cutie cu apă, un desfăcător, patru biscuiţi şi patru pături. Am închis compartimentul (de data asta, foarte încet), m-am aşezat pe plută şi am dat drumul frânghiei. Barca s-a îndepărtat. Frânghia s-a întins, în timp ce frânghia de siguranţă, pe care o măsurasem mai lungă, atârna lejeră. Am pus două pături sub mine, împăturite cu grijă, ca să nu atingă apa. Pe celelalte două mi le-am pus în jurul umerilor şi m-am sprijinit cu spatele de catarg. Era mai bine acum, pe vesta de siguranţă. Speram să nu mă ud prea tare.

Am mâncat şi am privit soarele coborând pe un cer fără nori. Era un moment de relaxare. Bolta lumii avea nuanţe minunate. Stelele se adunau şi ele la spectacol; abia a dispărut pătura de culoare că au şi apărut, sclipind pe albastrul intens. Vântul adia un pic, marea se vălurea, ca într-un dans în care dansatorii se strâng către mijloc şi apoi se depărtează pentru a se strânge din nou, iar şi iar.

Richard Parker s-a ridicat. I se vedeau doar capul şi umerii peste copastie. S-a uitat la mine. Am strigat:

– Bună, Richard Parker, şi am făcut semn cu mâna.

S-a uitat din nou. A sforăit sau a strănutat, cam aşa ceva. Din nou *prusten*. Ce creatură ciudată! Ca un adevărat tigru bengalez

regal. Mă consideram norocos. Dacă nimeream cu o creatură urâtă sau proastă, un tapir sau un struţ sau un stol de curcani? Ar fi fost o companie mai plictisitoare.

Am auzit un plescăit. M-am uitat la apă. Credeam că sunt singur. Nemişcarea aerului, frumuseţea luminii, sentimentul de siguranţă relativă – toate acestea mă făcuseră să cred că eram singur. Pacea e făcută din linişte şi solitudine, nu-i aşa? E greu să fii în pace într-o staţie de metrou, nu-i aşa? Deci, ce era oare acel zgomot?

Dintr-o privire, am descoperit că marea e de fapt un oraş. Sub mine, de jur împrejur, neştiute, erau autostrăzi, bulevarde, străzi şi sensuri giratorii cu trafic infernal. Erau milioane de vietăţi, peşti ca nişte autobuze, maşini şi biciclete şi pietoni care se grăbeau, lovindu-se şi ţipând unul la altul. Culoarea predominantă era verdele. La diverse nivele, după cum puteam să-mi dau seama, erau dâre de bule verzi, fosforescente, urmele peştilor care se grăbeau. O dâră dispărea, alta apărea. Mergeau în toate direcţiile şi veneau din toate direcţiile. Erau ca acele fotografii supraexpuse făcute oraşelor noaptea, cu urmele roşii continue lăsate de maşini. Numai că aici maşinile mergeau unele deasupra celorlalte, ca pe o clădire cu zece etaje. Şi culorile erau nebuneşti. Doradele – cred că erau vreo cincizeci care patrulau pe sub plută – îşi arătau auriul, albastrul şi verdele strălucitor. Alţi peşti, pe care nu puteam să-i identific, erau galbeni, bruni, argintii, albaştri, roşii, roz, verzi, albi, în toate combinaţiile, cu dungi şi pătrăţele. Numai rechinii refuzau să fie coloraţi. Dar, oricare ar fi fost culoarea lor şi mărimea, un lucru era constant: erau într-o mişcare nebunească. Erau multe tamponări – toate cu victime, mi-e teamă – iar unele maşini se învârteau necontrolat şi se loveau de bariere, izbucnind la suprafaţă şi împrăştiind jerbe de lumini. M-am uitat la această agitaţie urbană cum se uită cineva din balon la oraşul de dedesubt. Probabil aşa arată Tokyo la orele de vârf.

M-am uitat până când s-au stins luminile.

Din *Tsimtsum*, tot ce vedeam erau delfinii. Trăsesem concluzia că Pacificul era o mare pustie, cu excepţia câtorva bancuri de peşti. Am învăţat de atunci că vasele merg prea repede pentru peşti. Poţi vedea viaţa pe mare de pe o navă la fel cum poţi vedea viaţa într-o pădure dintr-o maşină de pe autostradă. Delfinii, foarte buni înotători, se joacă pe lângă nave precum câinii pe lângă maşini: fug până nu mai pot ţine pasul. Dacă vrei să vezi adevărata viaţă sălbatică, trebuie să mergi pe jos şi să explorezi.

La fel e şi cu marea. Trebuie să te plimbi pe Pacific la pas pentru a-i vedea bogăţiile.

M-am aşezat pe o parte. Pentru prima oară în cinci zile, m-am simţit calm. Un pic de speranţă – greu câştigată, bine meritată, rezonabilă – licărea în mine. Am adormit.

CAPITOLUL 60

M-am trezit o dată în timpul nopţii. Am dat acoperişul la o parte şi m-am uitat la cer. Luna avea o formă de semilună clară şi cerul era senin. Stelele străluceau atât de sălbatic încât era absurd să spui că noaptea e întunecoasă. Marea era calmă, scăldată într-o lumină timidă, uşoară, un dans de negru şi argintiu care se întindea la nesfârşit în jurul meu. Volumul lucrurilor din jurul meu era ciudat – volumul aerului şi al apei din jurul meu şi de dedesubt. Eram jumătate şocat, jumătate înfricoşat. Mă simţeam ca Markandeya, care a căzut din gura lui Vishnu pe când acesta dormea şi a văzut întregul univers, tot ce exista. Înainte ca înţeleptul să moară de frică, Vishnu s-a trezit şi l-a luat din nou în gură. Pentru prima oară am observat – cum aveam să observ de multe ori în timpul chinului meu – că suferinţa mea avea loc într-un cadru mirific. Îmi vedeam suferinţa aşa cum era, limitată şi neînsemnată, şi eram nemişcat. Suferinţa mea nu se potrivea nicăieri. Şi puteam s-o accept. Era în ordine. (Ziua venea cu proteste: „Nu! Nu! Nu! Suferinţa mea *contează*. Vreau să trăiesc! Nu pot să nu-mi împletesc viaţa cu cea a universului. Viaţa e ca o gaură a cheii, o intrare mică în vastitatea universului – cum să nu mă refer la această viziune scurtă, concisă asupra lucrurilor? Această gaură e tot ce am!“) Am început să mă rog în mahomedană şi m-am culcat.

CAPITOLUL 61

A doua zi, nu mai eram ud şi mă simţeam puternic. Era de neînţeles, având în vedere starea de tensiune în care mă aflam şi faptul că mâncasem atât de puţin în ultimele zile.

Era o zi frumoasă. Am decis să încerc să pescuiesc pentru prima oară în viaţă. După ce am mâncat trei biscuiţi şi am băut o cană de apă, am citit ce spunea manualul de supravieţuire despre acest subiect. A apărut prima problemă: momeala. M-am gândit.

Erau animalele moarte, dar nu mă vedeam furând de sub nasul unui tigru. El nu şi-ar fi dat seama că acest lucru i-ar fi adus mult mai mult în schimb. Am decis să-mi folosesc pantoful care-mi mai rămăsese. Pe celălalt îl pierdusem la naufragiu.

M-am căţărat pe barcă şi am luat din cufăr una din truseIe de pescuit, cuţitul şi o găleată. Richard Parker stătea pe o parte. Coada i s-a mişcat când am ajuns la prova, dar nu şi-a ridicat capul. Am îndepărtat pluta.

Am legat un cârlig de un fir, pe care l-am legat de undiţă. Am adăugat greutăţi. Mi-am scos pantoful şi l-am tăiat în bucăţi. Era greu pentru că pielea era tare. Am băgat cârligul prin momeală în aşa fel încât să nu se vadă şi am aruncat undiţa. Erau atât de mulţi peşti noaptea trecută încât mă aşteptam să fie foarte uşor.

N-am prins nimic. Tot pantoful a dispărut, bucată cu bucată, cu fiecare muşcătură, până când am rămas doar cu talpa de cauciuc şi cu şireturile. Când şireturile s-au dovedit ineficiente ca viermişori, am încercat talpa, toată. N-a fost o idee prea bună. Am simţit o smucitură scurtă şi apoi undiţa a devenit uşoară. O pierdusem pe toată.

Pierderea nu m-a afectat prea tare. Mai erau şi alte cârlige, fire şi greutăţi, pe lângă o altă trusă. Şi nici măcar nu pescuiam doar pentru mine. Eu aveam destulă mâncare.

Totuşi, o parte a minţii mele – cea pe care nu vrem s-o auzim – m-a certat. „Prostia are un preţ. Data viitoare ar trebui să arăţi mai multă grijă şi înţelepciune."

Mai târziu, în aceeaşi dimineaţă, a apărut a doua broască ţestoasă. A venit chiar înspre plută. Ar fi putut să mă muşte de fund dacă ar fi vrut. Când s-a întors, am apucat-o de înotătoarea din spate, dar imediat i-am dat drumul cu oroare. S-a îndepărtat.

Aceeaşi parte a minţii mele care mă certase pentru eşecul la pescuit m-a certa din nou: „Cu ce intenţionezi să-ţi hrăneşti tigrul? Cât crezi că va rezista cu trei animale moarte? Trebuie să-ţi aduc aminte că tigrii nu mănâncă leşuri? Poate că în situaţia asta n-o să facă prea multe mofturi, dar crezi că nu te va ataca pe tine, băiatul indian, sursă de carne proaspătă, înainte de a se mulţumi cu mortăciuni? Dar apa? Ştii cât de nervoşi devin tigrii fără apă. I-ai simţit respiraţia în ultima vreme? E îngrozitoare. Ăsta e un semn rău. Poate crezi că o să bea apă din Pacific şi faptul că o să-şi potolească setea o sa-ţi permită să ajungi în America? E uimitoare această capacitate limitată a tigrilor din Sundarbans de a elimina sarea. Vine din faptul că au trăit mult în pădurile mlăştinoase de mangrove, presupun. Dar e *limitată*. Nu

se spune că tigrii care beau prea multă apă salină pot deveni mâncători de oameni? A, uite, vorbeam de lup. Iată-l. Cască. Ce imensă peşteră roz! Şi acele galbene stalactite şi stalagmite. Poate într-o zi vei avea posibilitatea s-o vizitezi."

Limba lui Richard Parker, de mărimea şi culoarea unei sticle de apă fierbinte făcute din cauciuc, s-a retras, iar el şi-a închis gura. A înghiţit.

Mi-am petrecut restul zilei într-o îngrijorare cumplită. Am stat departe de barcă. În ciuda predicţiilor mele sumbre, Richard Parker şi-a petrecut timpul destul de calm. Mai avea apă de la ploaie şi nu părea să-i fie foame. Dar scotea nişte sunete tipice pentru un tigru – mârâituri şi gemete – care nu mă linişteau deloc. Ghicitoarea părea de nerezolvat: ca să pescuiesc aveam nevoie de momeală, dar aveam momeală doar dacă aveam peşte. Ce puteam să fac? Să-mi folosesc un deget? O ureche?

Soluţia a apărut după-amiază într-un mod foarte neaşteptat. Mă suisem în barcă. Mai mult: căutam prin cufăr cu înfrigurare o soluţie salvatoare. Legasem pluta în aşa fel încât să fie la doi metri de barcă. Credeam că puteam să scap de Richard Parker cu doar o săritură. Disperarea mă împinsese la acest gest disperat.

Negăsind nimic, nici momeală, nici idei, m-am ridicat – ca să descopăr că Richard Parker se uita fix la mine. Era la capătul celălalt al bărcii, unde fusese zebra, se ridicase şi se uita la mine, parcă aşteptând să-l observ. Cum de nu-l auzisem mişcându-se? Ce-am gândit de-am crezut că pot să-l depăşesc? Deodată ceva m-a lovit peste faţă. Am ţipat şi am închis ochii. Cu viteza unei feline, sărise şi mă lovise peste faţă cu laba. Avea să-mi sfâşie faţa cu ghearele, aşa aveam să mor, o moarte teribilă. Durerea era atât de mare încât n-am simţit nimic. Binecuvântat fie şocul. Acea parte din noi care ne protejează de suferinţă şi durere. În inima vieţii există o cutie cu ace de siguranţă. Am scâncit:

– Haide, Richard Parker, termină odată! Dar, te rog, fă-o repede!

Nu se grăbea. Era la picioarele mele şi scotea tot felul de sunete. Fără îndoială, descoperise compartimentul şi bogăţiile. Am deschis un ochi, cu teamă.

Era un peşte. Era un peşte în cufăr. Sărea ca orice peşte pe uscat. Era cam de patruzeci de centimetri şi avea aripi. Un peşte zburător. Suplu şi de un gri-bleu, cu aripi uscate, fără pene şi ochi rotunzi şi galbeni, care nu clipeau. El mă lovise în faţă, nu Richard Parker. Era tot la patru metri şi jumătate, întrebându-se

ce făceam. Dar văzuse peştele. Citeam curiozitatea pe faţa lui. Era gata să investigheze.

M-am aplecat, am luat peştele şi l-am aruncat spre el. Aşa intenţionam să-l îmblânzesc! Unde mersese şobolanul avea să meargă şi peştele. Din păcate, peştele zburător zboară. În aer, la jumătatea distanţei dintre noi, peştele a cotit şi a căzut în apă. S-a întâmplat cu iuţeala fulgerului. Richard Parker a întors capul şi a hăpăit, dar peştele a fost mai iute. A părut mirat şi dezamăgit. S-a întors din nou spre mine. „Unde-i cadoul meu?" părea să întrebe faţa lui. M-a cuprins teama şi tristeţea. M-am întors pe plută dezamăgit.

În momentul acela, aerul a vibrat şi ne-am trezit cu un stol de peşti zburători. Au venit ca un roi de lăcuste. Nu numai ca număr; era ceva de insectă în zborul lor zbârnâit. Au izbucnit din apă, cu zecile, unii făcând flick-flack-uri de aproape o sută de metri în aer. Unii au plonjat în apă chiar în faţa bărcii. Unii au trecut peste ea. Unii s-au lovit de margine, cu un sunet de pocnitoare. Alţii, mai norocoşi, au reuşit să sară peste prelată direct în apă. Alţii, mai puţin norocoşi, au căzut direct pe barcă, unde au început să se zbată cu zgomot. Iar alţii au venit direct spre noi. Neprotejat cum eram, am simţit că trăiam martiriul de la Saint Sebastian. Fiecare peşte care mă lovea era ca o săgeată care-mi pătrundea în carne. Am apucat o pătură ca să mă protejez şi în acelaşi timp să pot prinde câţiva. M-am ales cu tăieturi şi vânătăi pe tot corpul.

Motivul acestui măcel a devenit evident: doradele ieşiseră din apă şi îi urmăreau. Doradele, mai mari, nu puteau să-i urmeze, dar înotau mai repede şi plonjoanele lor lungi erau foarte puternice. Puteau să-i depăşească pe peştii zburători dacă erau în urma lor şi săreau din apă în acelaşi timp şi în aceeaşi direcţie. Erau şi rechini; şi ei săreau din apă, nu la fel de precis, dar devastator pentru unele dorade. Acest măcel acvatic n-a durat mult, dar atât cât a durat, apa a părut că fierbe, peştii au făcut salturi uimitoare şi fălcile şi-au făcut datoria.

Richard Parker era mai rezistent decât mine în faţa atacurilor acestor peşti şi mult mai eficient. S-a ridicat şi a început să blocheze atacul prin muşcături. Pe mulţi i-a mâncat de vii, întregi, cu aripile zbătându-se în gură. Era un spectacol uimitor de viteză şi putere. De fapt, nu viteza era cea care impresiona, ci încrederea pur animală, dedicarea totală momentului. Un asemenea amestec de uşurinţă şi concentrare ar putea să-l facă invidios şi pe un yogin.

Când s-a terminat, rezultatul, pe lângă durerile pe care mi le provocase, a fost o recoltă de şase peşti zburători în compartiment şi un număr şi mai mare în barcă. Am înfăşurat unul în pătură şi m-am dus cu el către plută.

Am deliberat totul. Pierderea pantofului de dimineaţă avusese un efect de şoc asupra mea. Nu puteam să-mi mai permit o altă greşeală. Am desfăcut pătura şi am scos peştele cu atenţie, ţinându-l cu o mână ca să nu zboare. Cu cât vedeam mai mult din el, cu atât eram mai dezgustat. I-am văzut capul. Cum îl ţineam, părea o ciudată îngheţată de peşte ieşind dintr-un con de pătură. Peştele căuta apa cu gura, care se deschidea şi se închidea odată cu branhiile. Îl simţeam lovindu-mi mâna cu aripile. Am întors găleata şi i-am pus capul pe fund. Am luat securea şi am ridicat-o în aer.

Am încercat să cobor securea de mai multe ori, dar n-am reuşit. Sentimentalismul meu pare ridicol dacă luăm în considerare toate evenimentele prin care trecusem până atunci, dar acelea erau faptele altora, ale unor animale carnivore. Cred că am fost parţial răspunzător pentru moartea şobolanului, dar eu doar l-am aruncat; Richard Parker a fost cel care l-a ucis. O viaţă de vegetarian paşnic stătea între mine şi decapitarea voită a peştelui.

Am acoperit capul peştelui cu pătura şi am ridicat securea. Din nou mi-a tremurat mâna. Ideea era mult prea sângeroasă pentru mine.

Am pus securea jos. Am să-i rup gâtul, pe nevăzute, am decis. L-am înfăşurat strâns în pătură. Am început să-l îndoi cu amândouă mâinile. Cu cât apăsam mai tare, cu atât peştele se zbătea mai tare. Îmi imaginam cum m-aş simţi eu, înfăşurat într-o pătură, cu cineva care ar fi vrut să-mi rupă gâtul. Am fost îngrozit. Am renunţat de câteva ori. Totuşi, ştiam că trebuia s-o fac; cu cât întârziam, cu atât prelungeam suferinţa peştelui.

Cu lacrimile curgând, am continuat până am auzit un trosnet şi n-am mai simţit nici o mişcare. Am scos pătura. Peştele murise. Era rupt în două şi sângera într-o parte a capului, la nivelul branhiilor.

Am plâns pe săturate pentru sufletul lui. Era prima fiinţă pe care o omorâsem. Eram un ucigaş. Eram la fel de vinovat precum Cain. Aveam şaisprezece ani, eram un băiat inofensiv, studios şi religios şi acum aveam mâinile pătate de sânge. E o povară foarte grea. Orice viaţă e sfântă. Nu uit niciodată să mă rog pentru acest peşte.

După asta a fost mai uşor. Acum, că era mort, peştele zburător arăta ca orice peşte din piaţa de la Ponticherry. Era altceva, ceva în afara schemei esenţiale a creaţiei. L-am tăiat în bucăţi cu securea şi l-am pus în găleată.

Înainte de a se lăsa noaptea am încercat să pescuiesc din nou. La început n-am avut mai mult noroc decât dimineaţă. Dar succesul a venit imediat. Peştii au început să tragă la cârlig. Interesul lor era evident. Am observat că erau peşti mici, prea mici pentru cârlig. Deci am aruncat undiţa mai departe şi am lăsat-o să se scufunde mai mult, dincolo de peştii mici care se adunaseră în jurul plutei.

Numai când am folosit peştele zburător drept momeală, când am aruncat undiţa mai departe şi am tras-o repede, făcând capul să plutească pe suprafaţa apei, am văzut primul peşte muşcând. O doradă a ţâşnit şi a apucat peştele. Am lăsat firul liber ca să fiu sigur că a muşcat bine, după care am smucit cu putere. Doarada a ieşit din apă trăgând de undiţă atât de tare încât am crezut că o să mă tragă de pe plută. Mi-am făcut curaj. Undiţa s-a curbat. Era de foarte bună calitate; nu se rupea. Am început să aduc dorada către plută. Se lupta din toate puterile, zbătându-se, plonjând şi împroşcând cu apă. Firul îmi tăia mâna. Mi-am înfăşurat mâinile în pătură. Inima îmi bătea cu putere. Peştele era mai puternic decât un taur. Nu eram sigur că o să pot să-l scot.

Am observat că toţi peştii se îndepărtaseră de plută şi de barcă. Fără îndoială simţeau disperarea doradei. M-am grăbit. Mă dureau braţele. De fiecare dată când reuşeam s-o aduc aproape de barcă, se zbăteau o asemenea frenezie că trebuia să mai dau drumul la fir.

În cele din urmă am reuşit s-o aduc la bord. Avea cam un metru lungime. Găleata era prea mică. I-ar fi venit ca o pălărie. Am ţinut-o la pământ îngenunchind şi folosindu-mi ambele mâini. Era o masă de muşchi, atât de mare încât coada mă lovea când pe mine, când puntea. Mă zgâlţâia aşa cum zgâlţâie un taur un cow-boy. Eram într-o dispoziţie triumfătoare. Dorada e un peşte minunat, mare, cărnos şi neted, cu o frunte bombată care arată o personalitate puternică, o aripioară dorsală lungă, mândră ca o creastă de cocoş şi o haină de solzi netedă şi strălucitoare. Am simţit că îi dădeam destinului o lovitură serioasă cu această frumoasă pradă. Mă răzbunam pe mare, pe vânt, pe naufragiu, pe tot ce-mi era potrivnic.

– Mulţumesc, Zeule Vishnu, mulţumesc! am strigat. O dată ai salvat lumea sub forma unui peşte. Acum m-ai salvat pe mine luând forma unui peşte. Mulţumesc!

L-am omorât uşor. M-aş fi lipsit de această corvoadă – de fapt era pentru Richard Parker şi el l-ar fi omorât uşor – dacă n-ar fi fost cârligul din gură. Exultam la vederea doradei din vârful undiţei – aş fi mai puţin entuziasmat dacă ar fi un tigru. Am rezolvat problema direct. Am luat securea şi am început să-l lovesc cu mânerul în cap de mai multe ori, cu ambele mâini (nu aveam inima să folosesc partea ascuţită). Când a murit, dorada a făcut ceva extraordinar: şi-a schimbat culoarea în mai multe culori, într-o succesiune rapidă. Albastru, verde, roşu, auriu, violet străluceau ca un neon pe când se lupta cu moartea. Am avut impresia că lovesc un curcubeu (am aflat mai târziu că dorada e celebră pentru modul în care îşi schimbă culoarea atunci când moare). În cele din urmă, s-a potolit, culoarea a revenit la normal şi am putut să-i scot cârligul din gură. Am reuşit chiar să recuperez o parte din momeală.

Dacă vă întrebaţi cum am putut să trec într-o perioadă aşa de scurtă de la jelitul unui peşte zburător la omorul bestial comis asupra unei dorade, v-aş putea spune că faptul de a profita de greşeala de navigaţie a unui peşte zburător m-a făcut să fiu timid şi trist, în timp ce emoţia prinderii doradei m-a făcut să fiu sigur pe mine şi sângeros. Dar de fapt explicaţia e alta. E simplă şi brutală: o persoană se poate obişnui cu orice, chiar şi cu omorul.

Am tras pluta lângă barcă plin de mândria vânătorului. Am adus-o lângă margine. Mi-am rotit braţul şi am aruncat dorada peste bord. A aterizat cu o bufnitură şi a provocat o expresie de surpriză pe faţa lui Richard Parker. După ce a mirosit-o, l-am auzit mestecând. M-am dat jos, fără să uit să fluier tare de câteva ori pentru a-i aduce aminte lui Richard Parker că eu eram cel care-i adusese hrană proaspătă. M-am oprit să iau nişte biscuiţi şi o cutie de apă. Cei cinci peşti zburători din compartiment muriseră. Le-am smuls aripile şi le-am aruncat, apoi am înfăşurat peştii în mult vestita pătură.

Până ce m-am spălat de sânge, am curăţat echipamentul de pescuit, am aranjat totul şi am luat masa de seară, s-a lăsat noaptea. O perdea uşoară de nori masca luna şi stelele şi era foarte întuneric. Eram obosit, dar încă emoţionat de evenimentele ultimelor ore. Sentimentul că făcusem ceva îmi aducea satisfacţie; nu mă gândisem deloc la mine sau la situaţia mea disperată. Pescuitul era cu siguranţă o ocupaţie mult mai plăcură decât spusul

poveştilor sau jocurile. Am decis să reîncep mâine, de îndată ce răsărea soarele.

Am adormit, cu gândul la culorile doradei muribunde.

CAPITOLUL 62

Noaptea aceea am dormit în reprize. Înainte de răsărit am încetat să mai încerc să adorm şi m-am ridicat într-un cot. Am tras cu coada ochiului la tigru. Richard Parker era agitat. Gemea, mârâia şi se plimba de colo-colo în barcă. Era impresionant. Am evaluat situaţia. Era imposibil să fie flămând. Sau cel puţin nu într-un mod periculos. Îi era sete? Limba îi atârna din gură, dar nu gâfâia. Iar stomacul şi labele încă îi erau ude. Dar nu foarte ude. Probabil nu mai era destulă apă în barcă. În curând avea să i se facă sete.

M-am uitat la cer. Pânza de nori dispăruse. Cerul era senin, cu excepţia câtorva WISPS la orizont. Urma o altă zi caldă, fără ploaie. Marea se mişca letargic, ca şi cum era deja extenuată de căldura care se anunţa.

M-am sprijinit de catarg şi m-am gândit. Biscuiţii şi pescuitul ne asigurau mare parte a hranei. Partea lichidă era problema. Era apă cât vedeai cu ochii, dar era sărată. Ce-ar fi fost dacă aş fi amestecat nişte apă proaspătă cu apă sărată? Mai întâi trebuia să fac rost de mai multă apă proaspătă. Cutiile nu aveau să dureze mult, având în vedere că eram doi – de fapt nu-mi făcea plăcere s-o împart cu Richard Parker – şi era o prostie să te bazezi numai pe apa de ploaie.

Dispozitivul de apă proaspătă era singurul mijloc prin care puteam obţine apă de băut. M-an uitat la dispozitive cu neîncredere. Erau pe apă de două zile deja. Am observat că una din ele se dezumflase. Am tras de sfoară să văd ce problemă avea. Am umflat-o. Fără să mă aştept la prea multe, am încercat apa care era în pungă. Am dat de o pungă destul de voluminoasă. M-a trecut un fior. M-am controlat. Probabil pătrunsese apă sărată. Am scos punga şi, conform instrucţiunilor, am aplecat-o. Am închis cele două robinete care duceau la pungă, am desfăcut-o şi am scos-o din apă. Era dreptunghiulară şi era făcută din plastic galben, gros şi moale. Avea semne de nivel pe margine. Am gustat apa. Era fără sare.

– Vaca mea de mare! am exclamat. Ai făcut treabă bună! Ce lapte delicios! Cu un pic de gust de cauciuc, dar nu mă plâng. Uită-te cum beau!

Am terminat punga. Avea o capacitate de un litru şi era aproape plină. După un moment de satisfacţie, în care am închis ochii de plăcere, am pus punga la loc. Am verificat celelalte pungi. Toate aveau ugerele pline. Am strâns laptele proaspăt, peste opt litri, în găleata de peşte. Instantaneu, aceste maşinării mi-au devenit la fel de preţioase ca vitele pentru fermier. Şi chiar arătau ca nişte vaci pe păşune, cum pluteau înşirate. Am început să am grijă de ele, să aibă destulă apă de mare şi să aibă camerele şi conurile umflate la presiunea potrivită.

După ce am adăugat un pic de apă de mare în găleată, am aşezat-o pe banca de pe margine, dincolo de prelată. Începutul arşiţei îl găsea pe Richard Parker la adăpost. Am legat găleata de margine, într-un loc ferit. Am tras cu ochiul peste copastie. Stătea pe o parte. Vizuina era o imagine de coşmar. Toate leşurile erau unele peste altele, în descompunere. Am recunoscut nişte picioare, părţi din capete, multe oase. Era plin de aripi de peşti zburători.

Am tăiat un peşte zburător şi am aruncat o bucată pe banca de pe margine. După ce mi-am luat tot ce-mi trebuia din cufăr şi m-am pregătit să plec, am mai aruncat o bucată de peşte peste prelată, în faţa lui Richard Parker. A avut efectul scontat. Pe când mă îndepărtam, l-am văzut ieşind din bârlog şi luând o bucată. Când şi-a întors capul, a văzut cealaltă bucată şi un alt obiect lângă ea. S-a ridicat. Şi-a aplecat capul imens deasupra găleţii. Mi-a fost frică să n-o verse, dar n-a făcut-o. Faţa i-a dispărut în ea, era cam mică pentru el, şi a început să lipăie. Peste puţin timp găleata a început să zornăie, goală. Când a ridicat capul, m-am uitat la el agresiv şi am suflat în fluier de câteva ori. A dispărut sub prelată.

Mi-am dat seama că, cu fiecare zi, barca arăta din ce în ce mai mult ca o grădină zoologică: Richard Parker avea locul lui adăpostit pentru somn şi odihnă, hrană, loc de pândă şi o băltoacă pentru apă.

Temperatura a urcat. Căldura a devenit sufocantă. Mi-am petrecut restul zilei la umbra acoperişului, pescuind. Se pare că avusesem norocul începătorului cu prima doradă. N-am prins nimic toată ziua, nici după-amiaza, când se însufleţeşte totul pe mare. A apărut o broască ţestoasă, diferită de cealaltă, de culoare verde, mai voluminoasă şi cu o carapace mai netedă, dar cu aceeaşi privire fixă. N-am făcut nimic, dar m-am gândit că ar fi trebuit.

Singurul lucru bun era că dispozitivele de apă dulce lucrau intens, dată fiind temperatura ridicată care provoca evaporarea apei de mare.

Ziua s-a sfârşit. Calculasem că a doua zi se împlinea o săptămână de la naufragiu.

CAPITOLUL 63

Familia Robertson a supravieţuit treizeci şi opt de zile pe mare. Căpitanul Bligh de pe celebra navă revoltată Bounty şi tovarăşii săi naufragiaţi au supravieţuit patruzeci şi şapte de zile. Steven Callahan a supravieţuit şaptezeci şi şase. Owen Chase, a cărui poveste despre scufundarea navei Essey de o balenă l-a inspirat pe Herman Melville pentru romanul Moby Dick, a supravieţuit optzeci şi trei de zile, cu doi camarazi, cu o şedere de o săptămână pe o insulă neprimitoare. Familia Bailey a supravieţuit 118 zile. Am auzit despre un negustor coreean numit Poon, cred, care a supravieţuit în Pacific 173 zile în anii '50.

Eu am supravieţuit 227 zile. Atât a durat încercarea mea, peste şapte luni.

Am avut grijă să fiu tot timpul ocupat. Asta e una dintre posibilele explicaţii ale supravieţuirii mele. Pe o barcă de salvare sau pe o plută e întotdeauna ceva de făcut. O zi obişnuită arăta cam aşa:

De la răsărit până la mijlocul dimineţii
trezirea

rugăciunea

micul dejun pentru Richard Parker

inspecţie generală a bărcii şi a plutei, cu atenţie specială pentru la noduri şi frânghii

întreţinerea dispozitivelor de apă dulce (curăţare, umflare, umplere cu apă)

micul dejun şi inspecţia rezervelor de mâncare

pescuitul şi pregătirea peştelui (curăţare, aşezarea la soare pentru uscare)

Jumătatea dimineţii până la prânz:

rugăciunea

prânz uşor

odihnă şi activităţi relaxante (jurnal, examinarea bubelor şi a rănilor, întreţinerea echipamentului, observarea lui Richard Parker)

Jumătatea după-amiezii până seara devreme:
rugăciunea
pescuit şi pregătirea peştelui
întreţinerea peştelui uscat (întoarcere, tăierea părţilor putrede)
pregătirea pentru masa de seară
masa de seară pentru mine şi Richard Parker

Apus:
inspecţie generală a plutei şi a bărcii (din nou nodurile şi frânghiile)
colectarea apei dulci şi stocarea ei
stocarea hranei şi a echipamentului
pregătirea pentru noapte (făcut patul, pregătirea rachetelor luminoase, în caz de apariţie a vreunui vapor şi a recipientului de apă de ploaie, în caz de ploaie)
rugăciunea

Noapte:
dormit iepureşte
rugăciunea

Dimineţile erau de obicei mai bune decât după-amiezele, când timpul trecea mai greu.

Programul se modifica în funcţie de evenimente neprevăzute. Ploaia, la orice moment al zilei, oprea orice activitate; pentru că în timpul ploii, trebuia să ţin deschise recipientele pentru apa de ploaie şi eram ocupat cu stocarea apei. Vizita unei ţestoase era un alt eveniment tulburător. Iar Richard Parker era un permanent element imprevizibil. Găzduirea lui era una dintre priorităţile de necontestat. Nu avea un program fix în afară de somn şi masă, dar uneori se trezea din letargie şi o pornea la plimbare prin teritoriu, făcând zgomot şi făcând pe mofturosul. Spre fericirea mea, soarele şi marea îl oboseau imediat şi se întorcea sub prelată ca să zacă pe o parte sau pe burtă, ţinându-şi capul pe labele din faţă încrucişate.

Dar erau şi lucruri care nu ţineau de necesitate. Îmi petreceam ore observându-l pentru că era o distracţie. Tigrul e un animal fascinant oricând, cu atât mai mult când e singurul tău tovarăş.

La început, tot timpul mă uitam după un vapor care să mă salveze. Dar după câteva săptămâni, cinci sau şase, am încetat cu totul.

Şi am supravieţuit tocmai pentru că am renunţat. Povestea mea a început într-o zi din calendar – 2 iulie 1977 – şi s-a terminat într-o zi din calendar – 14 februarie 1978 – dar între cele două date n-a existat calendar. N-am numărat zilele, săptămânile sau lunile. Timpul este o iluzie care ne face să gâfâim. Am supravieţuit pentru că am uitat până şi noţiunea de timp.

Îmi aduc aminte doar de evenimente, întâlniri şi obiceiuri, semne care apar când şi când din oceanul timpului şi mi s-au imprimat în memorie: mirosul rachetelor de mână, uciderea ţestoaselor, biologia algelor, de exemplu. Şi multe altele. Dar nu ştiu dacă pot să le pun în ordine. Amintirile sunt amestecate.

CAPITOLUL 64

Hainele mi se dezintegrau, victimele soarelui şi ale sării. Mai întâi au devenit ca pânza de păianjen. Apoi a rămas doar urzeala şi cusăturile. Apoi s-au desprins şi ele. Luni de zile am fost gol-goluţ, cu excepţia fluierului care îmi atârna de gât de o sfoară.

Arsurile de la apa sărată – roşii, mutilante – erau lepra mărilor, transmisă de apa care mă uda. Acolo unde apăruseră, pielea era mai sensibilă: atingerea accidentală a unei răni deschise era atât de dureroasă că îmi venea să ţip. De obicei, aceste arsuri apăruseră pe acele părţi ale corpului care erau mai expuse la atingerea apei şi a lemnului plutei, adică pe spate. Erau zile în care de-abia îmi găseam o poziţie în care să mă pot odihni. Timpul şi soarele vindecau o rană, dar procesul era lent, şi noi arsuri apăreau dacă pielea nu era uscată.

CAPITOLUL 65

Am petrecut ore încercând să descifrez rândurile din manualul de supravieţuire care se refereau la navigaţie. Erau explicaţii cum să supravieţuieşti pe mare, dar se presupunea că ai ceva cunoştinţe despre navigaţie. În viziunea autorului, naufragiatul era un marinar experimentat, care, cu busola, harta şi sextantul în mână, ştia cum să-şi găsească drumul în situaţii limită, şi chiar cum să iasă din necaz. Rezultatul era: „Amintiţi-vă, timpul e distanţă. Nu uitaţi să vă întoarceţi ceasul" sau „Latitudinea poate fi măsurată cu degetele, dacă e nevoie:" Aveam un ceas, dar acum

era pe fundul Pacificului. L-am pierdut când s-a scufundat *Tsimtsum.* Cât despre latitudine şi longitudine, cunoştinţele mele marinăreşti se limitau la ce trăia *în* mare şi nu se extindeau şi la ce plutea *pe* mare. Vânturile şi curenţii erau un mister pentru mine. Stelele nu însemnau nimic. Nu puteam să numesc nici măcar o constelaţie. Familia mea se ghida doar după o stea: soarele. Ne culcam devreme şi ne sculam devreme. Mă uitasem în viaţa mea la un număr de bolte înstelate, când natura pictează cele mai frumoase imagini cu doar două culori, am simţit mirarea şi micimea pe care toţi le simţim, şi acest spectacol mi-a dat un simţ al direcţiei, cu siguranţă, dar totul era în sens spiritual, nu geografic. Nu aveam nici cea mai vagă idee cum te poate ghida un cer înstelat. Cum pot stelele, chiar dacă sclipesc, să mă ajute să-mi găsesc drumul dacă îşi tot schimbă locul pe cer?

Am renunţat să mai aflu. Orice cunoştinţe pe care puteam să le dobândesc erau inutile. Nu aveam mijloace de a verifica unde eram – nu aveam nici pânze, nici motor, aveam vâsle, dar nu suficient de puternice. Ce sens avea să planific un curs, dacă nu puteam să-l urmez. Şi chiar dacă aş fi putut, cum să ştiu în ce direcţie să merg? Spre vest, înapoi de unde veneam? Spre est, spre America? Spre nord, spre Asia? Spre sud, spre drumul vapoarelor? Fiecare era un curs bun şi rău în egală măsură.

Aşa că am plutit. Vânturile şi curenţii au decis încotro. Timpul a devenit distanţă pentru mine în felul în care e şi pentru muritori – am călătorit de-a lungul drumului vieţii – şi am făcut alte lucruri cu degetele în loc să măsor latitudinea şi longitudinea. Am aflat mai târziu că mergeam pe un drum îngust, contra curentul ecuatorial al Pacificului.

CAPITOLUL 66

Am pescuit cu diverse cârlige, la diverse adâncimi, diverse tipuri de peşti, de la pescuitul la adâncime, cu cârlige imense şi multe plutitoare, până la pescuitul de suprafaţă, cu cârlige mai mici şi unul sau două plutitoare. Succesul a venit greu, dar când a venit, a fost foarte apreciat, deşi efortul era disproporţionat faţă de răsplată. Orele erau lungi, peştii erau mici, iar Richard Parker era înfometat tot timpul.

Căngile s-au dovedit în final cel mai valoros echipament al meu. Erau trei piese: două piese tubulare care formau săgeata – una cu un mâner de plastic la capăt şi un inel de siguranţă – şi un

cap care consista dintr-un cârlig de cinci centimetri şi sfârşind într-un vârf de forma unui ac. Asamblată, fiecare cange avea aproape un metru şi jumătate lungime şi era la fel de uşoară şi rezistentă ca o sabie.

Mai întâi am pescuit în marea deschisă. Lăsam cangea să se scufunde la o adâncime de cam un metru douăzeci, câteodată cu o bucată de peşte ca momeală, şi aşteptam. Aşteptam ore în şir, cu trupul atât de încordat încât începea să mă doară. Când simţeam că e timpul, smuceam cangea din toate puterile. Decizia dura o fracţiune de secundă. Experienţa mă învăţase că era mai bine să loveşti când aveai toate şansele de izbândă, decât să ataci cu furie, pentru că un peşte învaţă şi el din experienţă şi cade rareori de două ori în aceeaşi capcană.

Când aveam noroc, prindeam un peşte şi-l aruncam în barcă. Adesea, străpungeam un peşte în stomac sau în coadă, dar scăpa cu o mişcare rapidă. Rănit, era pradă uşoară pentru alt prădător, un dar pe care nu intenţionasem să i-l fac. Deci, cu peştii mai mari, ţinteam în zona de sub branhii şi în zona aripioarelor laterale, pentru că reacţia instinctivă a unui peşte lovit în acea zonă este să înoate spre suprafaţă, departe de cârlig, chiar în direcţia în care trăgeam. Rezultatul era următorul: înţepat, peştele sărea din apă chiar în faţa mea. Îmi pierdeam repede dorinţa de a atinge viaţa din adâncuri. Un peşte sărind din apă se confrunta cu un băiat înfometat care avea o metodă directă, practică de a-l captura. Îi dădeam drumul căngii dacă simţeam că nu avea un punct de sprijin – nu uitasem să o leg de plută cu o sfoară – şi prindeam peştele în mâini. Degetele, deşi boante, erau mai îndemânatice decât cârligul. Lupta era rapidă şi furibundă. Peştii erau alunecoşi şi disperaţi, dar eu eram doar disperat. De-aş fi avut la fel de multe braţe ca zeiţa Durga – două ca să ţină cangea, patru ca să apuce peştele şi două ca să rotească bardele! Dar trebuia să mă descurc aşa cum puteam. Le băgam mâinile în ochi, în branhii, le zdrobeam stomacul cu genunchii, le muşcam coada cu dinţii – făceam tot ce era posibil ca să-i ţin până luam securea şi le tăiam capul.

Timpul şi experienţa m-au ajutat să mă perfecţionez. Am devenit mai agil şi mai îndrăzneţ. Simţeam ce trebuie să fac.

Am avut mai mult succes atunci când am început să folosesc o parte din plasa cargoului. Era inutil, ca năvod – prea ţeapăn şi prea greu şi nu destul de strâns. Dar era perfect ca momeală. Plutind pe suprafaţa apei, s-a dovedit foarte atractiv pentru peşti, mai ales când s-a umplut de alge. Pentru unii, cei lenţi, s-a dove-

dit o locuinţă foarte bună, iar pentru alţii, cei iuţi, un loc pe care se opreau să-l viziteze. Nici rezidenţii, nici trecătorii nu bănuiau că era şi un cârlig ascuns pe acolo. Erau unele zile – din păcate prea puţine – când puteam să prind orice îmi doream. În asemenea momente, vânam mult mai mult decât îmi trebuia; nu mai era loc pe barcă pentru a usca toată cantitatea de peşte, ca să nu mai vorbim de faptul că nu puteam să mănânc tot. Păstram ce puteam, iar Richard Parker primea restul. În timpul acelor zile de abundenţă, atingeam atâţia peşti încât eram strălucitor de la toţi solzii care mi se lipeau de piele. Purtam toate acele semne precum poartă hinduşii semnele divinităţii pe frunte. Dacă aş fi fost găsit atunci, sunt sigur să marinarii ar fi crezut că sunt un zeu al peştilor care îşi domina regatul şi n-ar fi oprit. Acelea erau zilele bune. Erau rare.

Ţestoasele erau o pradă uşoară, într-adevăr, aşa cum spunea manualul de supravieţuire. Dacă ar fi să alegem două titluri: „vânătoare" şi „prindere", ele s-ar încadra în categoria „prindere". Deşi erau masive, ca nişte tancuri, nu înotau nici bine, nici repede; puteai să le prinzi cu o mână. Dar manualul nu-ţi spunea că o broască prinsă nu era neapărat şi o broască pe care o aveai. Trebuia s-o ridici la bord, ceea ce era foarte dificil, având în vedere că avea cam şaizeci de kilograme. Era o muncă pentru care era necesară forţa fizică demnă de un Hanuman (unul dintre eroii epici indieni). Am reuşit trăgând-o la prova şi legându-i o frânghie în jurul gâtului, a unei labe din faţă şi a uneia din spate. Am tras până am simţit că mi se rup mâinile şi-mi explodează capul. Am dus frânghia pe după prelată, pe partea cealaltă a provei; de fiecare dată când frânghia ceda, mă opinteam din răsputeri ca să nu-mi pierd prada. Si aşa, încetul ce încetul, am reuşit s-o urc la bord. Toată operaţiunea dura foarte mult. Îmi aduc amine că, o dată, o ţestoasă a spânzurat de marginea bărcii vreo două zile, bătând din labe în tot acest timp. Se întâmpla ca în ultima fază a ridicării ţestoasa să mă ajute fără să vrea. În dorinţa de a se elibera, trăgea de frânghii, ca şi mine, şi broasca trecea de copastie. Se prăbuşea pe punte, extenuată, dar jubilând.

Ţestoasele verzi de mare îmi dădeau mai multă carne decât celelalte, iar carapacea de pe burta lor era mai subţire. Cu toate acestea, erau mai mari, uneori prea mari pentru un naufragiat care se afla pe mare de atâta timp.

Doamne, şi când te gândeşti că sunt vegetarian! Când te gândeşti că, în copilărie, tremuram la auzul pocnetului unei banane

care se rupea pentru că-mi imaginam că era gâtul unui animal! Am ajuns la un nivel inimaginabil de sălbăticie.

CAPITOLUL 67

Partea de sub plută devenise un loc unde se adunau o mulţime de forme de viaţă. La început au fost alge verzi şi moi care se agaţă de vestele de salvare şi alge mai ţepene, mai întunecate la culoare. Apoi au venit animalele: crevete nu mai mari de un deget, peşti care păreau că erau tot timpul sub raze X – li se vedeau organele prin piele – viermi negri, melci fără cochilie, verzi şi gelatinoşi, cu membre primitive, peşti multicolori, şi crabi mărunţei şi cafenii. Am încercat totul, în afară de viermi, inclusiv algele. Numai crabii nu aveau un gust amar sau sărat. Cum apăreau, cum îi băgam în gură, ca pe dulciuri, până nu mai rămânea nici unul. Nu mă puteam controla. Nu apăreau prea des.

Şi barca atrăgea vizitatori, sub forma crustaceelor. Sugeam fluidul din care erau făcute, iar carnea lor era foarte bună ca momeală.

M-am ataşat de aceşti autostopişti oceanici, deşi îmi îngreunau pluta. Îmi ofereau distracţie, ca şi Richard Parker. Ore întregi stăteam pe o parte şi priveam. Vedeam un oraş cu susul în jos, mic, liniştit şi paşnic, ai cărui cetăţeni se comportau ca îngerii. Imaginea era liniştitoare pentru nervii mei întinşi.

CAPITOLUL 68

Mi-am schimbat programul de somn. Deşi mă odihneam tot timpul, rareori dormeam mai mult de o oră sau două fără întrerupere, chiar şi noaptea. Nu mă deranja mişcarea neîncetată a mării, nici vântul; te obişnuieşti cu ele aşa cum te obişnuieşti cu denivelările din saltea. Teama şi îngrijorarea mă ţineau treaz. Era uimitor cum puteam supravieţui cu atât de puţin somn.

Spre deosebire de Richard Parker. El era campion la somn. Majoritatea timpului dormita sub prelată. Dar în zilele calme, când soarele nu era prea puternic, şi în nopţile calme, ieşea. Una din poziţiile sale favorite era pe banca de la pupa, cu labele întinse pe băncile laterale. Era un tigru prea mare pentru un spaţiu aşa mic, dar reuşea să intre în el curbându-şi spatele. Când dormea cu adevărat, îşi punea capul pe labele din faţă, dar, când era

un pic mai activ, când alegea să-şi deschidă ochii şi să se uite în jur, întorcea capul şi-şi punea bărbia pe copastie. O altă poziţie favorită era cu spatele la mine, jumătate de podea, jumătate pe banca din faţă, cu faţa la pupa, cu labele lângă cap, ca şi cum ar fi jucat v-aţi-ascunselea. Avea tendinţa de a nu se mişca atunci când stătea în această poziţie; doar urechile arătau că nu dormea cu adevărat.

CAPITOLUL 69

În multe nopţi, eram convins că vedeam o lumină la distanţă. De fiecare dată trimiteam o rachetă. După ce le-am folosit pe toate, am început să arunc unele de mână. Erau oare nave care nu reuşeau să mă vadă? Sau era lumina stelelor care apăreau din ocean? Sau valuri pe care imaginaţia le transforma în iluzie? Orice ar fi fost, era degeaba. De fiecare dată emoţia speranţei se aprindea şi se stingea imediat. Cu timpul, am renunţat să mai aştept să fiu salvat. Dacă orizontul era la patru kilometri, la o altitudine de un metru şi jumătate, cât de departe era când stăteam sprijinit de catarg? Ce şansă aveam să fiu văzut de un vapor care traversa Pacificul? Nu, nu avea rost să mă mai bazez pe asta. Trebuia să ajung neapărat pe uscat.

Îmi aduc aminte mirosul de rachete manuale luminoase. Miroseau exact a chimion. Era îngrozitor. Le miroseam şi imediat îmi venea în minte Pondicherrry, o uşurare care venea după dezamăgirea de a nu primi răspuns la chemările de ajutor. Experienţa era foarte puternică, aproape o halucinaţie. O întreagă lume apărea dintr-un miros. (Acum, când miros chimion, văd Pacificul).

Richard Parker îngheţa întotdeauna când vedea o rachetă de mână. Ochii îi deveneau dilataţi şi se fixau pe ea. Era prea luminoasă pentru mine, un centru orbitor înconjurat de o aureolă roz. Trebuia să-mi întorc privirea. Ţineam racheta în aer la distanţă de un braţ şi o roteam uşor. Timp de un minut, o jerbă de lumini se prelingea pe mâna mea. Totul se lumina; şi apa din jurul plutei părea să fie mai plină de peşti cât dura efectul rachetei.

CAPITOLUL 70

Uciderea şi tranşarea unei ţestoase cereau mult efort. Mă tenta sângele ei – „bun, hrănitor, fără sare“ – promis de manua-

lul de supraviețuire. Îmi era groaznic de sete. Am apucat carapacea și am prins-o de înotătoarele din spate. Când am simțit că nu mai poate scăpa, am întors-o în apă și am încercat s-o aduc la bord. Se zbătea violent. Nu puteam s-o aduc pe plută. Trebuia să o duc în barcă sau să renunț. M-am uitat în sus. Era o zi caldă, fără nori. Richard Parker mă tolera în asemenea zile, când soarele era ca un cuptor. Stătea sub prelată până spre seară.

Am apucat labele țestoasei cu o mână și am tras de frânghie cu cealaltă. Nu era ușor să urc la bord. Când am reușit, am aruncat țestoasa în aer și am adus-o pe prelată. Așa cum mă așteptam, Richard Parker nu s-a mișcat. Doar a scos un mârâit o dată sau de două ori. Nu avea chef să facă vreun efort pe o asemenea căldură.

Eram mânat de o hotărâre întunecată și oarbă. Simțeam că nu aveam timp de pierdut. M-am dus la manualul de supraviețuire ca la o carte de bucate. Spunea să pui țestoasa pe spate. Am făcut-o. Spunea că trebuia să înfigi cuțitul în gât. M-am uitat. Nu avea gât. Se retrăsese în carapace; tot ce se vedea erau ochii și ciocul, înconjurat de piele. Se uita la mine cu o expresie dură. Am luat cuțitul și am lovit o labă. S-a retras și mai mult. M-am decis să fiu mai direct. Ca și cum aș fi făcut-o de nenumărate ori, am înfipt cuțitul într-o parte a capului. Am apăsat și am răsucit. S-a retras și mai mult și, deodată, s-a năpustit la mine cu ciocul. Am sărit în lături. Și-a scos toate labele și a încercat să scape. S-a întors pe o parte, cu labele bătând violent. Am luat o secure și i-am tăiat gâtul. A țâșnit sângele. Am luat o carafă și am strâns cam trei sute de mililitri. Aș fi obținut mai mult, dar ciocul ei era foarte ascuțit și labele din față erau foarte puternice, cu două gheare la fiecare. Sângele nu avea nici un miros. Am gustat. Era cald și animalic, dacă-mi aduc bine aminte. E dificil să-ți aduci aminte prima impresie. L-am băut până la ultima picătură.

Am crezut că trebuie să folosesc securea ca să tai carapacea de pe burtă, dar era de-ajuns lama zimțată a cuțitului. Mi-am pus un picior pe carapace, ferindu-mă de ghearele țestoasei. Pielea era foarte ușor de tăiat, cu excepția porțiunii de lângă membre.

Era greu să tai pe lângă margine, unde carapacea din față și din spate se întâlneau, mai ales că țestoasa se zbătea. Până când am terminat de tăiat de jur împrejur, eram leoarcă de sudoare și extenuat. Am tras de carapacea de pe burtă. S-a desprins cu greu, cu un zgomot de vacuum. Au ieșit la iveală organele interne – mușchi, grăsime, măruntaie și oase. Cu toate acestea, țestoasa se mișca. I-am tăiat gâtul până la vertebre. Nu s-a schimbat nimic. Labele încă băteau. Cu două lovituri de secure, i-am tăiat

capul. Labele nu s-au oprit. Mai rău, capul separat de trup a început să respire iar ochii au început să clipească. L-am aruncat în mare. Am aruncat restul corpului spre Richard Parker. Făcea zgomot şi începuse să se agite. Probabil simţise mirosul sângelui ţestoasei. Am fugit pe plută.

Am privit trist cum se bucura de darul meu. Eram extenuat. Efortul pe care-l depusesem nu prea merita cantitatea infimă de sânge pe care-l obţinusem.

Am început să mă gândesc serios cum aveam să mă descurc. Richard Parker mă tolera în zilele caniculare, fără nori, dacă asta era toleranţă şi nu simplă lene, dar nu puteam să fug mereu. Aveam nevoie să pot să am liber acces la compartiment şi să mă sui pe prelată oricând voiam, indiferent de vreme sau de dispoziţia sa. Avem nevoie de drepturi, acele drepturi care sunt legate de putere.

Era timpul să mă impun şi să-mi marchez teritoriul.

CAPITOLUL 71

Celor care se pot afla într-o situaţie ca a mea le-aş recomanda următorul program:

1. Alege o zi când valurile sunt mici, dar constante. Ai nevoie de o mare care să se dea în spectacol când barca pluteşte, fără s-o răstoarne, totuşi.

2. Ridică ancora în aşa fel încât să-ţi asiguri stabilitatea şi confortul. Pregăteşte-ţi un loc sigur, în caz că o să ai nevoie (cu siguranţă vei avea). Dacă poţi, inventează nişte metode de protecţie corporală. Orice poate juca rolul unui scut. Haine sau păturile înfăşurate în jurul picioarelor pot fi o armură minunată.

3. Acum vine partea grea: trebuie să provoci animalul care te supără. Oricare ar fi acesta – tigru, rinocer, struţ, porc mistreţ, urs brun – trebuie să-i furi capra. Cel mai bun mod de a o face este să mergi până la marginea teritoriului tău şi să intri cu zgomot în zona neutră. Eu am făcut aşa: am mers până la marginea prelatei şi am coborât pe banca din mijloc în timp ce suflam uşor în fluier. E important să faci un zgomot constant, uşor de recunoscut, pentru a-ţi face cunoscută agresivitatea. Dar trebuie să fii precaut. Vrei să-l provoci, dar nu mai mult. Nu vrei să te atace. Dacă o face, să te păzească Dumnezeu. Vei fi sfâşiat în bucăţi, călcat în picioare, eviscerat, mâncat, mai mult ca sigur. Şi nu vrei asta. Vrei un animal care să fie nervos, supărat, vexat, de-

ranjat, dar nu ucigaş. Sub nici o formă nu trebuie să păşeşti în teritoriul lui. Limitează-ţi agresiunea la a-l privi fix în ochi şi a sufla în fluier.

4. Când animalul a fost stârnit, încearcă să provoci o incursiune peste graniţă. Cel mai bun mod de a o realiza este a te retrage încet în timp ce faci zgomot. ASIGURĂ-TE CĂ ÎL PRIVEŞTI TOT TIMPUL ÎN OCHI! Imediat ce animalul a pus un picior în teritoriul tău, sau a avansat pe teritoriul neutru, ai obţinut o victorie. Nu fi prea strict cu privire la locul unde a aterizat laba lui. Fii gata să fii atacat. Nu aştepta să analizezi situaţia – acţionează cât de repede poţi. Problema e să-l faci să înţeleagă că vecinul de deasupra este grozav de supărăcios în ceea ce priveşte teritoriul.

5. Imediat ce animalul a intrat pe teritoriul tău, fii nemilos. Fie că te retragi pe plută, departe de barcă, sau că te retragi într-un colţ al bărcii, suflă în fluier din toate puterile şi apoi aruncă ancora. Aceste două acţiuni sunt de maximă importanţă. Nu trebuie să întârzii. Dacă poţi să aduci barca cu flancul pe valuri prin alte metode, de exemplu cu o vâslă, fă-o imediat. Cu cât mai repede barca se lansează pe curent, cu atât mai bine.

6. Suflatul continuu în fluier este extenuant pentru naufragiatul slăbit, dar nu trebuie să eziţi. Animalul alarmat trebuie să asocieze greaţa crescândă cu fluieratul. Poţi să faci lucrurile să meargă mai departe aşezându-te în capătul îndepărtat al bărcii, cu picioarele pe cele două părţi ale copastiei, şi legănându-te în ritmul mării. Oricât de uşor ai fi, oricât de mare ar fi barca, n-o să-ţi vină să crezi. În curând barca se va zbuciuma precum Elvis Presley. Nu uita să sufli în fluier tot timpul şi nu exagera cu balansul, ca să nu răstorni barca.

7. Continuă aşa până când animalul care îţi e povară – tigrul, rinocerul, orice – o să sufere intens de rău de mare. Trebuie să-l auzi icnind şi vomitând. Trebuie să-l vezi zăcând pe fundul bărcii, cu membrele tremurând, cu ochii daţi peste cap, cu un horcăit muribund. Şi în tot acest timp trebuie să sufli în fluier. Dacă ţi se face rău, nu-ţi irosi voma aruncând-o peste bord. Voma e un foarte bun paznic. Marchează-ţi teritoriul cu ea.

8. Când ţi se pare că animalul suferă de rău de mare, poţi să te opreşti. N-o să-i treacă prea curând. Nu e bine să exagerezi. Nimeni n-a murit de greaţă, dar greaţa poate să-ţi ia dorinţa de viaţă. Când crezi că e de-ajuns, ridică ancora, încearcă să-l tragi la umbră, dacă e în soare, şi adu-i nişte apă în care ai dizolvat pastile contra răului de mare – dacă ai – pentru când şi-o reveni.

Animalul e în pericol de deshidratare. După aceea, retrage-te în teritoriul tău şi lasă-l în pace. Apa, odihna şi relaxarea, plus o barcă în echilibru, îl vor readuce la viaţă. Animalul trebuie lăsat să-şi revină complet înainte de a repeta paşii de la 1 la 8.

9. Tratamentul trebuie să fie repetat până când animalul asociază fără ambiguitate sunetul fluierului cu senzaţia de greaţă intensă. De acum încolo, doar fluierul îi va controla comportamentul. Doar un tril şi vei vedea că animalul va începe să tremure şi se va retrage în teritoriul său, în partea lui cea mai îndepărtată şi mai sigură. Odată ce ai ajuns la această fază, nu abuza de folosirea fluierului.

CAPITOLUL 72

În cazul meu, pentru a mă apăra de Richard Parker în timp ce-l îmblânzeam, mi-am făcut un scut din carapacea ţestoasei. Am făcut o crestătură pe marginea fiecărei jumătăţi de carapace şi le-am unit cu o sfoară. Era mai grea decât aş fi dorit, dar oare îşi pot soldaţii alege echipamentul?

La prima încercare, Richard Parker şi-a arătat colţii, şi-a rotit urechile, a scos un răget gutural şi m-a atacat. Şi-a ridicat o labă cu ghearele scoase şi a lovit carapacea care mă acoperea. Atacul m-a aruncat în mare. Am atins apa şi, instantaneu, m-am debarasat de carapace. M-am scufundat după ce m-am lovit la fluierul piciorului. Eram terorizat – de Richard Parker, dar şi de faptul că eram în apă. Îmi imaginam că un rechin de-abia mă aştepta. Am înotat până la plută cu mişcări disperate, exact cu mişcările care atrag rechinii. Din fericire, nu era nici unul. Am ajuns la plută, am dat drumul frânghiei şi m-am ghemuit, tremurând, cu braţele în jurul genunchilor, încercând să sting frica ce creştea în mine. Nu m-am oprit din tremurat decât târziu. Am rămas pe plută tot restul zilei şi al nopţii. N-am mâncat, n-am băut.

Am încercat încă o dată după ce am vânat o altă ţestoasă. Carapacea ei era mai mică şi mai uşoară, deci era un scut mai bun. Am încercat să avansez iar şi să calc teritoriul neutru.

Mă întreb dacă cei ce mi-au auzit povestea vor înţelege că mă comportam aşa nu pentru că eram nebun sau pentru că voiam să mă sinucid, ci din pură necesitate. Trebuia să-i arăt tigrului cine era Numărul unu şi cine Numărul doi – sau aş fi fost un om mort în ziua când aş fi încercat să mă sui în barcă pe vreme urâtă iar el n-ar fi vrut.

Dacă aveam să supravieţuiesc uceniciei mele de îmblânzitor de animale, era pentru că Richard Parker nu dorea cu adevărat să mă atace. Tigrii, de fapt toate animalele, nu aleg violenţa ca să-şi rezolve problemele. Când se luptă, este pentru a ucide, dar înţeleg că pot la fel de bine să fie ucişi. Încăierările sunt costisitoare. Prin urmare, posedă un întreg sistem de semne de avertizare desemnate să evite o luptă. Rareori va ataca un tigru un alt prădător fără o avertizare prealabilă. În mod obişnuit, e de ajuns un atac scurt şi un mârâit. Dar tigrul se va opri la timp, cu un sunet gutural din fundul gâtului. Va evalua situaţia. Dacă decide că nu există nici o ameninţare, se va întoarce şi va pleca, simţind că a luat atitudinea potrivită.

Richard Parker m-a avertizat de patru ori. De patru ori s-a repezit la mine cu laba ridicată şi m-a aruncat în ocean, şi de trei ori mi-am pierdut scutul. Eram îngrozit înainte, în timpul şi după fiecare atac şi îmi petreceam un oarecare timp pe plută. În cele din urmă, am învăţat să citesc semnalele pe care mi le dădea. Urechile, ochii, mustăţile, dinţii, coada şi gâtlejul vorbeau într-o limbă simplă, clară, care îmi spunea la ce trebuia să mă aştept. Am învăţat să mă feresc înainte de a ridica laba în aer.

Apoi, l-am avertizat *eu*, cu picioarele pe copastie, legănând barca, suflând în fluier, şi atunci Richard Barker s-a întins pe podea gemând şi trăgându-şi sufletul.

Al cincilea scut m-a ţinut pe toată perioada îmblânzirii.

CAPITOLUL 73

Altă dorinţă a mea – în afară de a mă salva – era să am o carte. O carte lungă, cu o poveste fără sfârşit. Una pe care puteam s-o citesc iar şi iar, înţelegând-o diferit de fiecare dată. Vai, nu avem nici o Scriptură în barcă. Eram un Arjuna nefericit într-un car avariat, fără să pot beneficia de cuvântul lui Krishna. Prima dată când am dat peste o Biblie în noptiera unei camere de hotel din Canada, am izbucnit în lacrimi. Am trimis o sumă de bani către Gideons chiar a doua zi, cu un bilet care îi sfătuia să-şi dezvolte activitatea în toate locurile unde s-ar fi putut afla călători obosiţi şi deprimaţi, nu numai în camerele de hotel; i-am sfătuit că ar fi putut să adauge şi alte scrieri sfinte în afară de Biblie. Cred că e cel mai bun mod de răspândire a credinţei. Nu prin predici tunătoare de la amvon, nu prin condamnarea păcate-

lor, nu prin presiunea semenilor, ci doar printr-o Scriptură care să te întâmpine cu blândețe, ca un sărut de copil pe obraz.

Cel puțin dacă aș fi avut un roman bun! Dar nu aveam decât manualul de supraviețuire, pe care îl citisem de vreo sută de ori.

Am început să scriu într-un jurnal. E greu de citit. Am scris cât de mic am putut. Mi-era frică să nu rămân fără hârtie. Nu e cine știe ce. Doar niște cuvinte scrijelite pe o pagină, încercând să surprindă realitatea care mă copleșea. L-am început cam la două săptămâni după naufragiu. Înainte de asta eram prea ocupat și împrăștiat. Pasajele nu sunt datate sau numerotate. Ce mă impresionează acum e modul în care e surprins timpul. Mai multe zile și săptămâni, toate pe aceeași pagină. Am vorbit despre ce te-ai fi așteptat să vorbesc: despre ce s-a întâmplat și despre cum m-am simțit, despre ce am prins și ce n-am prins, despre mare și vreme, despre probleme și soluții, despre Richard Parker. Toate erau lucruri foarte practice.

CAPITOLUL 74

Am practicat ritualuri religioase care se adaptau împrejurărilor – slujbe solitare cu preoți sau invitați, invocarea divinității fără zeități și ritualuri de jertfă cu carne de țestoasă pentru obținerea generozității zeilor, acte de devoțiune către Allah, neștiind unde era Mecca și într-o arabă aproximativă. Ceea ce e sigur e că-mi aduceau liniște. Dar era foarte greu. Credința în Dumnezeu este o deschidere, o abandonare, o încredere nemărginită, un act liber de iubire – dar uneori era greu să iubești. Uneori, inima îmi cădea pradă nervilor, disperării și oboselii; mi-era frică să nu se cufunde în Pacific și să nu fiu în stare s-o recuperez.

În asemenea momente, încercam să mă detașez. Atingeam turbanul pe care mi-l făcusem din rămășițele cămășii și rosteam cu voce tare: „Acesta e acoperământul lui Dumnezeu!“

Îmi atingeam pantalonii și spuneam: „Acesta este veșmântul lui Dumnezeu!“

Arătam spre Richard Parker și spuneam: „Aceasta e pisica lui Dumnezeu!“

Arătam spre barcă și spuneam: „Aceasta e arca lui Dumnezeu!“

Îmi întindeam brațele și spuneam: „Acesta este teritoriul lui Dumnezeu!“

Arătam spre cer şi spuneam: „Aceasta este urechea lui Dumnezeu!"

În acest fel, îmi aminteam Creaţia şi locul meu în ea.

Dar acoperământul se desfăcea întotdeauna în bucăţi. Pantalonii lui Dumnezeu se destrămau. Pisica lui Dumnezeu era o permanentă ameninţare. Arca lui Dumnezeu era o închisoare. Teritoriul lui Dumnezeu mă ucidea încet. Urechea lui Dumnezeu nu părea să asculte.

Disperarea era un întuneric din care nu răzbea nici o lumină. Era iadul care nu se putea exprima. Mulţumesc lui Dumnezeu că trecea întotdeauna. De fiecare dată apărea un banc de peşti sau era câte un nod care trebuia întărit. Sau mă gândeam la familia mea, la faptul că ei fuseseră scutiţi de această agonie îngrozitoare.

Întunericul se risipea şi dispărea în cele din urmă iar Dumnezeu rămânea, un punct luminos în inima mea. Continuam să iubesc.

CAPITOLUL 75

Când am crezut că e ziua mamei, i-am cântat „La mulţi ani" cu voce tare.

CAPITOLUL 76

Mi-am luat obiceiul să-i fac curat lui Richard Parker. Imediat ce-mi dădeam seama că s-a uşurat, mă duceam să–i iau fecalele, ceea ce era destul de riscant, pentru că trebuia să le trag către mine folosind cangea şi apoi să ajung la ele de pe prelată. Fecalele pot fi infectate cu paraziţi. Pentru animalele din sălbăticie asta nu contează, pentru că nu stau prea mult în apropierea lor; cei ce stau în copaci nici nu apucă să vadă unde sunt, iar cei de pe pământ le elimină şi pleacă. La o grădină zoologică, unde spaţiul e atât de compact, lucrurile stau altfel. Să laşi fecalele în spaţiul animalului înseamnă să deschizi calea infecţiei, încurajând animalul să le mănânce, pentru că animalele poftesc la tot ce pare că seamănă a mâncare. Spaţiile sunt curăţate din grija pentru sănătatea animalelor, nu pentru ochii şi nasul vizitatorilor. Dar păstrarea reputaţia familiei mele ca deţinătoare de grădină zoologică nu mă interesa câtuşi de puţin în cazul de faţă. Peste câteva săptămâni, Richard Parker s-a constipat şi nu mai elimina decât o dată pe lună, deci sarcina mea periculoasă era cam inutilă din punct de

vedere sanitar. De fapt, o făceam din cu totul alte motive: prima oară când s-a uşurat, am observat că a încercat să ascundă rezultatul. Semnificaţia era clară. A arăta fecalele înseamnă a dori să-ţi arăţi supremaţia. A le ascunde, sau a încerca să le ascunzi, e un semn de respect – de respect pentru celălalt.

Puteam să-mi dau seama că îl intimidam. Stătea aplecat, cu urechile lipite de cap, şi mârâia încet. Am acţionat repede, nu numai ca să nu mă atace, ci şi ca să-i dau semnalul potrivit. Am luat fecalele în mână, le-am mirosit cu zgomot şi m-am uitat la el cu intenţie, cu ochii mari deschişi (dacă ar fi ştiut că de frică!), atât cât să-l fac să se teamă, nu să-l provoc. Cu fiecare privire, suflam în fluier, ameninţător, lung. Uitându-mă fix la el (pentru toate animalele, acesta e un semn de agresivitate) şi suflând în fluier, l-am anunţat că era dreptul meu, dreptul de stăpân, să-i iau şi să-i miros fecalele, dacă voiam. Vedeţi, nu eram îngrijitor, eram dresor. Şi a mers. De atunci, Richard Parker nu s-a mai uitat fix la mine; privirea îi plutea undeva în aer sau peste mine. Era ceva palpabil, la fel ca excrementele pe care le ţineam în mână; era recunoaşterea supremaţiei. De fiecare dată, exerciţiul mă seca de energie, din cauza tensiunii, dar mă simţeam în al noulea cer.

Dacă am pomenit despre asta, şi eu m-am constipat. Era rezultatul dietei, prea multe proteine şi prea puţină apă. Pentru mine, actul de a mă uşura, care se întâmpla o dată pe lună, era departe de a fi un moment de uşurare. Era un eveniment îndelungat, dureros, care mă lăsa scăldat în sudoare şi extenuat, o încercare mai rea decât febra.

CAPITOLUL 77

Cum se micşorau proviziile, am redus raţia zilnică până am ajuns să respect indicaţiile manualului: doi biscuiţi la opt ore. Îmi era foame tot timpul. Mă gândeam la mâncare tot timpul. Cu cât aveam mai puţină mâncare, cu atât visam la porţii mai mari. Mâncarea din fanteziile mele ajunsese să fie la fel de mare ca India. Un Gange de supă. Lipii indiene fierbinţi cât Rajasthanul. Boluri de orez cât Uttar Pradesh. Îngheţate cât Himalaya. Visele mele se perfecţionaseră: aveam toate ingredientele proaspete şi în cantităţi suficiente; cuptorul sau tigaia erau la temperatura potrivită; proporţia era întotdeauna exactă; nimic nu era ars sau crud, prea fierbinte sau prea rece. Toată mâncarea era pur şi simplu perfectă – numai că nu puteam ajunge la ea.

Încet, încet, a început să-mi crească apetitul. Dacă la început evisceram peştele şi-i curăţam pielea, mai târziu doar îl spălam înainte de a-mi înfige dinţii în el, cu satisfacţie. Îmi aduc aminte că peştii zburători erau destul de fragezi şi gustoşi. Doradele erau mai tari şi aveau un gust mai pronunţat. Am început să le mănânc şi capul, în loc să i-l arunc lui Richard Parker sau să-l folosesc drept momeală. A fost o mare descoperire că puteam să sug fluidul proaspăt nu doar din ochii peştilor mari, ci şi din vertebrele lor. Ţestoasele, pe care le tăiam şi le aruncam spre Richard Parker, ca pe un bol de supă fierbinte, deveniseră preferatele mele.

Pare imposibil să-ţi imaginezi că odată, demult, mă uitam la ţestoase ca la o masă cu zece feluri de mâncare deosebite, o alternativă la peşte. Dar aşa a fost. Prin venele lor curgea un lichid dulce care trebuia băut imediat ce le tăiai gâtul, pentru că se coagula în mai puţin de un minut. Cele mai bune mâncăruri *poriyals* sau *kootus*[1] nu puteau egala acea delicatesă care era carnea de ţestoasă. Nici un *cardamon paysam*[2] nu se compara ca dulceaţă şi fineţe cu ouăle sau grăsimea de ţestoasă. Un amestec de inimă, plămâni, ficat, carne şi intestine, la care se adăuga peşte, totul cu un sos de gălbenuşuri şi albuşuri, era un *thali*[3] de neîntrecut. Spre sfârşitul călătoriei mele, ajunsesem să mănânc tot ce îmi putea oferi o ţestoasă. Uneori, găseam crabi în algele care se lipeau de carapacea ei. Şi tot ce era în stomacul ei trecea în al meu. Petreceam ore întregi rozând o lăbuţă sau oase şi sugându-le măduva. Mâncam automat, la fel ca maimuţele, care iau şi ultima firimitură pe care o găsesc şi o bagă în gură, fără să se gândească.

Carapacele îmi prindeau foarte bine. Nu m-aş fi putut descurca fără ele. Erau bune nu numai ca scut, ci şi ca boluri pentru mâncare sau suprafeţe pentru tranşarea cărnii. Iar când păturile s-au uzat, le-am folosit ca să mă apăr de soare.

Era înspăimântător cum un stomac plin te făcea să fii bine dispus. Cum mâncam şi beam, cum mi se schimba dispoziţia. Era o existenţă teribil de imprevizibilă. Zâmbetul meu depindea de carnea de ţestoasă.

Până când am terminat ultimul biscuit, totul era bun de mâncat, indiferent de gust.

---

[1] Amestec de legume şi linte

[2] Desert din lapte, pâine şi ghimbir

[3] Desert din aluat în sirop, cu ghimbir

Puteam să pun orice în gură, puteam mesteca şi înghiţi orice – delicios, scârbos sau fără gust – atâta vreme cât nu era sărat. Dezvoltasem o repulsie pentru sare care încă nu mi-a trecut.

O dată, am încercat să-i mănânc fecalele lui Richard Parker. S-a întâmplat la început, când nu mă obişnuisem cu foamea şi imaginaţia căuta cu înfrigurare soluţii. Îi dusesem apă proaspătă cu ceva timp înainte. După ce o băuse dintr-o sorbire, dispăruse sub prelată, iar eu începusem să-mi fac ceva de lucru pe la cufăr. Cum făceam adesea în acele zile, trăgeam cu ochiul pe sub prelată să mă asigur că nu avea intenţii necurate. De data asta, avea. Era chircit, cu spatele rotunjit şi picioarele din spate depărtate. Îşi ţinea coada în sus, atingând prelata. Poziţia spunea totul. Imediat mi-a venit în gând hrana, nu igiena animală. Am decis că primejdia era mică. Era întors şi nu i se vedea capul. Dacă-i respectam liniştea, s-ar fi putut să nu mă observe. Am înşfăcat o cană şi am întins braţul. Cana a ajuns la ţanc. În momentul când a ajuns la capătul cozii, tigrul s-a uşurat, fecalele semănând cu un balon de gumă neagră. A căzut în cană cu un zgomot care semăna în mintea mea disperată cu cel al unei monede de cinci rupii care cădea în cana unui cerşetor; ştiu că unii o să creadă ca mi-am pierdut orice urmă de omenie făcând asta, dar sunt sigur că nimeni nu-şi poate imagina prin ce suferinţe treceam. Zâmbetul mi-a făcut buzele să plesnească. I-am fost recunoscător lui Richard Parker. Am retras cana. Am luat excrementele în mână. Erau calde, dar nu miroseau urât. Erau ca nişte bile de *gulab jamun*[1], dar nu aveau moliciunea acestora. De fapt, erau tari ca piatra. Dacă încărcai o muschetă cu ele, ai fi putut să omori un rinocer.

Le-am pus înapoi în cană şi am adăugat un pic de apă. Le-am acoperit şi le-am pus deoparte. Îmi lăsa gura apă. Când n-am mai putut îndura aşteptarea, am început să mănânc. N-am putut. Aveau gust înţepător, dar nu era asta. Era mai degrabă concluzia gurii mele, imediată şi evidentă: nu era nimic bun în ele. Erau deşeuri, n-aveau nimic nutritiv. Le-am scuipat şi mi-a părut rău că irosisem apa. Am luat cangea să strâng ce mai rămăsese din fecalele lui Richard Parker. Le-am aruncat direct în mare.

După câteva săptămâni, corpul a început să mi se deterioreze. Tălpile şi gleznele au început să se umfle şi mi-era greu să stau în picioare.

---

[1] Desert din aluat în sirop, cu ghimbir

CAPITOLUL 78

Erau mai multe ceruri. Cerul era invadat de nori albi mari, plaţi la bază şi bombaţi deasupra. Cerul era complet lipsit de nori, de un albastru care-ţi zdruncina simţurile. Cerul era o pătură grea şi sufocantă de nori negri, dar fără să anunţe ploaie. Cerul era uşor acoperit. Cerul era presărat de nori mici, albi, ca lâna. Cerul era brăzdat de nori înalţi, subţiri care păreau făcuţi din vată scărmănată. Cerul era o ceaţă lăptoasă fără formă. Cerul era o adunare de nori negri şi ameninţători de ploaie care treceau. Cerul era pictat cu un număr mic de nori plaţi care arătau ca nişte limbi de nisip. Cerul era un bloc ce permitea un efect vizual asupra orizontului: lumina soarelui inundând oceanul, cu delimitarea clară între lumină şi umbră. Cerul era o perdea de ploaie neagră şi îndepărtată. Cerul era făcut din nori pe mai multe nivele, unii subţiri şi opaci, alţii ca fumul. Cerul era negru şi mă împroşca. Cerul era o perdea de apă care cădea, un potop fără sfârşit care îmi încreţea pielea şi mă îngheţa.

Erau mai multe mări. Marea rägea ca un tigru. Marea susura ca un prieten care-ţi spunea un secret la ureche. Marea zornăia ca mărunţişul din buzunar. Marea tuna ca o avalanşă. Marea scârţâia ca şmirghelul pe lemn. Marea era ca un om care vomită. Marea era nemişcată.

Între cele două, era vântul.

Şi toate nopţile şi lunile.

A fi naufragiat înseamnă a fi tot timpul în mijlocul unui cer. Oricâte lucruri pot părea să se schimbe – marea pare să treacă de la şoaptă la furie, cerul poate să se schimbe din albastru în alb şi apoi în negru – geometria nu se schimbă niciodată. Privirea îţi e întotdeauna raza unui cerc. Circumferinţa e din ce în ce mai mare. De fapt, cercurile se multiplică. A fi naufragiat înseamnă a fi prins într-un îngrozitor balet de cercuri. Eşti în centrul unui cerc, în timp ce alte două, opuse, se rotesc deasupra ta. Soarele te supără ca o mulţime de oameni, zgomotoasă, invazivă, care te face să-ţi acoperi urechile, să închizi ochii, să te ascunzi. Luna te supără aducându-ţi mereu aminte de singurătate; deschizi ochii ca să scapi de singurătate. Când te uiţi în sus, te întrebi dacă în centrul furtunii solare, în mijlocul Mării de Linişte, nu mai este şi altcineva care se uită în sus, prizonier al geometriei, ca şi tine, luptându-se cu frica, furia, nebunia, disperarea, apatia.

Altfel, a fi naufragiat înseamnă a fi prins între extreme extenuante. Când e lumină, deschiderea mării te orbeşte şi te în-

spăimântă. Când e întuneric, eşti claustrofobic. Când e zi, ţi-e cald, vrei să te răcoreşti şi visezi la îngheţată. Când e noapte, ţi-e frig şi vrei să te încălzeşti învelindu-te în pături. Când e caniculă, eşti deshidratat şi ai vrea să fie umed. Când plouă, aproape te îneci şi vrei să fii uscat. Când ai mâncare, e prea multă şi faci risipă. Când nu e, mori de foame. Când marea e nemişcată, vrei să vezi valuri. Când te afli între ziduri de apă, suferi de frica de spaţii deschise şi ai vrea ca marea să fie nemişcată. Aceste dorinţe opuse au loc uneori în acelaşi timp. Când soarele este arzător şi aproape leşini de căldură, eşti conştient că asta e bine pentru dispozitivele de distilat apa de mare sau pentru uscarea peştilor. Când cade ploaia şi-ţi împrospătează rezervele de apă dulce, eşti conştient că proviziile s-ar putea să se strice. Când e furtună şi e clar că ai supravieţuit atacului cerului şi trădării mării, bucuria îţi e temperată de mânia că atâta apă cade direct în mare şi de îngrijorarea că e poate ultima ploaie pe care o vei vedea vreodată, că vei muri de sete înainte de următoarea.

Cele mai rele extreme sunt plictiseala şi groaza. Uneori, viaţa este un pendul care oscilează între cele două. Marea nu se mişcă. Nu adie nici o boare de vânt. Orele nu se mai sfârşesc. Eşti atât de plictisit încât cazi într-o stare de apatie, aproape în comă. Apoi, marea devine agitată şi eşti un ghem de emoţii. Totuşi, nici aceste extreme nu sunt distincte. Există elemente de groază în mijlocul plictiselii: izbucneşti în lacrimi; ţi-e groază; ţipi; te răneşti cu bună ştiinţă. Şi atunci când eşti cuprins de groază – cel mai rău vierme – poţi să te simţi plictisit, obosit de toţi şi de toate.

Numai moartea îţi excită emoţiile consecvent, fie că o contempli atunci când viaţa e sigură şi plată, fie că o simţi când viaţa îţi e ameninţată şi preţioasă.

Viaţa într-o barcă de salvare nu e viaţă. E ca o ultimă partidă a unui joc de şah, un joc în care au mai rămas puţine piese. Elementele sunt foarte simple, miza e mare. Din punct de vedere fizic, e dificil, din punct de vedere moral, e ucigător. Trebuie să schimbi ceva dacă vrei să trăieşti. Îţi iei fericirea de unde poţi. Ajungi la un punct care este fundul iadului, dar, cu toate acestea, stai cu braţele încrucişate şi cu un zâmbet pe faţă şi simţi că eşti cea mai fericită persoană din lume. De ce? Pentru că ai la picioare un peştişor mort.

CAPITOLUL 79

Erau rechini în fiecare zi, mai ales rechini *makos* şi din cei albaştri, dar şi rechini oceanici; o dată, a fost chiar un rechin tigru venit direct din cele mai negre coşmaruri. Preferau zorile şi apusul. Niciodată nu ne deranjau. Uneori, coada unuia lovea marginea bărcii. Nu cred că era accidental (şi alte vietăţi o făceau, ţestoasele, chiar doradele). Cred că era modul lor de a determina natura obiectului. O lovitură cu barda peste bot îl îndepărta pe atacator, făcându-l să se scufunde. Singura problemă cu rechinii era că era riscant să fii în apă în acelaşi timp cu ei, ca şi cum ai fi trecut dincolo de un semn pe care scria „Câine rău". Altfel, îmi erau dragi. Erau ca nişte prieteni vechi plini de resentimente care nu recunoşteau că mă plac, cu toate că veneau să mă viziteze mereu. Rechinii albaştri erau mai mici, nu mai mult de un metru şi jumătate lungime, şi cei mai frumoşi, lungi şi supli, cu o gură mică şi branhii aproape invizibile. Spatele era de un bleumarin viu, iar burta albă; culorile deveneau gri sau negru, atunci când erau la adâncime, şi străluceau surprinzător, la suprafaţă. Rechinii *makos* erau mai mari şi aveau gura plină de dinţi înfricoşători, dar şi ei aveau culori frumoase: un albastru-indigo care sclipea în soare. Rechinii oceanici erau adesea mai scurţi decât *makos* – unii aveau cel mult trei metri şi jumătate – dar erau mai solizi şi aveau aripioare dorsale imense; când înotau la suprafaţă, arătau ca nişte steaguri de război, o privelişte înspăimântătoare. Mai mult, aveau şi o culoare spălăcită, un fel de gri-brun, iar vârfurile albe ale înotătoarelor nu erau prea arătoase.

Am prins câţiva rechini mici, mai ales albaştri, dar şi câţiva *mako*. De fiecare dată la apus, şi i-am prins cu mâinile goale când s-au apropiat de barcă.

Primul a fost cel mai mare, un *mako* de mai mult de un metru şi jumătate. Venise şi plecase de mai multe ori. Pe când se apropia din nou, l-am apucat de coadă, unde era mai subţire. Pielea dură mi-a permis să-l ţin şi, fără să-mi dau seama ce făceam, am tras. El a sărit şi aproape mi-a smuls mâna. Apoi, a sărit în aer într-o jerbă de stropi, spre încântarea mea. Pentru o fracţiune de secundă, n-am ştiut ce să fac. Era mai mic decât mine, dar oare nu mă simţeam eu un fel de Goliath? Nu trebuia să-i dau drumul? M-am întors, m-am balansat şi am aruncat rechinul peste copastie, căzând pe prelată. A căzut pe teritoriul lui Richard Parker. A aterizat cu o bufnitură şi a început să se zbată

aşa de tare că mi-era teamă că o să strice barca. Richard Parker a devenit curios. A atacat imediat.

A început o luptă epică. Pentru zoologi, aflaţi următoarele: tigrul nu atacă rechinul cu dinţii, ci cu ghearele. Richard Parker a început să lovească rechinul. Tremuram la fiecare lovitură. Erau teribile. O singură lovitură ar fi omorât un om, ar fi transformat o mobilă în aşchii, ar fi distrus o întreagă casă. Rechinului nu-i plăcea tratamentul, asta era sigur, după modul cum se învârtea şi cum îşi lovea coada de podea şi încerca să muşte.

Era poate pentru că Richard Parker nu era obişnuit cu rechinii sau pentru că nu întâlnise niciodată un peşte prădător – nu ştiu, oricum, s-a întâmplat: un accident, una dintre acele dăţi când mi s-a adus aminte că Richard Parker nu era perfect, că putea să greşească şi el, chiar dacă avea instincte de prădător. Şi-a băgat laba în gura rechinului. *Mako* a închis gura. Imediat, Richard Parker s-a ridicat pe picioarele din spate. Rechinul era în aer, dar nu voia să-i dea drumul. Richard Parker a căzut înapoi, a deschis gura şi a scos un răget groaznic. Am simţit cum mă loveşte o pală de aer cald. Aerul a tremurat vizibil, ca vara, pe un drum asfaltat. Pot să-mi imaginez că undeva, departe, la 242 kilometri, cel ce stătea de pază pe un vas s-a uitat în sus, uimit, ca mai târziu să raporteze un lucru ciudat, că a auzit o pisică mieunând. Câteva zile mai târziu, încă auzeam răgetul. Dar rechinul e surd, aşa se spune. Deci, în timp ce eu, care nu mă gândisem niciodată să-l ciupesc de labă sau să-l muşc, doamne fereşte, am primit răgetul direct în faţă şi am început să tremur ca o piftie de frică, rechinul n-a perceput decât o vibraţie uşoară.

Richard Parker a început să zgârie capul rechinului cu gheara de la laba liberă şi a început să-l muşte în timp ce labele din spate îi sfâşiau stomacul şi spinarea. Rechinul nu-i dădea drumul şi bătea din coadă. Cu efort deosebit, am reuşit să mă controlez, să ajung pe plută şi să mă îndepărtez. Am văzut scântei de portocaliu şi bleumarin, de piele şi blană, pe când barca se legăna dintr-o parte în alta. Răgetul lui Richard Parker era pur şi simplu îngrozitor.

În cele din urmă, barca nu s-a mai mişcat. După câteva minute, l-am văzut pe Richard Parker ridicându-se şi lingându-şi laba stângă.

În zilele următoare, şi-a petrecut mult timp oblojindu-şi cele patru labe. Pielea rechinului este acoperită cu mulţi tuberculi care o fac dură ca glaspapirul. Fără îndoială că se tăiase încercând să omoare rechinul. Laba stângă era rănită, dar nu părea foarte grav; nu-i lipsea nici un deget sau gheară. Cât despre

mako, cu excepţia cozii şi a zonei din jurul gurii, care erau neatinse, restul era măcelărit. Peste tot erau bucăţi de carne roşiatică şi de organe rupte.

Am reuşit să strâng câteva resturi cu ajutorul cângii, dar, spre dezamăgirea mea, vertebrele de rechin nu reţin fluidele. Cel puţin carnea era gustoasă şi nu avea gust de peşte, iar bucăţile de cartilaj erau crocante, după atâta hrană moale.

După aceea, am prins rechini mai mici, pui. Am descoperit că puteam să-i omor mai repede înfigându-le cuţitul între ochi decât să folosesc securea.

CAPITOLUL 80

Dintre toate doradele, îmi aduc aminte de una mai ales. Era o dimineaţă înnorată şi eram în mijlocul unei furtuni de peşti zburători. Richard Parker se repezea la ei. Eu eram ghemuit sub o carapace de ţestoasă, încercând să mă adăpostesc. Aveam o cange şi o bucată de plasă. Speram să prind ceva peşte. Nu prea aveam noroc. Un peşte a trecut pe lângă mine. Dorada care-l urmărea a sărit din apă. Îşi făcuse un calcul prost. Peştele a reuşit să ajungă din nou în apă, dar ea a lovit copastia ca o ghiulea de tun. Sunetul a zguduit toată barca. Sângele a ţâşnit şi s-a împrăştiat pe prelată. Am reacţionat. Am ajuns la doradă chiar înaintea unui rechin. Am tras-o în barcă. Era moartă şi corpul ei era un curcubeu de lumini. Ce pradă! m-am gândit cu emoţie. Datorită ţie, Isus-Matysa. Peştele era gras şi cărnos. Probabil cântărea mai mult de optsprezece kilograme. Ar hrăni o hoardă. Ochii şi coloana vertebrală ar iriga un deşert.

Dar, capul mare al lui Richard Parker se întorsese către mine. L-am văzut cu coada ochiului. Peştii zburători continuau să vină, dar nu-l mai interesau; centrul atenţiei era peştele din mâna mea. Era la doi metri şi jumătate depărtare. Gura îi era pe jumătate deschisă şi o aripioară de peşte îi atârna în colţul gurii. Şi-a arcuit spatele. Coada a început să i se mişte. Era clar: era pe punctul de mă ataca. Era prea târziu să fug sau să suflu în fluier. Îmi venise ceasul.

Dar era şi timpul. Suferisem destul. Îmi era atât de foame.

Şi astfel, într-un moment de nebunie provocat de foame – pentru că eram mai dornic să mănânc decât să supravieţuiesc – fără nici un fel de apărare, gol din toate punctele de vedere, l-am înfruntat pe Richard Parker. Deodată, forţa fizică brută s-a

transformat în slăbiciune morală. Nu se compara cu forţa mentală pe care o aveam eu. M-am uitat la el fix, sfidător. Orice administrator de grădină zoologică vă va spune că un tigru, sau orice felină, nu va ataca atunci când cineva se uită la el, ci va aştepta până când celălalt animal îşi va întoarce privirea. Dar una e să ştii asta şi alta e să o aplici (şi aceste cunoştinţe sunt inutile atunci când te afli în faţa mai multor animale. În timp ce te uiţi la unul dintre ei, celălalt te va ataca pe la spate). Pentru două, trei secunde, s-a dat o bătălie teribilă a minţilor pentru autoritate între un tigru şi un băiat. Avea nevoie doar de o săritură ca să mă înşface. Dar i-am susţinut privirea.

Richard Parker şi-a lins nasul, a mârâit şi s-a întors. A lovit supărat un peşte zburător. Câştigasem. Am respirat cu neîncredere, am luat dorada în braţe şi m-am dus pe plută. Puţin timp după aceea, i-am dat lui Richard Parker o bucată mare din peşte.

Din acea zi, am simţit că nu se mai punea problema supremaţiei şi am început să petrec mai multă vreme pe barcă, mai întâi la prora, apoi, când m-am simţit mai stăpân pe mine, pe prelată, care era mai confortabilă. Încă îmi era frică de Richard Parker, dar numai când trebuia. Simpla lui prezenţă nu mă mai îngrijora. Te poţi obişnui cu orice – oare n-am spus asta deja? Nu toţi supravieţuitorii spun asta?

Iniţial m-am întins pe prelată sprijinindu-mi capul pe partea rulată. Era ridicată un pic – cum capetele bărcii erau mai sus decât mijlocul – şi astfel puteam să-l ţin pe Richard Parker sub observaţie.

Mai târziu, m-am întors pe partea cealaltă, sprijinindu-mi capul deasupra băncii din mijloc, cu spatele la Richard Parker şi la teritoriul lui. În această poziţie, eram mai departe de marginile bărcii şi mai puţin expus la vânt şi la bătaia valurilor.

CAPITOLUL 81

Ştiu că e greu să credeţi că am supravieţuit. Când mă uit înapoi, şi mie îmi vine greu să cred.

Una dintre explicaţii a fost că am profitat de răul de mare pe care-l avea Richard Parker, a doua că eram singura lui sursă de hrană şi apă. Richard Parker trăise la grădina zoologică de când se ştia şi era obişnuit să primească totul fără să ridice o labă. E adevărat, de câte ori ploua şi barca devenea un dispozitiv de colectare a apei, el înţelegea de unde venea apa. Şi când eram lo-

viţi de un banc de peşti zburători, rolul meu nu era prea clar. Dar aceste evenimente nu schimbau cu nimic realitatea, iar realitatea era că, dacă se uita peste copastie, nu vedea jungla în care să poată vâna sau râul din care să bea. Cu toate acestea, îi aduceam hrană şi apă dulce. Rolul meu era pur şi miraculos. Îmi dădea putere. Dovada: am rămas în viaţă zi după zi, săptămână după săptămână. Dovada: nu m-a atacat, nici măcar atunci când dormeam pe prelată. Dovada: sunt aici să vă spun povestea.

CAPITOLUL 82

Ţineam apa de ploaie şi apa pe care o strângeam prin dispozitivul de desalinizare în compartiment, departe de Richard Parker, în trei recipiente de plastic de 50 litri. Le legam cu sfoară. Acele recipiente de plastic n-ar fi fost mai preţioase pentru mine nici dacă ar fi conţinut aur, safire, rubine şi diamante. Mă gândeam numai la ele. Cel mai groaznic coşmar era să mă trezesc într-o dimineaţă şi să descopăr că apa s-a împrăştiat sau, mai rău, că recipientele s-au spart. Pentru a preveni o asemenea tragedie, le-am înfăşurat în pături ca să nu se frece de pereţii de metal ai bărcii şi le-an mişcat cât mai puţin posibil pentru a reduce uzura. Şi mai mult mă îngrijora locul unde erau legate cu sfoară. Dacă sfoara rodea plasticul? Cum aveam să le mai leg?

Când ploua torenţial, când erau pline ochi, umpleam şi cele două găleţi, cele două containere multi-funcţionale de plastic, cele trei carafe şi cutiile de apă (pe care acum le păstram). Apoi am umplut pungile pentru vomă, legându-le cu un nod. Dacă ploaia continua, mă foloseam şi de propriul meu corp ca de un recipient. Îmi introduceam furtunul de la dispozitivul de apă de ploaie în gură şi beam fără încetare.

Adăugam întotdeauna un pic de apă de mare în apa lui Richard Parker, o cantitate mai mare după ploaie, una mai mică în timpul perioadelor de secetă. Uneori se apleca peste bord, mirosea marea şi lua câteva înghiţituri, dar se oprea imediat.

Cu toate acestea, de-abia ne descurcam. Puţinătatea apei dulci a fost singura sursă permanentă de anxietate şi suferinţă pe tot parcursul călătoriei noastre.

Richard Parker avea partea leului din orice hrană, ca să spun aşa. Nu aveam de ales. Era foarte atent când aduceam la bord o ţestoasă, o doradă sau un rechin şi trebuia să le împart imediat cu el. Cred că am doborât recordul mondial la tăiatul carapacelor

de pe burta broaştelor ţestoase. Cât despre peşte, erau spintecaţi practic înainte de a ateriza în barcă. Dacă nu făceam mofturi la mâncare, nu era doar pentru că mi-era foame; era şi pentru că mă grăbeam. Uneori nu aveam timp să văd ce mâncam. Dacă nu mâncam repede, Richard Parker cerea şi porţia mea, plimbându-se nervos, lovind podeaua cu zgomot şi pufnind la marginea teritoriului său. Mi-am dat seama cât de mult decăzusem când într-o zi am descoperit cu inima strânsă că mâncasem în grabă, cu zgomot, fără să mestec, la fel ca Richard Parker.

CAPITOLUL 83

Furtuna a venit pe nesimţite într-o după-amiază. Norii arătau de parcă s-ar fi împiedicat de vânt, speriaţi. Marea i-a urmat. A început să se ridice şi să coboare într-un fel care-mi făcea inima să îngheţe. Am dus dispozitivul de desalinizare şi năvodul în barcă. Ar fi trebuit să vedeţi peisajul! Ce văzusem până atunci fuseseră nişte vălurele. De data asta, erau munţi. Văile în care cădeam erau întunecate, atât de adânci erau. Pantele erau atât de înclinate, încât barca a început să alunece, ca şi cum ar fi făcut surf. Pluta era zguduită sălbatic şi aruncată de colo-colo. Am desfăcut ambele ancore, la diferite lungimi, ca să nu se încurce.

Căţărându-se pe valuri, barca se ţinea de ancore cum se ţine un căţărător de funie. Urcam până ajungeam la o creastă albă într-o izbucnire de lumină şi spumă; barca se apleca înainte. Vedeam foarte clar până departe. Dar muntele se schimba, iar solul de dedesubtul nostru se scufunda cu o mişcare care îţi făcea greaţă. Imediat, eram în fundul unei alte văi întunecoase, diferită de ultima, dar la fel, cu mii de tone de apă deasupra noastră şi sperând să ne salvăm doar prin faptul că barca era uşoară. Pământul se mişca iar, frânghiile ancorelor se întindeau să plesnească, iar mişcarea de *montagne-russe* începea din nou.

Ancorele îşi făceau treaba bine – de fapt, aproape prea bine. Fiecare creastă voia să ne răstoarne, dar ancorele, de dincolo de creastă, se ridicau şi ne salvau, cu dezavantajul că trăgeau în jos partea din faţă a bărcii. Rezultatul era o explozie de spumă şi un jet de apă la prova care de fiecare dată mă uda până la piele.

Apoi a venit un val care-şi propusese să ne spulbere. De data asta, prova a dispărut în apă. Am fost îngrozit. Abia am putut să mă agăţ de ceva. Barca era depăşită de situaţie. L-am auzit pe Richard Parker urlând. Am simţit moartea. Singurele alternative

pentru mine erau să mor înecat sau să mă sfâşie Richard Parker. Am ales-o pe a doua.

În timp ce ne scufundam, am sărit pe prelată şi am rulat-o către pupa, apropiindu-mă de Richard Parker. Dacă a protestat, nu l-am auzit. Mai repede decât o maşină de cusut, am prins în cârlige prelata pe ambele părţi ale bărcii. Urcam din nou. Barca era pe o pantă verticală. Era greu să-mi ţin echilibrul. Barca era acum acoperită. M-am strecurat prin spaţiul lăsat de banca de pe margine şi prelată şi am tras prelata peste cap. Nu aveam prea mult spaţiu. Între bancă şi copastie erau treizeci de centimetri, iar băncile aveau doar şaptezeci de centimetri lăţime. Dar nu eram atât de nesăbuit, chiar şi în faţa morţii, ca să mă mişc pe podeaua bărcii. Mai erau de prins patru cârlige. Am strecurat o mână prin deschizătură şi am început să prind cârligele. Era din ce în ce mai greu, pe măsură ce spaţiul se micşora. Am reuşit să prind două. Au mai rămas două. Barca se căţăra cu o mişcare lină, continuă. Înclinaţia era cam de treizeci de grade. Simţeam cum gravitaţia mă împingea spre pupa. Mi-am întins mâna cu un efort supraomenesc încă o dată şi am reuşit să mai prind un cârlig. Atât mai puteam face. Asta se face de obicei pe dinafară, nu pe dinăuntru. Am tras tare de frânghie, ceea ce era uşor, pentru că oricum trebuia să mă ţin ca să nu ajung în partea cealaltă a bărcii. Barca s-a înclinat la patruzeci şi cinci de grade.

Eram la şaizeci de grade înclinaţie când am ajuns în vârf şi valul s-a prăbuşit peste noi. Am simţit ca şi cum m-ar fi lovit un pumn imens. Barca s-a înclinat brusc pe o parte şi totul s-a întors cu susul în jos: eram în partea de jos a bărcii, iar apa care se prăbuşise peste noi, transformându-l pe Richard Parker într-un tigru plutitor, venea acum spre mine. N-am simţit tigrul – nu ştiam unde era Richard Parker; era întuneric beznă sub prelată – dar înainte de a ajunge la următoarea vale, eram pe jumătate înecat.

Tot restul zilei şi noaptea următoare, am urcat şi am coborât, sus, jos, sus, jos, până când teroarea a devenit monotonă şi a fost înlocuită de amorţeală şi de renunţare. M-am ţinut de frânghia prelatei cu o mână şi de marginea băncii de la prova cu cealaltă, în timp ce stăteam întins pe banca de pe margine. În această poziţie – cu apa care intra şi ieşea – prelata se zbătea şi mă lovea, eram ud, îngheţat, învineţit şi tăiat de oasele animalelor mâncate şi de carapacele de broască ţestoasă care pluteau. Zgomotul furtunii era constant, ca şi mârâitul lui Ricard Parker.

Cândva, noaptea, am simţit că furtuna se oprise. Ne legănam normal. Printr-o gaură în prelată m-am uitat la cerul nop-

ţii. Era plin de stele şi fără nori. Am desfăcut prelata şi am ieşit. M-am aşezat.

Dimineaţa, am observat că pierdusem pluta. Nu mai rămăseseră decât două vâsle şi vesta de salvare între ele. Mă simţeam la fel ca un proprietar care-şi priveşte casa distrusă de un incendiu. M-am întors şi am scrutat orizontul. Nimic. Micul meu oraş marin dispăruse. Faptul că, printr-o minune, ancorele nu se pierduseră era o consolare fără efect. Pierderea plutei, în schimb, deşi nu era fatală pentru viaţa mea, era o pierdere pentru mintea mea.

Barca era într-o stare jalnică. Prelata era ruptă în mai multe locuri, unele rupturi fiind opera lui Richard Parker. Proviziile aproape dispăruseră, pierdute sau distruse de apă. Mă durea tot corpul şi aveam o rană la coapsă; rana era umflată şi albă. Mi-era frică să verific dacă mai aveam ceva în compartiment. Mulţumesc lui Dumnezeu, pungile cu apă erau întregi. Plasa şi dispozitivele de distilare se îngrămădiseră peste ele şi apa nu putuse să le ia.

Mă simţeam extenuat şi deprimat. Am desfăcut prelata la pupa. Richard Parker zăcea atât de liniştit încât mă întrebam dacă nu murise. Nu murise. Când am desfăcut prelata şi a intrat lumina, a mârâit încet şi s-a mişcat. A ieşit din apă şi s-a aşezat pe banca de la pupa. Am luat aţă şi ac şi m-am dus să repar găurile din prelată.

Mai târziu, am legat una dintre găleţi cu o frânghie şi am golit barca. Richard Parker mă privea distrat. Părea că era plictisit de tot ce făceam. Ziua era fierbinte şi lucram încet. Într-o găleată de apă am găsit ceva ce pierdusem. M-am uitat la acel obiect. Ţineam în palmă tot ce mă putea ţine în viaţă: ultimul dintre fluierele de plastic portocaliu.

CAPITOLUL 84

Eram pe prelată, înfăşurat într-o pătură, şi dormitam, visam, mă trezeam, visam cu ochii deschişi. Aşa îmi petreceam timpul. Vântul bătea încet. Din când în când, câte un val izbea copastia, împroşcându-mă cu spumă. Richard Parker dispăruse sub prelată. Nu-i plăcea nici să se ude, nici să fie clătinat de valuri. Dar soarele strălucea, aerul era calm şi marea nu era agitată. M-am trezit din cauza unei explozii. Am deschis ochii şi am văzut apă pe cer. S-a prăbuşit peste mine. M-am uitat din nou în sus. Cerul era senin. A urmat o altă explozie, în stânga mea, mai slabă ca

prima. Richard Parker a mârâit cu furie. Apa a căzut peste mine din nou. Avea un miros neplăcut.

M-am uitat peste marginea bărcii. Primul lucru pe care l-am văzut a fost o formă neagră care plutea pe apă. Mi-a luat câteva secunde să-mi dau seama ce era. Am văzut un ochi. Era o balenă. Ochiul, de mărimea capului meu, se uita la mine.

Richard Parker a ieşit de sub prelată. A sâsâit. Am ghicit din mişcarea ochiului că acum balena se uita la Richard Parker. S-a uitat vreo treizeci de secunde înainte de a se scufunda. M-am temut că o să ne lovească, dar s-a scufundat şi a dispărut în imensitatea albastră. Coada era o armătură imensă, rotundă care dispărea.

Cred că era o balenă care-şi căuta perechea. Probabil hotărâse că eram prea mic şi că, oricum, aveam un partener. Am văzut mai multe balene, dar nici una de atât de aproape ca prima. Îşi anunţau apariţia prin jeturile de apă. Ieşeau la suprafaţă la ceva distanţă, trei sau patru, ca un arhipelag de insule vulcanice. Aceste animale uriaşe şi blânde mă binedispuneau. Eram sigur că îmi înţelegeau situaţia, că exclamau: „A! Uite! E naufragiatul şi pisica lui despre care mi-a spus Bamphoo. Bietul băiat. Sper că are destul plancton. Trebuie să le spun lui Mumphoo şi Tomphoo şi Stimphoo despre el. Mă întreb dacă n-o fi vreo navă prin apropiere. Probabil mama lui ar fi foarte fericită să-l vadă din nou. La revedere, băiete. O să încerc să te ajut. Mă cheamă Pimphoo." Şi astfel, fiecare balenă ştia despre mine şi aş fi fost salvat demult dacă Pimphoo n-ar fi căutat ajutor la un navă japoneză, al cărei matelot laş a ucis-o cu harponul, având aceeaşi soartă ca Lamphoo în mâinile marinarilor unei nave norvegiene. Vânătoarea de balene e o crimă abominabilă.

Delfinii erau vizitatori obişnuiţi. Un grup a stat cu noi o zi şi o noapte. Erau foarte veseli. Plonjoanele şi săriturile lor păreau să fie făcute doar pentru amuzament şi mişcare. Am încercat să prin unul. Dar nici unul nu s-a apropiat de cange. Şi chiar dacă s-ar fi apropiat, erau mult prea iuţi şi mult prea mari. Am renunţat şi i-am privit doar.

Am văzut şase păsări în total. Am crezut că anunţau apropierea pământului. De fapt, erau pescăruşi de larg, care puteau traversa Pacificul cu doar câteva mişcări de aripi. I-am privit cu respect şi invidie.

De două ori, am văzut albatroşi. Zburau sus, fără să ne vadă. M-am uitat cu gura căscată. Erau ceva supraomenesc şi de neînţeles.

Altă dată, au trecut pe lângă noi două păsări, cu picioarele atingând apa. Nici acestea nu ne-au băgat în seamă.

În cele din urmă, am atras atenția unei păsări cu coada scurtă. Întâi a zburat în cercuri deasupra noastră, apoi a coborât. Şi-a scos picioarele, şi-a strâns aripile şi a aterizat pe apă, plutind uşor ca un dop de plută. S-a uitat la mine curiooasă. Am pregătit un cârlig în care am pus o bucată de peşte zburător şi l-am aruncat în direcția păsării. M-am chinuit un pic până când am făcut să ajungă momeala lângă ea pentru că undița nu avea greutăți. La a treia încercare, pasărea a venit mai aproape şi a aplecat ciocul să o prindă. Inima a început să-mi bată tare de emoție. Când am tras de fir, peste câteva secunde, pasărea a icnit şi aproape a regurgitat bucata pe care o înghițise. Înainte să încerc din nou, şi-a desfăcut aripile şi s-a ridicat în aer. S-a îndepărtat repede, cu doar câteva bătăi din aripi.

Am fost mai norocos cu un pescăruş mascat. A apărut din senin, plutind spre noi, cu aripile mai mari de un metru. A aterizat pe copastie, la foarte mică distanță. S-a uitat la mine cu o expresie nedumerită şi serioasă. Era o pasăre mare, albă, cu marginile aripilor negre. Avea un cioc portocaliu, ascuțit şi ochi roşii situați în spatele unei măşti negre, ceea ce îl făcea să semene cu un hoț care avusese o noapte foarte grea. Doar picioarele erau prea mari, cumva disproporționate față de restul corpului. Pasărea era curajoasă. Şi-a aranjat penele cu ciocul. După ce a terminat, s-a uitat în sus şi a apărut în toată splendoarea ei: o navă aerodinamică, frumoasă, netedă. Când i-am oferit o bucățică de doradă, mi-a ciugulit-o din palmă.

I-am rupt gâtul cu amândouă mâinile, una ținând gâtul păsării iar cealaltă îndoindu-l către spate. Penele erau atât de bine înfipte că, atunci când am încercat să le smulg, pielea a cedat – nu jumuleam pasărea, o jupuiam. Era uşoară, un volum fără greutate. Am luat un cuțit şi am început să desprind pielea. Nu avea prea multă carne. Am fost dezamăgit. În ceea ce priveşte gustul, era asemănător cu cel al cărnii doradelor; avea doar o textură diferită: era mai elastică, ca guma. În stomac mai avea trei peşti, pe lângă bucățica de doradă pe care i-o dădusem. După ce i-am curățat de sucurile gastrice, i-am mâncat. Am mâncat inima, ficatul şi plămânii păsării. I-am înghițit ochii şi limba. I-am mâncat creierul şi labele picioarelor. Restul era piele, oase şi pene. I-am aruncat-o lui Richard Parker, dincolo de prelată. Am văzut o labă portocalie întinzându-se către pradă.

La câteva zile, încă mai ieşeau pene din vizuina lui. Cele care aterizau în apă erau înghiţite imediat de peşti.

Nici o pasăre nu ne-a anunţat apropierea uscatului.

CAPITOLUL 85

O dată, a început să fulgere. Cerul era atât de negru încât ziua era întuneric ca noaptea. Ploua cu găleata. Am auzit tunând în depărtare. Am crezut că totul o să se limiteze la asta. Dar a început vântul, iar ploaia a început să bată în toate părţile. Imediat, o aşchie albă s-a prăbuşit din cer şi s-a înfipt în apă. Era destul de departe de barcă, dar efectul era perfect vizibil. Crescuse un adevărat copac ceresc în apă. Nu mi-am imaginat că era posibil ca fulgerul să lovească marea. Bubuitura a fost îngrozitoare, iar lumina orbitoare.

M-am întors spre Richard Parker şi am spus:

– Uite, Richard Parker, asta e un fulger. Am văzut cum a reacţionat. Stătea cu burta pe podeaua bărcii, cu picioarele crăcănate şi tremurând vizibil.

Efectul asupra mea a fost complet opus. M-a scos din starea de vegetare şi m-a făcut să mă simt în al nouălea cer.

Deodată, un fulger a lovit aproape de noi. Poate că trebuia să ne lovească pe noi: eram pe coama unui val şi cădeam, când l-am văzut. A fost o explozie de aer cald şi apă. Pentru două, trei secunde cioburile orbitoare ale unei vitrine cosmice au dansat pe cer, forţă fără substanţă, dar copleşitor de puternică. Zece mii de trompete şi douăzeci de mii de tobe n-ar fi putut face un asemenea zgomot; era pur şi simplu asurzitor. Marea a devenit albă şi orice altă culoare a dispărut. Totul era sau lumină pură, sau umbre întunecate. Lumina mai mult penetra decât lumina. Arcul luminos a dispărut la fel de repede cum a apărut – nici nu se topise bine spuma care ne lovise. Valul a continuat să se rostogolească, pedepsit, în întuneric.

Am fost orbit, lovit de tunet – aproape în sensul propriu al cuvântului. Dar nu mi-a fost teamă.

– Lăudat fie Allah, Domnul Tuturor Lumilor, Cel Înţelegător, Cel Milos, Conducătorul Zile Judecăţii de Apoi! am murmurat.

– Nu mai tremura! Ăsta e un miracol. Este un semn al divinităţii. Ăsta e... Ăsta e ...., i-am spus lui Richard Parker.

Nu puteam găsi cuvântul potrivit pentru ceva mare şi fantastic ca acest eveniment.

Rămăsesem fără cuvinte şi fără suflare. M-am întins pe spate pe prelată, cu braţele şi picioarele desfăcute. Ploaia mă îngheţa. Dar zâmbeam. Îmi aduc aminte acea întâlnire de gradul trei cu electricitatea şi arsurile de gradul trei ca pe unul dintre momentele de fericire adevărată.

În momentele de minunare e uşor să eviţi gândurile meschine, să te conectezi la imensitatea universului care cuprinde tunetul şi strălucirea, apropierea şi depărtarea, supleţea şi grăsimea.

– Richard Parker, o navă!

Am strigat. Eram nebun de fericire. Am uitat de frustrări şi de suferinţe şi am izbucnit, orbit de bucurie.

– Am reuşit! Suntem salvaţi! Înţelegi, Richard Parker? SUNTEM SALVAŢI! Ha, ha, ha, ha!

Am încercat să mă controlez. Dacă nava trecea prea departe de noi? Să trimit o rachetă? Prostii!

– Vine direct spre noi, Richard Parker! Mulţumesc, Lord Ganesha! Binecuvântat fii, Allah-Braman!

Nu putea să nu ne vadă. Oare există fericire mai mare decât cea a salvării? Răspunsul e nu. Pentru prima oară după multă vreme, m-am ridicat în picioare.

– Poţi să crezi, Richard Parker? Oameni, un pat, mâncare. Trăim din nou. O, ce fericire!

Vasul a venit mai aproape. Părea să fie un petrolier. Forma prorei se vedea din ce în ce mai bine. Salvarea era o robă de metal negru cu tiv alb.

– Dar dacă....?

N-am îndrăznit să rostesc sunetele. Dacă aveam şansa să-mi revăd familia? *Tsimtsum* avusese mai multe de bărci de salvare. Poate ajunseseră în Canada cu luni înainte şi erau nerăbdători să audă veşti de la mine. Poate că eram singura persoană de pe navă de care nu se ştia nimic.

– Mamă, ce mari sunt petrolierele!

Era ca un munte care se urca pe noi.

– Poate sunt deja în Winnipeg. Mă întreb cum o arăta casa noastră. Crezi că în Canada casele au curţi interioare în stil tradiţional *tamil*, Richard Parker? Poate că nu. Presupun că s-ar umple de zăpadă iarna. Păcat. Nimic nu reprezintă pacea mai mult decât o curte interioară într-o zi însorită. Mă întreb ce mirodenii cresc în Manitoba.

Nava era foarte aproape. Ar fi fost bine ca echipajul să se oprească sau să ne ocolească.

– Da, ce mirodenii....? Doamne Dumnezeule!

Am realizat cu groază că petrolierul nu venea în direcţia noastră, ci peste noi.

Prora era un imens perete de metal care devenea din ce în ce mai mare cu fiecare secundă. Un val mare o înconjura şi se deplasa încet spre noi. În cele din urmă Richard Parker a simţit ameninţarea. S-a întors şi a început să facă Woof! Woof! dar nu ca un câine; lătra ca o felină, cu putere, înfricoşător şi potrivit situaţiei.

– Richard Parker, o să ne calce! Ce să facem? Repede, o rachetă. Nu! Trebuie să vâslim. Să pun vâsla în locaş. HUNMF! HUMF! HUMF!

Valul de la prova ne-a împins. Richard Parker s-a chircit şi i s-a zbârlit părul.

Barca a alunecat pe val şi a fost cât pe ce să se lovească de petrolier, dar a trecut la mai puţin de şaizeci de centimetri.

Barca a alunecat pe lângă ceea ce părea un perete de canion, un kilometru şi jumătate de fortificaţii înalte fără nici o santinelă care să ne observe în şanţul cu apă. Am tras o rachetă, dar am ţintit prost. În loc să se ridice şi să explodeze în faţa căpitanului, a ricoşat de peretele navei şi s-a întors în Pacific, unde a murit cu un fâsâit. Am suflat în fluier din toate puterile. Am strigat din toţi plămânii. Degeaba.

Cu motoarele mergând şi cu elicea care plesnea apa cu zgomot, vasul a trecut pe lângă noi şi ne-a lăsat balansându-ne în dâra înspumată din urmă. După atât de multe săptămâni de sunete naturale, aceste sunete mecanice erau ciudate şi demne de respect, aşa că m-au redus la tăcere.

În mai puţin de douăzeci de minute, un vas de trei sute de mii de tone a devenit un punct în depărtare. Când m-am întors, Richard Parker încă se uita în direcţia vasului. După câteva secunde, s-a întors şi el şi privirile noastre s-au întâlnit. Ochii mei exprimau dorinţă, suferinţă, teamă şi singurătate. El era conştient doar că se întâmplase ceva stresant şi important, ceva dincolo de limitele înţelegerii lui. Nu-şi dădea seama că trecusem pe lângă salvare. El văzuse doar că masculul alfa, acest tigru imprevizibil şi ciudat cu care era pe barcă, fusese foarte emoţionat. S-a aşezat să moţăie. Singurul său comentariu asupra evenimentelor a fost un mieunat supărat.

– Te iubesc!

Cuvintele au izbucnit, pure şi libere, nedefinite. Sentimentul mi-a inundat pieptul.

– E adevărat. Te iubesc, Richard Parker. Dacă nu te-aş avea acum, nu ştiu ce m-aş face. Nu cred că aş supravieţui. N-aş putea. Aş muri de disperare. Nu te da bătut. Richard Parker, nu te da bătut. O să te duc pe uscat, promit, promit!

CAPITOLUL 87

Una dintre metodele mele favorite de evadare era asfixierea blândă. Foloseam o bucată de material pe care o tăiasem dintr-o pătură. O numeam zdreanţa de visare. O udam cu apă de mare atât cât să fie doar umedă. Mă întindeam confortabil pe prelată şi mi-o aşezam pe faţă, potrivind-o ca să-mi acopere faţa în totalitate. Apoi cădeam într-o stare de visare, lucru nu foarte dificil pentru cineva care era într-o asemenea stare de letargie. Dar zdreanţa aceea îi dădea visului un caracter aparte. Probabil că reducea cantitatea de aer pe care o primeam. Atunci începeam să visez cele mai nebuneşti vise, intram în transă, aveam viziuni, mă asaltau amintiri, gânduri, senzaţii, amintiri. Iar timpul dispărea. Când mă deranja vreun zgomot şi zdreanţa îmi cădea de pe faţă, reveneam la starea de conştienţă, încântat să realizez că timpul trecuse fără să-l simt. Dovada era faptul că zdreanţa se uscase. Dar, pe lângă asta, aveam şi senzaţia că lucrurile erau schimbate, că momentul prezent era diferit.

CAPITOLUL 88

Într-o zi, am dat peste gunoi. Mai întâi apa a început să strălucească de ulei. Apoi au urmat deşeurile industriale: mai ales cele din plastic, într-o varietate de forme şi culori, dar şi bucăţi de lemn, cutii de bere, sticle de vin, bucăţi de material, de sfoară, toate înconjurate de o spumă galbenă. Am înaintat. M-am uitat să văd dacă puteam să folosesc ceva. Am luat o sticlă de vin. Am dat peste un frigider care nu mai avea motor. Plutea cu uşa spre cer. Am deschis uşa. A ţâşnit un miros îngrozitor, dezgustător, care părea să coloreze aerul. Cu mâna la gură, m-am uitat înăuntru. Erau pete, sucuri închise la culoare, nişte legume stricate, lapte care arăta ca un jeleu galben, şi rămăşiţele unui animal mort, greu de identificat din cauza stării de putrefacţie avansată. După mărime, putea fi miel. În interiorul frigiderului, mirosurile avuseseră timp să se dezvolte, să fermenteze. Mi-au

asaltat simţurile cu o furie devastatoare, capul a început să mi se învârtească, stomacul mi s-a întors pe dos şi picioarele au început să-mi tremure. Din fericire, s-a scufundat repede. Spaţiul liber lăsat de el a fost umplut imediat.

Am lăsat gunoiul în urmă, dar multă vreme după ce nu l-am mai văzut, am continuat să simt mirosul. I-a luat o zi mării să spele uleiul de pe marginea bărcii.

Am pus un mesaj în sticlă: „Cargou japonez *Tsimtsum*, sub pavilion panamanian, s-a scufundat pe 2 iulie 1977 în Pacific, la patru zile de Manila. Sunt într-o barcă de salvare. Mă numesc Pi Patel. Am ceva hrană, apă, dar tigrul bengalez e o reală problemă. Vă rog anunţaţi familia în Winnipeg, Canada. Orice ajutor binevenit. Mulţumesc". Am pus dopul sticlei şi l-am acoperit cu o bucată de plastic. Am legat plasticul cu o sfoară şi am înnodat-o strâns. Am aruncat-o în apă.

CAPITOLUL 89

Totul suferea. Totul era ars de soare şi bătut de vânt. Barca, pluta până când am pierdut-o, prelata, rezervoarele de apă, pungile de plastic, undiţele, păturile, plasa – toate s-au uzat, s-au lăbărţat, au crăpat, s-au uscat, au putrezit, s-au rupt, s-au decolorat. Portocaliul a devenit alb portocaliu. Tot ce era neted s-a asprit. Tot ce era ascuţit s-a tocit. Tot ce era dur a devenit moale. Tot ce era întreg a început să se desprindă în bucăţi. Faptul că le frecam cu aripioare de ţestoasă sau cu piele de peşte nu schimba lucrurile cu nimic. Sarea a continuat să mănânce totul, cu milioane de guri. Soarele prăjea totul. Îl ţinea pe Richard Parker într-o stare de somnolenţă. Făcea ca scheletele să devină de un alb strălucitor. Îmi ardea hainele şi mi-ar fi ars şi pielea, deşi era neagră, dacă nu m-aş fi protejat sub pături şi carapace de ţestoasă. Când căldura devenea insuportabilă, îmi turnam o găleată de apă în cap. Uneori, apa era caldă ca un sirop. Soarele acţiona şi asupra mirosurilor. Totul irosea a chimion, am mai spus. Nu ştiu nici măcar cum mirosea Richard Parker.

Muream încet. Procesul era atât de lent încât nu-l observam tot timpul. Doar din când în când. Eram două animale emaciate, arse şi înfometate. Blana lui Richard Parker şi-a pierdut strălucirea şi s-a rărit, mai ales pe umeri şi pe coapse. Slăbise, devenise un schelet într-o pungă de piele prea mare. Şi eu mă veştejisem, iar oasele mi se vedeau prin piele.

Am început să-l imit pe Richard Parker; dormeam ore în şir. De fapt, nu era somn propriu-zis, ci o stare de semi-conştienţă în care visele de zi şi realitatea se amestecau până la confuzie. Mi-am folosit zdreanţa de visare.

Acestea sunt ultimele pagini ale jurnalului meu:

Azi am văzut un rechin mai mare decât toţi cei pe care i-am văzut vreodată. Un monstru primitiv de 6 metri lungime. Cu dungi. Un rechin-tigru – foarte periculos. Ne-a dat târcoale. Ne-am temut să o să ne atace. Am supravieţuit unui tigru; am crezut că un altul o să mă omoare. N-a atacat. S-a îndepărtat.

Vreme înnorată. Nu plouă. E doar întunecat. Delfini. Am încercat să prind unul. Am realizat că nu pot sta în picioare. R.P. e slăbit şi prost dispus. Sunt atât de slăbit că, dacă mă atacă, n-o să fiu în stare să mă apăr. Nu am puterea să suflu în fluier.

Zi calmă şi fierbinte. Soare nemilos. Simt că îmi fierb creierii. Mă simt îngrozitor.

Sufletul şi trupul îmi sunt într-o stare de prostraţie. Voi muri în curând. R.P. respiră, dar nu se mişcă. Şi el o să moară. N-o să mă omoare.

Salvarea. O oră de ploaie grea, delicioasă, frumoasă. Mi-am umplut gura, pungile şi cutiile, corpul. M-am spălat de toată sarea. M-am târât spre R. P. Nu reacţionează. Corpul încovrigat, coada nu se mişcă. Blana udă. Ud, pare mai mic. Osos. L-am atins pentru prima oară. Să văd dacă a murit. Nu. Corpul e cald. E ciudat să-l ating. Chiar şi acum e musculos. Blana i s-a încreţit, fremătând ca şi cum s-ar fi ferit de un ţânţar. În cele din urmă, a reacţionat şi a băut apă. Mai bine să bei decât să te îneci. Coada i s-a mişcat. I-am aruncat o bucată de ţestoasă. Nimic. S-a ridicat doar să bea. A mâncat. Nu s-a ridicat de tot. Timp de o oră, s-a lins. A adormit.

N-are rost. Azi voi muri.

Voi muri azi.

Mor.

Astea au fost ultimele rânduri. După aceea, am îndurat, dar n-am mai scris. Îmi era teamă că voi rămâne fără hârtie. De fapt, n-am mai avut cu ce scrie.

CAPITOLUL 90

Am spus:

– Richard Parker, s-a întâmplat ceva? Ai orbit? Şi i-am trecut mâna prin faţă.

O zi sau două şi-a frecat ochii şi a mieunat disperat, dar nu mi-am dat seama ce era. Suferinţa şi durerea făceau parte din dieta zilnică. Am prins o doradă. Nu mâncasem nimic de trei zile. O ţestoasă apăruse în ziua precedentă, dar eram prea slăbit ca să o trag la bord. Am tăiat peştele în două. Richard Parker s-a uitat spre mine. I-am aruncat partea. M-am aşteptat să o ia cu gura. I-a aterizat în faţă. S-a aplecat. După ce a adulmecat în stânga şi-n dreapta, a găsit peştele şi a început să mănânce. Mâncam încet acum, amândoi.

M-am uitat lung în ochii lui. Nu arăta altfel. Poate că ochii îi curgeau mai mult, dar nu era nimic grav, nu atât de grav ca aspectul exterior. Eram amândoi doar piele şi oase.

Am realizat că răspunsul era chiar în actul de a privi. Mă uitam în ochii lui ca un medic, în timp ce el se uita nicăieri. Numai o felină oarbă n-ar fi reacţionat la o asemenea privire.

Mi-a fost milă de Richard Parker. Ni se apropia sfârşitul.

A doua zi, au început să mă mănânce ochii. M-am frecat, dar mâncărimea nu dispărea. Ba mai rău: devenea din ce în ce mai intensă şi, spre deosebire de Richard Parker, a început să-mi curgă puroi din ochi. Apoi, totul s-a întunecat. Mai întâi drept în faţă, un punct negru. S-a întins tot mai mult până a ajuns să-mi blocheze vederea cu totul. A doua zi, de dimineaţă, nu mai vedeam decât o linie luminoasă în loc de soare, ca o fereastră mică situată undeva sus. Până la prânz, totul a devenit negru ca smoala.

Mă agăţam de viaţă. Eram groaznic de slăbit. Căldura era infernală. Mai aveam atât de puţină putere că nu mai puteam să stau în picioare. Buzele îmi erau tari şi crăpate. Gura îmi era uscată şi lipicioasă, cu o salivă care avea un gust şi un miros groaznic. Pielea îmi era arsă. Muşchii atrofiaţi mă dureau. Membrele, în special picioarele, erau umflate şi mă dureau întruna. Mi-era foame, dar nu mai aveam mâncare. Richard Parker bea atât de multă apă încât mie nu-mi mai rămâneau decât câteva linguri pe

zi. Dar durerea sa fizică nu se compara cu tortura morală pe care aveam s-o îndur eu. Ziua în care am orbit a fost ziua în care au început chinurile. Nu ştiu să vă spun exact când. Timpul, cum v-am mai spus, devenise irelevant. Trebuie să fi fost cândva între ziua o sută şi ziua două sute. Eram sigur că n-o să mai rezist.

A doua zi, mi-am pierdut orice teamă de moarte şi am hotărât să mor. Am ajuns la concluzia tristă că nu mai pot să am grijă de Richard Parker. Eram mai afectat de acest deces iminent decât de al meu. Dar chiar nu mai puteam să fac nimic pentru el.

Mueam încet. Simţeam cum mă cuprindea o slăbiciune fatală. Aveam să mor până după-amiază. Ca să-mi fac sfârşitul mai plăcut, am decis să amân starea de sete care mă chinuia şi am băut cât am putut. De-aş mai fi avut şi mâncare! M-am sprijinit de prelata rulată, în mijlocul bărcii. Am închis ochii şi am aşteptat să rămân fără suflare. Am murmurat:

– Adio, Richard Parker. Îmi pare rău că n-am reuşit. Am făcut tot ce am putut. Adio. Dragă Mamă, dragă Tată, dragă Ravi, salutări. Fiul şi fratele iubitor vine să vă întâlnească. N-a trecut o oră fără să mă gândesc la voi. Momentul când vă voi vedea va fi cel mai fericit din viaţa mea. Şi acum las lucrurile în mâna lui Dumnezeu, care e dragoste şi pe care îl iubesc.

Am auzit pe cineva vorbind:

– E cineva acolo?

E surprinzător ce poţi auzi în întunericul minţii. Un sunet fără formă sau culoare sună ciudat. A fi orb înseamnă a auzi diferit.

Vocea a repetat:

– E cineva acolo?

Am tras concluzia că înnebunisem. Trist, dar adevărat.

– E cineva acolo? a insistat vocea.

Claritatea nebuniei este uimitoare. Vocea avea un timbru propriu, greu, obosit.

Am decis să merg mai departe.

– Bineînţeles că este, am replicat. Întotdeauna e cineva. Cine ar pune întrebările, altfel?

– Speram să fie altcineva.

– Cum, altcineva? Îţi dai seama unde eşti? Dacă nu eşti mulţumit cu ce-ţi oferă imaginaţia, poţi să schimbi. Sunt o mulţime de fantezii[1].

---

[1] *Figment* – fantezie; *fig* – smochină (engl.)

Hmmm. Oare n-ar fi bună o smochină?

– Deci, nu e nimeni?

– Ssst.....visez la smochine.

– Smochine! Ai o smochină? Dă-mi şi mie. Te implor. Numai o bucăţică. Mor de foame.

– Nu am numai o smochină. Am un întreg copac.

– Un întreg copac! Te rog, dă-mi şi mie.

Vocea, sau ce-o fi fost, a dispărut.

– Sunt dolofane, grele şi înmiresmate, am continuat. Ramurile copacului sunt aplecate, grele de smochine. Trebuie să fie peste trei sute de smochine.

Linişte.

Vocea a răspuns:

– Hai să vorbim despre mâncare...

– Ce idee bună.

– Ce ai mânca dacă ai putea alege?

– Excelentă întrebare. Aş vrea un bufet magnific. Aş începe cu orez şi *sambar*. Apoi orez negru *gram dhal*, orez *curd* şi...

– Eu aş mânca....

– N-am terminat. Şi aş vrea şi *tamarind* picant şi *sambar* cu cepe mici şi ...

– Altceva?

– Ajung şi acolo. Aş vrea legume *sagu* şi *korma* şi *masala* de cartofi şi *vadai* de varză şi *masala dosai* şi *rasam* picant de linte şi...

– Înţeleg.

– Aşteaptă. Şi vinete umplute cu *poryial* şi *yam kootu* de nucă de cocos şi *idli* de orez şi *curd vadai* şi *bajii* de legume şi...

– Pare foarte...

– Am zis şi de *chutney*? *Chutney* de nucă de cocos şi de mentă şi ardei iuţi muraţi şi agrişe murate, toate servite cu obişnuitele *nans*, *popadoms*, *parathas* şi *puris*, bineînţeles.

– Sună...

– Salatele! Salată de mango şi de *okra* şi de castraveţi. Şi ca desert *paysam* de migdale şi de lapte şi clătite *jaggery* şi caramele cu alune şi *burfi* cu nucă de cocos şi îngheţată de vanilie cu sos cremos de ciocolată caldă.

– Asta-i tot?

– Aş termina gustarea cu un pahar de zece litri de apă proaspătă, curată şi rece şi cu o cafea.

– Sună foarte bine.

– Aşa-i.

– Spune-mi, ce e *yam kootu* de nucă de cocos?

– Mâncarea zeilor. Îţi trebuie *yams*, nucă de cocos rasă, *plantains* verzi, praf de chilli, piper negru măcinat, *turcmeric* măcinat, seminţe de chimion, seminţe de muştar maro şi ulei de nucă de cocos. Sotezi nuca până devine aurie...

– Pot să sugerez ceva?

– Ce?

– În loc de *yam kootu* de nucă de cocos, de ce să nu fierbi limbă de vacă în sos de muştar?

– Nu prea sună a mângare vegetariană.

– Este. Şi apoi măruntaie.

– Măruntaie? I-ai mâncat limba bietului animal şi acum îi vrei şi *stomacul*?

– Da! Visez la *măruntaie à la Caen* – calde – cu *sweetbread*.

– *Sweetbread*? Asta sună mai bine. Ce e?

– E făcută din pancreasul viţelului.

– Pancreasul?

– La cuptor şi cu sos de ciuperci e pur şi simplu delicioasă.

De unde veneau aceste reţete dezgustătoare, profanatoare? O luasem atât de tare din loc încât să mă gândesc la *vacă şi viţel*? În ce fantezie eram prins? Ajunsesem din nou în zona de gunoaie?

– Care ar fi următorul afront?

– Creier de viţel în sos de unt!

– Ne-am întors la cap?

– Creier *soufflé*!

– Mi-e rău. E ceva ce n-ai mânca?

– Ce n-aş da să pot mânca supă din coadă de bou. Purcel prăjit umplut cu orez, cârnaţi, caise şi stafide. Rinichi de viţel cu sos de unt, muştar şi pătrunjel. Iepure marinat în vin roşu. Cârnaţi din ficat de pui. Pate de porc şi de ficat cu viţel. Broaşte. Ah, daţi-mi broaşte!

– Abia mai pot de greaţă.

Vocea a încetat. Tremuram de greaţă. Una era nebunia minţii şi alta răul de la stomac.

Deodată, m-am luminat.

– Ai mânca viţel crud în sânge?

– Bineînţeles! Îmi place muşchiul tartar.

– Ai mânca sângele coagulat al unui porc mort?

– În fiecare zi, cu sos de mere!

– Ai mânca orice de la un animal, ultimele rămăşiţe?

– Tobă şi cârnaţi! O farfurie cu vârf!

– Dar un morcov? Crud?

N-a mai răspuns.

– M-ai auzit? Ai mânca un morcov?

– Te-am auzit. Ca să fiu sincer, dacă aş avea de ales, nu. Nu-mi priesc astfel de lucruri. Nu prea au gust.

Am râs. Ştiam. Nu auzeam voci. Nu înnebunisem. Îmi vorbea Richard Parker!

Ticălosul de carnivor. Tot timpul am fost împreună şi doar acum s-a hotărât să comunice. Eram fericit să pot vorbi prieteneşte cu un tigru. M-a apucat o curiozitate vulgară, ca aceea a fanilor pentru vedete.

– Sunt curios, spune-mi – ai ucis vreodată un om?

Mă îndoiam. Animalele care mănâncă oameni sunt la fel de rare ca şi criminalii, iar Richard Parker fusese prins când era doar un pui. Dar cine ştia dacă mama lui nu prinsese vreun om?

– Ce întrebare! a replicat Richard Parker.

– Mi se pare rezonabilă.

– Oare?

– Da.

– De ce?

– Se spune că da.

– Da?

– Bineînţeles. Nu ştii?

– Nu.

– Ei bine, hai să facem lumină: toată lumea ştie. Deci, ai ucis vreodată un om?

Linişte.

– Ei? Răspunde.

– Da.

– O! Mă face să mă cutremur. Câţi?

– Doi.

– Ai ucis doi oameni?

– Nu. Un bărbat şi o femeie.

– În acelaşi timp?

– Nu. Bărbatul întâi şi apoi femeia.

– Monstrule! Pariez că ţi s-a părut distractiv. Toate ţipetele şi lupta.

– Nu prea.

– Erau buni?

– Cum adică buni?

– Ei, nu te face că nu pricepi. Aveau gust bun?

– Nu.

– Mă gândeam eu. De ce i-ai omorât?

– De nevoie.
– Nevoia unui monstru. Regreţi?
– Era care pe care.
– Aceasta este nevoia exprimată în simplitatea ei amorală. Acum regreţi?
– A fost un impuls de moment. Întâmplarea.
– Se numeşte instinct. Totuşi, răspunde-mi, ai regrete?
– Nu mă mai gândesc la asta.
– E chiar definiţia animalului. Asta eşti.
– Dar tu ce eşti?
– O fiinţă umană.
– Ce mândrie!
– Este adevărul adevărat.
– Deci, n-ai arunca primul piatra?
– Ai mâncat vreodată *oothpam*?
– Nu. Dar ce e *oothpam*?
– E atât de bun.
– Sună delicios. Mai spune-mi.
– *Oothpam* este făcut din aluatul care rămâne de la prăjituri, dar rareori mi-a fost dat să mănânc ceva mai gustos.
– Deja simt gustul.
Am adormit. Sau am căzut într-o stare de delir. Ceva mă deranja. Nu ştiam ce. Orice ar fi fost, nu mă lăsa să mor în pace. Mi-am dat seama ce nu mă deranja.
– Scuză-mă?
– Da? a venit vocea lui Richard Parker.
– De ce ai accent?
– Nu am. Tu ai.
– Nu am. Tu pronunţi *ze* în loc de *ză*.
– Pronunţ *ze* pentru că aşa trebuie. Tu vorbeşti ca şi cum ai avea pietre în gură. Ai accent indian.
– Tu vorbeşti ca şi cum limba ţi-ar fi un fierăstrău, iar cuvintele ar fi de lemn. Ai un accent francez.
Era imposibil. Richard Parker era născut în Bangladesh şi crescut la Tamil Nadu, deci de ce să aibă accent francez? E adevărat, Ponticherry fusese odată colonie franceză, dar nimeni nu putea să mă convingă că animalele de la zoo au vizitat Alianţa Franceză de pe strada Dumas. Eram perplex. Iar eram în ceaţă.
M-am trezit brusc. Era cineva acolo! Vocea nu era nici vântul care vorbea cu accent, nici un animal vorbitor. Era altcineva! Inima a început să-mi bată cu putere, cu ultimele puteri. Mintea a încercat pentru ultima dată să fie lucidă.

– E doar ecoul, am auzit, ca prin vis.
– Aşteaptă, sunt aici! am strigat.
– Ecoul pe mare...
– Nu, sunt eu!
– Că acesta va fi sfârşitul!
– Prietene!
– Mă sfârşesc...
– Stai!
De-abia îl mai auzeam.
Am ţipat.
A ţipat şi el.
Era prea mult. Înnebuneam.
Mi-a venit o idee.
– Mă numesc, am strigat ca să acopăr vântul şi marea, Piscine Molitor Patel. Cum poate ecoul să creeze un nume? Mă auzi? Sunt Piscine Molitor Patel, Pi Patel!
– Poftim? E cineva acolo?
– Da.
– Vai! Oare e adevărat? Ai ceva de mâncare, te rog? Orice. Nu mai am mâncare. N-am mai mâncat de mai multe zile. Trebuie să mănânc ceva. Am să-ţi fiu recunoscător. Te implor!
– Nici eu n-am de mâncare, am răspuns, disperat. Nici eu n-am mâncat de zile întregi. Speram ca tu să ai ceva. Ai apă? Rezervele mele sunt pe sfârşite.
– Nu, n-am. Chiar n-ai mâncare? Nimic?
– Nu, nimic.
S-a lăsat o linişte grea.
– Unde eşti? am întrebat.
– Aici, a replicat stins.
– Unde? Nu te văd.
– De ce nu mă vezi?
– Am orbit.
– Cum? a exclamat el.
– Am orbit. Nu mai văd decât întuneric. Degeaba clipesc. S-a întâmplat cam acum două zile, dacă pielea mea nu se înşeală.
Am auzit un vaiet puternic.
– Ce-i, prietene? am întrebat.
A continuat să se vaiete.
– Te rog, răspunde-mi. Ce s-a întâmplat? Sunt orb şi n-avem apă sau mâncare, dar ne avem unul pe altul. Asta tot e ceva. Ceva preţios. Deci, ce este?

– Şi eu sunt orb!
– Ce?
– Şi eu clipesc degeaba.
A început să se vaiete din nou. Am rămas mut. M-am întâlnit cu un alt orb în mijlocul Pacificului!
– Cum de eşti orb? am mormăit.
– Probabil din acelaşi motiv ca şi tine. Rezultatul lipsei de igienă pe un corp înfometat, la capătul puterilor.
Amândoi am izbucnit în plâns. El se jelea, iar eu suspinam. Era prea mult, cu adevărat prea mult.
– Am o poveste, am spus, după un timp.
– O poveste?
– Da.
– Ce rost are o poveste. Mi-e foame.
– E o poveste despre mâncare.
– Cuvintele n-au calorii.
– Caută mâncarea acolo unde este.
– Asta ar fi o idee.
Linişte. O linişte înfometată.
– Unde eşti? a întrebat.
– Aici. Tu?
– Aici.
Am auzit un sunet de vâslă. Am luat una dintre vâslele pe care le salvasem de la pluta care se dezmembrase. Era atât de grea. Am pipăit şi am găsit orificiul pentru vâslă. Am pus vâsla în el. Am tras de ea. Nu aveam putere. Dar am vâslit cum am putut.
– Să-ţi aud povestea, a spus el gâfâind.
– A fost odată o banană. Banana a început să crească până când s-a făcut mare, galbenă, parfumată. Apoi a căzut pe pământ şi cineva a venit şi a mâncat-o.
S-a oprit din vâslit.
– Ce poveste frumoasă!
– Mulţumesc.
– Am lacrimi în ochi.
– Mai am ceva.
– Ce?
– Banana a căzut şi cineva a mâncat-o şi apoi acel cineva s-a simţit mai bine.
– Îmi taie respiraţia! a exclamat el.
– Mulţumesc.
O altă pauză.

– Dar nu ai nici o banană?
– Nu. Un urangutan mi-a distras atenţia.
– Un ce?
– E o poveste lungă.
– Ai pastă de dinţi?
– Nu.
– E delicioasă pe peşte. Ţigări?
– Le-am mâncat deja.
– Le-ai mâncat?
– Mai am încă filtrele. Poţi să le iei dacă vrei.
– Filtrele? Ce să fac dacă n-au tutun? Cum poţi să mănânci ţigări?
– Ce să fac cu ele? Nu fumez.
– Ar fi trebuie să le păstrezi pentru comerţ.
– Comerţ. Cu cine?
– Cu mine.
– Frate, când le-am mâncat eram singur în barcă în mijlocul Pacificului.
– Şi?
– Deci şansa de a întâlni pe cineva în mijlocul Pacificului cu care să schimb ţigările pe altceva era foarte mică.
– Trebuie să planifici lucrurile, băiat prost ce eşti! Acum nu ai nimic de dat la schimb.
– Chiar dacă aş fi avut ceva, de ce l-aş schimba cu cineva? Ce ai tu care să-mi folosească mie?
– Am o cizmă.
– O cizmă?
– Da, o cizmă de piele.
– Ce să fac cu o cizmă de piele într-o barcă în mijlocul Pacificului? Crezi că merg în excursii în timpul liber?
– Ai putea s-o mănânci.
– Să mănânc o cizmă? Ce idee!
– Ai mâncat ţigări – de ce nu şi o cizmă?
– Ideea e dezgustătoare. A cui e?
– De unde să ştiu?
– Îmi sugerezi să mănânc cizma unui necunoscut?
– Care e diferenţa?
– Sunt uimit. O cizmă. Lăsând la o parte faptul că sunt hindus, iar hinduşii consideră vaca sfântă, a mânca o cizmă de piele îmi aduce în minte toate mizeriile pe care le secretă un picior.
– Deci nu vrei cizma.
– S-o văd mai întâi.

– Nu.
– Ce? Te aştepţi că iau ceva ce n-am văzut?
– Amândoi suntem orbi, dacă-mi permiţi să-ţi aduc aminte.
– Descrie-mi-o atunci! Ce comis-voiajor jalnic eşti! Nu-i de mirare că n-ai clienţi.
– Aşa e.
– Ei bine, cizma?
– Este din piele.
– Ce fel de cizmă?
– Una obişnuită.
– Adică?
– O cizmă cu şireturi şi limbă. Cu talpă interioară. Obişnuită.
– Ce culoare?
– Neagră.
– În ce stare e?
– Purtată. Pielea e suplă, plăcută la atingere.
– Şi mirosul?
– De piele.
– Trebuie să recunosc, sună bine.
– Poţi s-o uiţi.
– De ce?
Linişte.
– Răspunzi, frate?
– Nu există nici o cizmă.
– Nu?
– Nu.
– Asta mă întristează.
– Am mâncat-o.
– Ai mâncat cizma?
– Da.
– A fost bună?
– Nu. Ţigările au fost?
– Nu, n-am putut să le mănânc până la capăt.
– Nici eu cizma.
– A fost odată o banană; banana a crescut până s-a făcut mare, galbenă şi parfumată. Atunci a căzut şi a venit cineva şi a mâncat-o şi apoi acea persoană s-a simţit mai bine.
– Îmi pare rău pentru tot ce-am făcut şi am spus. Nu sunt bun de nimic, a izbucnit.
– Ce vrei să spui? Eşti cea mai importantă persoană de pe pământ. Hai, frate, hai să stăm împreună şi să ne bucurăm unul de compania celuilalt.

– Da!

Pacificul nu e un loc pentru vâslaşi, mai ales când sunt slabi şi orbi, când bărcile lor sunt mari şi când vântul nu cooperează. Era când aproape, când departe, când la dreapta mea, când la stânga, când în faţă, când în spate. Dar, în cele din urmă, am reuşit. Bărcile noastre s-au atins cu o smucitură. El mi-a aruncat o frânghie şi am legat cele două bărci. Mi-am deschis braţele să-l îmbrăţişez. Ochii îmi erau plini de lacrimi şi zâmbeam. Era chiar în faţa mea, o prezenţă care strălucea prin întuneric.

– Dragul meu frate, am şoptit.

– Sunt aici, a replicat el.

Am auzit un mârâit slab.

– Am uitat să-ţi spun ceva, frate.

S-a năpustit la mine cu toată greutatea lui. Am căzut jumătate pe prelată, jumătate pe banca din mijloc. M-a apucat de gât.

– Frate, am susurat eu în îmbrăţişarea lui, inima mea e cu tine, dar ar trebui să ne retragem într-o altă parte a bărcii.

– Ai dreptate că inima ta e cu mine! a spus el. Şi ficatul tău, şi carnea ta!

L-am simţit mişcându-se pe prelată până la banca din mijloc şi, vai, punând un picior pe podeaua bărcii.

– Nu, nu, frate! Nu! Nu suntem...

Am încercat să-l ţin. Dar, vai, era prea târziu. Înainte să pot spune cuvântul *singuri*, eram din nou singur. Am auzit zgomotul ghearelor pe fundul bărcii şi zgomotul unei perechi de ochelari căzând, şi, în momentul următor, fratele meu a ţipat cum n-am mai auzit pe nimeni ţipând. Mi-a dat drumul.

Acesta era meritul teribil al lui Richard Parker. Mi-a dat o viaţă, a mea, dar a luat alta, în schimb. A sfâşiat carnea şi a sfărâmat oasele. Am simţit miros de sânge. Ceva în mine a murit atunci ca să nu mai învie niciodată.

CAPITOLUL 91

Am urcat pe barca fratelui meu. Am explorat-o cu mâinile. Am văzut că mă minţise. Avea carne de ţestoasă, un cap de doradă şi chiar nişte firimituri de biscuiţi. Şi avea şi apă. Am mâncat şi am băut totul. M-am întors în barca mea şi i-am dat drumul celeilalte.

Plânsul mi-a făcut bine, se pare. S-a deschis o spărtură în ferestruica din ochiul din stânga. Mi-am clătit ochii cu apă de

mare. Cu fiecare clătire, vedeam mai bine. Mi-a revenit vederea în două zile.

Ce-am văzut m-a făcut să-mi fi dorit să rămân orb. Corpul său măcelărit, dezmembrat, zăcea pe podeaua bărcii. Richard Parker se înfruptase din el, inclusiv din faţă, aşa că n-am văzut niciodată cine era omul. Torsul său, eviscerat, şi coastele curbate ca burta unei nave după naufragiu erau ca barca mea în miniatură, atât de oribile şi mânjite de sânge arătau.

Trebuie să recunosc. Am folosit un braţ drept momeală pentru peşti. Mai mult. Determinat de nevoie şi de nebunia în care fusesem împins, am şi mâncat din el. Adică mici fâşii care, uscate, aveau aspectul cărnii oricărui alt animal. Mi-au alunecat în gură pe nesimţite. Trebuie să înţelegeţi, suferinţa mea era de nesuportat, iar el era deja mort. M-am oprit imediat ce am prins un peşte.

Mă rog pentru sufletul lui în fiecare zi.

CAPITOLUL 92

Am făcut o descoperire botanică extraordinară. Dar vor fi unii care nu vor crede următorul episod. Totuşi, vi-l povestesc pentru că mi s-a întâmplat.

Stăteam întins pe o parte. Trecuse o oră sau două de la prânz, într-o zi cu soare şi cu vânt blând. Dormisem un pic, un somn agitat care nu-mi adusese odihna. M-am întors pe o parte, făcând cât mai puţin efort. Am deschis ochii.

Am văzut copaci în depărtare. N-am reacţionat. Eram sigur că era o iluzie care va dispărea dacă o să clipesc de câteva ori.

Copacii au rămas. De fapt, s-au transformat într-o pădure. Erau pe o insulă. M-am ridicat. În continuare nu credeam ce vedeam. Copacii erau foarte frumoşi. Nu se asemănau cu nimic din ceea ce văzusem până atunci. Aveau o coajă deschisă la culoare, ramuri egal distribuite şi un frunziş bogat. Frunzele erau de un verde strălucitor, de smarald, viu, pe lângă care culoarea pădurilor din timpul musonului era veştedă şi prăfuită.

Am clipit cu intenţie, aşteptând ca pleoapele să funcţioneze ca nişte tăietori de lemne. Dar copacii nu cădeau.

M-am uitat în jos. Eram satisfăcut şi dezamăgit în acelaşi timp de ce vedeam. Insula nu avea pământ. Copacii nu stăteau în apă, ci pe o masă densă de vegetaţie de un verde la fel de strălucitor ca şi frunzele. Cine a auzit vreodată de pământ fără sol? De

copaci care să crească din pură vegetaţie? Eram satisfăcut că o asemenea geologie confirma că aveam dreptate, că această insulă era o himeră, un joc al minţii. În acelaşi timp, eram dezamăgit pentru că o insulă, orice insulă, oricât de ciudată, ar fi fost foarte bună în situaţia în care mă aflam.

Deoarece copacii se încăpăţânau să nu dispară, am continuat să mă uit. După atâta albastru, verdele făcea bine ochilor: era ca o muzică. Verdele este o culoare frumoasă. Este culoarea Islamului. Este culoarea mea preferată.

Curentul ne-a împins uşor către acea iluzie. Malul nu putea fi numit plajă pentru că nu avea nici nisip, nici pietre, nici posibilitatea de a face surf, din moment ce valurile care cădeau pe insulă dispăreau pur şi simplu în porii vegetaţiei. După 270 de metri de suprafaţă relativ plată, insula cobora spre mare şi, după treizeci de metri, se prăbuşea abrupt, dispărând în adâncimile Pacificului, cu siguranţă cea mai mică insulă înregistrată.

Mă obişnuisem cu iluzia mentală. Ca să o fac să dureze, n-am mai ţinut-o în frâu; când barca a atins insula, nu m-am mişcat, ci am continuat să visez. Materialul insulei părea să fie foarte complicat, o reţea de alge ca nişte tuburi, mai groase de două degete în diametru. Ce insulă fascinantă, m-am gândit.

După câteva minute, m-am căţărat pe marginea bărcii. „Căutaţi verdele", spunea manualul de supravieţuire. Ei bine, ăsta era verde. De fapt, era un rai al clorofilei. Un verde ce depăşea coloranţii alimentari şi lumina de neon. Un verde cu care să te îmbeţi. „În cele din urmă, piciorul e singurul care poate judeca dacă există sau nu pământ", spunea manualul mai departe. Insula era la depărtare de un pas. A judeca – şi a fi dezamăgit – sau a nu judeca, asta era întrebarea.

Am decis să judec. M-am uitat împrejur să văd dacă erau rechini. Nu erau. M-am întors pe burtă şi, ţinându-mă de prelată, am pus un picior pe insulă. Piciorul a intrat în apă. Era răcoroasă într-un mod plăcut. M-am întins. Mă aşteptam ca iluzia să se destrame în fiecare moment.

Nu s-a destrămat. Piciorul s-a cufundat în apă limpede şi a întâlnit rezistenţa unui obiect flexibil, dar solid. Am călcat mai apăsat. Iluzia nu ceda. Mi-am lăsat toată greutatea pe picior. Nu m-am scufundat. Tot nu credeam.

În cele din urmă, nasul a fost cel care a judecat. Am simţit mirosul de vegetaţie, plin, revigorant, copleşitor. După luni de nimic altceva decât mirosuri de sare-apă, acest colţ de materie vegetală era irezistibil. Atunci am înţeles, iar singurul lucru care

s-a scufundat a fost mintea mea; procesul de gândire a început să devină confuz. A început să-mi tremure piciorul.

– Dumnezeule, am suspinat.

Am căzut peste bord.

Combinaţia de pământ solid şi apă rece mi-a dat puterea să mă târăsc pe insulă.

Am bolborosit mulţumiri incoerente lui Dumnezeu şi m-am prăbuşit.

Dar nu puteam să stau nemişcat. Eram prea agitat. Am încercat să mă ridic. Sângele mi-a coborât în picioare. Pământul s-a cutremurat violent. M-a lovit ceva ca o orbire ameţitoare. Am crezut că o să leşin. Mi-am revenit. Am început să gâfâi. Am reuşit să mă ridic.

– Richard Parker! Pământ! Suntem salvaţi! am strigat.

Mirosul vegetaţiei era extraordinar de puternic. Cât despre culoarea verde, era atât de proaspătă şi liniştitoare încât confortul şi puterea ei păreau că se varsă în mine prin ochi.

Ce erau aceste alge tubulare atât de încâlcite? Erau comestibile? Păreau o varietate de alge marine, cam rigide, mult mai rigide decât algele normale. Erau ude la pipăit şi crocante. Am tras de una. S-a rupt fără prea mare efort. Avea doi pereţi concentrici: cel exterior, umed, tare şi de un verde crud, şi un perete interior între cel exterior şi miezul algei. Diviziunea care a rezultat era foarte simplă: peretele din centru era alb, în timp ce peretele exterior era din ce în ce mai alb pe măsură ce se apropia de cel interior. Am dus-o la nas. Pe lângă mirosul plăcut de vegetaţie, avea un miros neutru. Am lins-o. Pulsul mi s-a accentuat. Alga era parcă făcută din apă proaspătă.

Am muşcat din ea. Am avut un şoc. Tubul din mijloc era amărui-sărat – dar cel exterior era comestibil, delicios. Limba a început să-mi tremure ca şi cum ar fi fost un deget care întorcea paginile unui dicţionar, încercând să găsească un cuvânt de mult uitat.

L-a găsit, iar ochii mi s-au închis de plăcere la auzul lui: dulce. Ţestoasele sunt orice, dar nu dulci. Algele aveau o dulceaţă care depăşea în deliciu chiar şi seva arţarilor din Canada. În ceea ce priveşte consistenţa, cel mai aproape era stejarul de apă.

Saliva a început să apară în uscăciunea gurii mele. Am rupt mai multe alge împrejurul meu, scoţând sunete de plăcere. Tuburile interioare şi exterioare se separau uşor. Am început să mi le îndes în gură pe cele exterioare. Mâncam cu două mâini,

punându-mi la muncă maxilarele care nu mai fuseseră folosite de multă vreme. Am mâncat până când în jurul meu s-a făcut un şanţ de apă.

La şaizeci de metri depărtare era un copac solitar. Era singurul copac până la culme, care părea să fie foarte departe. Am spus *culme*; poate cuvântul ne dă o impresie greşită asupra inclinaţiei pantei. Insula era joasă, după cum v-am mai spus. Panta era lină şi urca până la optsprezece metri. Dar în starea în care eram, acea înălţime mi se părea a fi cea a unui munte. Copacul era şi mai atrăgător. Am observat umbra pe care o dădea. Am încercat să mă ridic în picioare din nou. Am reuşit să mă mişc un pic, dar când am încercat să stau în picioare, capul a început să mi se învârtească şi nu am putut să-mi ţin echilibrul. Chiar dacă nu cădeam, picioarele îmi erau lipsite de vlagă. Dar voinţa îmi era puternică. Eram hotărât să merg mai departe. M-am târât, m-am tras pe burtă, am mers în salturi ca să ajung la copac.

Ştiu că n-o să mai cunosc o bucurie mai mare ca atunci când am ajuns la umbra copacului, o umbră deasă, strălucitoare, şi am auzit sunetul uscat, crocant al vântului prin frunze. Copacul era mai mic şi mai scund decât cei din interiorul insulei şi, din cauză că era aşezat pe partea culmii mai expusă la intemperii, era un pic chircit şi nu atât de uniform dezvoltat. Dar era un copac, şi un copac este un lucru atât de binecuvântat pentru vedere când ai fost pe mare atâta vreme. Am cântat spre gloria acelui copac; i-am cântat puritatea, frumuseţea. Ce n-aş da să fiu ca el, cu rădăcinile în pământ, dar cu fiecare braţ înălţat către Dumnezeu, în rugă. Am plâns.

În timp ce inima mea îi mulţumea lui Allah, mintea a început să adune informaţii despre lucrările lui Allah. Copacul într-adevăr crescuse din alge, aşa cum văzusem din barcă. Nu era nici cea mai mică urmă de sol. Ori era sol mai în adânc, ori această specie de copac era un parazit. Trunchiul era de grosimea pieptului unui bărbat. Coaja era verzuie, subţire şi netedă, destul de moale pentru a putea lăsa urme cu unghia. Frunzele în formă de inimă erau mari şi late şi sfârşeau într-un singur punct. Vârful copacului era rotund ca un mango, dar nu era un mango. Credeam că mirosea ca un *lote*[1]. Dar nu era. Nici un manglier. Nici un alt copac pe care îl văzusem. Tot ce ştiam era că era verde şi frumos şi plin de frunze.

---

[1] Plantă înrudită cu urzica

Am auzit un mârâit. M-am întors. Richard Parker mă observa din barcă. Se uita şi la insulă. Părea că vrea să coboare, dar îi era frică. În cele din urmă, după ce a mârâit şi s-a plimbat de colo-colo o vreme, a sărit din barcă. Mi-am dus fluierul la gură. Dar nu avea nici un gând agresiv. Echilibrul îi punea probleme; picioarele îi tremurau la fel ca ale mele. Când înainta, se târa aproape de pământ cu membrele tremurânde, ca un pui nou-născut. Aruncându-mi o privire, s-a îndreptat către culme şi a dispărut în interiorul insulei.

Mi-am petrecut ziua mâncând, odihnindu-mă, încercând să stau în picioare şi, în general, îmbăindu-mă în fericire. Îmi era greaţă când exageram cu mişcarea. Şi tot mi se părea că se mişcă pământul sub mine şi că aveam să cad, chiar şi când nu mă mişcam.

Împotriva dorinţei mele, strict din motive de siguranţă, m-am întors pe barcă. Deşi Richard Parker era pe insulă, tot prova şi prelata erau teritoriul meu. Am căutat ceva de care să leg barca. În cele din urmă, am înfipt o vâslă în alge şi am legat frânghia de ea.

M-am târât pe prelată. Eram extenuat. Corpul meu era obosit de la atâta hrană, şi mai era şi tensiunea nervoasă care venea o dată cu schimbarea. Spre sfârşitul zilei, mi-aduc aminte că l-am auzit pe Richard Parker răgind în depărtare, dar apoi am adormit.

M-am trezit noaptea, cu un sentiment ciudat; mă durea burta. Am crezut că ea o crampă, că probabil mă otrăvisem cu alge. Am auzit un zgomot. M-am uitat. Richard Parker era la bord. Se întorsese în timp ce dormeam. Mieuna şi-şi lingea pernuţele labelor. Mi s-a părut ciudată întoarcerea lui, dar nu m-am mai gândit la asta – crampa se înrăutăţea. A început să mă doară mai tare, am început să tremur şi a început un proces foarte normal, dar pe care-l uitasem: defecaţia. Era foarte dureros, dar după aceea, am căzut într-un somn revigorant, primul somn adevărat de la naufragiu.

Când m-am trezit dimineaţa, eram mult mai puternic. M-am târât spre copacul solitar cu multă vigoare. Mi-am delectat ochii cu el, iar stomacul cu alge. Am mâncat atât de mult încât am lăsat în urmă o gaură.

Richard Parker a ezitat iar înainte de a sări peste bord. Când a făcut-o, pe la mijlocul dimineţii, cum a ajuns pe mal, a vrut să sară înapoi, dar aproape că a căzut în apă. Părea foarte agitat. A sâsâit şi a ridicat o gheară în aer. Era curios. N-aveam idee ce voia. Neliniştea i-a trecut şi, mult mai sigur pe picioare decât în ziua precedentă, a dispărut încă o dată dincolo de culme.

În acea zi, sprijinit de copac, am stat în picioare. Mă simţeam ameţit. Singurul mod în care puteam să fac pământul să se oprească era să închid ochii şi să mă ţin de copac. Am încercat să merg. Am căzut imediat. Pământul s-a grăbit către mine mai repede decât am putut să-mi mişc piciorul. N-am păţit nimic. Insula, acoperită de o asemenea vegetaţie, strâns ţesută, ca de cauciuc, era un mediu ideal pentru a reînvăţa să merg. Puteam să cad oriunde, nu aveam cum să mă rănesc.

A doua zi, după o altă noapte odihnitoare pe barcă – la care Richard Parker se întorsese încă o dată – am fost în stare să merg. După ce am căzut de vreo şase ori, am reuşit să ajung la copac. Simţeam cum sunt din ce în ce mai puternic. Am tras creanga copacului folosind cangea. Am cules câteva frunze. Erau moi şi necerate, dar erau amare. Richard Parker era ataşat de bârlogul de pe barcă – asta era explicaţia pentru întoarcerile sale.

L-am văzut venind înapoi în seara aceea, la apus. Legasem frânghia încă o dată de vâsla înfiptă în alge. Eram la prora, verificând-o. A apărut deodată. La început, nu l-am recunoscut. Acest animal magnific ce sărea peste copastie nu putea fi acelaşi tigru fără vlagă şi murdar care îmi fusese tovarăş de suferinţă! Dar el era. Era Richard Parker şi venea spre mine cu toată viteza. Avea intenţii criminale. Gâtul i se încorda, blana şi muşchii îi tremurau la fiecare mişcare. Auzeam sunetul paşilor lui, ca o tobă, pe când se apropia.

Am citit că există două tipuri de frică de care nu poţi scăpa: să tresari atunci când auzi un sunet neaşteptat şi violent şi vertijul. Aş vrea să mai adaug unul: mişcarea rapidă şi apropierea directă a unei feline.

Am căutat fluierul. Când era la vreo şapte metri de barcă am suflat în fluier cu toată puterea. Un ţipăt ascuţit a despicat aerul.

A avut efectul scontat. Richard Parker a încetinit. Dar voia din nou să înainteze. Am suflat a doua oară. A început să se întoarcă şi să sară pe loc într-un fel curios, ca o căprioară, mârâind feroce. Am fluierat a treia oară. Toată blana îi era zbârlită. Îşi scosese ghearele. Era într-o stare de extremă agitaţie. Mi-a fost teamă că zidul pe care-l construisem din şuieratul fluierului avea să se prăbuşească, iar el avea să mă atace.

Dar Richard Parker a făcut cel mai neaşteptat lucru: a sărit în mare. Am fost mirat. Singurul lucru pe care nu credeam că o să-l facă, l-a făcut, cu putere şi hotărâre. A înotat până la pupa cu hotărâre. M-am gândit să fluier din nou, dar am deschis capacul

compartimentului şi m-am aşezat, retrăgându-mă în sanctuarul teritoriului meu.

A apărut la pupa, cu apa şiroind, ridicând partea bărcii în care mă aflam eu. A ezitat între copastie şi banca de la pupa pentru câteva momente, evaluându-mă. Mi-a stat inima. Nu ştiam dacă aveam să pot să suflu în fluier din nou. M-am uitat la el fără expresie. A dispărut sub prelată. Puteam să-l văd prin orificiul dintre capac şi prelată. M-am aruncat pe prelată, în afara razei sale vizuale, dar deasupra lui. Am simţit o dorinţă copleşitoare să-mi crească aripi ca să pot zbura.

M-am liniştit. Mi-am adus aminte că asta a fost situaţia mea de o vreme încoace, convieţuirea cu un tigru.

După ce m-am calmat, am adormit.

Cândva, peste noapte, m-am trezit şi m-am uitat către el. Visa: tremura şi mârâia prin somn. O făcea destul de tare ca să mă trezească.

Dimineaţa, ca de obicei, pleca spre culme.

Am decis ca imediat ce aveam să devin destul de puternic, aveam să mă duc să explorez insula. Părea destul de mare, după cum se vedea de la mal; se întindea în stânga şi în dreapta cu o uşoară curbă. Mi-am petrecut ziua mergând – şi căzând – de la mal până la copac şi înapoi, în încercarea de a-mi întări picioarele. De fiecare dată când cădeam, profitam de ocazie ca să mă îndop cu alge.

Când Richard Parker s-a întors la sfârşitul zilei, puţin mai devreme decât în ziua precedentă, îl aşteptam. Am stat liniştit şi nu am suflat în fluier. A venit la marginea apei şi, dintr-un salt, a ajuns la marginea bărcii. A intrat pe teritoriul lui fără să intre pe al meu, doar aplecând puţin barca. Revenirea lui Richard Parker din punct de vedere fizic era înspăimântătoare.

În dimineaţa următoare, după ce a plecat Richard Parker, am ieşit să explorez insula. Am mers până la creastă. Am ajuns relativ uşor, mişcându-mă mândru, într-un pas care era plin de voioşie, chiar dacă un pic neîndemânatic. Dacă picioarele mi-ar fi fost mai slabe, ar fi cedat atunci când am văzut imaginea de dincolo de creastă.

Ca să încep cu detaliile, am văzut că întreaga insulă era acoperită de alge, nu numai marginile. Am văzut un platou mare, verde, cu o pădure în centru. Am văzut mici eleştee împrăştiate pe toată suprafaţa. Erau identice ca mărime, iar copacii era distribuiţi uniform printre ele, totul părând să urmeze un anumit model.

Dar suricatele au fost cele ce mi-au rămas în minte. Am văzut dintr-o ochire că trebuiau să fie sute de mii. Toată insula era plină de ele. Iar când am apărut, toate s-au întors spre mine, mirate, ca puii de găină într-o fermă, şi s-au ridicat.

Nu aveam suricate la zoo. Dar citisem despre ele. Erau în cărţi şi în literatură. O suricată e un mamifer mic din sudul Africii, rudă cu mangusta; cu alte cuvinte, un mamifer carnivor, lung de treizeci de centimetri şi cântărind un kilogram la maturitate, suplu, cu un bot ascuţit, cu ochii aşezaţi de-o parte şi de alta a botului, în faţă, cu picioare scurte, cu labe cu patru degete şi gheare non-retractile şi o coadă de douăzeci de centimetri. Blana e gri-maro, cu dungi negre sau maro pe spate, în timp ce vârful cozii, urechile şi cercurile caracteristice din jurul ochilor sunt negre. Este o creatură agilă şi cu vederea foarte bună, este diurnă şi sociabilă, trăieşte în Deşertul Kalahari, se hrăneşte, printre altele, cu scorpioni, la al căror venin este imună. Când e la pândă, are particularitatea de a sta pe labele din spate, perfect dreaptă, menţinându-şi echilibrul cu coada. Adesea, grupurile de suricate stau şi se uită în aceeaşi direcţie, ca navetiştii care aşteaptă autobuzul. Expresia deschisă pe care o au şi modul în care îşi ţin lăbuţele din faţă, strânse la piept, le fac să semene cu nişte copii care pozează pentru un fotograf sau cu pacienţii din cabinetul unui doctor, dezbrăcaţi până la piele şi încercând să-şi acopere organele genitale.

Asta am văzut la o primă ochire, sute şi sute de suricate – milioane – întorcându-se către mine ca şi cum ar fi spus: „Da, domnule?“ O suricată care stă în picioare nu depăşeşte patruzeci şi cinci de centimetri, deci nu mărimea impresiona, ci numărul. Am rămas nemişcat, fără cuvinte. Dacă un milion de suricate ar intra în panică, haosul ar fi e nedescris. Dar interesul le-a scăzut peste câteva secunde. S-au întors la treaba lor, adică la ciugulirea algelor sau la admirarea eleşteelor. Aplecarea lor ritmică mi-a adus aminte de credincioşii dintr-o moschee.

Se părea că nu ştiau ce e frica. Când am coborât de pe culme, nici una nu s-a alarmat. Dacă aş fi vrut, aş fi putut atinge una sau chiar aş fi putut să o ridic. Dar n-am făcut-o. Am înaintat doar în ceea ce părea să fie cea mai mare colonie de suricate din întreaga lume, una dintre cele mai minunate experienţe din viaţa mea. Era un zgomot neîncetat în aer. Ciripeau, chiţăiau, lătrau. Numărul lor era atât de mare încât sunetul venea şi pleca precum un stol de păsări, uneori foarte puternic, alteori slab.

Nu le era frică de mine pentru că ar fi trebuit ca eu să mă tem de ele? Mi-a trecut prin minte întrebarea, dar răspunsul mi-a fost

dat imediat – erau inofensive. Pentru a ajunge la un eleşteu, în jurul căruia erau adunate în grupuri, a trebuit să le dau pe câteva deoparte ca să nu calc pe ele. Nu s-au supărat şi mi-au făcut loc în modul cel mai civilizat. Le-am simţit blăniţa caldă pe glezne.

Toate eleşteele aveau aceeaşi formă rotundă şi aveau aproape aceeaşi mărime – cam un metru şi jumătate în diametru. Apa era adâncă. Păreau fără fund. Cât am putut să văd, marginile lor erau formate din alge verzi.

N-am văzut ce le făcea pe suricate să fie atât de curioase şi poate aş fi renunţat dacă n-aş fi auzit un lătrat şi un chiţăit aproape de un eleşteu din apropiere. Suricatele săreau, într-o stare de agitaţie evidentă. Deodată, au început să sară în eleşteu cu sutele. Se îmbrânceau la marginea eleşteului. Frenezia era colectivă. Chiar şi puii se înghesuiau, cu greu reţinuţi de mame şi paznici. N-am ştiut ce să cred. Nu erau suricate standard. Acelea nu se comportă ca broaştele. Erau probabil o subspecie care se specializase într-un mod fascinant şi surprinzător.

M-am îndreptat către eleşteu, păşind uşor, şi am ajuns chiar la timp ca să văd cum înotau şi aduceau peşti la mal, zeci de peşti. Unii erau dorade. Erau mult mai mari decât suricatele, deci m-am întrebat cum puteau să prindă asemenea peşti.

Pe când suricatele aduceau peştii la mal, am observat ceva curios: toţi peştii, fără excepţie, erau morţi. Muriseră de curând. Erau peşti pe care nu-i omorâseră ele.

Am îngenuncheat lângă eleşteu, dând la o parte câteva suricate ude. Am atins apa. Era mai rece decât m-aş fi aşteptat. Un curent aducea apa rece de dedesubt. Am luat apă în mână şi am dus-o la gură. Am luat o înghiţitură.

Era apă dulce. Asta explica moartea peştilor. Dacă pui un peşte de mare în apă dulce, va muri imediat pentru că se va sufoca. Dar ce făceau peştii de apă sărată într-un eleşteu cu apă dulce? Cum ajunseseră acolo?

M-am dus la un alt eleşteu, printre suricate. Era tot apă dulce. Şi următorul la fel.

Toate aveau apă dulce. De unde venea atâta apă dulce? Răspunsul era evident: de la alge. Algele desalinizau apa de mare în mod natural şi continuu. Nu m-am întrebat de ce făceau asta sau cum sau unde dispărea sarea. Mintea mea nu mai punea astfel de întrebări. Pur şi simplu m-am aruncat într-un eleşteu. Era dificil să stai la suprafaţă. Eram încă slăbit şi nu aveam destulă grăsime care să mă ajute să plutesc. M-am ţinut de marginea eleşteului. Efectul băii în apă limpede, curată, rece este de nedescris. După

atâta vreme pe mare, pielea îmi era uscată, iar părul lung, încâlcit şi la fel de mătăsos ca o plasă de muşte. Până şi sufletul îmi fusese corodat de sare. Deci, sub privirea mirată a sute de suricate, m-am îmbăiat, mi-am topit sarea de prin toate crăpăturile pielii.

Suricatele s-au uitat toate într-o parte. Am ieşit să văd ce era. Era Richard Parker. Mi-a confirmat ceea ce bănuiam. Suricatele nu avuseseră nici un duşman de ani de zile, deci nu ştiau că trebuie să fugă de pericol. Richard Parker se plimba printre ele, răspândind moarte, devorând o suricată după alta, cu sângele picurându-i din gură, iar ele, fericite să vadă un tigru, săreau în sus pe loc ca şi cum ar fi strigat: „E rândul meu! E rândul meu!" Scena se repeta la nesfârşit. Nimic nu le distrăgea pe suricate de la activitatea lor obişnuită: să mănânce alge şi să privească înspre eleşteu. Dacă apărea Richard Parker sau oricine altcineva, le era egal. Erau lipsite de mândrie şi erau nişte animale foarte blânde.

A omorât mult mai multe suricate decât putea să mănânce. La animale, dorinţa de a ucide e separată de nevoia de hrană. Pentru că atâta vreme nu avusese nici o pradă, instinctul de vânător i se transformase în răzbunare.

Era departe. Nu reprezenta nici un pericol pentru mine. Cel puţin pentru moment.

În dimineaţa următoare, după ce a plecat, i-am făcut curăţenie. Era nevoie. Nu pot să vă descriu cum arăta mormanul de schelete umane şi animale, amestecat cu rămăşiţe de peşte şi ţestoase. Am aruncat totul peste bord. Am evitat să calc pe teritoriul lui Richard Parker ca să nu-mi las mirosul, deci am făcut curăţenie folosind cangea, de pe prelată sau de pe marginea bărcii. Ce n-am putut curăţa cu cangea am spălat cu găleţi de apă.

În seara aceea, a intrat în bârlogul curat fără nici un comentariu. Adusese cu el o mulţime de suricate pe care le-a mâncat toată noaptea.

Mi-am petrecut următoarele zile mâncând şi bând şi îmbăindu-mă şi observând suricatele şi plimbându-mă şi fugind şi odihnindu-mă şi devenind mai puternic. Am început să alerg cu uşurinţă, o sursă de euforie. Mi s-a vindecat pielea. Nu mă mai durea nimic. Pur şi simplu revenisem la viaţă.

Am început să explorez insula. Am încercat să o înconjor, dar am renunţat. Cred că avea cam unsprezece kilometri în diametru, ceea ce înseamnă o circumferinţă de aproape treizeci de kilometri. Ceea ce am văzut m-a îndreptăţit să cred că malul era cam la fel peste tot. Peste tot aceeaşi verdeaţă, aceeaşi culme,

aceeaşi pantă, aceiaşi copaci izolaţi. Pe ţărm am descoperit ceva extraordinar: algele, deci insula însăşi, variau în mărime şi densitate în funcţie de vreme. Când era foarte cald, algele deveneau dense, iar insula era mai înaltă; drumul către culme era abrupt. Procesul era lent. Era provocat de câteva zile de căldură. Dar era incontestabil. Cred să era vorba de conservarea apei, de expunerea cât mai redusă la razele soarelui.

Fenomenul invers – dilatarea insulei – era mai rapid, mai dramatic, iar cauzele erau evidente. Atunci, culmea se apropia de ţărm, iar restul se lăţea, algele de pe margine rărindu-se. Acest fenomen era provocat de vremea mai rece sau de marea agitată.

Am trecut şi printr-o furtună pe insulă. Experienţa m-a făcut să-mi doresc să mă aflu întotdeauna pe o astfel de insulă pe timp de furtună. Era un spectacol înfricoşător să vezi dintr-un copac valurile gigantice atacând insula, părând să vor să şteargă totul, culme şi manguste, ca apoi să se îmblânzească şi să se topească ca şi cum ar fi nimerit pe nisipuri mişcătoare. Din acest punct de vedere, insula era Gandhian: rezista tocmai pentru că nu opunea rezistenţă. Toate valurile dispăreau fără nici un plescăit, doar cu puţină spumă. Doar un tremur uşor şi vălurele pe suprafaţa apei din eleştee erau singurele semne că un val puternic trecuse pe acolo. Şi într-adevăr trecuse: valurile ieşeau de sub insulă şi mergeau mai departe. Era cea mai ciudată privelişte, să vezi valuri care părăsesc plaja. Furtuna, şi următoarele cutremure mici, n-au perturbat nicidecum activitatea suricatelor. Au continuat să-şi ducă viaţa netulburate ca şi cum forţele naturii n-ar fi existat.

Mai greu de înţeles era completa simplitate a insulei din punctul de vedere al speciilor de animale şi plante. N-am văzut niciodată o insulă mai lipsită de forme de viaţă. În aer nu erau muşte, fluturi, albine, în general nici o insectă. În copaci nu era nici o pasăre. Pe câmp nu erau rozătoare, viermi, şerpi, scorpioni; nu erau copaci, tufe, iarbă, flori. Nu erau peşti de apă dulce în eleştee. Nu erau crabi, corali, pietre, roci, buruieni. Cu excepţia suricatelor, nu mai exista nimeni, organic sau anorganic. Nu era nimic decât alge verzi strălucitoare şi copaci verzi strălucitori.

Copacii nu erau paraziţi. Am descoperit asta într-o zi când am mâncat atât de multe alge de la baza unui copac, încât i-au ieşit rădăcinile la suprafaţă. Copacii nu-şi întindeau rădăcinile printre alge, ci erau parte din ele. Ceea ce însemna că aceşti copaci sau trăiau într-o simbioză cu algele, într-un avantaj mutual, sau erau parte integrantă a lor. Cred că a doua variantă era cea mai plauzibilă pentru că nu aveau nici flori, nici fructe. Mă îndo-

iesc de faptul că un organism independent, oricât de puternică ar fi simbioza, ar renunţa la una dintre părţile esenţiale ale procesului său: reproducerea. Apetitul frunzelor pentru lumină, dovedit prin abundenţa lor, lăţimea şi verdele lor strălucitor m-a făcut să să bănuiesc că aceştia aveau mai mult o funcţie de captatori de energie. Dar astea sunt doar supoziţii.

Mai vreau să fac o ultimă observaţie. E mai mult bazată pe intuiţie şi mai puţin pe dovezi. Insula nu era o insulă în adevăratul sens al cuvântului – o limbă de pământ fixată de fundul oceanului – ci era un organism plutitor, o minge de alge de proporţii gigante. Eleşteele ajungeau până sub această insulă plutitoare şi se deschideau spre ocean, de unde şi inexplicabila prezenţă a doradelor şi a celorlalţi peşti de apă sărată.

Aş face mai multe studii dacă aş avea algele, dar, din nefericire, le-am pierdut pe cele pe care le luasem cu mine.

Richard Parker a înviat, ca şi mine. Pentru că s-a îndopat cu suricate, s-a îngrăşat, iar blana a început să-i strălucească din nou. Se întorcea mereu la barcă la apusul soarelui. Veneam întotdeauna înaintea lui şi-mi marcam teritoriul cu urină ca să nu uite cine sunt şi care e locul fiecăruia. Dar pleca întotdeauna la răsăritul soarelui şi mergea mult mai departe decât mine. Eu stăteam într-o parte şi nu-l vedeam aproape deloc pe timpul zilei. Şi mi-era teamă. Vedeam cum îşi ascuţea ghearele pe coaja copacilor. Şi auzeam cum răgea, acel răget bogat ca mierea, dar care îţi făcea sângele să îngheţe în vine ca o mină părăsită sau ca un roi de albine ameninţătoare. Nu mă deranja că era în căutarea unei femele; mă deranja că se simţea atât de bine pe insulă încât ar fi putut să se gândească la reproducere. În această condiţie, s-ar fi putut să nu mai tolereze un alt mascul pe noul său teritoriu, dacă nu-i răspundea nimeni la chemări, ceea ce avea să se întâmple.

Într-o zi, mă plimbam în pădure. Mă plimbam cu paşi mari, cufundat în gânduri. Am trecut pe lângă un copac şi am dat nas în nas cu Richard Parker. Amândoi am tresărit. A sâsâit şi s-a ridicat pe picioarele din spate, cu labele gata să mă sfâşie. Am îngheţat pe loc, paralizat de frică şi şoc. A revenit în patru labe şi s-a îndepărtat. După ce a făcut doi-trei paşi, s-a uitat în urmă, mârâind de data asta. Am continuat să stau nemişcat ca o statuie. A mai mers un pic şi apoi şi-a repetat ameninţarea a treia oară. Satisfăcut că nu eram un pericol, s-a îndepărtat încet. Imediat ce mi-am revenit şi am încetat să mai tremur, mi-am dus fluierul la gură şi am început să alerg după el. Mersese destul, dar încă îl puteam vedea. L-am ajuns. S-a întors, m-a văzut, s-a tupilat şi apoi a sărit. Am suflat în

fluier cât de tare am putut, sperând să fie destul de puternic şi să sune precum chemarea unui tigru singuratic.

În noaptea aceea, în timp ce se odihnea la doi paşi de mine, am ajuns la concluzia că trebuia să încep din nou procesul de îmblânzire.

Marea dificultate atunci când îmblânzeşti un animal este că ele reacţionează fie din instinct, fie din rutină. Inteligenţa, care le permite să facă asociaţii de idei, nu prea funcţionează. Aşadar, imprimarea în mintea animalului a conexiunii artificiale că, dacă face o acţiune, va primi o recompensă, se poate realiza prin repetiţii neîncetate. E un proces lung care depinde de noroc şi de muncă, cu atât mai mult cu cât animalul e adult. Am suflat în fluier până m-au durut plămânii. M-am bătut în piept până m-am umplut de vânătăi. Am strigat: „Hep! Hep! Hep!“ – comanda pentru „Fă asta!“ – de mii de ori. I-am aruncat mii de bucăţi de suricată pe care aş fi putut să le mănânc eu. Îmblânzirea tigrilor nu e treabă uşoară. Sunt mult mai puţin flexibili mental decât alte animale de la circ sau zoo – lei de mare şi cimpanzei, de exemplu. Dar nu vreau să mă laud cu progresele mele cu Richard Parker. Norocul meu, norocul care mi-a salvat viaţa, a fost că el era un adult receptiv, un animal omega. Mi-era teamă că situaţia de pe insulă avea să-mi fie potrivnică. O asemenea abundenţă de mâncare şi apă şi o asemenea libertate ar fi putut să-l facă să se relaxeze, fiind mai puţin deschis la influenţa mea. Dar nu s-a întâmplat aşa. Îl cunoşteam prea bine ca să nu-mi dau seama. Noaptea, în barcă, era agitat şi zgomotos. Am pus asta pe seama tensiunea noului mediu; orice schimbare, chiar pozitivă, îl face pe orice animal să fie tensionat. Oricare ar fi cauza, tensiunea sub care se afla însemna că el continua să arate o dorinţă de a se supune; mai mult, că simţea o *nevoie* de a se supune.

L-am antrenat să sară printr-un cerc pe care l-am făcut din ramuri. Erau doar trei salturi simple. Pentru fiecare primea o bucată de suricată. Când venea spre mine, prima dată ţineam cercul cu mâna stângă la nouăzeci de centimetri de pământ. După ce sărea prin el, luam cercul cu mâna dreaptă şi-l ridicam, cu spatele la el, apoi îi comandam să sară. Pentru al treilea salt, mă aşezam într-un genunchi şi ţineam cercul deasupra capului. Era o experienţă înfricoşătoare să-l văd venind spre mine în fugă. Niciodată n-am scăpat de senzaţia că o să vină să mă atace. Din fericire, sărea de fiecare dată. După aceea, aruncam cercul ca pe o roată. Richard Parker trebuia să-l urmărească şi să treacă prin el înainte ca acesta să cadă. Nu era prea bun la partea asta, fie

pentru că eu nu reuşeam să arunc cercul bine, fie pentru că el se lovea de cerc, neîndemânatic. Dar cel puţin îl urmărea, ceea ce însemna că se îndepărta de mine. Întotdeauna era uimit când cercul cădea. Se uita la el ca şi cum ar fi fost un animal cu care alergase şi care căzuse. Stătea lângă el, mirosindu-l. Îi aruncam ultima bucăţică şi plecam.

În cele din urmă am părăsit barca. Mi se părea absurd să-mi petrec nopţile într-un loc atât de mic cu un animal care devenise din ce în ce mai liber, când puteam să am toată insula numai pentru mine. Am decis că un copac era cel mai sigur loc pentru odihnă. Nu mă puteam baza pe faptul că Richard Parker doarme în fiecare noapte în barcă. În caz că ar fi vrut să iasă la o plimbare nocturnă, nu era bine pentru mine să dorm afară din barcă, pe pământ, pe un teritoriu care nu era al meu, fără apărare.

Deci, într-o zi am plecat, cu plasa, o frânghie şi nişte pături. Am căutat un copac frumos la marginea pădurii şi am aruncat frânghia pe după cea mai de jos creangă. Eram atât de în formă încât n-am avut nici o problemă să mă caţăr. Am găsit două ramuri solide care erau la acelaşi nivel şi aproape una de alta şi am legat plasa între ele. M-am întors din nou la sfârşitul zilei.

Tocmai terminasem de împăturit păturile pentru a-mi face o saltea, când am detectat o mişcare printre suricate. M-am uitat. Am dat ramurile la o parte să văd mai bine. M-am uitat în toate direcţiile şi până la orizont. Nu încăpea îndoială: suricatele părăseau zona eleşteelor şi se îndreptau spre pădure. Toate veneau repede, cu spatele curbat şi mişcându-şi picioarele cu iuţeala luminii. Mă întrebam ca altă surpriză îmi mai pregăteau, când am observat consternat că suricatele care erau lângă eleşteul cel mai apropiat de mine au înconjurat copacul în care eram şi au început să se caţere. Trunchiul dispăruse, ascuns de mulţimea trupurilor. Am crezut că au venit să mă atace, că de aceea Richard Parker venea să doarmă în barcă: în timpul zilei suricatele erau docile şi inofensive, dar noaptea îşi striveau nemilos duşmanii sub greutatea lor colectivă. Mi-era frică şi eram indignat în acelaşi timp. Să supravieţuieşti într-o barcă în care se afla un tigru bengalez de 250 kilograme ca să mori într-un copac din cauza unor suricate de nouăzeci de centimetri mi s-a părut o tragedie mult prea nedreaptă şi ridicolă.

Dar nu voiau să-mi facă nici un rău. S-au urcat la mine, peste mine, în jurul meu şi pe lângă mine. S-au aşezat pe toate crengile. Copacul era greu de ele. Mi-au luat chiar şi patul. Şi la fel peste tot. Se căţărau în toţi copacii, cât vedeai cu ochii. Toată pă-

durea se făcuse maro, ca şi cum toamna venise în câteva minute. Împreună, cum se căţărau în copacii goi din pădure, făceau mai mult zgomot decât o turmă de elefanţi în alergare.

Câmpia era goală.

Dintr-o cabină cu paturi suprapuse pe care o împărţeam cu un tigru la un dormitor comun suprapopulat cu suricate – oare mă va crede cineva că viaţa îţi oferă cele mai ciudate surprize? M-am împins cu suricatele pentru un loc de dormit. S-au cuibărit până aproape de mine. N-a rămas nici un pic de spaţiu liber.

S-au liniştit. Au încetat să mai chiţăie. Copacul s-a cufundat în tăcere. Am adormit.

M-am trezit în zori acoperit din cap până-n picioare de o pătură de blană vie. Unii pui au descoperit părţile calde ale corpului meu. Aveam un guler strâns, transpirat în jurul gâtului – probabil mama lor mi se aşezase pe cap – în timp ce altele se ghemuiseră în zona burţii.

Au părăsit copacul la fel de repede cum îl invadaseră. La fel şi în ceilalţi copaci. Câmpia s-a umplut de suricate, iar zgomotul a crescut în aerul dimineţii. Copacul era gol. Şi eu m-am simţit gol pentru o clipă. Îmi plăcuse experienţa de a dormi cu suricatele.

Am început să dorm în copac în fiecare noapte. Am golit barca de lucrurile de care aveam nevoie şi mi-am făcut o locuinţă în copac. M-am obişnuit cu zgârieturile neintenţionate ale suricatelor care voiau să treacă peste mine. Singurul disconfort era că animalele care se căţăraseră pe crengile de sus se uşurau pe mine de la înălţime.

Într-o noapte, m-au trezit. Tremurau şi chiţăiau. M-am ridicat şi m-am uitat în direcţia în care erau întoarse. Cerul era senin şi era lună plină. Totul strălucea în nuanţe de negru, gri şi alb. Era eleşteul. Forme argintii se mişcau, ţâşnind din adâncuri.

Peşti, peşti morţi. Veneau de undeva de jos. Eleşteul se umplea de tot felul de peşti morţi până când suprafaţa nu a mai fost neagră, ci argintie. Şi, după cum se vedea din mişcarea apei, era sigur că aveau să mai apară şi alţii.

Până când a apărut un rechin mort, suricatele erau în culmea nerăbdării, ţipând ca păsările tropicale. Isteria s-a răspândit şi la celelalte. Era asurzitor. Mă întrebam dacă n-o să văd cum urcă peştii în copaci.

Nici o suricată n-a coborât. Nici măcar n-au avut intenţia. Şi-au exprimat frustrarea doar prin sunete.

Mi s-a părut sinistru. Era ceva ciudat cu toţi acei peşti morţi.

M-am întins şi am încercat să readorm. În zori, am fost trezit de talmeş-balmeşul pe care îl făceau ca să se dea jos din copaci. Căscând şi întinzându-mă, m-am uitat spre heleşteul care fusese sursa atâtor peşti şi a zgomotului de peste noapte.

Era gol. Sau aproape. Dar nu erau de vină suricatele. Dar acum se scufundau ca să ia ce mai rămăsese.

Peştele dispăruse. Eram şocat. Oare mă uitam la un alt eleşteu? Nu, eram sigur că ăsta era. Eram sigur că nu suricatele îl goliseră? Absolut. Nu puteam să le văd scoţând un rechin din apă, ca să nu mai vorbim că nu puteau să-l transporte şi să dispară cu el. Oare fusese Richard Parker? Posibil, dar nu putea mânca un întreg eleşteu într-o noapte.

Era un mister. Degeaba mă uitam la el. Nu puteam găsi nici o explicaţie. Noaptea următoare, m-am uitat din nou, dar n-au mai apărut peşti.

Răspunsul la misterul peştilor a venit mai târziu, din mijlocul pădurii.

În mijlocul pădurii, copacii erau mai mari şi mai apropiaţi. Terenul dintre trunchiuri era liber, pentru că nu era nici un fel de vegetaţie, dar coroana era atât de densă încât cerul era blocat, sau altfel spus, cerul era de un verde solid. Copacii erau atât de aproape că ramurile se întrepătrundeau; se atingeau şi se răsuceau una în jurul celeilalte, astfel încât era greu de ştiut unde începea unul şi unde se termina celălalt. Am observat că aveau trunchiuri netede, curate, fără urme de gheare de la suricatele care se căţărau. Am ghicit uşor de ce: puteau să meargă de la un copac la altul fără să se mai dea jos. Am găsit, ca dovadă în sprijinul acestei idei, copaci a căror coajă fusese jupuită. Ei erau, fără îndoială, porţile de intrare ale oraşelor suricatelor, mai aglomerate decât în Calcutta.

Aici am găsit copacul. Nu era cel mai mare din pădure, sau cel mai central, sau cel mai remarcabil. Avea crengi aşezate cam la acelaşi nivel, asta-i tot. Ar fi fost un loc ideal de unde să vezi cerul sau să observi viaţa de noapte a suricatelor.

Pot să vă spun exact în ce zi am dat peste copac: era cu o zi înainte de a pleca de pe insulă.

Am observat copacul pentru că părea să aibă fructe. Erau negre pe fond verde. Crengile erau răsucite într-un fel ciudat. M-am uitat cu atenţie. O întreagă insulă era acoperită de copaci fără fructe, în afară de unul. Şi nici ăsta complet. Fructele creşteau doar pe o mică parte a copacului. Am crezut că am dat peste o pădure asemeni unei regine a albinelor şi m-am întrebat

dacă algele or să înceteze să mă uimească vreodată cu ciudățenia lor botanică.

Am vrut să încerc fructele, dar erau prea sus. Așa că m-am întors cu o frânghie. Dacă algele erau delicioase, atunci cum erau fructele?

Am aruncat lațul pe o creangă și m-am urcat, creangă cu creangă, în prețioasa livadă.

De aproape, fructele erau de un verde mat. Erau cam de mărimea portocalelor. Fiecare era în centrul unui număr de rămurele curbate în jurul lor – pentru a-l proteja, am presupus. Când m-am apropiat, am putut vedea un alt scop al acestora: acela de a le susține. Fructele nu aveau doar o tulpină, ci zeci. Suprafața lor era plină de tulpini care le legau de celelalte crenguțe. Aceste fructe trebuie că erau grele și zemoase, m-am gândit. M-am apropiat.

Am luat unul. Am fost dezamăgit cât de ușor era. Nu cântărea aproape nimic. Am tras de el și l-am smuls din tulpini.

M-am așezat bine pe o creangă rezistentă, cu spatele la trunchiul copacului. Deasupra mea era un acoperiș mișcător de frunze verzi printre care se strecurau săgeți de lumină. În jurul meu, cât vedeai cu ochii, suspendate în aer, erau drumurile răsucite ale acestui oraș suspendat. Bătea un vânt ușor, plăcut. Eram foarte curios. Am examinat fructul.

Îmi doresc să nu fi existat acel moment. Dacă n-ar fi fost, aș fi putut trăi ani – sau chiar tot restul vieții – pe această insulă. Nimic nu mă putea face să mă întorc pe barcă, la suferințele și lipsurile pe care le îndurasem, nimic! Ce motiv aș fi avut să plec de pe insulă? Oare nu aveam tot ce-mi doream aici? Oare nu era mai multă apă dulce decât aș fi putut bea într-o viață? Mai multe alge decât aș fi putut mânca? Și dacă aș fi vrut varietate, mai multe suricate și pești decât mi-aș fi dorit? Dacă plutea, oare nu plutea în direcția bună? Nu era o navă cu legume care să mă ducă la mal? Și nu aveam aceste minunate suricate să-mi țină companie? Și nu trebuia Richard Parker să-și perfecționeze cel de-al patrulea salt? Niciodată nu m-am gândit să părăsesc insula. Erau câteva săptămâni de acum și aveau să fie și mai multe. Eram sigur de asta.

Greșeam.

Dacă acele fructe aveau semințe, acestea erau semințele plecării mele.

Fructul nu era fruct. Era o acumulare densă de frunze, ca o minge. Zecile de tulpini erau tulpini de frunze. Fiecare tulpină desfăcea o frunză.

După câteva frunze, am ajuns la unele care-şi pierduseră codiţa şi erau lipite de minge. Mi-am folosit unghiile ca să le desfac. Erau ca foile de ceapă. Aş fi putut să rup „fructul"- n-am alt cuvânt mai bun – dar am ales să întârzii plăcerea descoperirii.

A ajuns de mărimea unei mandarine. Erau frunze peste tot. Acum era de mărimea unui *rambutan*.

Şi acum mă trec fiori când mă gândesc.

De mărimea unei cireşe.

Apoi a apărut o perlă în inima unei stridii.

Un dinte uman.

Mai exact, un molar. Suprafaţa era verde şi plină de găuri...

Am început să mă îngrozesc. Am avut timp să iau un alt fruct.

Fiecare conţinea un dinte.

Unul un canin.

Altul un premolar.

Aici un incisiv.

Acolo un alt molar.

Treizeci şi doi de dinţi. O dentiţie completă. Nu lipsea nici un dinte.

Şi atunci am înţeles.

N-am strigat. Numai în filme oroarea este vocalizată. Eu m-am înfiorat şi am coborât.

Mi-am petrecut ziua în agitaţie, cântărindu-mi opţiunile. Toate erau proaste.

În noaptea aceea, în copacul care mi-era dormitor, am evaluat situaţia. Am luat o suricată şi am aruncat-o din copac.

A chiţăit pe când cădea. Când a ajuns jos, a urcat imediat înapoi.

Cu inocenţă, a venit tot lângă mine. Apoi a început să-şi lingă lăbuţele. Părea că suferă. Gâfâia greu.

Aş fi putut să las lucrurile aşa. Dar voiam să ştiu din proprie experienţă. Am coborât şi am apucat frânghia. Făcusem noduri ca să mă pot urca mai uşor. Când am ajuns la rădăcina copacului, am vrut să pun piciorul, dar am ezitat.

Mi-am dat drumul.

La început n-am simţit nimic. Deodată, am simţit o durere pătrunzătoare. Am ţipat. Am crezut că o să cad. Am reuşit să apuc frânghia şi m-am ridicat. Mi-am frecat tălpile picioarelor de trunchi. Mă simţeam mai bine, dar nu îndeajuns de bine. M-am urcat din nou. Mi-am băgat picioarele în găleata cu apă. Mi le-am şters cu frunze. Am luat cuţitul şi am omorât două

suricate pentru a-mi alina durerea în sângele lor. Totuşi, picioarele îmi ardeau. N-am putut să dorm toată noaptea din cauza arsurii şi a îngrijorării.

Insula era carnivoră. Asta explica dispariţia peştilor din eleşteu. Atrăgea peşti de mare în tunelele ei subterane – cum, nu ştiu; poate peştii mâncau algele la fel de lacom ca mine. Erau prinşi în capcană. Se rătăceau? Se închideau orificiile? Apa îşi schimba salinitatea atât de repede încât era prea târziu să se întoarcă? Oricum ar fi fost, se trezeau prinşi în apă dulce şi mureau. Unii pluteau pe suprafaţa eleşteelor, rămăşiţele pe care le mâncau suricatele. Noaptea, printr-un proces chimic necunoscut mie, dar întrerupt de soare, algele prădătoare deveneau acidice iar eleşteele deveneau rezervoare de acide care devorau peştii. De aceea se întorcea Richard Parker în fiecare noapte. De aceea dormeau suricatele în copaci. De aceea nu văzusem decât alge pe insulă.

Şi asta explica şi dinţii. Un biet suflet ajunsese pe această insulă înaintea mea. Oare cât timp stătuse aici? Săptămâni? Luni? Ani? Câte ore uitate în oraşul din copac, în compania suricatelor? Câte vise de viaţă fericită splberate? Câtă speranţă irosită? Câte cuvinte nerostite? Câtă singurătate? Şi după toate acestea, ce?

Nimic decâtdinţii protejaţi de smalţul lor, ca mărunţişul în buzunar. Probabil murise în copac. De boală? Răni? Depresie? Cât îi ia unui spirit zdrobit să ducă spre moarte un corp care are hrană, apă şi adăpost? Şi copacii erau carnivori, dar cu un nivel mai mic de aciditate, destul de siguri ca să-ţi petreci noaptea în ei. Dar, o dată ce omul murise şi nu mai mişca, copacul se strânsese în jurul corpului şi îl digerase până când n-a mai rămas nimic. Cu timpul, şi dinţii ar fi dispărut.

M-am uitat la alge. M-a apucat amărăciunea. Toată promisiunea pe care o oferea în timpul zilei era înlocuită de trădarea din timpul nopţii.

Am murmurat: „Nimic altceva decât dinţi! DINŢI!“

Când a venit dimineaţa, luasem hotărârea. Preferam să plec şi să pier în căutarea oamenilor decât să trăiesc în confort fizic şi moarte spirituală pe această insulă criminală.

Mi-am luat provizii de apă şi am băut ca o cămilă. Am mâncat alge toată ziua până când n-am mai putut. Am ucis şi am jupuit atâtea suricate cât puteau intra în compartiment şi pe puntea bărcii. Am luat peşti morţi din eleştee. Am tăiat o cantitate mare de alge pe care le-am legat de barcă.

Nu puteam să-l abandonez pe Richard Parker. Dacă-l lăsam, asta însemna condamnarea lui la moarte. N-ar fi supravieţuit nici

o noapte. La asfinţit, aş fi ştiut că el s-ar fi topit de viu sau că s-ar fi aruncat în apă, unde ar fi murit înecat. Am aşteptat să se întoarcă. Ştiam că n-are să întârzie.

Când a ajuns la bord, am plecat. Pentru câteva ore, curenţii ne-au ţinut pe lângă insulă. Mă deranjau zgomotele. Şi nu mai eram obişnuit cu legănatul bărcii. Noaptea a trecut încet.

Dimineaţa, insula dispăruse, ca şi masa de alge pe care le trăgeam. Cum a venit noaptea, algele au dizolvat frânghia cu acidul pe care-l secretau.

Marea era grea, cerul era gri.

CAPITOLUL 93

Mă săturasem de situaţia mea, la fel de fără rost ca vremea. Dar viaţa nu voia să mă lase. Restul poveştii nu e decât suferinţă, durere şi îndurare.

Când eşti sus, mintea e jos şi invers. Dacă aţi fi într-o asemenea situaţie disperată, aţi încerca să gândiţi pozitiv. Cu cât eşti mai jos, cu atât mintea îţi va zbura mai sus. Era normal ca, disperat cum eram, în ghearele unei suferinţe permanente, să mă îndrept către Dumnezeu.

CAPITOLUL 94

Când am ajuns pe uscat, în Mexic mai exact, eram atât de slăbit încât abia aveam puterea să mă bucur. Am ancorat cu mare greutate. Barca aproape s-a răsturnat. Am scos ancorele – sau ce mai rămăsese din ele – ca să ne ţină perpendicular pe valuri şi le-am ridicat atunci când urcam. În felul acesta, am reuşit să ajungem la mal. Era periculos. Dar am prins un val chiar la timp şi ne-a dus o distanţă destul de mare, pe lângă pereţii de apă. Am ridicat ancorele pentru ultima dată şi am fost împinşi pe restul distanţei. Barca s-a oprit pe nisip cu un scrâşnet.

M-am lăsat pe o parte. Mi-era teamă să-mi dau drumul, acum, la mal, de teamă să nu mă înec. M-am uitat în faţă să văd cât trebuia să merg. L-am văzut pe Richard Parker pentru ultima oară. În acel moment, l-am văzut pe Richard Parker sărind peste mine. I-am văzut corpul, atât de plin de vitalitate, întins în aer deasupra mea, un curcubeu zburător. A aterizat în apă, cu picioarele din spate crăcănate, ţinându-şi coada în sus, şi de acolo,

direct pe plajă. S-a dus spre stânga, a zgâriat nisipul ud cu labele, dar şi-a schimbat intenţia şi s-a întors. A trecut direct prin faţa mea şi s-a dus în dreapta. Nu s-a uitat la mine. A alergat cam nouăzeci de metri pe mal înainte de a pleca. Mersul lui era neîndemânatic şi lipsit de coordonare. A căzut de câteva ori. La marginea junglei, s-a oprit. Eram sigur că va veni spre mine. Că o să se uite la mine. Că o să-şi mişte urechile. Că o să mârâie. Într-un anumit fel, să încheie relaţia noastră. N-a făcut nimic din toate acestea. Doar s-a uitat fix la junglă. Apoi, Richard Parker, tovarăş al suferinţelor mele, cel care mă ţinuse în viaţă, a înaintat şi a dispărut pentru totdeauna din viaţa mea.

M-am luptat să ajung pe mal şi am căzut pe nisip. M-am uitat în jur. Eram cu adevărat singur, lipsit nu numai de familie, dar şi de Richard Parker şi aproape şi de Dumnezeu. Bineînţeles că nu eram. Această plajă, aşa moale, fermă şi vastă, era ca obrazul lui Dumnezeu şi undeva doi ochi străluceau de plăcere şi o gură zâmbea pentru că eram acolo.

După câteva ore am fost găsit de un membru al speciei mele. A plecat şi s-a întors cu un grup. Erau şase sau şapte. Au venit spre mine acoperindu-şi gura şi nasul cu mâna. M-am întrebat ce se întâmplase cu ei. Au vorbit cu mine într-o limbă ciudată. Au tras barca pe plajă. M-au dus de acolo. Mi-au luat din mână bucata de ţestoasă pe care o luasem cu mine din barcă şi au aruncat-o.

Am plâns ca un copil. Nu era din cauza faptului că depăşisem situaţia, deşi plângeam şi de asta. Nici din cauza prezenţei fraţilor şi a surorilor mele, deşi şi asta era emoţionant. Plângeam pentru că Richard Parker mă părăsise fără nici o remuşcare. Ce lucru îngrozitor, să nu îţi iei rămas bun. Sunt o persoană care apreciază forma, armonia ordinei. Unde putem, trebuie să dăm lucrurilor o formă comprehensibilă. De exemplu – poţi să spui povestea mea amestecată în exact o sută de capitole, nici mai mult, nici mai puţin? Vă spun, e un lucru pe care îl urăsc la porecla mea: acela că numerele se repetă la infinit. E important ca în viaţă să închei lucrurile corect. Numai după aceea poţi să mergi mai departe. Altfel, îţi rămân cuvinte nespuse, pe care ai fi vrut să le spui, iar inima îţi e cuprinsă de remuşcări. Faptul că Richard Parker nu-şi luase rămas bun mă doare şi azi. Aş mai fi vrut să mă uit la el încă o dată din barcă, să-l provoc, ca să-şi poată aduce aminte de mine. Aş fi vrut să-i spun atunci – ştiu că era un tigru, şi totuşi – aş fi vrut să-i spun: „Richard Parker, s-a terminat. Am supravieţuit. Poţi s-o crezi? Îţi datorez mai multă recunoştinţă decât aş putea să exprim. N-aş fi putut să supravie-

ţuiesc fără tine. Aş vrea să ţi-o spun formal: Richard Parker, mulţumesc. Mulţumesc pentru că mi-ai salvat viaţa. Şi acum, du-te unde vrei. Ai cunoscut restricţiile de la zoo toată viaţa ta; de acum vei afla restricţiile libertăţii junglei. Îţi doresc succes. Atenţie la Om. Nu-ţi e prieten. Dar cred că-ţi vei aduce aminte de mine ca de un prieten. Eu nu te voi uita niciodată, asta e sigur. Mă vei însoţi întotdeauna, în inima mea. Ce este hârşâitul ăsta? A, barca a atins nisipul. Deci la revedere, Richard Parker, la revedere. Dumnezeu fie cu tine!

Oamenii care m-au găsit m-au dus în satul lor şi acolo nişte femei mi-au făcut o baie şi m-au frecat atât de tare încât mă întrebam dacă nu-şi dădeau seama că aveam pielea închisă la culoare şi că nu eram un băiat alb murdar. Am încercat să le explic. Au dat din cap şi au zâmbit şi au continuat să mă frece ca şi cum aş fi fost puntea unei nave. Am crezut că vor să mă jupoaie de viu. Dar mi-au dat mâncare. Delicioasă. O dată ce-am început să mănânc, nu m-am mai putut opri. Am crezut că n-am să încetez niciodată să-mi fie foame.

A doua zi, a venit o maşină de poliţie şi m-a dus a spital şi acolo s-a terminat povestea mea.

Am fost copleşit de generozitatea celor care m-au salvat. Oameni sărmani mi-au dat haine şi hrană. Doctorii şi asistentele au avut grijă de mine ca şi cum aş fi fost un copil prematur. Oficialii mexicani şi canadieni mi-au deschis toate uşile în aşa fel încât de la plaja din Mexico până la casa mamei mele vitrege şi până la clasele Universităţii din Toronto, a fost un coridor lung, uşor de parcurs. Acestor oameni vreau să le mulţumesc din tot sufletul.

PARTEA A TREIA

INFIRMERIA BENITO JUAREZ, TOMATLAN, MEXICO

CAPITOLUL 95

Domnul Tomohiro Okamoto, de la Departamentul Maritim al Ministerului Transporturilor, acum pensionat, mi-a spus că el şi colegul lui mai tânăr pe vremea aceea, domnul Atsuro Chiba, erau în Long Beach, California – principalul port de containere din America de vest, lângă Los Angeles – cu afaceri, când au fost anunţaţi că un singur supravieţuitor al vasului japonez Tsimtsum, care a dispărut fără urmă în apele internaţionale ale Pacificului cu mai multe luni în urmă, a acostat lângă orăşelul Tomatlán, pe coasta Mexicului. Au fost anunţaţi de departamentul lor să meargă să contacteze supravieţuitorul şi să vadă dacă pot afla ceva despre soarta navei. Au cumpărat o hartă a Mexicului pentru a vedea unde este Tomatlan. Din nefericire pentru ei, o îndoitură a hărţii traversa golful California deasupra unui orăşel de coastă numit Tomatlán, scris cu litere mici. Domnul Okamoto a fost convins că a citit Tomatlán. Din moment ce era la jumătatea drumului până la golful California, s-a decis că ar fi cel mai bine să meargă acolo cu maşina.

Au pornit în maşina închiriată. Când au ajuns la Tomatan, la opt sute de kilometri la sud de Long Beach şi au văzut că nu era Tomatlán, domnul Okamoto a decis să meargă până la Santa Rosalia, la două sute de kilometri mai în sud, şi să ia feribotul peste golful California până la Guyamas. Feribotul a întârziat pentru că mergea încet. Iar de la Guyamas mai erau încă o mie trei sute de kilometri până la Tomatlán. Drumurile erau rele. Au rămas în pană şi mecanicul care a reparat-o a furat unele dintre părţile motorului, punând în loc piese folosite, pentru înlocuirea cărora au trebuit să plătească companiei de închiriere şi care au avut drept rezultat încă o pană, pe drumul de întoarcere. Al doilea mecanic i-a pus să plătească mai mult. Domnul Okamoto a recunoscut să erau obosiţi atunci când au ajuns la Infirmeria Benito Juarez din Tomatlan, care nu e în

golful California, ci la o sută de kilometri sud de PuertaVallarta, în statul Jalisco, aproape la acelaşi nivel cu Mexico City. Călătoriseră patruzeci şi una de ore fără întrerupere. „Muncim mult", a spus domnul Okamoto.

El şi domnul Chiba au vorbit cu Piscine Molitor Patel, în engleză, timp de trei ore, înregistrând convorbirea. Ce urmează sunt fragmente din înregistrare. Îi sunt recunoscător domnului Okamoto că mi-a pus la dispoziţie o copie a casetei şi a raportului final. Pentru claritate, am indicat cine vorbeşte, când nu e evident. Porţiunile scrise cu bold au fost spuse în japoneză, pe care apoi le-am tradus.

CAPITOLUL 96

– Bună ziua, domnue Patel. Numele meu este Tomohiro Okamoto. Sunt de la Departamentul Maritim al Ministerului Japonez al Transportului. Acesta este asistentul meu, Atsuro Chiba. Am venit să vă vedem cu privire la naufragiul vasului Tsimtsum, al cărui pasager aţi fost. Aveţi amabilitatea să vorbiţi cu mine?

– Da, bineînţeles.

– Mulţumesc. E foarte amabil din partea dumneavoastră. **Acum, Atsuro-kun, eşti nou, deci fii atent şi încearcă să înveţi.**

– **Da, Okamoto-san.**

– **E pornit casetofonul?**

– **Da.**

– **Bine. O, sunt atât de obosit! Azi este 19 februarie 1978. Numărul cazului este 250663, în legătură cu dispariţia cargoului Tsimtsum.** Staţi bine, domnule Patel?

– Da. Mulţumesc. Dumneavoastră?

– Foarte.

– Aţi venit tocmai din Tokyo?

– Eram în Long Beach, California. Am venit cu maşina.

– Aţi călătorit bine?

– Am călătorit minunat.

– Eu am avut o călătorie îngrozitoare.

– Da, am vorbi cu poliţia înainte de a veni aici şi am văzut barca.

– Mi-e un pic foame.

– Vreţi o prăjiturică?

– O, da!

– Poftiţi.

– Mulţumesc!
– Cu plăcere. E doar o prăjitură. Acum, domnule Patel, ne întrebam dacă aţi putea să ne spuneţi ceva despre ce vi s-a întâmplat, cu multe detalii, dacă e posibil.
– Da, cu plăcere.

CAPITOLUL 97

Povestea.

CAPITOLUL 98

Domnul Okamoto: Foarte interesant.
Domnul Chiba: Ce poveste!
– **Crede că suntem proşti**. Domnule Patel, vom lua o scurtă pauză şi apoi ne vom întoarce, da?
– Da. Aş mai lua o prăjitură.
– Da, bineînţeles.
Domnul Chiba: **I-am dat mai multe şi nu le-a mâncat. Sunt sub cearşaf.**
– **Mai dă-i una. Trebuie să-i facem pe plac**. Ne întoarcem în câteva minute.

CAPITOLUL 99

Domnul Okamoto: Domnule Patel, nu credem povestea dumneavoastră.
– Scuzaţi-mă, aceste prăjituri sunt bune, dar se cam sfărâmă. Sunt uimit. De ce nu?
– Nu ţine.
– Adică?
– Bananele nu plutesc.
– Poftim?
– Aţi spus că urangutanul a venit pe o insulă de banane.
– Corect.
– Bananele nu plutesc.
– Ba da.
– Sunt mult prea grele.
– Nu sunt. Încercaţi. Aveţi aici două banane.
Domnul Chiba: **De unde au apărut astea? Ce mai are sub cearşaf?**

Domnul Okamoto: **Fir-ar**! Nu, e în ordine.

Este o chiuvetă acolo.

În ordine.

Insist. Umpleţi-o cu apă, puneţi bananele în ea, vom vedea.

– Am vrea să mergem mai departe.

– Insist.

(Linişte).

Domnul Chiba: **Ce facem?**

Domnul Okamoto: **Simt că şi asta o să fie o zi lungă.**

(sunetul unui scaun pe podea. Zgomot de apă care curge la robinet)

Pi Patel: ce se întâmplă? Nu văd de aici?

Domnul Okamoto (distant): Umplu chiuveta.

– Aţi pus bananele?

(de la distanţă) Nu.

– Şi acum?

(de la distanţă) Sunt în chiuvetă.

– Şi? (linişte)

Domnul Chiba: **Plutesc?**

(de la distanţă) **Plutesc.**

– Deci, plutesc?

(de la distanţă) Plutesc.

– Ce vă spuneam?

Domnul Okamoto: Da, da. Dar e nevoie de multe banane ca să ţină un urangutan.

– L-au ţinut. Erau cam o tonă. Şi acum mi se face rău când mă gândesc la risipa de banane, când aş fi putut să iau câte voiam.

– Păcat. Acum, despre...

– Îmi daţi bananele înapoi, vă rog?

Domnul Chiba: **Le aduc eu.**

(sunetul unui scaun pe podea)

(de la distanţă) **Ia uite, chiar plutesc**.

Domnul Okamoto: Dar acea insulă de alge peste care aţi dat?

Domnul Chiba: Poftiţi bananele.

Pi Patel: Muţumesc. Da?

– Îmi pare rău că o spun atât de direct, nu vrem să vă jignim, dar nu vă aşteptaţi să vă credem, nu-i aşa? Copaci carnivori? O algă mâncătoare de peşte care produce apă dulce? Rozătoare care se urcă în copac? Aceste lucruri nu există.

– Numai pentru că nu le-aţi văzut niciodată.

– Aşa-i. Credem ce vedem.

– Şi Columb a făcut la fel. Ce faceţi când sunteţi în întuneric?

– Insula dumneavoastră este, din punct de vedere botanic, imposibilă.

– Aşa a spus musca aterizând în Capcana lui Venus.

– De ce nu a mai văzut-o nimeni?

– E un ocean mare traversat de vase care se grăbesc. Eu am mers încet, observând.

– Nici un om de ştiinţă n-o să creadă asta.

– Au fost unii care nu i-au crezut pe Copernic şi pe Darwin. Oare s-au terminat plantele noi? În bazinul Amazonului, de exemplu.

– Nu sunt plante care contrazic legile naturii.

– Pe care le cunoaşteţi.

– Destul de bine ca să ne dăm seama de diferenţa între posibil şi imposibil.

Domnul Chiba: Eu am un unchi care ştie ceva despre botanică. Locuieşte la ţară, lângă Hita-Gun. Este un maestru al bonsaiului.

Pi Patel: Un ce?

– Un maestru al bonsaiului. Bonsai sunt nişte copaci mici.

– Adică tufe?

– Nu, sunt copaci. Bonsai sunt copaci mici. Sunt mai puţin de şaizeci de centimetri înălţime. Poţi să-i duci în braţe. Pot ajunge foarte bătrâni. Unchiul meu are unul care are peste trei sute de ani.

– Copaci de trei sute de ani pe care să-i poţi căra în braţe?

– Da. Sunt foarte delicaţi. Au nevoie de multă atenţie.

– Cine a auzit de asemenea copaci? Sunt, din punct de vedere botanic, imposibili.

– Dar vă asigur că există, domnule Patel. Unchiul meu...

– Cred ceea ce văd.

DOMNUL Okamoto: Numai o clipă, vă rog. **Atsuro, cu tot respectul pentru unchiul tău care locuieşte la ţară lângă Hita-Gun, nu suntem aici ca să discutăm botanică.**

– **Încerc doar să fiu de folos.**

– **Bonsaiul unchiului tău se hrăneşte cu carne?**

– **Nu cred.**

– **Ai fost vreodată muşcat de unul?**

– **Nu.**

– **În cazul acesta, bonsaiul unchiului tău nu ne ajută.** Unde rămăsesem?

Pi Patel: Cu acei copaci înalţi, de mărime normală, cu rădăcinile în pământ despre care îţi vorbeam

– Să-i lăsăm deoparte.

– E cam greu. N-am încercat niciodată să-i scot şi să-i car.

– Sunteţi glumeţ, domnule Patel. Ha! Ha! Ha!

Pi Patel: Ha! Ha! Ha! Ha! Ha! Ha!

Domnul Chiba: Ha! Ha! Ha! **N-a fost foarte bună gluma**.

Domnul Okamoto: **Râzi, nu te opri!** Ha! Ha! Ha!

Domnul Chiba: Ha! Ha! Ha!.

Domnul Okamoto: Acum, despre tigru, şi cu el avem o problemă.

– Ce vreţi să spuneţi?

– Ne e greu să credem.

– E o poveste incredibilă.

– Exact.

– Nu ştiu cum am supravieţuit.

– Cu siguranţă a fost stresant.

– Mai vreau o prăjitură.

– Nu mai sunt.

– Ce e în pungă?

– Nimic.

– Pot să văd?

Domnul Chiba: **S-a dus prânzul nostru.**

Domnul Okamoto: Vorbind despre tigru...

Pi Patel: Teribilă problemă. Delicioase sandvişuri.

Domnul Okamoto: Da, arată bine.

Domnul Ciba: **Mi-e foame.**

– Nu s-a găsit nici urmă de el. E greu de crezut, nu-i aşa? Nu sunt tigri pe teritoriul Americilor. Dacă ar fi un tigru sălbatic acolo, nu credeţi că poliţia ar fi aflat de el până acum?

– Ar trebui să vă spun despre evadarea panterei negre de la grădina din Zürich, în mijlocul iernii.

– Domnule Patel, un tigru este un animal teribil de periculos. Cum să supravieţuieşti cu un tigru în barcă? E...

– Ce nu ştiţi e că noi suntem o specie ciudată pentru animalele sălbatice. Le umplem de teamă. Ca să ne evite cât mai mult. Ne-a luat câteva secole până am reuşit să le facem să le fie frică – domesticire se numeşte – dar majoritatea nu pot scăpa de frică şi mi-e teamă că nici nu vor scăpa vreodată. Când animalele sălbatice ne atacă, e din pură disperare. Simt că nu au alternativă.

– Într-o barcă? Haideţi, domnule Patel, e greu de crezut!

– Greu de crezut? Ce ştiţi despre greu de crezut? Vreţi ceva greu de crezut? Vă spun eu ceva greu de crezut. E un secret bine ţinut printre administratorii de grădini zoologice din India faptul că în 1971 Bara, ursul polar, a scăpat de la grădina zoo din Calcutta. Nu s-a mai auzit niciodată de Bara, nici poliţia, nici vânătorii, nici braconierii, nici altcineva. Bănuim că trăieşte pe malurile râului Hugli. Atenţie, dacă mergeţi la Calcutta, domnule: dacă mirosiţi a sushi s-ar putea să plătiţi scump! Dacă aţi lua oraşul Tokyo şi l-aţi întoarce pe dos, aţi fi uimiţi de toate animalele care ar cădea din el: bursuci, lupi, şerpi boa, varani, crocodili, struţi, babuini, capibara, porci mistreţi, leoparzi, lamantini, rumegătoare. Nu există nici o îndoială în mintea mea că girafe şi hipopotami sălbatici trăiesc în Tokyo de generaţii fără să-i vadă nimeni. Ar trebui să comparaţi toate lucrurile care vi se lipesc de talpa pantofilor când mergeţi pe stradă cu ce vedeţi în cuştile de la zoo Tokyo. Şi vă aşteptaţi să vedeţi un tigru în jungla mexicană! E de râs. Ha! Ha! Ha!

– Poate că sunt girafe şi hipopotami sălbatici care trăiesc în Tokyo şi un urs polar în Calcutta. Noi nu credem că aţi avut un tigru în barcă.

– Aroganţa citadinilor! Daţi metropolelor toate animalele din Eden, dar negaţi existenţa unui tigru bengalez într-un sătuc!

– Domnule Patel, vă rog să vă liniştiţi.

– Dacă vă împiedicaţi de lucruri pe care nu puteţi să le credeţi, pentru ce mai trăiţi? Dragostea nu e greu de crezut?

– Domnule Patel...

– Nu mă luaţi aşa cu politeţea! Dragostea e greu de crezut, întrebaţi orice îndrăgostit. Viaţa e greu de crezut, întrebaţi orice om de ştiinţă. Dumnezeu e greu de crezut, întrebaţi orice credincios. Care e problema voastră cu ceva greu de crezut?

– Suntem doar raţionali.

– Şi eu! Mi-am folosit raţiunea tot timpul. Raţiunea e bună ca să obţii hrană, îmbrăcăminte şi adăpost. Raţiunea e cea mai bună cutie de unelte. Nimic nu întrece raţiunea când e să te fereşti de tigri. Dar dacă eşti prea raţional, rişti să arunci tot universul o dată cu apa din scăldătoare.

– Calmaţi-vă, domnule Patel, calmaţi-vă.

Domnul Chiba: Apa din scăldătoare? De ce vorbeşte despre apa din scăldătoare?

– Cum să pot fi calm? Ar fi trebuit să-l vedeţi pe Richard Parker.

– Da, da.

– Imens. Dinţi atâta de mari! Gheare ca iataganele!

Domnul Chiba: **Ce sunt iataganele?**

Comnul Okamoto: **Chiba-San, în loc să pui întrebări stupide despre vocabular, de ce nu te faci util? Băiatul ăsta e greu de înfrânt. Fă ceva!**

Domnul Chiba: Uite o tabletă de ciocolată.

Pi Patel: Minunat.

(pauză lungă)

Domnul Okamoto: **Ca şi cum nu ne-ar fi furat deja prânzul!** În curând o să ceară *tempura*.

(pauză lungă)

Domnul Okamoto: Pierdem din vedere scopul investigaţiei noastre. Suntem aici pentru scufundarea cargoului. Sunteţi singurul supravieţuitor. Şi sunteţi doar un pasager. Nu purtaţi responsabilitatea pentru ce s-a întâmplat. Noi...

– Ciocolata e bună!

– Nu căutăm să vă acuzăm de infracţiuni. Sunteţi o victimă nevinovată a unei tragedii pe mare. Încercăm doar să determinăm cum s-a scufundat Tsimtsum. Ne-am gândit că poate ne puteţi ajuta, domnule Patel.

(linişte)

– Domnule Patel?

(linişte)

Pi Patel: Tigrii există, bărcile există, oceanele există. Deoarece cele trei nu s-au întâlnit în spaţiul limitat, îngust, al experienţei voastre, refuzaţi să credeţi că pot exista. Totuşi, adevărul e că toate trei au fost aduse împreună de vasul Tsimtsum care apoi s-a scufundat.

(linişte)

Domnul Okamoto: Dar francezul?

– Ce-i cu el?

– Doi orbi care se întâlnesc în două bărci în Pacific – coincidenţa e cam deplasată, nu?

– Aşa-i.

– E foarte puţin probabil.

– Şi câştigul la loterie, şi totuşi cineva câştigă.

– E foarte greu de crezut pentru noi.

– Şi pentru mine.

– **Ştiam că trebuia să ne luăm o zi liberă**. Aţi vorbit despre mâncare?

– Da.

– Ştia multe despre mâncare.

– Dacă poţi s-o numeşti mâncare.
– Bucătarul de pe Tsimtsum era francez.
– Sunt francezi peste tot în lume.
– Poate că francezul pe care l-aţi întâlnit era bucătarul.
– Poate. Cum era să ştiu? Nu l-am văzut. Eram orb. Apoi Richard Parker l-a mâncat de viu.
– Ce întâmplare binevenită!
– Deloc. Era groaznic şi puţea. Apropo, cum vă explicaţi oasele de suricată din barcă?
– Da, oasele unui animal mic erau...
– Erau multe!
– ...Oasele unor animale mici erau în barcă. Probabil erau de pe vas.
– Nu aveam suricate la zoo.
– Nu avem dovezi că erau oase de suricată.
Domnul Chiba: Poate erau oase de banană! Ha! Ha! Ha!
– **Atsuro, taci!**
– **Îmi pare rău, Okamoto-san. E din cauza oboselii.**
– **Faci serviciul de râs!**
– **Îmi pare rău, Okamoto-san.**
Domnul Okamoto: Pot fi oasele unui alt animal mic.
– Erau suricate.
– Poate erau manguste.
– Mangustele de la zoo nu s-au vândut. Au rămas în India.
– Puteau fi animale dăunătoare de pe navă, cum ar fi şobolanii. Mangustele sunt răspândite în India.
– Mangustele ca animale dăunătoare?
– De ce nu?
– Care au înotat în Pacific, în grupuri, până la barcă. E cam greu de crezut, nu-i aşa?
– Mai puţin greu de crezut decât unele dintre lucrurile pe care le-am auzit în ultimele două ore. Poate că mangustele erau deja în barcă, ca şobolanul de care aţi vorbit.
– Numărul de animale din barcă e pur şi simplu uimitor.
– Aşa-i.
– O adevărată junglă.
– Da.
– Erau oase de suricată. Le-a verificat un expert.
– Nu rămăseseră prea multe. Şi nu erau capete.
– Le-am folosit ca momeală.
– Nu cred că un expert poate să spună dacă erau de suricată sau de mangustă.

– Găsiţi un zoolog judiciar.
– Bine, domnule Patel. Aţi câştigat. Nu putem explica prezenţa oaselor de suricată în barcă, dacă sunt într-adevăr de suricată. Dar nu asta e problema noastră. Suntem aici pentru că un cargou japonez deţinut de Compania de Transport Oika, care naviga sub pavilion panamez, s-a scufundat în Pacific.
– Ceva ce n-am uitat nici o clipă. Mi-am pierdut toată familia.
– Ne pare rău.
– Nu la fel de mult ca mie.
(pauză lungă)
Domnul Chiba: **Ce facem acum?**
Domnul Okamoto: **Nu ştiu**.
(pauză lungă)
Pi Patel: Vreţi o prăjitură?
Domnul Okamoto: Da, mulţumesc.
Domnul Chiba: Mulţumesc.
(pauză lungă)
Doomnul Okamoto: E o zi frumoasă.
Pi Patel: Da, însorită.
(pauză lungă)
Pi Patel: E prima dumneavoastră vizită în Mexic?
Domnul Oamoto: Da.
– Şi a mea.
(pauză lungă)
Pi Patel: Deci nu v-a plăcut povestea mea?
Domnul Okamoto: Nu, ne-a plăcut foarte mult. Nu-i aşa, Atsuro? Ne-o vom aduce aminte multă vreme.
Domnul Chiba: Da.
(linişte)
Domnul Okamoto: Totuşi, am vrea să ştim ce s-a întâmplat.
– Ce s-a întâmplat?
– Da.
– Deci vreţi o altă poveste?
– Aa...nu. Am vrea să ştim ce s-a întâmplat cu adevărat.
– Nu devine poveste orice istorisire?
– Aa...poate în engleză. În japoneză, o poveste are un element de invenţie în ea. Nu vrem invenţii. Vrem fapte, cum spuneţi în engleză.
– Nu e orice istorisire – în engleză sau japoneză – deja o invenţie? Nu e privirea asupra lumii deja o invenţie?
– Aaa...

– Lumea nu e doar aşa cum este. E diferită în funcţie de înţelegerea noastră, nu-i aşa? Şi ca să înţelegem ceva, trebuie să adăugăm ceva, nu-i aşa? Nu asta face viaţa o poveste?

– Ha! Ha! Ha! Sunteţi foarte inteligent, domnule Patel.

Domnul Chiba: **Despre ce vorbeşte?**

– **N-am idee.**

Pi Patel: Vreţi cuvinte care să reflecte realitatea?

– Da.

– Cuvinte care nu contrazic realitatea?

– Exact.

– Dar tigrii nu contrazic realitatea.

– O, vă rog, nu mai vorbiţi de tigri.

– Ştiu ce vreţi. Vreţi o poveste care să nu vă surprindă. Care să confirme ceea ce ştiţi deja. Care să nu vă facă să vedeţi mai departe sau diferit. Vreţi o poveste plată. Imobilă. Vreţi factualitate seacă, neproductivă.

– Aaa...

– Vreţi o poveste fără animale.

– Da!

– Fără tigri şi urangutani.

– Corect.

– Fără hiene sau zebre.

– Fără.

– Fără suricate şi manguste.

– Nu le vrem.

– Fără girafe sau hipopotami.

– O să ne astupăm urechile!

– Deci am dreptate. Vreţi o poveste fără animale.

– Vrem o poveste fără animale care să ne explice scufundarea vasului Tsimtsum.

– Un moment, vă rog.

– Bineînţeles. **Cred că suntem pe drumul cel bun. Să sperăm că începe să vorbească raţional.**

(pauză lungă)

– Iată o altă poveste.

– Bine.

– Vasul s-a scufundat. A făcut un zgomot ca un râgâit metalic monstruos. Apa a bolborosit şi vasul a dispărut. M-am trezit călcând apa în Pacific. Am înotat până la barcă. A fost cel mai greu moment din viaţa mea. Păream că stau pe loc. Înghiţeam apă. Mi-era foarte frig. Îmi pierdeam puterile. N-aş fi reuşit dacă

bucătarul nu mi-ar fi aruncat un colac şi nu m-ar fi scos din apă. M-am urcat la bord şi m-am prăbuşit.

Au supravieţuit patru dintre noi. Mama s-a ţinut de un mănunchi de banane şi a ajuns la barcă. Bucătarul era deja acolo, ca şi marinarul.

A mâncat muşte. Vorbesc de bucătar. Eram în barcă doar de o zi. Aveam rezerve pentru mai multe săptămâni; aveam instrumente de pescuit şi vase de apă; nu aveam nici un motiv să ne îndoim că vom fi salvaţi în curând. Cu toate acestea, îşi rotea braţele şi prindea muşte pe care le mânca lacom. Imediat era terorizat de foame. Spunea că suntem idioţi şi nebuni că nu făceam ca el. Eram ofensaţi şi dezgustaţi, dar n-o arătam. Eram foarte politicoşi. El era străin. Mama a zâmbit şi a dat din cap, ridicând mâna în semn de refuz. Era un om dezgustător. Gura lui era ca o pubelă. A mâncat şi şobolanul. L-a tăiat şi l-a uscat la soare. O să fiu sincer, am luat şi eu o bucăţică, foarte mică, fără să ştie mama. Mi-era foarte foame. Era o brută, bucătarul, nervos şi ipocrit.

Marinarul era tânăr. De fapt, era mai în vârstă decât mine, probabil avea vreo douăzeci de ani, dar şi-a rupt piciorul sărind de pe navă şi suferinţa îl făcea să se comporte ca un copil. Era frumos. Nu avea păr pe faţă şi avea un ten deschis la culoare, strălucitor. Trăsăturile lui – faţa lată, nasul plat, ochii înguşti – arătau foarte elegant. Arăta ca un împărat chinez, pentru mine. Suferea îngrozitor. Nu vorbea engleza, nici un cuvânt, nici măcar *da* sau *nu*, *bună ziua* şi *mulţumesc*. Vorbea doar chinezeşte. Nu înţelegeam nimic din ce spunea. Probabil se simţea foarte singur. Când plângea, mama îi lua capul în poală, iar eu îl ţineam de mână. Era foarte, foarte trist. Suferea iar noi nu puteam să facem nimic pentru a-l ajuta.

Piciorul drept era rupt la coapsă. I se vedea osul prin piele. Ţipa de durere. Îi aşezam piciorul cum puteam mai bine şi aveam grijă să mănânce şi să bea. Dar piciorul i s-a infectat. Deşi îi drenam puroiul în fiecare zi, situaţia lui s-a înrăutăţit. Piciorul i s-a înnegrit şi i s-a umflat.

A fost ideea bucătarului. Era o brută. Ne domina. A început să spună că infecţia se va întinde şi nu va supravieţui decât dacă îi vom amputa piciorul. Din cauză că piciorul era rupt la coapsă, era nevoie doar să tăiem carnea. Încă îi aud şoapta drăcească. El avea să facă operaţia care avea să-i salveze viaţa, dar noi trebuia să-l ţinem. Surpriza avea să fie anestezia. Ne-am aruncat asupra lui. Mama şi cu mine l-am ţinut de mâini, în timp ce bucătarul s-a aşezat pe piciorul lui stâng. Marinarul s-a zbătut şi a ţipat. Pieptul i se mişca spasmodic. Bucătarul a tăiat. Piciorul a căzut. Imediat,

Mama şi cu mine i-am dat drumul şi ne-am dat la o parte. Am crezut că, dacă n-o să-l mai ţinem, n-o să se mai zbată. Am crezut că se va calma. N-a fost aşa. S-a ridicat deodată. Ţipetele erau din ce în ce mai puternice. Ţipa şi se uita fix, transfigurat. Era sânge peste tot. Mai rău, era contrastul între activitatea frenetică a bietului marinar şi imobilitatea piciorului care zăcea pe fundul bărcii. A continuat să se uite la membru, ca şi cum l-ar fi implorat să se întoarcă. În cele din urmă, s-a prăbuşit din nou. Bucătarul a acoperit ciotul cu o bucată de piele. A legat ciotul într-o bucată de material şi l-a legat cu sfoară ca să oprească sângerarea. L-a aşezat cât mai confortabil pe salteaua din veste de salvare şi a avut grijă să-i fie cald. Credeam că e inutil. Nu credeam că un om putea supravieţui unei asemenea dureri, ca să nu mai vorbim de măcelărire. Toată noaptea a gemut şi a respirat greu. Delira. M-am aşteptat să moară peste noapte.

S-a agăţat de viaţă. Era în viaţă în zori. Îşi pierdea cunoştinţa din când în când. Mama i-a dat apă. Am văzut piciorul amputat. Mi s-a oprit respiraţia. În toată agitaţia, fusese uitat undeva, în întuneric. Arăta mai subţire. Am luat o vestă şi am folosit-o ca pe o mănuşă ca să iau piciorul.

– Ce faci? a întrebat bucătarul.

– Vreau să-l arunc peste bord, am replicat.

– Nu fi idiot. Îl vom folosi ca pe o momeală. Asta era şi ideea.

A părut să-şi regrete cuvintele chiar pe când le rostea, pentru că vocea i-a devenit mai slabă. S-a întors.

– *Asta era şi ideea*? a întrebat Mama. Ce vrei să spui?

Se făcea că era ocupat.

Mama a ridicat vocea.

– Ne spui că i-am tăiat piciorul doar ca să facem momeală din el?

N-a spus nimic.

– Răspunde-mi! a strigat Mama.

Ca un animal încolţit, a ridicat ochii şi s-a uitat la ea.

– Ni se termină proviziile, a mârâit. Avem nevoie de mai multă mâncare sau murim.

Mama i-a întors privirea.

– Nu-i adevărat! Avem destulă mâncare şi apă. Avem pachete de biscuiţi care să ne ţină până la salvare.

A luat containerul de plastic în care ţineam rezervele de biscuiţi. Era prea uşor. Mai erau doar câteva firimituri.

– Ce? Unde sunt biscuiţii? Containerul era plin aseară.

Bucătarul şi-a ferit privirea. Şi eu.

– Monstrule! a țipat Mama. Motivul pentru care rămânem fără hrană e că te ghiftui.

– A mâncat și el, a spus arătând spre mine.

Ochii Mamei s-au întors spre mine. Mi-a stat inima.

– E adevărat, Piscine?

– Era noapte, Mamă. Eram pe jumătate adormit și mi-era foame. Mi-a dat un biscuit.

L-am mâncat fără să mă gândesc...

– Doar unul, nu-i așa? a rânjit bucătarul.

De data aceasta, a fost rândul Mamei să se uite în altă parte. Fără să spună nimic, s-a întors și s-a dus să-l îngrijească pe marinar.

Aș fi vrut să se înfurie, să mă pedepsească. Nu să fie liniștită. M-am dus să aranjez niște veste ca să pot să fiu lângă ea. Am șoptit:

– Iartă-mă, Mamă, îmi pare rău.

Ochii îmi străluceau de lacrimi. Când i-am ridicat, am văzut că și ea plângea. Dar nu s-a uitat la mine. Ochii ei se uitau la o amintire.

– Suntem complet singuri, Piscine, singuri, a spus ea pe un ton care mi-a spulberat orice speranță.

Nu m-am simțit niciodată atât de singur în toată viața mea. Eram în barcă de aproape două săptămâni și deja începea să se simtă. Era din ce în ce mai greu de crezut că Tata și Ravi supraviețuiseră.

Când ne-am întors, bucătarul ținea piciorul de gleznă deasupra apei. Mama i-a acoperit ochii marinarului.

A murit încet, viața i s-a scurs ca lichidul din picior. Bucătarul l-a tăiat imediat. Piciorul nu era o momeală prea bună. Carnea nu se ținea în cârligul undiței. Pur și simplu se dizolva în apă. Monstrul profita de orice. A tăiat totul, inclusiv pielea marinarului și intestinele. Și organele genitale. Când a terminat cu torsul, a trecut la brațe, la picioare și la umeri. Mama și cu mine ne-am zvârcolit de groază. Mama a țipat la el:

– Cum poți face asta, monstrule? Unde îți e umanitatea? Nu mai nici o rușine? Ce ți-a făcut bietul om? Monstrule! Monstrule!

Bucătarul i-a răspuns vulgar.

– Cel puțin acoperă-i fața, pentru numele lui Dumnezeu! a strigat Mama. Gestul era insuportabil să vezi acea față frumoasă, atât de nobilă și senină, legată de o asemenea crimă. Bucătarul s-a apucat de capul marinarului și l-a scalpat în fața noastră. Am vomitat amândoi.

Când a terminat, a aruncat carcasa măcelărită peste bord. La puţin timp după, erau organe şi piele întinse la uscat la soare peste tot. Mirosul era de nesuportat.

Următoarea dată când bucătarul s-a apropiat, Mama l-a pălmuit cu zgomot. Gestul era foarte şocant, având în vedere că venea de la mama. Şi era eroic. Era un act de ultragiu şi durere şi curaj şi milă. Era făcut în memoria bietului marinar. Trebuia să-i salveze demnitatea.

Am fost uimit. La fel şi bucătarul. A rămas nemişcat, fără un cuvânt, pe când Mama se uita în ochii lui. Am observat că nu s-a uitat în ochii ei.

Ne-am retras în spaţiul nostru. Am rămas alături de ea. Eram cuprins de un amestec de admiraţie şi teamă abjectă.

Mama nu l-a scăpat din ochi. A doua zi, l-a văzut făcând-o. A încercat să fie discret, dar l-a văzut ducându-şi mâna la gură. A strigat:

– Te-am văzut! Ai mâncat o bucată! Ai spus că era pentru momeală! Ştiam eu. Monstrule! Monstrule! Cum ai putut? *Este om*! E de-un fel cu tine.

Dacă se aştepta ca el să fie îngrozit, să scuipe carnea şi să ceară scuze, se înşela. A continuat să mestece. De fapt, a ridicat capul şi a introdus toată bucata în gură.

– Are gust de porc, a mormăit.

Mama şi-a exprimat indignarea şi dezgustul, întorcându-se cu o mişcare violentă. A mai mâncat una.

– Mă simt deja mai puternic, a mormăit.

S-a concentrat asupra pescuitului.

Fiecare aveam capătul nostru de barcă. E surprinzător cum reuşeşte puterea să construiască ziduri. Au trecut zile întregi ca şi cum nici n-am fi fost acolo. Dar nu puteam să-l ignorăm tot timpul. Era o brută, dar o brută pragmatică. Era îndemânatic şi cunoştea marea. Era plin de idei bune. El a fost cel care s-a gândit să-şi facă o plută pentru pescuit. Dacă am supravieţuit, a fost datorită lui. Era foarte iute la mânie, repezindu-mă şi insultându-mă.

Mama şi cu mine n-am mâncat deloc din marinar, în ciuda slăbiciunii pe care o simţeam, dar am început să mâncăm ce prindea bucătarul. Mama, o vegetariană convinsă, a trebuit să mănânce peşte crud şi carne de ţestoasă. A făcut-o cu greu. Niciodată n-a putut să-şi învingă repulsia. Mie mi-a fost mai uşor. Foamea dădea gust la orice.

Când viaţa ţi-a acordat o amânare, e imposibil să nu ai nici un sentiment pentru cel căruia îi datorezi această amânare. A

fost foarte emoționant când a adus pe punte prima broască sau a prins o doradă mare. Ne-a făcut să zâmbim larg și am fost bucuroși câteva ore. Mama și bucătarul au discutat într-un mod civilizat, chiar au glumit. Viața a fost chiar frumoasă preț de câteva apusuri minunate. În asemenea momente îl priveam cu tandrețe. Cu dragoste. Îmi imaginam că eram prieteni apropiați. Era dur chiar și când era bine dispus, dar ne făceam că nu vedem. A spus că vom da peste o insulă. Asta era speranța noastră. Ne-am scurs ochii privind orizontul pentru a descoperi o insulă care nu se mai arăta. Atunci a început să fure din apă și din mâncare.

Pacificul plat și fără margini se ridica precum un zid între noi. Nu credeam că aveam să-l trecem vreodată.

A omorât-o. Bucătarul a omorât-o pe Mama. Muream de foame. Eram slăbit. Nu am putut să țin strâns o broască țestoasă. Din cauza mea, am pierdut-o. M-a lovit. Mama l-a lovit. El a lovit-o. Ea s-a întors spre mine și mi-a strigat să plec, împingându-mă spre plută. Am sărit. Am crezut că sare după mine. Am aterizat în apă. M-am cățărat pe plută. Se luptau. N-am făcut decât să mă uit. Mama se lupta cu un bărbat. Era musculos și puternic. A prins-o de încheietură și i-a răsucit mâna. Ea a țipat și a căzut. El s-a repezit la ea. A apărut un cuțit. L-a ridicat. L-a lăsat să cadă. Când l-a ridicat din nou, era roșu. L-a înfipt de mai multe ori. N-am putut s-o văd. Era pe fundul bărcii. L-am văzut doar pe el. S-a oprit. Și-a ridicat capul și s-a uitat la mine. A aruncat ceva spre mine. M-a stropit un jet de sânge. Nici un bici n-ar fi putut fi mai dureros. Am ținut capul mamei în mâini. I-am dat drumul. S-a scufundat într-un nor de sânge, cu părul împletit fluturând în urmă ca o coadă de animal. Au venit pești spre el, până când a apărut rechinul, și atunci a dispărut. M-am uitat în sus. N-am putut să-l văd. Se ascundea pe fundul bărcii. A apărut când a aruncat trupul Mamei peste bord. Gura îi era roșie. Apa fierbea de pești.

Am petrecut restul zilei și al nopții pe plută, uitându-mă la el. Nu vorbea. Ar fi putut să taie frânghia care lega pluta de barcă. Dar n-a făcut-o. M-a păstrat pe lângă el ca pe o conștiință vinovată.

Dimineața, am tras de sfoară și m-am suit în barcă. Eram foarte slăbit. N-am spus nimic. Am stat liniștit. El a prins o țestoasă. Mi-a dat sângele ei. A măcelărit-o și mi-a lăsat partea mea pe banca din mijloc. Am mâncat.

Apoi ne-am luptat și l-am omorât. Nu avea nici o expresie pe față, nici de disperare, nici de mânie. A cedat. S-a lăsat omorât, deși ar mai fi putut lupta. Știa că mersese prea departe, chiar și

după standardele bestialităţii. Mersese prea departe şi nu mai voia să trăiască. Dar n-a spus: „Îmi pare rău“. De ce ne înverşunăm să fim răi?

Cuţitul era la vedere pe bancă. Amândoi o ştiam. Ar fi putut să-l ia de la început. El îl pusese acolo. L-am luat. L-am înjunghiat în burtă. A făcut o grimasă, dar nu s-a prăbuşit. L-am înjunghiat din nou. Ţâşnea sângele. Tot nu se prăbuşea. Uitându-se la mine, şi-a ridicat capul încet. Voia să îmi spună ceva? Gestul lui vorbea de la sine. L-am înjunghiat în gât. A căzut fulgerat. Şi a murit. N-a spus nimic. Nici un cuvânt de adio. Doar a tuşit sânge. Cuţitul are o dinamică puternică; o dată pornit, e greu de oprit. L-am înjunghiat de mai multe ori. Sângele mi-a udat mâinile. I-am scos inima. Era delicioasă, mult mai bună decât ţestoasa. I-am mâncat ficatul. Am tăiat bucăţi de carne.

Era un om rău. Ceea ce este şi mai rău, a trezit tot ce era mai rău în mine – egoismul, furia, cruzimea. Trebuie să trăiesc cu ele în continuare.

A început singurătatea. M-am întors către Dumnezeu. Am supravieţuit.

(pauză lungă)

– E mai bine? Sunt pasaje greu de crezut? Aţi vrea să schimb ceva?

Domnul Chiba: **Ce poveste oribilă!**

(pauză lungă)

Domnul Okamoto: **Atât zebra, cât şi marinarul taivanez şi-au rupt un picior, ai observat?**

– **Nu.**

– **Iar hiena i-a secţionat piciorul cum a făcut şi bucătarul cu marinarul.**

– **Ooo, Okamoto-san, vedeţi foarte multe.**

– **Orbul pe care l-a întâlnit nu omorâse un bărbat şi o femeie?**

– **Da.**

– **Bucătarul a ucis-o pe mama lui şi pe marinar.**

– **Foarte impresionant.**

– **Poveştile se potrivesc.**

– **Deci marinarul e zebra, mama lui e urangutanul, bucătarul e hiena – ceea ce înseamnă că el e tigrul!**

– **Da, tigrul a omorât hiena – şi pe francezul orb – tot aşa cum l-a omorât pe bucătar.**

– Mai aveţi o ciocolată?

– Imediat.

– Mulţumesc.
– Dar ce înseamnă asta, Okamoto-san!
– N-am nici cea mai vagă idee.
– Şi insula? Cine sunt suricatele?
– Nu ştiu.
– Şi dinţii? Ai cui erau dinţii din copac?
– Nu ştiu. Nu-i pot ghici gândurile.
(pauză lungă)
Domnul Okamoto: Vă rog să mă scuzaţi că vă întreb, dar a spus bucătarul ceva despre scufundarea vasului Tsimtsum?
– În a doua poveste?
– Da.
– N-a spus.
– N-a menţionat nimic despre data de 2 iulie, ceva care să poată explica întâmplarea?
– Nu.
– Nimic de natură mecanică sau structurală?
– Nu.
– Nimic despre alte vase de pe mare?
– Nu.
– N-a putut explica scufundarea vasului Tsimtsum deloc?
– Nu. N-a putut să spună de ce n-au trimis un semnal de ajutor?
– Şi dacă ar fi făcut-o? Din experienţă, când o găleată murdară şi ruginită de mâna a treia se scufundă, dacă nu are norocul să transporte petrol, sute de tone de petrol, de ajuns pentru a distruge ecosisteme întregi, nimănui nu-i pasă. Eşti pe cont propriu.
Când Oika şi-a dat seama că era o problemă, era prea târziu. Eraţi prea departe pentru a fi salvaţi pe calea aerului. Navele din preajmă au fost anunţate. Au spus că nu au văzut nimic.
Şi fiindcă tot suntem la subiect, nu numai vasul era de mâna a treia.
Echipajul era un grup de oameni posaci, neprietenoşi, harnici când erau de faţă ofiţerii, dar leneşi când erau singuri. Nu vorbeau deloc engleza şi nu ne erau de nici un ajutor. Unii dintre ei miroseau deja a alcool până la prânz. Cine ştie ce au făcut idioţii? Ofiţerii...
– Ce vreţi să spuneţi cu asta?
– Cu ce?
– Cine ştie ce au făcut idioţii?
– Vreau să spun că într-o criză de beţie unul dintre ei s-ar fi putut să dea drumul animalelor.

Domnul Chiba: Cine avea cheile cuştilor?

– Tata.

Domnul Chiba: Deci cum puteau să le dea drumul dacă nu aveau cheile?

– Poate au folosit răngi.

Domnul Chiba: De ce s-o facă? De ce ar vrea cineva să elibereze un animal sălbatic din cuşcă?

– Nu ştiu. Poate cineva ghici ce e în mintea unui beţivan? Ce pot să vă spun e doar ce s-a întâmplat. Animalele erau libere.

Domnul Okamoto: Scuzaţi-mă. Vă îndoiţi de echipaj.

– Da. Am mari dubii.

– Aţi observat vreun ofiţer sub influenţa alcoolului?

– Nu.

– Dar membri ai echipajului?

– Da.

– Ofiţerii erau competenţi şi profesionişti?

– Nu prea aveau de-a face cu noi. Nu s-au apropiat niciodată de animale.

– Vreau să spun în ceea ce priveşte navigaţia.

– De unde să ştiu? Credeţi că luam ceaiul împreună în fiecare zi? Vorbeau engleza, dar nu erau cu nimic mai buni decât echipajul. Ne făceau să ne simţim nedoriţi în camera comună şi de-abia dacă ne adresau vreun cuvânt în timpul mesei. Vorbeau în japoneză, ca şi cum n-am fi fost acolo. Eram o familie indiană singuratică însoţită de o încărcătură stânjenitoare. Am sfârşit prin a mânca singuri în cabina Mamei şi a Tatei. „Aventura ne cheamă! a spus Ravi. Simţul aventurii făcea totul suportabil. Ne petreceam tot timpul curăţând excremente şi spălând cuşti şi hrănind animalele în timp ce Tata făcea pe veterinarul. Atâta vreme cât animalele erau bine, şi noi eram. Nu ştiu dacă ofiţerii erau competenţi.

– Aţi spus că vasul s-a înclinat pe o parte?

– Da.

– Şi că era înclinat de la pupa spre prova.

– Da.

– Deci s-a scufundat cu prova înainte?

– Da.

– Nu cu pupa?

– Nu.

– Sunteţi sigur? Vasul era înclinat dinspre faţă spre spate?

– Da.

– N-a lovit un alt vas?

– N-am văzut vreun alt vas.

– N-a lovit vreun obiect?
– N-am văzut.
– A naufragiat?
– Nu, s-a scufundat până a dispărut.
– Nu v-aţi dat seama să fi avut vreo problemă după ce a plecat din Manila?
– Nu.
– Vi s-a părut că vasul era încărcat corect?
– Era primul meu drum cu un vas. Nu ştiu cum ar trebui să arate un vas încărcat corect.
– Credeţi că aţi auzit o explozie?
– Da.
– Alte zgomote?
– Mii.
– Vreau să spun, zgomote care să explice scufundarea.
– Nu.
– Aţi spus că vasul s-a scufundat repede?
– Da.
– Puteţi să estimaţi cam câtă vreme a durat?
– E greu de spus. Foarte repede. Cred că mai puţin de douăzeci de minute.
– Şi au fost multe rămăşiţe?
– Da.
– A fost lovit de un val uriaş?
– Nu cred.
– A fost o furtună?
– Marea părea agitată. Ploua şi bătea vântul.
– Cât de înalte erau valurile?
– Înalte. Cam 9 metri.
– Destul de modeste.
– Nu şi când eşti într-o barcă.
– Da, bineînţeles. Dar pentru un cargou?
– Poate că erau mai înalte. Nu ştiu. Vremea era destul de rea ca să mă scoată din minţi de frică, asta-i tot ce ştiu.
– Aţi spus că vremea s-a îmbunătăţit brusc. Vasul s-a scufundat, dar imediat după aceea vremea s-a făcut frumoasă, nu-i aşa?
– Da.
– Se pare că a fost doar o furtună trecătoare.
– Destul cât să determine scufundarea navei.
– Asta ne miră.
– Toată familia mea a murit.
– Ne pare foarte rău.

– Nu mai rău decât mie.
– Deci, ce s-a întâmplat? Suntem nedumeriţi. Totul era normal şi apoi...?
– Apoi normalul s-a scufundat.
– De ce?
– Nu ştiu. Dumneavoastră ar trebui să-mi spuneţi. Dumneavoastră sunteţi experţii. Folosiţi-vă cunoştinţele.
– Nu înţelegem.
(pauză lungă)
Domnul Chiba: **Şi acum ce facem?**
Domnul Okamoto: **Renunţăm. Explicaţia scufundării vasului Tsimtsum se află pe fundul Pacificului.**
(pauză lungă)
Domnul Okamoto: **Da, asta-i. Haideţi să mergem**. Ei bine, domnule Patel, cred că am aflat tot ce ne trebuie. Vă mulţumim pentru cooperare. Ne-aţi fost de mare ajutor.
– Cu plăcere. Dar înainte de a pleca, aş vrea să vă întreb ceva.
– Da.
– Vasul Tsimtsum s-a scufundat pe 2 iulie 1977.
– Da.
– Iar eu am ajuns pe coasta Mexicului, singurul supravieţuitor, pe 14 februarie 1978.
– Aşa-i.
– V-am spus două poveşti despre cele 227 zile dintre cele două momente.
– Da.
– Nici una nu explică scufundarea vasului Tsimtsum.
– Aşa-i.
– Amândouă sunt la fel pentru dumneavoastră, din punct de vedere al faptelor.
– E adevărat.
– Nu puteţi dovedi care poveste este adevărată şi care nu. Trebuie să mă credeţi pe cuvânt.
– Cred că da.
– În amândouă poveştile, vasul s-a scufundat, întreaga mea familie a murit şi eu am suferit.
– Da, e adevărat.
– Deci, spuneţi-mi, din moment ce vă este egal şi nu puteţi dovedi nimic, ce poveste preferaţi? Care e mai bună, povestea cu animale sau povestea fără animale?

Domnul Okamoto: E o întrebare interesantă...
Domnul Chiiba: Povestea cu animale.
Domnul Okamoto: **Da.** Povestea cu animale e mai bună.
Pi Patel: Mulţumesc. Aşa e şi cu Dumnezeu.
(linişte)
Domnul Okamoto: Cu plăcere.
Domnul Chiba: **Ce a spus?**
Domnul Okamoto: **Nu ştiu.**
Domnul Chiba: **Priviţi, plânge**.
(pauză lungă)
Domnul Okamoto: O să conducem cu grijă. Nu vrem să dăm peste Richard Parker.

Pi Patel: Nu vă fie teamă, n-o să daţi. Se ascunde undeva unde n-o să-l puteţi găsi.

Domnul Okamoto: Mulţumesc pentru timpul acordat, domnule Patel. Suntem recunoscători. Şi ne pare realmente rău pentru ce vi s-a întâmplat.

– Mulţumesc.
– Ce o să faceţi acum?
– Cred că o să mă duc în Canada.
– Nu înapoi în India?
– Nu. Nu mai am nimic acolo. Numai amintiri triste.
– Bineînţeles, ştiţi că veţi lua banii de asigurare.
– O!
– Da. Oika vă va contacta.
(linişte)
Domnul Okamoto: Trebuie să plecăm. Vă dorim toate cele bune, domnule Patel.

Domnul Chiba: Da, toate cele bune.
– Mulţumesc
Domnul Okamoto: La revedere.
Mr. Chiba: La revedere.
Pi Patel: Vreţi nişte prăjiturele pentru drum?
Domnul Okamoto: Ar fi grozav.
– Uitaţi, câte trei de fiecare.
– Mulţumesc.
Domnul Chiba: Mulţumesc.
– Cu plăcere. La revedere. Dumnezeu fie cu voi, fraţilor.
– Mulţumesc. Şi cu dumneavoastră, domnule Patel.
Domnul Chiba: La revedere.
Domnul Okamoto: **Mi-e o foame de lup. Hai să mâncăm. Poţi să închizi ăla.**

CAPITOLUL 100

Domnul Okamoto, în scrisoarea sa către mine, şi-a adus aminte de întâlnire ca fiind „dificilă şi memorabilă". Piscine Molitor Patel era „foarte slab, foarte dur, foarte inteligent".

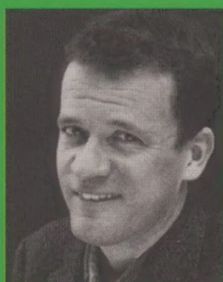
Raportul său spune următoarele, în mare:

Singurul supravieţuitor nu a putut să explice motivul pentru care vasul Tsimtsam s-a scufundat. Se pare că s-a scufundat foarte repede, ceea ce indică o avarie la carenă. Teoria e susţinută de multitudinea de rămăşiţe. Dar cauza exactă a avariei este imposibil de determinat. Nu s-a raportat nici o furtună semnificativă. Evaluarea pe care a făcut-o supravieţuitorul asupra vremii e bazată pe impresii. Nu ne putem baza pe ea. S-ar putea ca vremea să fi contribuit la dezastru. Cauza a fost cel mai probabil de natură internă. Supravieţuitorul crede că a auzit o explozie, care ne duce către o problemă majoră la motoare, probabil explozia unui boiler, dar e doar o speculaţie. Nava avea douăzeci şi nouă de ani vechime (Erlandson şi Skank Shipzards, Malmo, 1948), reparată în 1970. Vremea combinată cu posibila oboseală a navei pot fi de vină, dar e doar o supoziţie. Nu s-a raportat nici un alt naufragiu în zonă în acea zi, deci e exclusă coliziunea cu o altă navă. Coliziunea cu resturi e posibilă, dar neverificabilă. Coliziunea cu o mină plutitoare e posibil să fi produs explozia, dar e ciudată, pe lângă faptul că e foarte puţin probabilă, deoarece scufundarea a început de la prova, ceea ce ar însemna că avaria a fost şi ea la prova. Supravieţuitorul aruncă îndoieli asupra echipajului, dar nu şi asupra ofiţerilor. Compania de Navigaţie Oika pretinde că toată încărcătura era legală şi că nu ştiau de nici o problemă cu ofiţerii şi echipajul.

Cauza scufundării este imposibil de determinat din dovezile prezentate. Procedura de obţinere a asigurării e cea standard. Nu este necesară nici o altă intervenţie. Recomand închiderea cazului.

Ca un element secundar, povestea unicului supravieţuitor, domnul Piscine Molitor Patel, cetăţean indian, este o poveste uimitoare de curaj şi rezistenţă în circumstanţe extraordinar de dificile, tragice. Potrivit experienţei investigatorului, povestea sa nu are egal în istoria naufragiilor. Foarte puţini naufragiaţi pot pretinde că au supravieţuit la fel de mult ca domnul Patel, şi nici unul în compania unui tigru bengalez adult.

Colecția **Cotidianul.** 38

Viața lui Pi infirmă cu succes prejudecata că toate marile cărți de aventuri pe mare s-au scris. Canadianul Yann Martel, laureat al Booker Prize, ne propune, cu un desăvârșit umor negru, o rețetă cât se poate de simplă, cu următoarele ingrediente:

1) O barcă de salvare pierdută în Oceanul Pacific.

2) În barcă, un adolescent, Pi, și Richard Parker, un tigru bengalez. Parker i-a consumat pe ceilalți doi pasageri ai bărcii, un urangutan și o zebră. În situații de criză, se mulțumește și cu carne de om. Nici Pi n-o refuză, dar în porții mici. El însă ar putea fi porția de supraviețuire pentru amicul său bengalez.

EDITURA UNIVERS

ISBN: 978-1-60257-035-1

DISTRIBUIT NUMAI ÎMPREUNĂ CU ZIARUL COTIDIANUL. 2007